JAZZ, BLUES, EMPROVİZE MÜZİK DERGİSİ

JAZZ

NİSAN-MAYIS-HAZİRAN 2002/02 • 106422 • YIL 7 • SAYI 26 • 4 MİLYON TL

Kai Eckhardt

Nils Landgren

John Abercrombie

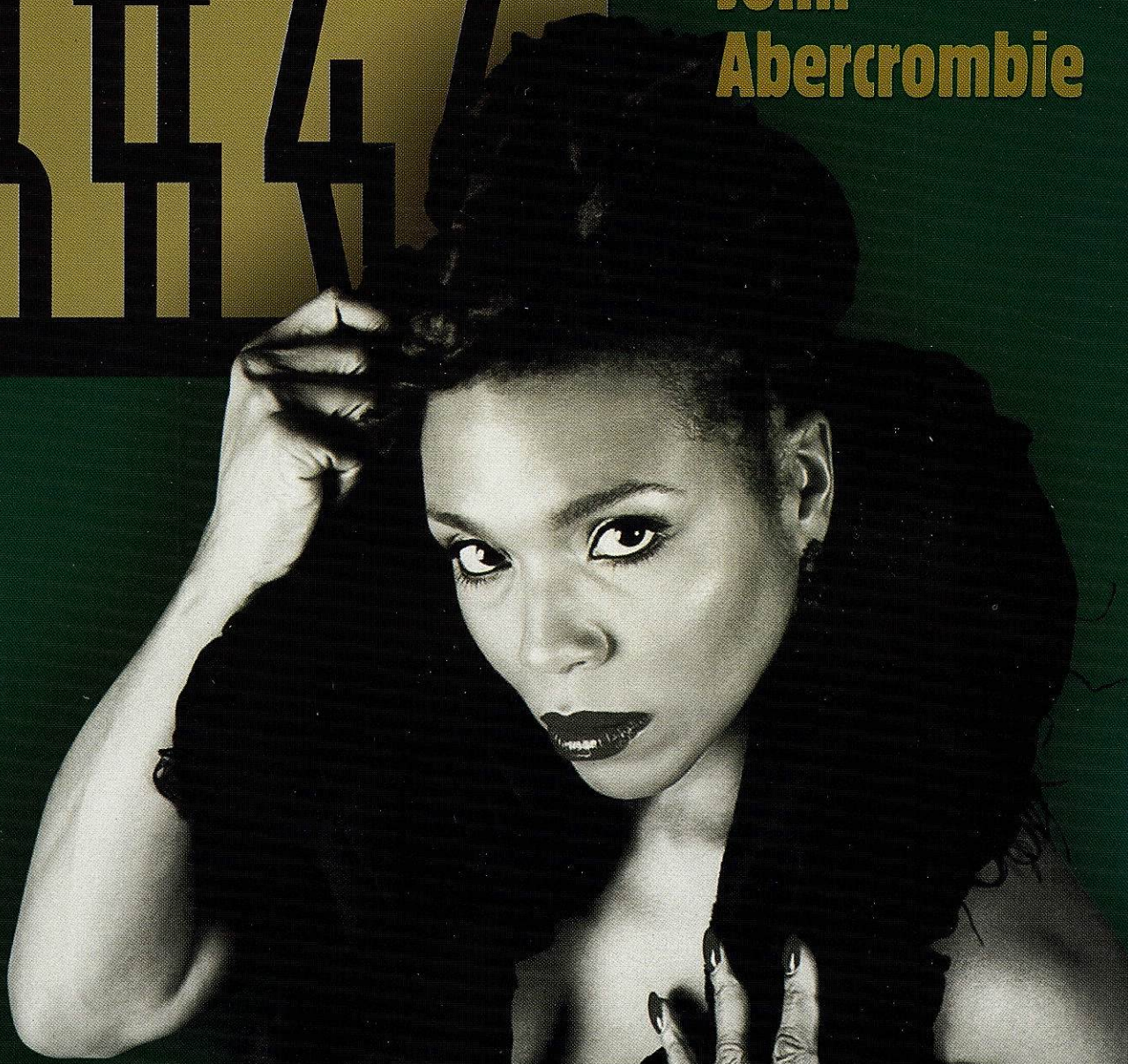

Dave Young

Ricky Ford & İstanbul Jazz Collective

Peggy Lee

Dee Dee Bridgewater

9 771300 884607 02

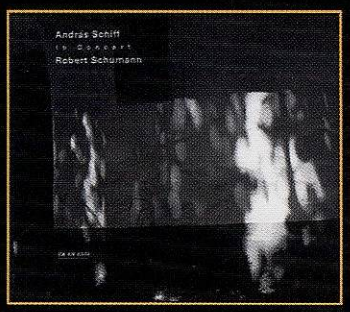

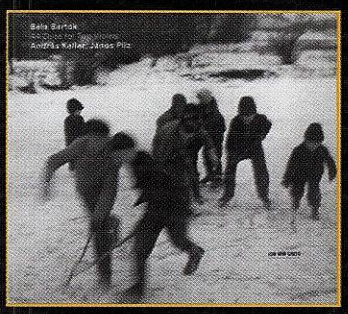

ECM

Müzik dinlemeye hazır mısınız ?

Satın almadan önce tüm albümleri dinleme fırsatı
ve ülkenin her noktasına ücretsiz kargo avantajıyla...

www.akustamusic.com

RKD Müzik ve Sanat Ürünleri Ltd. Şti.

Ferah Sok. Ferah 1 Apt. No:19 Daire:8-9 80200 Nişantaşı İstanbul
Tel: +90 (0212) 241 34 11 Fax: +90 (0212) 231 96 73 e-mail:info@akustamusic.com

info@boyut.com.tr
Sayı: 26
Nisan, Mayıs, Haziran 2002

N A R D I S

Merhabalar,

Baharın ilk haftası İstanbul Film Festivalinin gösterimleriyle açılıyor. Kültür sanat gündemimiz önce sinema severlere seslenecek. Gösteriler sürerken aynı zamanda İKSV kuruluşunun 30.yılını çok önemli bir etkinlikle kutlayacak. Kültür ve sanatın sesini Türkiye'ye duyurmaya çalışacak. İKSV, 7 Nisan Pazar günü CNN Türk işbirliği ile İstanbullu sanatseverleri Kültür ve Sanat Dostları programına üye olmaya davet ediyor.

Son dönemde okurlarımızın isteği, kulüp müziğini takip edememek şikayetleri üzerinde yoğunlaştı. Bunun üzerine gerçekten çok iyi hazırlanmış bir kulüp ve konserler listesi oluşturduk. Ağırlıklı olarak Nisan ve Mayıs aylarını bulacaksınız ancak Haziran için telefon numaralarından kontrolle haberdar olabileceksiniz. Festival ve konser organizasyonları tüm dünyada yıllık olarak yapılıyor ama hepinizin bildiği gibi bizim ülkemiz için bu çok lüks. Ani değişiklik veya iptaller hep olası, ya da anons ediliyor ama ödenek bekleniyor, sponsor aranıyor, bulunursa ne ala, yoksa iptal tabii. Bu dönem bizim dört gözle beklediğimiz, geçen yıl Dulcinea'da yapılan New Jazz Line festivaliydi, o da krize kurban gitti ne yazık ki, oysa Richard Galliano unutulmaz konseriyle hala akıllarımızda.

Richard Galliano

Yaşadıkları depreme rağmen, büyük bir özveriyle festivalini sürdürmeye çalışan Afyonlu'lara ne denir. II. Afyon Jazz festivali hem de köylere kadar gidiyor, dostumuz Hüseyin Başkadem'e teşekkürler ediyoruz.

Bu sayımızda sizlere tanıtmaya çalışacağımız önemli isimler var yine, Nils Landgren, Kai Eckhardt, Ricky Ford, Kanadalı jazz'cılar; röportajlar içinde Dee Dee Bridgewater, Dave Young, Arto hepinizin dikkatini çekecek.

Önümüzdeki sayıya kadar sağlıkla,
jazz'la kalın.

ZUHAL FOCAN
ofocan@prizma.net.tr
zuhalfocan@boyut.com.tr

JAZZ
ISSN 1300 - 8846

GENEL YÖNETİM
Boyut Yayıncılık ve Tic. A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni
Bülent ÖZÜKAN

Genel Sanat Yönetmeni
Murat ÖNEŞ

Genel Müdür
Nilgün ÖZÜKAN

YAYIN
Yayın & Reklam Yönetmeni
Zuhal FOCAN

Katkıda Bulunanlar
Ahu Ünalp, Aydın İlik, Çağlayan Yıldız, Emre Memecan, Filiz Küçük, Füsun Levet, Kerim Sakızlı, Hüseyin Başkadem, Metin Paksoy, Orhan Argun Ozan Boz, Özge Baykan, Seda Binbaşgil, Serhan Bali, Sibel Köse, Şebnem Şenyener, Tunç Bozoğlu

Tasarım
Şebnem AKGÖL

Matbaa Müdürü
Memduh ARSLAN

Muhasebe Müdürü
Jale ÜRPER

Müessese Müdürü
Ejvet OKTAY

Abone İlişkileri
Dilara Mercan

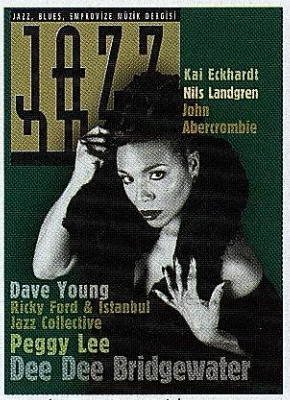

Kapak: *Dee Dee Bridgewater*

Yönetim Yeri
Jazz Dergisi
Matbaacılar Sitesi
1. Cadde No:115
(Milliyet Gazetesi arkası)
34554 Bağcılar / İSTANBUL
Telefon: 90 - 212 - 629 53 00
Fax: 90 - 212 - 629 05 74 - 75

Basıldığı Yer
Boyut Matbaacılık A.Ş.

Fiyatı
4 MİLYON TL

BOYUT YAYIN GRUBU

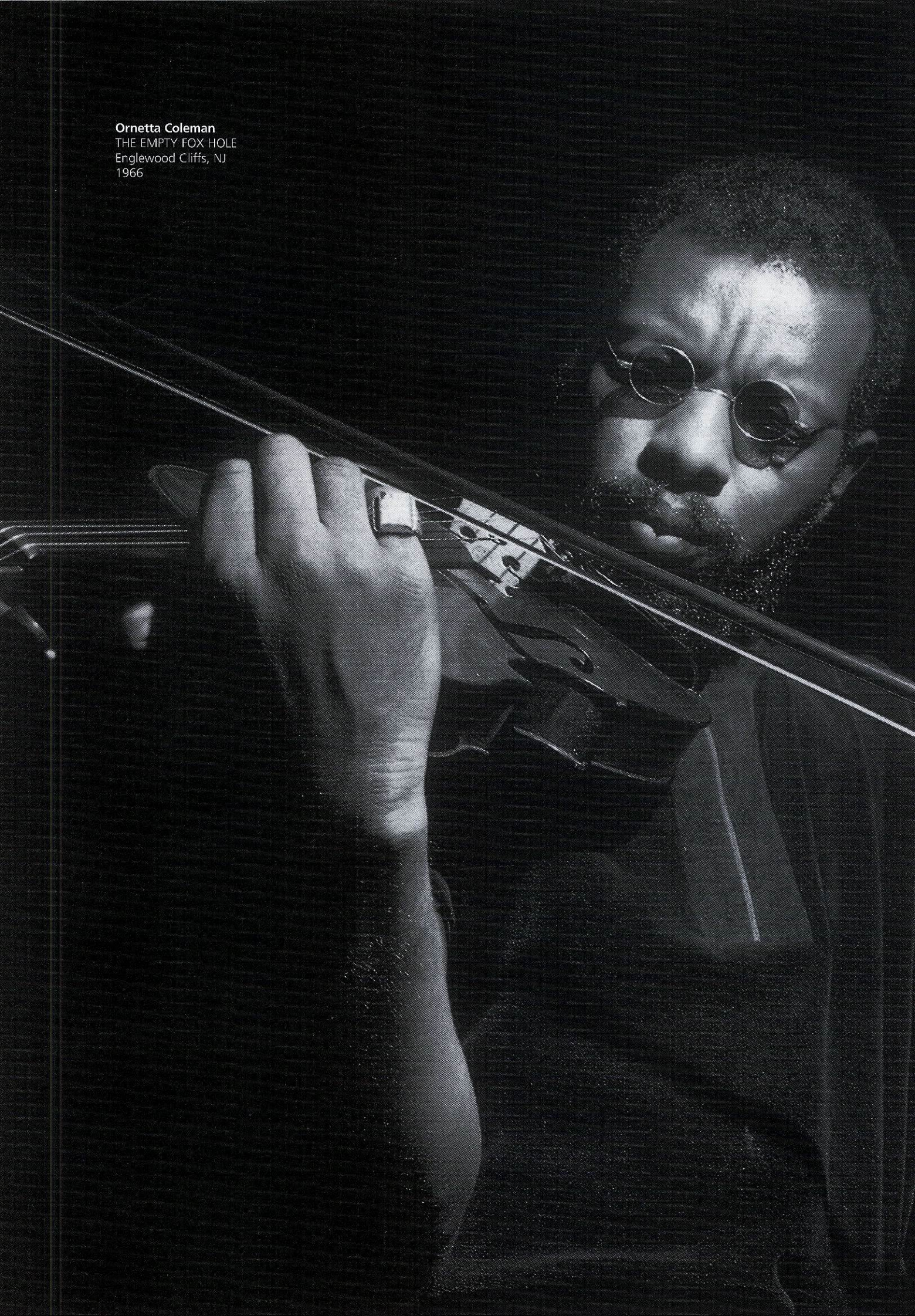

Ornetta Coleman
THE EMPTY FOX HOLE
Englewood Cliffs, NJ
1966

içindekiler

1 NARDIS

4 RIFFS

- STACEY KENT *Özge Baykan*
- SMITHSONIAN JAZZ *Seda Binbaşgil*
- PEGGY LEE *Victor Bensusan*
- CTI'DAN YENİ CD'LER *Zuhal Focan*
- NILS LANDGREN *Z.Emre Memecan*
- NEW YORK'TAN *Şebnem Şenyener*
- NORMAN GRANZ *Viktor Bensusan*
- JAZZ LIBRIS *Kerim Sakızlı*
- GRAMMY 2002 ÖDÜLLERİ *Zuhal Focan*
- LOURIE ANDERSON *Gülüş Gülcügil*
- LOUIS & BIX *Victor Bensusan*

24 ŞU JAZZ DEDİKLERİ

- *Ali Sönmez*

27 AD-LIB

- JOHN ABERCROMBIE *Orhan Kahyaoğlu*

36 HI-FI

- UPSAMPLING TO DSD *Tunç Bozoğlu*

40 RÖPS.

- DEE DEE BRIDGEWATER *Serhan Yedig*
- ARTO TUNÇBOYACIYAN *Hülya Tunçağ*
- ANJELIKA AKBAR *Tunçel Gülsoy*
- RICKY FORD *Tunçel Gülsoy*
- DAVE YOUNG *Ozan Boz*
- MARILYN MAZUR *Kerim Sakızlı*
- PALLE DANIELSSON *Hülya Tunçağ*
- BOBO STENSON *Hülya Tunçağ*
- KAI ECKHARDT *Serdar Karabatı*

62 JAZZ VE PLASTİK SANATLAR

- LEVENT ÖGET *Raife Polat*

65 JAZZ VE KLASİK

- GÜNCEL *Serhan Bali*

68 ANILAR

- BIG BAND ANILARI *Orhan Argun*

71 PORTRE

- MILES DAVIS *Berke Can Özcan*

74 GÖRÜŞ AÇISI

- CENGİZ BAYSAL *Filiz Küçük*

76 NELER OLDU

- CENGİZ YALTKAYA *Füsun Levet*
- KANADA'DA JAZZ *Ozan Boz-Özgü Özman*
- STEVE COLEMAN *Metin Paksoy*
- JANUSZ SZPROT *Zuhal Focan*
- İZMİR 9.AVRUPA JAZZ FESTİVALİ
- HAVA KUVVETLERİ CAZ ORKESTRASI

89 JAZZ KULÜPLERİ & KONSERLER TAKVİMİ

90 NELER OLACAK

- BABYLON'DA JAZZ *Raife Polat*
- AZİZA MUSTAFA ZADEH *Seda Binbaşgil*
- CRR'DE JAZZ
- YAVUZ TANYELİ JAZZ SERGİSİ
- II.AFYON JAZZ FESTİVALİ *Hüseyin Başkadem*

96 KLİNİK

- MERAK ETTİKLERİNİZ *Cem Tuncer*

98 MÜZİK DERSLERİ

- PENTATONİK DİZİLER *Çağlayan Yıldız*

101 CD VİTRİNİ

John Scofield, Dianne Reeves, Terri Lyne Carrington, Erik Truffaz, Arto Tunçboyacıyan, Bobby McFerrin, Cyrus Chestnut, Laurie Anderson, John Abercrombie, E.S.T, Medeski, Martin & Wood, Yarkın, Louis Sclavis, Bert Wrede, David Klein, Abdullah Ibrahim, Bobby Hutcherson, Bennie Wallace, Miki N'Doye, Art Blakey, John Surman, Tomasz Stanko, Jimmy Smith, Simon Nabatov, 30 Years of Enja, Soulive, Renaud Garcia-Fons, Aziza Mustafa Zadeh, Norah Jones, Eleni Karaindrou, Sounds From The Verve Hi-Fi, Janusz Szprot

109 SİZİN KÖŞENİZ

110 KÖRLEME

- YAHYA DAİ *Serdar Karabatı*

111 RADYOLAR

112 BULMACA

Serdar Karabatı

REKLAMLAR

02 AKUSTA
09 GARANTİ
13 AKBANK
19 NEFAN
23 BECEL
29 LİPTON
37 SENKOP
43 THOMASTİK INFELD
77 BOYUT
107 LALE PLAK
113 LOTUS
TURKCELL

Stacey Kent'ten Swing Çağı Replikleri

Şu çağda hala şarkılarda anlatılanın gerçekliğine inanan, Hollywood müzikallerinden düşler kuran, piyanonun başına oturup 1930'ların şarkılarına eşlik eden bir vokalist...

Özge Baykan

Stacey Kent de son dönemdeki "düz sesli"lerden. Etkilendiği vokaller arasında Sinatra'nın, Doris Day'in, Fred Astaire'in (ki Stacey'nin üçüncü albümü ona ithaftır) ve Mildred Bailey'nin adını daha sıkça geçiriyor. Standartları standartça söylüyor. Biraz da Ella cümlelerini kullanıyor. Jimmy Van Heusen ve Duke Ellington'u, Kern ve Schwartz'ı, Porter ve Mercer'ı, Berlin ve Gershwin'i repertuarına severek koyuyor. Solo kariyerine güçlü bir big band deneyiminin ardından geçmiş olması, mainstream geleneği sürdürmekteki tutarlılığını da büyük ölçüde açıklıyor. Bunun yanı sıra, 1930'ların film müziklerine duyduğu hayranlık da müziğinin önemli temellerinden birini oluşturuyor.

Kent'in ünü bir pazarlama kazası olarak buralara pek ulaşmadı ama kendisi uzun bir süredir gerek kapak gerekse iç sayfa olmak üzere çeşitli dergi mecralarında sıkça boy gösteriyor. İnternette de kendine mavi fonlu bir site yapmış. Denildiğine göre fanları arasında Bill Gates ve Clint Eastwood bile varmış. Stacey Kent anlaşılan o ki dış memleketlerde şimdi yükselen değer.

1999 İngiliz Ödülleri'nin en iyi jazz vokalisti Stacey New York doğumlu bir Amerikalı beyaz. Karşılaştırmalı edebiyat okumuş. Ardından The Guildhall School of Music'e devam etmek üzere İngiltere'ye gitmiş. Bu bir yıllık müzik eğitimi sırasında şimdiki eşi tenor saksçı Jim Tomlison'a da rastlaması onun müzikle olan bağlarını iyice sağlamlaştırmış. Jim ile Londra'ya yerleştikten sonra müziğe canla başla sarılmış.

Dört albümü var, ama onların öncesinde mesela Ian McKellen versiyonlu Richard III filminde açılış sahnesinde görünüyor. Sonra Avrupa'da çeşitli big band'lerle yaptığı turnelerde sesini duyuruyor. 1996'da Candid'le yaptığı anlaşmanın ardından albümlere sıra geliyor. Candid özellikle Charles Mingus, Abbey Lincoln, Cecil Taylor, Booker Little, Coleman Hawkins, Eric Dolphy gibi efsanelerle birlikte anılırken şirketin, son dönem önceliklerinden birini Stacey'ye verdiğini görüyoruz. İyi bir referans.

Yine de Stacey'de şaşırtıcı bir şey yok. Şarkının bestecisinden kopmayan rahat bir yaklaşım, içten bir vokal. Fazla açılmayan bir sesle, sırtını swinge dayamasına ve mizacındaki romantizmi ve optimizmi açığa çıkarmasına imkan veren orta tempo standartları söylüyor. Bir şansı da birlikte çaldığı Jim Tomlison'lu ekibinin (Dave Newton, Steve Brown, Colin Oxley, Simon Thorpe, Dave Green gibi) fazlaca değişmeden varlığını koruması. Stacey, böylece Close Your Eyes'dan Dreamsville'e kendi tarzında rahatça yol alabiliyor, çok satmayı da ihmal etmeyerek. Bilboard listelerine girdiği sıra numaraları da yine son derece kayda değer.

Stacey'nin çok naif tarafları var. Jazz şarkılarını (Ellington, Django, Stan Getz, Benny Goodman başta olmak üzere) ilk dinlemeye başladığında neresi yazılı kısım neresi yazısız kısım hiç anlayamazmış. Melodiye kendini kaptırır, koca koca doğaçları şarkının ilk yazıldığından beri süregelen parçalar sanar, hayran hayran dinlermiş. Demeçlerinden anlaşıldığına göre "jazz'cı mıyım değil miyim" gibi kimlik bunalımı da yaşamıyor. "Şarkıcılık" başlığı altında kendi yerini bulup işi çözmüş. Hatta öyle ki dediğine göre profesyonel bir şarkıcı oluncaya dek şarkı söylemeyi ne denli sevdiğinin bile farkında değilmiş. "Şansımı bir deneyeyim"den yola çıkıp bugünlere gelmiş.

Asıl takdire şayan olan, Stacey'nin yetiştiği kuşaktan çok farklı, çok uzakta bir yerlerde bulunduğu gerçeği. Belki de bir eskileri "yaşatma" kanalı olarak Stacey'nin hem plak şirketlerince hem de yaş dilimi geniş kitlelerce sevilme nedeni burada yatıyordur. Kent de nostaljik çabasını sürdürüyor, araştırıyor, yeni şarkılar öğrendikçe heyecanlanıyor(muş). Klasisizm konularında ise şu yaklaşımı benimsiyor: "Aynı edebiyatta olduğu gibi, söylediğim müziklerde de hikayeler anlatılıyor. Bu evrensel, hiç eskimeyen hikayeleri anlatmayı seviyorum". Anlatılanları kendine dolayısıyla da yaşadığı çağa çok yakın buluyor. American Song Book'un doğallığı onu cezbediyor. Şarkılar yoluyla gerçekleri anlatabildiğine inanıyor. Stacey için en önemlisi, söylediği şarkıların onu harekete geçirmesi, duygularını aşındırması. Bir başka hoş tarafı ise kendisine yazıp "istek parça" belirtebilmeniz. Her türlü mektubu kaale alıyor, tek tek okuyormuş. Dreamsville'in repertuarını bile büyük ölçüde bu şekilde oluşturmuş: bol ballad'lı, Amerikan kaymaklı songbook seçmecesi. Stacey Kent'in sesine yakışanı, hem vokalistin kendisi hem de izleyicileri anlaşılan pek iyi tesbit etmişler.

Şu çağda hala şarkılarda anlatılanın gerçekliğine inanan, Hollywood müzikallerinden düşler kuran, piyanonun başına oturup 1930'ların şarkılarına eşlik eden bir vokalist, sırf yaşama dair içinde taşıdığı saflıkla bile sıcaklık ve ümit vermiyor mu? Umalım ki şarkılar gerçekleri anlatıyor olsun.

SEÇİLMİŞ DİSKOGRAFİ

- Close Your Eyes 1997 CANDID
- Love Is... The Tender Trap 1999 CHIAROSCURO
- Let Yourself Go: Celebrating Fred Astaire 2000 CANDID
- Dreamsville 2001 CANDID

Smithsonian Jazz

Bu sayıda sizlere 2001 yılının yazında web'de yayınlanmaya başlayan "Smithsonian Jazz" www.smithsonianjazz.org isimli çok yönlü ve kapsamlı jazz sitesini tanıtacağım.

Seda Binbaşgil
esintiler@turk.net

Smithsonian Kuruluşu

Bünyesinde Amerika ve diğer ülkelerde bulunan 16 müze ve galeri, ulusal park/hayvanat bahçesi ve bir çok araştırma şirketini barındıran Smithsonian kuruluşunun temelleri, 1846 yılında James Smithson isminde, hayatında hiç Amerika'ya gitmemiş İngiliz bir kimyagerin bıraktığı büyük bir miras sayesinde ve "bilginin artırılması ve yayılması" amacıyla atılmış.

Smithsonian ve Jazz

Smithsonian, yukarda bahsettiğimiz konuların yanısıra, dünyanın en kapsamlı jazz programlarını da düzenlemekte. Kuruluşun bünyesinde bulunan "The National Museum Of American History" (Ulusal Amerikan Tarihi Müzesi) herşeyden evvel "Smithsonian Jazz Masterworks Orchestra" gibi varoluş amacını "jazz'ı öğretmek ve sevdirmek" olarak belirleyen bir orkestraya ev sahipliği yapıyor. Bir yandan arşivinde 100'den fazla müzisyen ve bestecinin sesli tarihi kayıtları, Ellington'ın 100,000 sayfaya varan daha evvel hiç yayınlanmamış besteleri gibi önemli bir jazz hazinesine sahip olan müze, öte yandan Ella Fitzgerald'ın meşhur kırmızı elbisesi, Dizzy Gillespie'nin çarpık trompeti ve Benny Goodman'ın klarineti gibi popülerliği ile herkesin ilgisini çekecek bazı tarihi parçaları da teşhir etmekte.

Ama bizi ilgilendiren elbette geçtiğimiz yaz yayınlamaya başladıkları ve tamamen jazz'a adadıkları yeni web siteleri. Hadi gelin beraber keşfedelim şu eğitici olduğu kadar eğlenceli siteyi.

Keşfe şunu söyleyerek başlayalım: bu sitede -diğer yabancı sitelerde de karşılaştığımız üzere- bazı bilgiler bizi direkt olarak ilgilendirmeyecek. Çünkü Smithsonian Jazz sitesinde, bu kuruluşun Amerika içerisinde düzenlediği konser, seminer, sergi ve benzeri organizasyonlar hakkında kapsamlı bilgiler yeralıyor. Ama, eğer o tarihlerde yolunuz Amerika'ya düşmüyorsa, bu bilgilerin "öylesine haberdar etme" dışında size pek bir katkısı olmayacağı apaçık ortada. O nedenle, bu gibi bilgileri sadece haber olarak geçip, detayına girmeyeceğiz.

Jazz Appreciation Month

İşte hemen bir örnek: National Museum Of American History, sorumluluğunu efsanevi grup lideri, yapımcı ve besteci Quincy Jones'a verdiği yepyeni bir mega projeyle Nisan 2002'de Amerika'da adından epey bahsettireceğe benzer: Projenin adı:"Jazz Appreciation Month". Smithsonian, bundan böyle her yıl Nisan ayını çeşitli konserler, seminerler ve sergiler düzenleyerek jazz'ı tarihi, ama hala capcanlı bir Amerikan sanat dalı olarak anacak ve yaşatacak. Nisan ayının bu kutlama için seçilme nedeni ise Duke Ellington, Ella Fitzgerald, Gerry Mulligan ve Tito Puente gibi önemli pek çok jazz ustasının bu ayda dünyaya gelmiş olmaları.

Şimdi gelelim sitenin bizi asıl ilgilendirecek sayfalarına...

Media Mix

Bu bir arama motoru. Smithsonian'ın arşivinde bulunan jazz'la ilgili yüzbinlerce doküman, müzik, orijinal el yazmaları, fotoğraflar, filmler, kayıtlar, sanat eserleri ile ilgili detaylı arama yapabileceğiniz bir motor. Aradığınızı bulamazsanız, bu sefer sayfa sizi on-line Smithsonian Kütüphanesi'ne ve Ansiklopedisi'ne yönlendiriyor.

This Day In Jazz History (Jazz Tarihinde Bugün)

Bu yazıyı yazdığım gün olan 10 Mart'ta bakın neler olmuştu: kornetçi Bix Beiderbecke 1907 yılında doğmuş, basçı Charles Mingus "Cumbia" ve "Jazz Fusion" albümlerinin kayıtlarını yapmış ve trompetçi Bunk Johnson ve saksofoncu Sidney Bechet beraberce "Milenberg Joys" isimli albümü kaydetmişler. "More" butonuna bastığınızda ise 1 Ocak'tan 31 Aralık'a kadar jazz'da önemli neler olmuş, hepsi gün be gün geliyor ekrana.

Ana sayfanın üst sol köşesinde ise, tıklandığında size faklı menüler sunan 3 değişik buton var: LIVE IT/ LEARN IT/ LOVE IT. (YAŞAYIN/ÖĞRENİN/SEVİN)

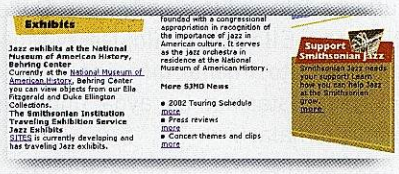

Bunların arasından en çok ilgileneceğinizi sandığım bölüm LEARN IT. Çünkü giderek daha çok yerde karşımıza çıkan "edutainment" (eğlendirerek öğretmek) konseptinin burada mükemmel uygulamalarına tanık oluyoruz:

Interactive Duke Ellington Class

Bu jazz sınıfına aynı zamanda ana sayfadan da ulaşılabiliyor. Tıkladığınızda ikinci bir pencere açılarak, size Duke Ellington'ı hangi şapkasıyla (besteci, orkestra lideri, piyanist olarak) tanımak istediğinizi soruyor. Hangi opsiyonu tıklarsanız, her biri "audio clip" içeren değişik sorularla karşılaşıyor, hangilerini, ne zaman cevaplayacağınızı ise kendiniz belirliyorsunuz. Örnek vermek gerekirse, bir Duke Ellington bestesi dinledikten sonra, o parçada hangi enstrümanın yeralmadığını, armonilerin hangi müzik stilinden etkilendiğini, bazı partisyonları orkestrasının hangi elemanları için yazdığını bulmaya çalışıyorsunuz veya ünlü eleştirmenlerin kendi seslerinden Duke Ellington hakkındaki fikirlerini dinliyorsunuz. "Jukebox"a tıklarsanız, 15 Duke Ellington bestesinden istediğinizi seçip dinleyebiliyorsunuz. Tabi bunun için hem audio yazılımınızın (real audio) hem de internet hızınızın iyi olması gerekli, yoksa parça sık sık kesintiye uğrayabiliyor.

Bu sitede Duke Ellington dahil, eğlendirirken öğreten 3 interaktif ders daha var: Ella Fitzgerald, Louis Armstrong ve Benny Carter. Bir de "What is Jazz" isminde, jazz'ın nasıl, ne şekilde doğduğunu, geliştiğini anlatan az ama gerçekten öz bir yazı var. Sonunda ise dilerseniz "Jazz nedir?" sorusunun cevabını bir de Duke Ellington'ın kendi sesinden dinleyebiliyorsunuz.

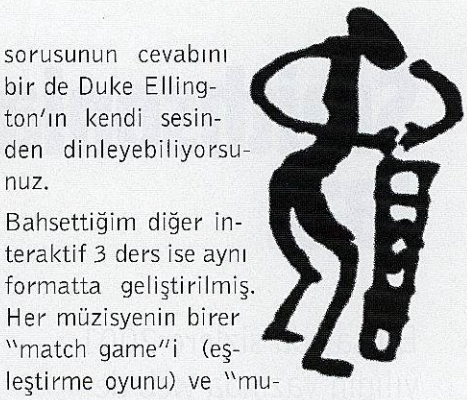

Bahsettiğim diğer interaktif 3 ders ise aynı formatta geliştirilmiş. Her müzisyenin birer "match game"i (eşleştirme oyunu) ve "music class"ı (müzik dersi) var. Doldurmanız için boş bir tablo hazırlanmış, bunu yazıcıdan basıp bir çıktı alıyorsunuz önce. Amaç 6 adet audio clip, metin ve fotoğrafı bu boş tablo üzerinde doğru olarak eşleştirmek.

Bu iş de bitince doğru "müzik dersleri"ne. Ella'nınkine girdiyseniz, onun skat tekniğini size detaylı bir şekilde anlatacak bir dizi soru ve pratik içeren, audio ve video'dan oluşan yine eğlenceli ve eğitici bir sınıf sizi bekliyor demektir. Aynı şekilde Benny Carter'ın "müzik dersi"nde saksofonu, Louis Armstrong'unkinde ise trompeti ve bu enstrümanların çalış stillerini daha yakından tanıma fırsatını yakalayacaksınız.

Jazz Web

Web üstünde bulunan, jazz'la ilgili diğer bir takım web sitelerini de 4 ana kategoriye ayırmış Smithsonian Jazz: Jazz Information (Jazz hakkında bilgi bulabileceğiniz siteler), Jazz Organizations (Jazz Organizasyonları), Jazz Education (Jazz Eğitimi) ve Jazz Radio Stations (Jazz Radyo İstasyonları). Henüz bunların sayıları çok yetersiz. Ama her geçen gün büyüyen ve zenginleşen bir site olduğuna bizzat tanık olduğum için eminim çok yakında Smithsonian Jazz'in linkleri de "browser"ınızın "favori" listesinde yeralacak.

Peggy Lee

Lee'nin baştan çıkarıcı sesi onu plak, radyo ve daha sonraları televizyon dünyasının vazgeçilmez şarkıcılarından biri haline getirdi.

Victor Bensusan
vbensusan@yahoo.com

Fever" ve "Is There All There Is?" adlı hit parçaların baştan çıkarıcı sesli yorumcusu, hem jazz hem de pop dünyasının efsane ismi Peggy Lee, geçtiğimiz Ocak ayında geçirdiği kalp krizi sonrasında 81 yaşında aramızdan ayrıldı. Lee, kalp rahatsızlığı dahil birçok hastalıkla yıllardır mücadele ederek, Grammy ödülü, Oscar adaylığı ve dünya çapında yok satan konserlerle dolu bir kariyer elde etmeyi başardı.

Sorunlu çocukluğu ve başarısız dört evliliğine rağmen Peggy Lee show dünyasında 50 yılı aşkın bir süre boyunca Benny Goodman orkestrasıyla hit parçalara imza attı, bir Disney filminin müziklerini yazdı ve Broadway'de "Peg" adlı otobiyografik bir oyunda başrolde oynadı.

Lee, vokal esnekliği ve soluğunu her hecede duyurduğu sound'u ile swing, pop ve soul parçalarına ayrı bir tat kattı. Kendisi, Bessie Smith, Billie Holiday, Mildred Bailey ve Ella Fitzgerald ile aynı kategoride anıldı. Şarkıları birçok nesli etkileyen Peggy Lee'nin en tanınmış parçaları arasında "Why Don't You Do Right?," "I'm a Woman," "Lover," "Pass Me By," "Where or When," "The Way You Look Tonight," "I'm Gonna Go Fishin" ve "Big Spender" yer alır. "Is That All There Is?" adlı parçayla da 1969 yılında en iyi kadın vokal yorumu dalında Grammy ödülü kazandı.

Jazz eleştirmeni Leonard Feather, Peggy Lee için "Onu dinlerken kalp atışlarınız hızlanmıyorsa, geçekten ölmüşsünüz demektir" demişti. Başka bir eleştirmen, John Seagraves ise Peggy Lee'yi, "Birçok pop şarkıcısının diksiyon ve drama eğitimi sonrasında ulaştıkları sahne performansından çok daha fazlasını gözlerini oynatışı veya çapkın gülümsemesi ile bir şarkıya katabilirdi" diye tanımlamıştı.

Gerçek adı Norma Deloris Egstrom olan sanatçı 1920 yılında, İskandinav göçmeni bir ailenin altıncı çocuğu olarak, Jamestown, North Dakota'da dünyaya geldi. Annesini dört yaşında kaybettikten sonra alkolik olan babasının tekrar evlenmesi sonucu uzun yıllar zulüm göreceği üvey annesi hayatına girdi. Bu yılların tek iyi sonucunun bağımsız yaşamayı öğrenmesi olarak yorumlayan sanatçı, 14 yaşında şarkıcı olmaya karar verdi. Şehirdeki balolarda gecesi 50 cent karşılığı şarkı söylemeye başladı ve birkaç yıl sonra yerel bir radyo kanalında program yapma olanağı buldu. Birgün radyo kanalının program yönetmeni ona ismini değiştirmesini önerdi ve şarkıcı o günden itibaren Peggy Lee oldu.

Lee, sonunda cebinde 18 dolarla Hollywood'a geldi ve gündüz garsonluk gece şarkıcılık yaparak hayatını idame etmeye başladı. Chicago'da bir otelde bu genç şarkıcıyı dinleyerek beğenen dönemin Swing Kralı Benny Goodman onu orkestrasına aldı. Şarkıları ardarda hit olan Lee, "Why Don't You Do Right?" ile yıldız oldu. Goodman orkestrasının gitaristi David Balfour'a aşık olup onunla evlendikten sonra müzik dünyasından çekilip zamanını kızı Nicky'yi yetiştirmeye adadı. Ama evliliği yürümeyince şarkıcılığa geri döndü. Peggy Lee o dönemiyle ilgili "Kocamın alkolik olması ve evliliğimizin yıkılmasından sürekli kendimi sorumlu tutuyordum ve sonunda Sophie Tucker'ın Aşk şarkısı söyleyebilmek için hayatında en az bir kere kalbinin kırılması lazım' sözünü hatırladım" demişti.

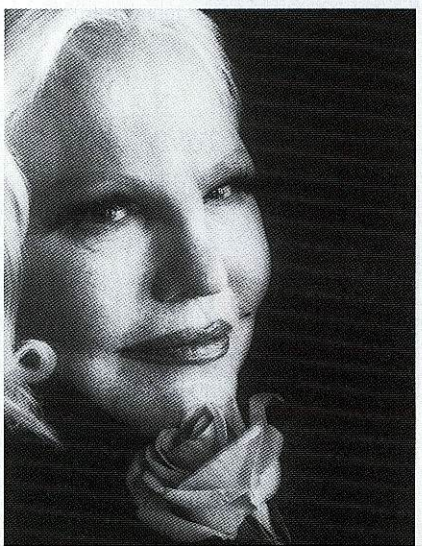

Lee'nin baştan çıkarıcı sesi onu plak, radyo ve daha sonraları televizyon dünyasının vazgeçilmez şarkıcılarından biri haline getirdi. Sonny Burke ile birlikte Disney'in "The Lady and The Tramp" adlı animasyon filminin müziklerini hazırladı ve filmde "He's A Tramp (But I Love Him)" adlı şarkıyı söyleyen köpeği seslendirdi. 1955 yılı yapımı bu film ona 36 yıl sonra çok büyük bir servet kazandırdı. Bu filmin videokaset satışları sırasında kendisine telif hakkı ödenmediği için Disney'i dava eden Peggy Lee, mahkemenin kendisini haklı bulması sonucunda 2.3 milyon dolar tazminat elde etti. Davadaki dayanak noktası ise, videokasetin henüz icat edilmemiş olduğu o dönemdeki anlaşmada Disney'in kendisinin izni olmadan şarkılarının transkripsiyonunu satmasını engelleyen maddeydi.

1956 yılında, "Pete Kelly's Blues" adlı filmde oynadığı alkolik şarkıcı rolüyle En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Oscar'ına aday gösterildi. Danny Thomas ile "Jazz Singer" filminin yeni versiyonunda rol aldıysa da sinema kariyeri kısa bir süre sonra sona erdi. Bu konuyla ilgili "Menajerlerim ben turnedeyken daha çok para kazanabileceklerine karar vermişler" demişti.

Amerika'dan Avustralya'ya kadar birçok ülkede sahneye çıkan şarkıcı, sapsarı saçları ve baştan çıkarıcı bakışlarıyla bir seks sembolü olarak algılanmaya başlandı. Altıyüze yakın şarkı yorumlayan Peggy Lee, "Johnny Guitar" ve "The Heart Is A Lonely Hunter" adlı filmlerin müzikleri de dahil birçok şarkı besteledi. Richard Rodgers'ın tanınmış valsi "Lover"ın 1952'deki yüksek tempo yorumu ve 1958'de ismiyle bütünleşen "Fever" adlı şarkıyı 6/8 zamanla seslendirmesi ile pop müziğin ritmik açıdan en yaratıcı şarkıcılarından biri olarak müzik tarihindeki yerini aldı.

CTI'dan tekrar basılmış, yeni CD'ler

1970'lerin en önemli bağımsız plak şirketlerinden biri olan CTI, jazz fanatiklerinin vazgeçemediği kayıtlar yapmıştı. İşte bu kayıtlar bugün yeniden basımlarıyla piyasaya sürüldü. Bu seriden piyasada bulabileceğiniz CD'lerden bazılarını tanıtalım istedik.

George Benson,

Body Talk (5051692, 1973)

Albümde yer alan müzisyenler George Benson (g), Earl Klugh (g), Ron Carter (b), Gary King (b), Jack DeJohnette (d), Mobutu (perc), Harold Mabern (p), Gerald Chamberlain (tb), Dick Griffin (tb), John Faddis (tp), John Gatchell (ts), Waymon Reed (ts), Frank Foster (ts).

George Benson,

Bad Benson (5052852, 1974)

Albümde yer alan müzisyenler George Benson (g), Phil Upchurch (g), Kenny Barron (p), Ron Carter (b), Steve Gadd (d).

Esther Phillips,

What A Difference A Day Makes (5051632, 1975)

Albümde yer alan müzisyenler, Esther Phillips (vo), Joe Back (g), Steve Khan (g), Eric Weisberg (g), Don Grolnick (keyb), Will Lee (b), Chris Parker (d), Michael Brecker (ts), David Sanburn (as).

Freddie Hubbard

Red Clay (5051722, 1970)

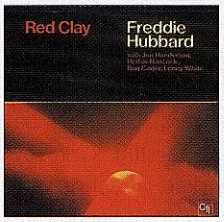

Albümde yer alan müzisyenler, Freddie Hubbard (tp), Herbie Hancock (p), Ron Carter (b), Lenny White (d), Joe Henderson (s).

Hank Crawford

Wildflower (5051662, 1973)

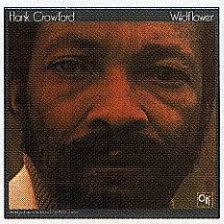

Albümde yer alan müzisyenler, Hank Crawford (as), Richard Tee (p, org), Bob Cranshaw (b), Idris Muhammad (d), Joe Back (g).

Joe Farrell

Moon Germs (5051762, 1973)

Albümde yer alan müzisyenler, Joe Farrell (flt, ss), Herbie Hancock (p), Stanley Clarke (b, vo), Jack DeJohnette (d).

Eumir Deodato

Deodato 2 (5051652, 1973)

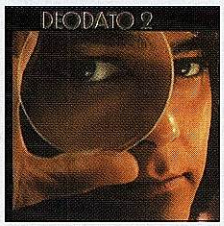

Albümde yer alan müzisyenler, Eumir Deodato (keyb), Stanley Clarke (b), Billy Cobham (d), Rick Marotta (d), Hubert Laws (flt).

Hubert Laws

The Rite of Spring (5051752, 1971)

Albümde yer alan müzisyenler, Hubert Laws (flt), Bob James (p), Ron Carter (b), Jack DeJohnette (d), David Freidman (perc), Airto Moreira (perc), Gene Bertoncini (g), Stuart Scharf (g).

Kenny Burrell

God Bless The Child (5051642, 1971)

Albümde yer alan müzisyenler, Kenny Burrell (g), Ron Carter (b), Hubert Laws (flt), Billy Cobham (d), Freddie Hubbard (tp), Richard Wyands (p), Ray Baretto (perc).

Idris Muhammad

Power of Soul (5051712, 1974)

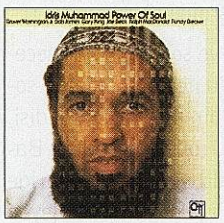

Albümde yer alan müzisyenler, Idris Muhammad (d), Grover Washington, Jr. (ss, ts), Bo James (keyb), Gary King (b), Joe Beck (g), Ralph MacDonald (perc), Randy Brecker (tp, flgh).

Antonio Carlos Jobim

Stone Flower (5051742, 1970)

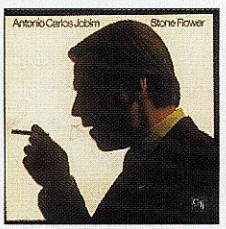

Albümde yer alan müzisyenler, Antonio Carlos Jobim (g, p, vo), Eumir Deodato (g), Joe Farrell (ss), Hubert Laws (flt), Urbie Green (tbn), Ron Carter (b), Airto Moreira (perc), Everaldo Ferriera (perc), Joao Palm (perc, d), Harry Lookofsky (vi).

BEDAVA LONDRA

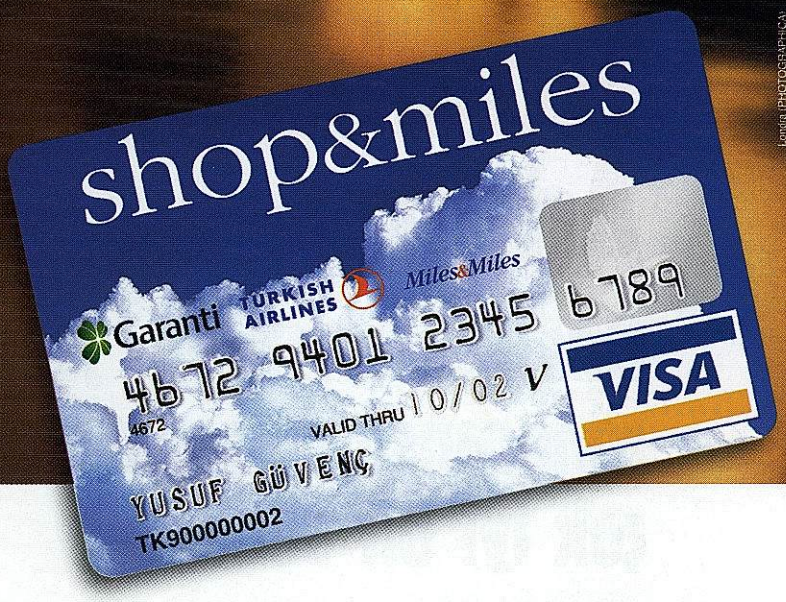

Londra | PHOTOGRAPHICA

Shop&Miles, THY uçuş millerinize alışveriş milleri ekleyebilen tek kredi kartı. Alışverişinizi Shop&Miles ile yapın. Bedava Londra biletinizi çok daha çabuk kazanın.

Garanti | TÜRK HAVA YOLLARI

444 0 333 www.shopandmiles.com

Kırmızı Trombonlu Adam

Nils Landgren; bir jazz funk rönesansına inanmak için çok iyi bir sebep

Z. Emre Memecan
emrememecan@hotmail.com

-"Bir tromboncu başka bir müzisyenin solosunu fırsat bilip yanındaki müzisyene ne sorar?"
-"Sigortası da olan, bildiğin başka bir iş var mı?"

Trombonun ihmal edilip, arka planda kaldığını ima ederek tromboncular takılan bu küçük şaka, Nils Landgren için çok da geçerli olmasa gerek. Nils Landgren'nin kariyerindeki inanılmaz çeşitlilikteki çalışmalara bakıp "hiç başını kaşıyacak vakti olmadı herhalde" diye düşünmemek elde değil: Nils Landgren İsveç'te sayısız TV programına katılmış, onlarca değişik müzisyenle jazz, klasik, pop, rock kayıtları yapmış, TV dizilerinde ve tiyatro oyunlarında rol almış, film müzikleri bestelemiş; bu arada ABBA'dan Marcus Miller'e, Randy Crawford'tan David Murry'e, Herbie Hancock'tan, The Crusaders'a kadar çok çeşitli müzisyen ve gruplarla beraber çalmış. Sanatçı 1999 yılında kendisiyle yapılan bir röportajda en iyi albümünü henüz yapmadığını; tam tersine, sürekli

olarak onu yapmaya uğraştığını söylüyor ve ekliyor "beni mükemmelliyetçi zannetmeyin, sadece kendimi geliştirmeye çalışıyorum". Görünen o ki, Nils Landgren'in sanatçı olarak kariyerini etkileyen en kuvvetli itici güç de işte bu bitmek bilmeyen kendini geliştirme arzusu olsa gerek. Bir de tabii sanatçının jazz müziğini algılayış tarzı; Nils Landgren jazz'ın doğaçlamaya dayalı ve sürekli olarak başka tarzlardan etkilenen, esnek ve değişken bir müzik olduğunu düşünüyor.

Nils Landgren 1956'da müzisyen bir babanın oğlu olarak dünyaya gelmiş. İlk enstrümanı 6 yaşındayken başladığı davul olmuş; 13 yaşındayken trombona başlamış. Akademik olarak müzik eğitimine 16 yaşındayken lise seviyesinde başlayıp, 22 yaşında üniversiteyi bitirerek tamamlamış ve aynı yıl Stockholm'e taşınarak profesyonel olarak çalışmaya başlamış.

1981 yılında Thad Jones'un (tp) Milano'da yeni kurduğu big band'de lead tromboncu olarak çalışmaya başlamış (Thad Jones, Hank ve Elvin Jones'un kardeşi, 1954-1963 yılları arasında Count Basie Orkestrası'nda çalarken tanındı). Grupta Nils Landgren'nin yanısıra Jerome Richardson (flt, s), Sahib Shihab (s), Benny Baily (tp) ve Idris Süleyman (tp) gibi müzisyenler de varmış. Grubun dağılmasından sonra Nils Landgren ve Jones beraber çalmayı sürdürerek Avrupa'nın her yerinde konserler vermişler.

Nils Landgren, "Unit" adını verdiği ilk grubunu 1983'te kurmuş ve bu grupla 1984'te "Planet Rock" adındaki ilk albümünü kaydetmiş. Aynı yıl, daha sonra İsveç'te çok popüler olan "Nils Landgren and the Cosmic Beavers" adını verdiği başka bir grup kurmuş ve "Streetfighter" isimli bir albüm daha gerçekleştirmiş. Nils Landgren, bu albüme lead trombonun yanı sıra ilk defa şarkı söyleyerek de katkıda bulunmuş. Sanatçı şarkı söylemeye başlamasının hikayesini de yine bir röportajında anlatıyor: "Ailenin pop starı olan erkek kardeşim öğrenci partilerinde çalan bir grupta şarkı söylüyordu. Birgün ortadan kaybolmaya karar verdi ve sesimin kendisininkine çok benzediğini söyleyerek, o geri dönünceye kadar benim grubun solisti olmamı istedi!"

1984 ile 1987 yılları arasında, 13 kişiden oluşan "Little Mike and the Sweet Soul Music Band" adlı bir grupla bütün İskandinavya ülkelerinde turne yaparak, çok başarılı iki albüm kaydetmiş. Aynı yıllarda (1985) "You Are My Number One" adıyla, kariyerinin üçüncü albümünü solo olarak Londra'da gercekleştirmiş.

Nils Landgren'i 1985 ile 1987 yılları arasında, İsveç'te üst üste yılın oyunu seçilen "Skal" adlı bir oyunun başrollerinden birinde görüyoruz. Bu oyunla tam 360 kez sahneye çıkan Nils Landgren, aktör, şarkıcı, tromboncu ve dansçı olarak oyuna katkıda bulunmuş.

Sanatçı "Miles From Duke" adını verdiği dördüncü albümünü İsveç'in önde gelen besteci ve aranjörü Bengt-Arne Wallin'le beraber 1987 yılında kaydetmiş. Adından da anlaşılacağı gibi, jazz'ın devlerine bir saygı durusu niteliğindeki bu albümde Nils Landgren büyük bir modern jazz orkestrası eşliğinde Wallin'in eserlerini seslendiriyor (Wallin 1962 yılında, Quincy Jones'un teşvikiyle, Avrupa jazz'ının kilometre taşlarından biri olan "Old Folklore In Swedish Modern" adlı çalışmayı gerçekleştiren müzisyen-bu konuya sonra tekrar doneceğiz). Ertesi yıl bu işbirliğinden "Winter of the Rats" adlı filmin müzikleri de çıkmış.

1988 yılına geldiğimizde Nils Landgren gitarcı ve şarkıcı Johan Norberg ile "Chapter 2" adını verdikleri bir ikili oluşturarak, 1991'e kadar süren bir dizi konser vermişler. İkili ilk albümlerini 1989 yılında "Chapter 2" adıyla kaydetmiş. Bu albümün başarısı üzerine 1994'te "Chapter 2, Two" adlı başka bir albüm daha çıkarmışlar.

Sanatçı 1990'da "Nils Landgren Unit" grubuyla "Follow Your Heart" albümünü kaydetmiş. 1991 yılında ise bu sefer yine değişik bir proje için, Polonyalı trompetçi Tomazs Stanko ve kilise orgcusu Anders Eljas ile biraraya gelerek, "Untitled Skteches" adli bir çalışma gerçekleştiriyorlar. Üçlü, Stokholm'un mükemmel bir akustiğe sahip olan Oscarskyrkan kilisesinde, Nils Landgren'in bu konser için özel olarak bestelediği parçaları seslendiriyorlar. Konser kayıtları ACT tarafından Aralık 1995'te piyasaya çıkarılmış.

"Nils Landgren Unit" grubu, 1992 yılında efsanevi prodüktör ve ses mühendisi Bruce Swedien (Quincy Jones ve Michael Jackson'la çalışmalarıyla biliniyor) ile birlikte gerçekleştirilen "Red Horn" albümünü kaydetmiş (yeri gelmişken, Nils Landgren sahneye metalik kırmızı lakla kaplanmış bir trombonla çıkıyor). 1994'te ise ünlü Maceo Parker'in alto saksofonda yer aldığı "Nils Landgren Unit Live in Stockholm" piyasaya çıkarılmış (Parker, James Brown ile yaptığı çalışmalarıyla üne kavuştu, 1990 yılında Rolling Stone dergisi tarafından yılın en iyi jazz müzisyeni seçildi).

1995 yılında Nils Landgren'in kariyerinde önemli bir değişiklik gerçekleşiyor ve sanatçı Alman plak şirketi ACT ile imzaladığı sözleşmeyi takiben "Nils Landgren Funk Unit" adını verdiği yeni grubuyla bir yıl sonra "Paint It Blue" adlı albümü kaydediyor. Cannonball Adderley'e ithaf edilen albümde, Bernard Purdie, Brecker kardeşler, Till Bronner

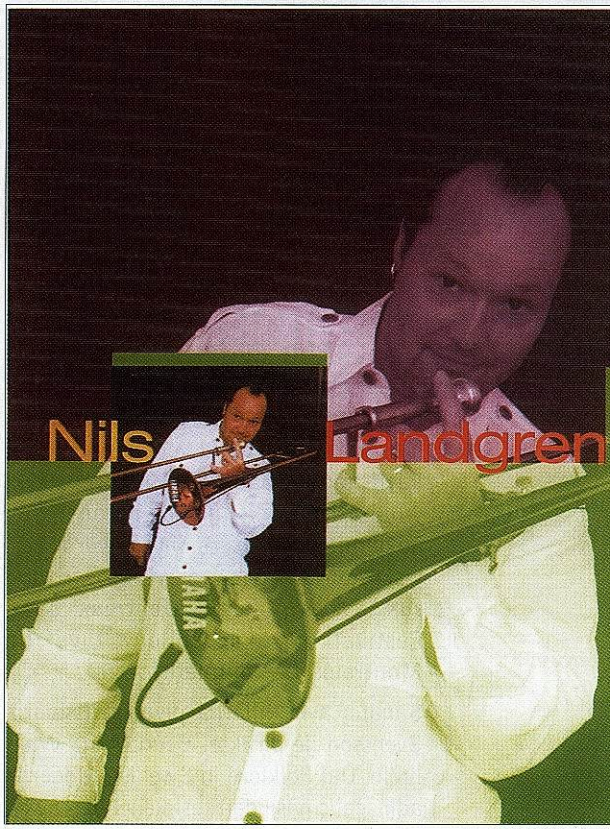

Nils Landgren jazz'ın doğaçlamaya dayalı ve sürekli olarak başka tarzlardan etkilenen, esnek ve değişken bir müzik olduğunu düşünüyor.

ve Airto Morera gibi müzisyenler de yer alıyor. Albüm, İsveç, Amerika ve Almanya'da çok başarılı oluyor ve sanatçı 1997 yılında Almanya'da yılın jazz müzisyeni seçiliyor. Sanatçının 1995 yılında yine ACT tarafından yayınlanan başka bir çalışması ise "Gotland" adını taşıyor. Çalışma, Landgren'in albüme adını veren adada yaşayan atalarına ve onların geleneğine gönderdiği bir selam gibi görülebilir. Bernard Purdie ile gerçekleştirilen başka bir çalışma ise "Paint It Blue"dan önce piyasaya çıkan "Soul to Jazz".

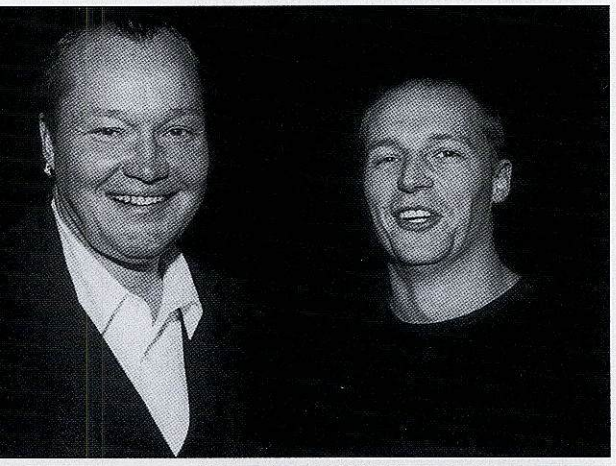

Nils Landgren Esbjörn Svensson ile

Bu çalışmada Nils Landgren solist olarak WDR Big Band (Koln Radyo Orkestrası) ile beraber çalıyor. Aynı çalışmada Eddie Harris (ts) de solist olarak bulunuyordu ve bu onun son kaydı oldu. Landgren 1997 ve 1998 yıllarında "Funk Unit" ile beraber Çin de dahil olmak üzere bir çok yerde sayısız konserler veriyor ve bu seri doruk noktası olarak Montreux Jazz Festivali'nde kaydedilen "Live In Montreux" ile noktalanıyor.

Sanatçı aynı yıllarda piyanist Esbjorn Svensson ile birlikte, Bengt-Arne Wallin'in "Old Folklore in Swedish Modern" adlı çalışmasından esinlenerek "Swedish Folk Modern" adlı albümü kaydediyor (1997) (Wallin aynı zamanda Svensson'un hocası; bu arada Svensson ile ilgili kısa bir bilgi: 1998'de yayınlanan "From Gagarin's Point of View" albümü ile Avrupa çapında tanındı; İsveç'te 1995 ve 1996 yıllarında yılın jazz müzisyeni, 1998'de de yılın en iyi bestecisi seçildi). İkilinin başka bir çalışması da, Nils Landgren'in esasen ilk olarak 1993 yılında Bobo Stenson ile kaydettiği "Ballads" adlı albüm. Nils Landgren bu albümde kendisinin de çok sevdiği, dinlediği şarkıları söylüyor. Esbjorn Svensson triosu ile kaydedilen yeni parçaların eklenmesiyle albüm 1999'da ACT tarafından tekrar yayınlanmış (çok fazla parantez içi bilgi oluyor ama Bobo Stenson ile ilgili de bir not eklemeden olmayacak: Stenson Avrupa'da son 30 yılın en önde gelen piyanistlerinden biri; 1970'lerin ortalarında Jan Garbarek ile yaptığı çalışmalar olağanüstü bir beğeni kazandı; sanatçının daha sonraları Okay Temiz'le beraber de bir çok "kışkırtıcı" esere imza attığını görüyoruz). Landgren-Svensson ikilisi geçtiğimiz yıl, son çalışmalarının devamı gibi görülebilecek "Layers of Light" adlı başka bir albüm daha gerçekleştirdiler. Albümde bir kez daha, geleneksel İsveç müziğinin ikili tarafından aranje edilerek yorumlandığı parçalar var.

Kariyeri boyunca hem solo hem de gruplarla çalışmalar yapan Landgren, müzisyen olarak iki tarzda çalışmanın da değişik tatları olduğunu söylüyor: "Bir grupla çalarken en önemli şey yeni fikirlere açık olmaktır. Diğer müzisyenlere ve onların müzik anlayışlarına saygı duymalısınız. Beraber çaldığım hiç kimseye nasıl çalmaları gerektiğini söylemem çünkü bir kez başkalarıyla beraber çalmaya karar verdiysem onlara ve müziklerine inanıyorum demektir."

Nils Landgren'i 2001 yılında başka ilginç bir çalışmanın içinde daha görüyoruz. Sanatçı, her yıl Kasım ayında gerçekleştirilen ve geçen yıl ana teması"kuzey jazz'ı" olan Berlin Jazz Festivali'nin sanat yönetmenliğini üstlenmiş. Landgren, geçen yıl yapılan bir röportajda İskandinav müzisyenlerin kendilerine özgü bir sese sahip olduklarını söylüyor: "Hem sürekli olarak kendilerine özgün bir ifade tarzı bulmaya uğraşıyorlar hem de müzikal açıdan dünyanın her yerinde olan bitenle çok ilgililer ve yeni eğilimleri çok çabuk adapte ediyorlar." Kendisinin de bu tarife çok iyi uyduğunu söylemek yanlış olmaz herhalde.

Bu arada "Funk Unit" de durmak bilmiyor tabii ki! Grup 1999'da "5000 Miles" adı verilen ve Tim Hagans (tp), Roy Hargrove (tp), Don Alias (d, perc) ve Fred Wesley (tb) gibi birbirinden enteresan müzisyenlerin de katıldığı bir albüm çıkarmış. Guardian gazetesinin jazz yazarı John Fordham, grubu albümün çıkışı dolayısıyla dinlediği bir konserden sonra "Nils Landgren, bir jazz funk rönesansına inanmak için çok iyi bir sebep" diye yazmış. "Funk Unit" son olarak geçtiğimiz yılın sonunda da "Fonk Da World" adlı bir albüm çıkardı. Nils Landgren albümü, grubun onuncu yılını kutlamak için planlamış. Daha önceki çalışmaların aksine bu albümün "saf kan Unit" olması için, önceki albümlerde gördüğümüz gibi başka ünlü müzisyenlerin katılımı yok. Tek istisna Esbjorn Svensson ve triosu EST'nin katıldığı üç parça. Albümün prodüktörlüğünü Svensson'un üstlendiğini belirtirsek bu da mazur görülebilir herhalde!

Bu yazıyı hazırlamadan evvel ACT'in buradaki temsilcisi Equinox'tan temin edilen, "The First Unit" ve Esbjorn Svensson ile beraber çaldığı "Layers of Light" albümlerini çokça dinledim. Bu kadar çok albümü olan bir müzisyen için böyle çok kısıtlı bir örnekleme ile bunu söylemek çok doğru olmayabilir belki ama ilk albümden çok etkilenmedim doğrusu. Esasında jazz funk çalmak zor bir şey; aynı anda iki değişik işi birden yapmak gerekiyor: Hem insanlarda yerinden kalkıp, dans etme isteği uyandıracaksınız hem de arada iyi sololar çalıp, kulakları da memnun edeceksiniz. Birinden birini iyi yapmayınca ortaya çok enteresan olmayan bir şey çıkıyor. Nils Landgren ise bunu gayet iyi yapıyor ancak insan melodileri dinlerken "ben bunu daha önce nerede duydum" hissine kapılıyor. Diğer albüm ise olağanüstü bir zenginlikte ve hem Nils Landgren'in hem de Esbjorn Svensson'un bu kadar "az şey çalarak" böyle kuvvetli bir duygusal atmosfer yaratmaları çok etkileyici. Dinlerken melodilere kapılıp başka yerlere yolculuğa çıkıyorsunuz. İkisinin arasındaki fark iyi bir şarabın damağınızda bıraktığı lezzet farkına benziyor. Bir vakitler bu şarap işlerinden anlayan bir arkadaşıma "peki, iyi şarabı nasıl anlayacağım?" diye sorduğumda bana, "iyi bir şarabın lezzetini hatırlarsın" diye cevap vermişti. Bu albüm de öyle işte, tadı damağınızda kalıyor. Eminim Nils Landgren'in sizin damak tadınıza göre de bir çalışması mutlaka vardır. En iyisi bir yerden başlayıp bu ilginç müzisyenin size sunabileceği tatları keşfe çıkmak.

Hizmet, farklı dünyalara saygı duymakla başlar.

Her insanın kendine ait bir dünyası vardır.
Hizmet o dünyaya saygılı olmakla başlar.
Biz size bu anlayışla hizmet verebilmek
için çalışıyoruz.

AKBANK

www.akbank.com.tr

Nazım New York'da

Nazım Hikmet'in "Makinalaşmak" adlı şiirinden esinlenerek yeni bir beste yazdı İlhan Mimaroğlu. Eşi Güngör Mimaroğlu'nun düzenlediği "Nazım Hikmet'i Anma Günü"nde New York'ta ilk kez piyanoda çalınacak bu beste. O anı heyecanla bekliyorum şimdi.

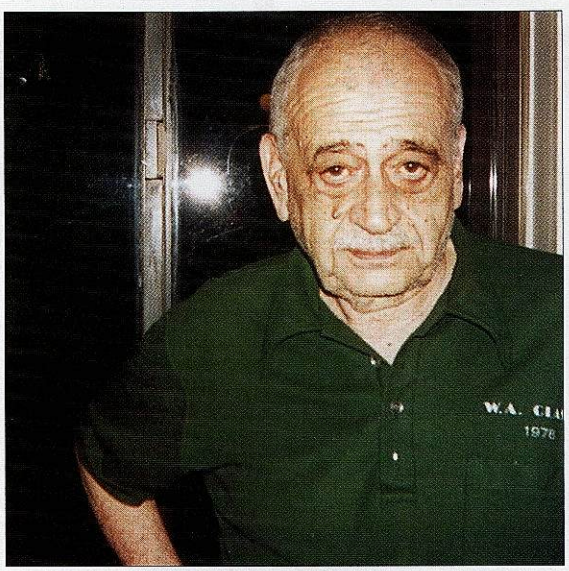

Şebnem Şenyener / New York

Kulaklarım Nazım Hikmet'le açıldı dünyaya, onun ölümünden üç sene önce. Ninni yerine bizim evde Nazım okunurdu. Annem hala çocukluğumda benim uykusuzluğumdan neler çektiğinden yakınır. Fakat, Nazım'la uykuya dalmak mümkün mü? Benim masum annem kabahati bende ararmış, hatta artık takatim kalmaz gözlerim ağırlaşır kayarmış da, bu sefer ellerimle açarmışım gözlerimi, hani uyudum sanıp da okumayı kesmesin diye. Bu açıdan dünyanın en şanslı çocuğu adderim kendimi. Türkçenin sesini işte böyle duydum Nazım'dan. Yazma hevesim de bu sese olan ebedi tutkunluğumun bir neticesidir. Büyüyünce gönlümü ağızlarından bal dökülen, güneş yüzlü deniz gözlü adamlara kaptırmamın sebebi de odur şüphesiz. Bir yazar olarak, Nazım'ın kudretinde kaybolup, kendi yolunu bir türlü bulamamak da var. Ama onun ruhunu hakikaten hissedebilirseniz, kudretinin de neden temelden farklı bir kudret olduğunu bilirsiniz. İnsana o büyük sesin içinde kendi sesini tanımasını sağlayan, hürriyet kazandıran bir kudrettir o, dikta eden, yok eden bir kudret değil, yaratan, geliştiren, özgürleştiren türden. Nazım'ın hümanizmasında yatan narsizm değil, insanın eksik gedik zayıf yanını iyi tanıyan yüreğidir. Onun devrindeki hümanistlerin bazıları insanın üstünlüğünü kanıtlamak derdine düşüp, makinalarla rekabete dahi kalkıştılar. Halbuki Nazım için durum tam tersidir. İnsan onun gözünde sırılsıklam aşık olunan ve sık sık bozulan bir merettir ve tıkır tıkır çalışan bir makinaya hasrettir şair. Bu açıdan sızlanır, dertlenir, sık sık kederlenir. Dinleyin bakın, göreceksiniz...

MAKİNALAŞMAK

Trrrrum,
Trrrrum,
Trrrrum!
Trak tiki tak
Makinalaşmak
İstiyorum!
Beynimden, etimden, iskeletimden
Geliyor bu!
Her dinamoyu
Altıma almak için
Çıldırıyorum!
Tükrüklü dilim bakır telleri yalıyor!
Damarlarımda kovalıyor
Oto-direnzinler lokomotifleri!
Trrrrum,
Trrrrum,
Trrrrum!
Trak tiki tak
Makinalaşmak
İstiyorum!
Mutlak buna bir çare bulacağım
Ve ben ancak bahtiyar olacağım
Karnıma bir türbin oturtup
Kuyruğuma çift uskuru taktiğim gün!
Trrrrum,
Trrrrum,
Trrrrum!
Trak tiki tak
Makinalaşmak
İstiyorum.

Jazz tarihine müzisyen olmadan çok büyük katkılarda bulunan;

Norman Granz

Flip Phillips, Norman Granz, Illinois Jacquet, Coleman Howkins

Norman Granz dünyanın sayılı promoter'larından biri olarak hayatını jazz'ı tanıtmak, sevdirmek ve ticari platformlara kabul ettirmeye adadı. Kulüplerdeki gig aranjmanları yerine daha yenilikçi organizasyonlarla ilgilendi ve jazz konserlerini hakettiği saygıyı görebileceğine inandığı ortamlara taşıdı.

Victor Bensusan
vbensusan@yahoo.com

Londra'nın kuzeyindeki bir müzayede salonunda Norman Granz, teşhir edilen malların yarısını satın almaya yetecek miktarda bir çek yazıyordu. Granz yine parasını kalbinin olduğu yere yatırmak üzereydi; bu çek jazz'cı arkadaşlarının fotoğraflarını çeken Herman Leonard'a yazılıyordu. Granz'ın hayatı boyunca jazz için yaptıkları hep böyle duygusal temele dayalı bir kararlığın ürünüydü.

Norman Granz, 1918 yılında Ukrayna'dan göç etmiş Yahudi bir ailenin çocuğu olarak Los Angeles'ta dünyaya geldi. California Üniversitesinden mezun olup askerlik görevini tamamladıktan sonra MGM stüdyolarında film editörü olarak çalışmaya başladı. Sinemaya olan ilgisini 1944 yılında yapımcılığını üstlendiği ve şu ana kadar çekilmiş en iyi jazz filmlerinden biri olarak kabul edilen Jamming The Blues ile ölümsüzleştirmesine rağmen, onun gerçek tutkusu sinema değil jazz'dı. Bu yüzden dünyanın sayılı promoter'larından biri olarak hayatını jazz'ı tanıtmak, sevdirmek ve ticari platformlara kabul ettirmeye adadı. Kulüplerdeki gig aranjmanları yerine daha yenilikçi organizasyonlarla ilgilendi ve jazz konserlerini hakettiği saygıyı görebileceğine inandığı ortamlara taşıdı.

Bu konserler, Jazz At The Philarmonic veya kısaca JATP olarak anıldı ve 1940'lı yıllarda Charlie Parker ve Dizzy Gillespie gibi bop yıldızlarını, Coleman Hawkins, Roy Eldridge ve Lester Young gibi eski tüfeklerle biraraya getirdi. Günümüzde bile bu konserlerin daha önce yayımlanmamış bazı kayıtları piyasaya sunulmaktadır. Bu tarihi kayıtlardaki bazı soloların bir ikincileri yapılamadığı için jazz eleştirmenleri tarafından paha biçilmez olarak nitelendirilmektedir. Olayın insani boyutunda ise Granz, müzisyenlerin kariyer ve emeklerinin en iyi biçimde değerlendirilmesi için gayret gösterdi ve o devirdeki ırkçı uygulamalara karşı bütün gücüyle mücadele etti.

JATP konserleri 1950'lerde de devam etti ama bu yıllarda Granz'ın en büyük başarısı plak stüdyolarında oldu. Kurucusu olduğu Verve ve Clef adlı plak şirketlerinden çıkan jazz albümleri ile, belli bir türe yönelmek yerine, çok seçici olmayan geniş bir katalog oluşturdu. Hawkins, Eldridge, Young, Ben Webster ve Billie Holiday gibi Swing dönemi yıldızlarına başka prodüktörlerin ticari kaygılarından dolayı veremeyecekleri stüdyo olanakları yarattı. Bunun sonucunda, Young ve Eldridge'in Jazz Giants '56 ve Hawkins ve Webster'in Blue Saxophones gibi klasikleşmiş albümleri ortaya çıktı. Granz, Johnny Hodges'a da, hem Duke Ellington Orkestrasından ayrılıp kendi topluluğunu kurduğunda, hem de Duke'a geri döndüğü dönemde sınırsız destek verdi. Bop akımında ise, Thelonious Monk'u Parker ve Gillespie ile biraraya getiren tek plak yapımcısı oldu ve Parker'ın en güzel çalışmalarından biri olarak kabul edilen 1953'teki quartet kayıtlarını da süpervize etti. Gillespie ve Bud Powell adına birçok albüm yayınlayan Granz, her dönemin yıldızları arasında yer alan Duke Ellington, Louis Armstrong ve Art Tatum'dan da ilgisini esirgemedi. Granz'in favori müzisyenleri ise her zaman Oscar Peterson ve Ella Fitzgerald olmuştur. Bu iki sanatçıyla çalışmalarını uzun yıllar sürdürdü ve 1959 yılında Cenevre'ye yerleşmesinden sonra bile onların sayısız albümlerini yayınlattı. JATP konser ve plak serilerinin eski ilgisini kaybetmesinden sonra Verve'i MGM'e satarak jazz ile olan bağını Peterson ve Fitzgerald'ın menajerliğine indirgedi.

Norman Granz, 1970'lerde plak endüstrisine, yeni kurduğu Pablo (tahminen o yıllarda Picasso ile tanışmıştır) şirketi ile iddialı bir dönüş yaptı. Eski şirketlerindeki kayıtlarının yayın haklarını satın alan Granz, Pablo adıyla Ellington ve Ray Brown'ın düet, Count Basie'nin trio ve Dizzy Gillespie'nin değişik grup formatlarındaki çarpıcı albümlerini yayınladı. Pablo'da da, Verve ve Clef'te olduğu gibi, genel beğeniye hitap eden albüm yayınlama politikası izledi. Sonuçta her vasat albüme karşılık bir iyi albüm yayınlamış olduğunu kabul edersek her beş iyi albümden de bir tane mükemmel albüm çıktığını varsayabiliriz. Pablo kataloğu 1987 yılında Fantasy Records'a satılarak Original Jazz Classics adı altında tekrar yayınlandı. Verve albümleri ise uzun yıllardır Master Edition adı altında piyasada bulunmaktadır.

Sevdiği birçok müzisyenin hayatta olmaması, Norman Granz'in son yıllarda yine geri planda kalma kararı almasına neden olduğu söylenmektedir. Jazz tarihine müzisyen olmadan bu kadar büyük bir katkıda bulunan Granz, 22 Kasım 2001 tarihinde Cenevre'de öldü.

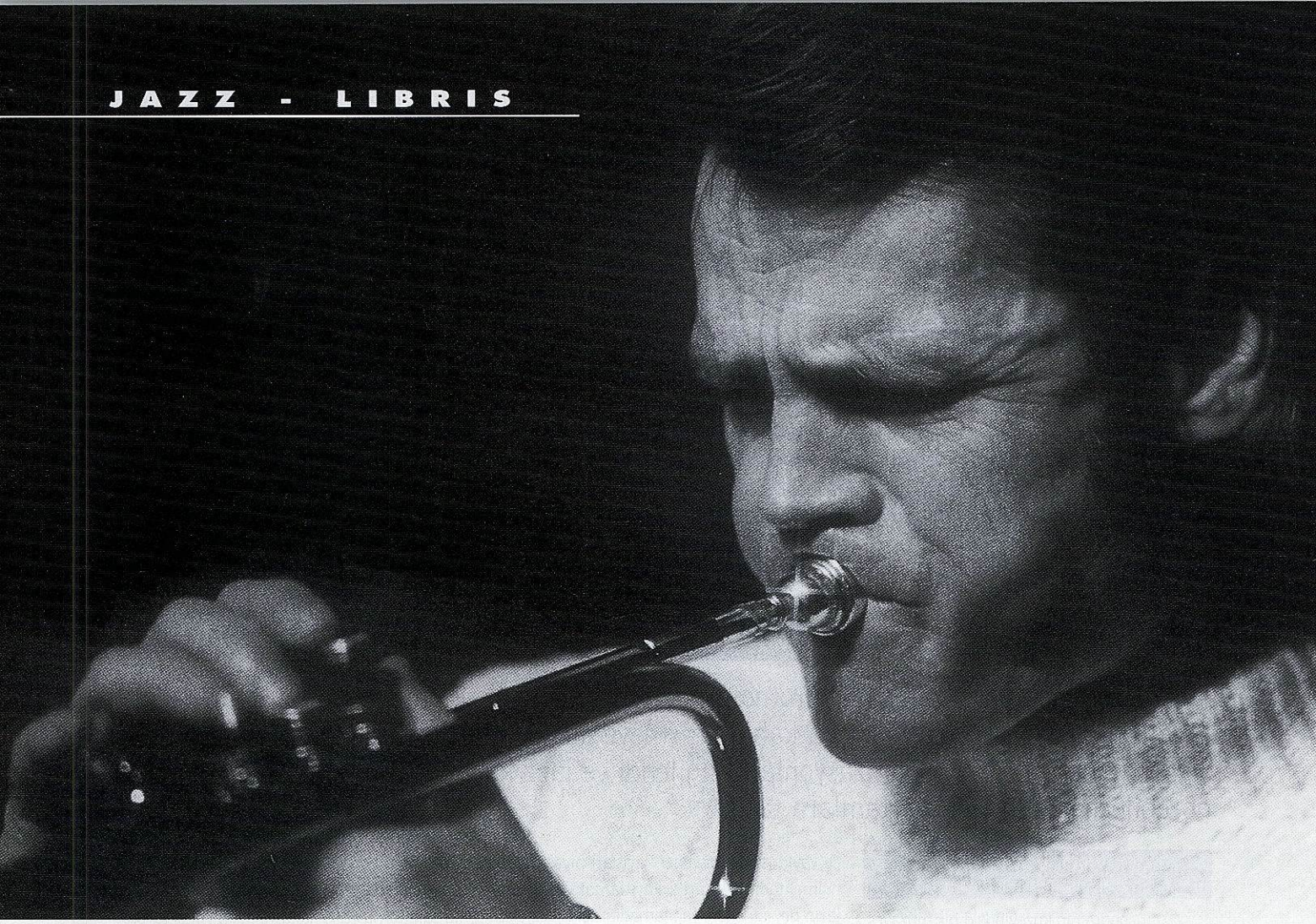

Chet Baker

(Chesney Henry Baker)

Güneşten cayır cayır yanan kumlarda, batı sahilinin kenarlarında çıplak ayak dolaşan, denizin dibinden ufkun ötesine trompeti ve kırgın sesiyle özgürlük hayallerini gönderen romantik müzisyen Chet Baker.

Kerim Sakızlı
kerims@92nokta3.com

Elili yıllarda trompetçilere baktığımızda lider pozisyonda olan iki üç isimden biri olan Baker, 23 Aralık 1929 'da Oklahoma'da doğdu ve trompet çalmaya da üyesi olduğu 298th Army Band'de başladı. 1950'den itibaren de başta Bop City olmak üzere San Francisco'daki Blackhawk'da sayısız jam session'lara katıldı. Bu dönem, aslında Chet'i uyuşturucuya karşı uyaran Charlie Bird Parker ve özellikle batı sahilinin en ön plandaki isimlerinden Dave Brubeck Quartet'ten tanıdığımız Paul Desmond gibi alto saksofoncularla çalma fırsatı bulduğu ve ciddi anlamda jazz müziğinin havasını kokladığı dönem olarak adlandırılabilir.

1952'de Baker Los Angeles'a taşındı. Tabii bunun bir gerekçesi vardı. O dönemde en iyi bariton saksofoncu ünvanını alan Gerry Mulligan, Haig adlı bir kulüpte tarihi Pasifik Jazz eserlerini çalıyor ve kaydediyordu. Baker da hiç vakit kaybetmeden onların arasına katıldı. Bu vesileyle kendisi Gerry Mulligan'ın dörtlüsünde de yer aldı ve artık yıldızı tam anlamıyla parladı. Bu dörtlü piyanosuz olmasından, tüm orijinalliğiyle epey süksе yaptı ve popüler oldu. Hele Mulligan'la beraber seslendirdikleri My Funny Valentine herkesin belleğine kazındı. Bu dörtlüyle beraberliği Mulligan'ın uyuşturucu problemlerinden dolayı pek uzun sürmedi ve Chet, piyanist Russ Freeman ile yeni bir dörtlü oluşturdu ve 1953 ile 1955 arasında Amerika'da çok kaliteli albümlere imza attılar.

Chet için Miles'a karşı büyük beyaz dev adam diyenler çıkıverdi. Ama bu saçmalıktan öte birşey değildi. Bazı kendini bilmez çirkin yakıştırmacılar Louis Armstrong'a karşı Bix Beiderbecke'yi, Roy Eldridge'e karşı Harry James'i ve örnekleri çoğaltılabilecek birçok kişiyi medyada bu şekilde kullandılar.

Kendine özgü çalış tarzı, serin, açık tonu ve parçalara kattığı benzersiz romantizm sayesinde jazz unutulmaz bir isim daha kazanmış oldu. 1953'te Baker'ın dörtlüsü o döneme kadar Avrupa'da en uzun turne yapan grup oldu. Ama Metronome ve Downbeat'de en popüler müzisyen olarak isminin ön plana çıktığı bu periyodun devamı pek de hayırlı olmadı.

Başta Almanya olmak üzere yeni dörtlü-

süyle Fransa, Danimarka ve İtalya ağırlıklı bir çok Avrupa konseri ve kaydı ile yoluna devam etti fakat o dönemdeki piyanisti Dick Twardzik'in Paris'te aşırı dozdan ölümü ve ölümünden Dick'in ailesi dahil herkesin onu suçlaması onu bunalıma itti ve uyuşturucu belasının içine iyice girdi.

1954-1973 arası Amerika ve Avrupa'da müzik yaşamına inişli çıkışlı devam etse de onun için karanlık dönemlerdi ve hapishaneler, hastaneler arasında mekik dokudu. 1968'te karanlık kişilerle kavga edip yediği dayak sonucunda dişerini de kaybedince müziği bir darbe daha almış oldu.

13 Mayıs 1988'te Amsterdam'da bir otelin odasından düştüğü mü, biri tarafından itildiği mi ya da intihar mı ettiği hala soru işareti olan Chet'in bu bahtsız sonu hala esrarengiz bir şekilde bilinmezliğini koruyor.

Chet'den bir iki ilginç beyanat

"Miles ve Dizzy gibi büyük isimlerin arasından en iyi trompetçi olarak seçilsem de ben bunu haketmiyorum. Onların liginde olmadığımı herkesten iyi ben biliyorum".

James Dean'e benzediğini söyleyenlere istinaden verdiği cevap:

"Geçen gün bir dergide James'e rastladım da galiba benim kıyafetlerime bakıp ona göre giyiniyor".

Anı Yazılarından Bir Seçki

Karısı Carol ve Noel armağanım diyerek sevdiği evladı Dean'den uzaklarda bir başına olan, yalnızlık çekip huzuru arayan ve sıcak bir ev hasreti çeken bir babanın dramatikliğini Lothar Lewien anılarında birinci ağızdan şöyle anlatmış:

Chet her zaman yolda olmaktan yakınıyordu. 'Belki birgün orada, birgün burada çalmak, dolaşmak kulağa güzel gelebilir. Aslında bu sürünmekten başka birşey değil ama istediğimi yapmanın tek yolu da bu' diyordu. Eğer iki günlüğüne aynı yerde çalarsa kendini şanslı görüyordu. Çünkü en azından arabasına atlıyor ve kendini evindeymiş gibi hissedebiliyordu...

Gazete Kupürlerinden

(The Daily Telegraph, 20 Mart 1999)

Hollywood'un yıldızlarından Brad Pitt, Jim Carrey, Johhny Depp gibi isimler Chet'in hayatını oynamak üzere aday gösterilirken bakın Chet'in 22 senelik eşi gazeteye Leonardo DiCaprio için ne açıklamalar yapmış:

'Chet kadar güzel gözükmese de, eh biraz makyaj biraz da saçına düzgün bir şekil verilirse yerine geçebilir'.

(Gizlice tarifinin verildiği aşkın, uzun ömürlü olabileceğinin ispatı da bu olsa gerek. Sevginizi yıllar eskitebilir hatta yokedebilir ama hala en güzel olarak onu görüyorsanız, ona hala da aşıksınız demektir diye ekliyorum ben de müsaadenizle).

Son konser olan son albümün Scott Yanow yorumu

(My Favourite Songs –The Last Great Concert)

En sevdiği şarkıların birarada olduğu bu albümün önemi üç boyutludur diyor Yanow:

Tarihsel: Trajik ölümünden sadece iki hafta önce kaydedilmesi.

Teknik : Bir radyo mühendisi olan eski davulcusu Kurt Giese'nin Chet'i küçük bir grup ve bir senfoni orkestrasıyla beraber hatasız kaydetmek için bulduğu yaratıcı çözümler.

Müzikal: Bu önemli konser için formu en üst düzeyde olan, prestijli hazırlıklardan ve eski arkadaşlarının (Herb Geller, Walter Norris) katılımından memnun olan Chet'in aynı zamanda en sevdiği bestekarların müziğini çalması.

Son olarak benden...

Uzun lafın kısası Chet'de Miles Davis, Bix Beiderbecke, Harold Baker ve Kenny Dorham'ın tesiri muhakkaktır fakat tonunun yumuşak karakteristiği, efemine üfleyiş stili ve kırılgan hatlarla bezenmiş lirizmi, her ne kadar lineer çalsa ve söylese de güçlü duygusal yapısı onu jazz'ın içindeki duruşu itibariyle tek ve benzersiz yapmaya kafi gelmiştir.

Sol elinde bavulu, sağ elinde sigarası, kafası bulutlu, jazz'ın o kravatlı yalnız janti kahramanı soğuk kulüplerin sıcak trompeti olmuştur ikinci vatanı Avrupa'da.

Şöyle söyleyip bırakıyorum, yorum sizin;

Yıllar sonra ünlü vocalist Johhny Pace çıkıp diyor ki 'Ben Pittsburgh'da küçük bir gece kulübünde kendimce söyleyen bir adamdım. Chet geldi ve beni dinledi. Hiç kimseye duyurmadan beşlisiyle bana eşlik etti. Beni müzik dünyasına tanıttı ve gülümseyip arkasına bakmadan uzaklaştı'.

Kulağınızla inanmak isterseniz bkz. Chet Baker Introduces Johnny Pace, yıl 1958, New York kaydı efendim, hoşçakalın.

Chet'e resimli yaklaşımlar

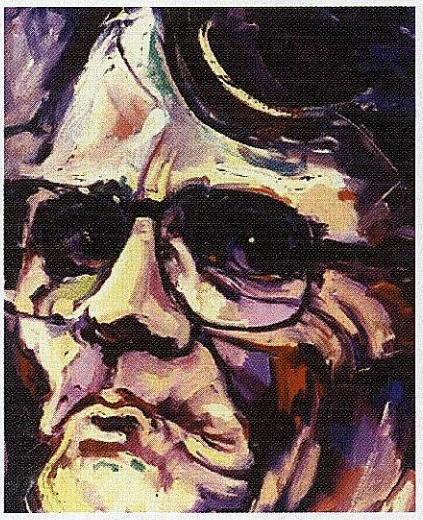

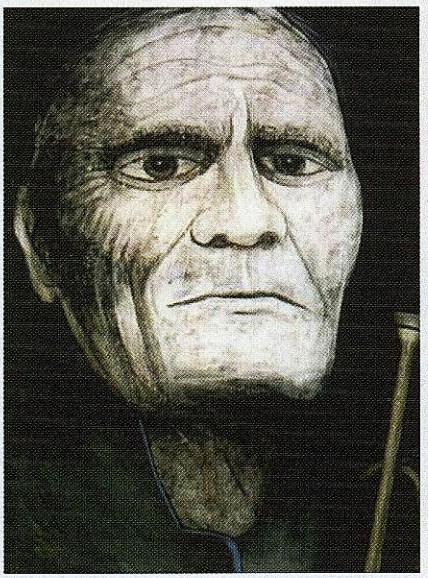

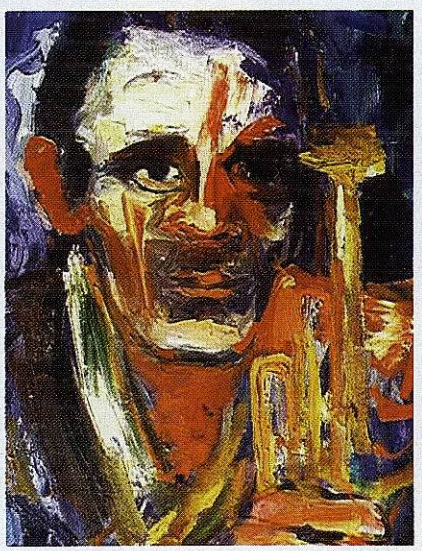

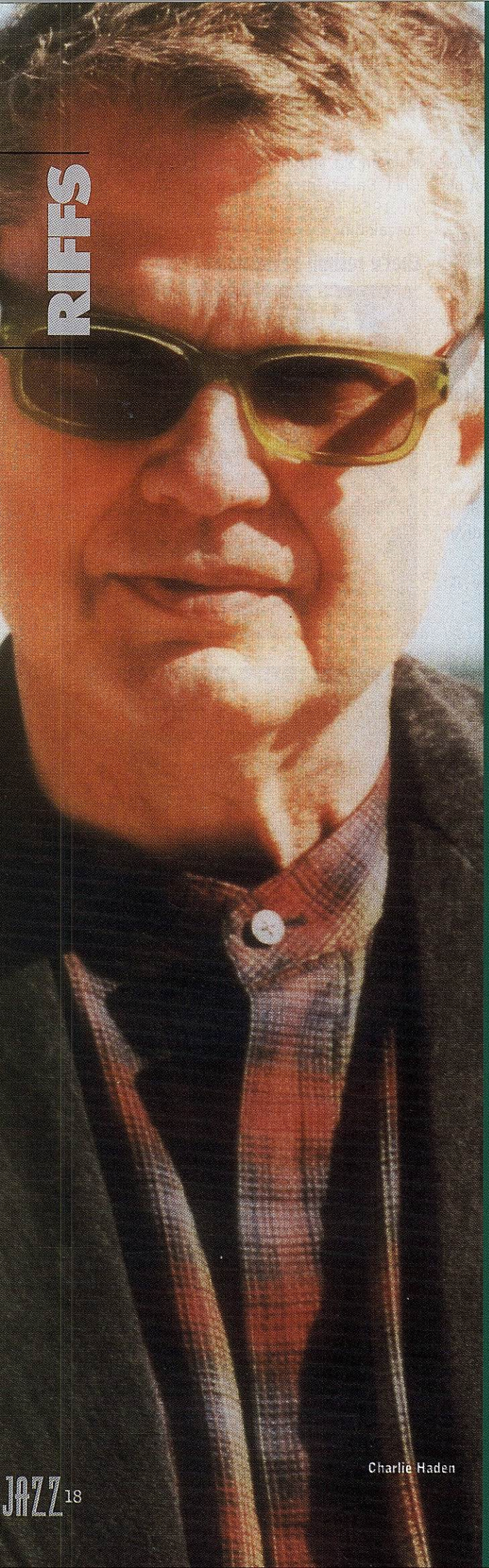

Charlie Haden

Grammy 2002'de Jazz Ödülleri

En İyi Çağdaş Jazz Albümü
M2
Marcus Miller
[Telarc]

En İyi Vokal Albümü
The Calling
Dianne Reeves
[Blue Note Records]

En İyi Enstrümantal Jazz Solosu
Chan's Song
Michael Brecker, soloist
Track from: Nearness Of You – The Ballad Book
[Verve Records]

En İyi Jazz Enstrümantal Albümü (bireysel veya grup)
This Is What I Do
Sonny Rollins
[Milestone Records]

En İyi Büyük Jazz Grubu Albümü
Homage To Count Basie
Bob Mintzer Big Band
[Digital Music Products]

En İyi Latin Jazz Albümü
Nocturne
Charlie Haden
[Verve Records]

En İyi Salsa Albümü
Encore
Robert Blades
[Lideres Records]

En İyi Merengue Albümü
Yo Por Tí
Olga Tañón
[WEA Latina Records]

En İyi Ticari Blues Albümü
Do You Get The Blues?
Jimmie Vaughan
[Artemis Records]

En İyi Günümüz Blues Albümü
Nothing Personal
Delbert McClinton
[New West Records]

En İyi Reggae Albümü
Halfway Tree
Damian Marley
[GhettoYouth/Motown Records]

En İyi World Music Albümü
Full Circle/Carnegie Hall 2000
Ravi Shankar
[Angel Records]

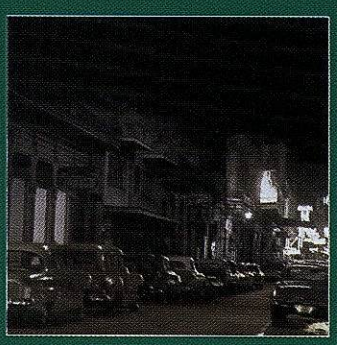

SHURE®

IT'S YOUR SOUND™

BETA 56

SHURE BETA serisi orkestra, enstrüman ve vokal mikrofonları

Dünya çapında performans standardı SHURE UHF telsiz mikrofon sistemleri

SHURE PSM 400 kablolu ve kablosuz kulakiçi monitör sistemleri, özellikle küçük sahne ve kısıtlı hacimli mekanlarda yer monitörlerinin neden olduğu sıkışıklık ve feedback gibi olumsuzlukları ortadan kaldırır ve grup üyelerine dinledikleri monitör sinyali üzerinde tam kontrol sağlar.

Toplam 8 ayrı kablosuz PSM400 sistemi aynı sahnede TK onaylı SHURE UHF telsiz mikrofon sistemleri ile uyum içinde çalışabilir.

PSM 400

SHURE PSM 600 VE PSM 700 serisi kulakiçi monitör sistemleri daha büyük uygulamalarda Profesyonellerin hizmetinde.

NEFAN

NEFAN TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hattat Halim Sok. No: 8 Dikilitaş - İstanbul
Tel : (0212) 288 4139 - 288 5705
Fax: (0212) 275 9118

Bağlar Cad. 159/A
Seyranbağları, Çankaya, Ankara
Tel: (0312) 447 07 92 Fax: (0312) 447 07 93

NEFAN, ithal ve satışını yaptığı tüm ürünlerin GARANTİ, SERVİS, BAKIM ve YEDEK PARÇA hizmetlerini kendi servisinde vermektedir.

İpe dizilmiş şarkılar

Laurie Anderson yine ne yapmış? Bu sefer ne numaralar bulmuş? İşte sanatçıyı takip edenlerin muzip bir gülümseme takınarak sormayı sevdikleri sorular. Ve işte cevapları:

Gülüş Gülcügil

Bilimadamlığından fotoğrafçılığa, yazarlıktan müzisyenliğe dek yaptığı onlara işi tanımlamak için "New York'un avangard multimedya sanatçısı" olarak anılan Laurie Anderson, 54 yaşında aynı azimle yaşamaya ve üretmeye devam ediyor. Son albümü "Life on a string", adından da anlaşılabileceği gibi hiç de hafife alınacak bir proje değil. Bu sefer besteler, uzun bir içgözlem sürecinin ürünleri. Dolayısıyla klasik Anderson dinleyicileri için şaşırtıcı derecede kişisel, içten ve dolaysız bir tavır sergiliyorlar.

İlk üç parça, Laurie'nin bir önceki projesi olan Moby Dick'in mantığı çerçevesinde yazılmış. Çünkü sanatçı, albümün çıkış noktasının Moby Dick olmasını istemiş. Fakat bir noktadan sonra tıkandığına karar veren Laurie, zorlamanın hiçbir anlamı olmadığını düşünerek yeni materyaller aramaya başlamış. İlk parça "One White Whale", balinalara oldukça ilginç bir açıdan bakıyor. Şarkılarında neden sık sık hayvanlardan bahsettiğini şöyle açıklıyor Laurie: "Sanırım teknolojiye karşı verdiğim bir tepki bu. Bugün hayatımız teknolojiye endeksli. Oysa aletlerle ne kadar haşır neşir olursam o kadar aptal olduklarını farkediyorum. Hayvanların, mesela sadece köpeklerin bile birbirlerinden çok farklı karakterleri var. Onlarla yaşamak daha heyecan verici geliyor bana. Size hayata dair bir şeyler öğretiyorlar". Üçüncü şarkı "Pieces and Parts" ise 19. yüzyılda Alabama esirlerinin keşfettiği balina kemiklerini konu alıyor. "Gökten düşmüş bir meleğin kemiklerine" benzetilen balina kemiklerinin tatlı nakaratı, parçayı albümün hit parçaları arasına sokuyor kuşkusuz.

Albüm üzerinde çalışırken kendisinden New York hakkında bir makale yazmasını isteyen Encyclopedia Britannica için de araştırmalar yapan Laurie, bu sayede uzun yıllardır yaşadığı şehri daha da yakından tanıma fırsatı bulmuş. Özgürlük Anıtı'nı, Manhattan'ı bir araştırmacı edasıyla yeniden keşfetmiş. Bu çalışması, Laurie'nin albümüne olduğu gibi yansımış. Şehir merkezinde yağmurlu bir geceyi aynı gözlemci tavrıyla anlattığı "Washington Street", Bill Frissell ve Joey Baron gibi ustaların da yardımıyla son derece etkileyici, kişisel bir atmosfer ve ritim duygusu veriyor. Tüyleri ürperten "Statue of Liberty" adlı parçada ise gerçekleri söyleme saatinin geldiğini haber verirmişçesine çalan çan sesleri eşliğinde beyninize bir cümle kazınıyor: "Freedom is a scary thing; Not many people really want it" (Özgürlük korkutucu bir şeydir; Herkes gerçekten istemez). Diğer parçalar arasında "Slip Away"in yayılları, "My Compensation"ın vokal efektleri ve samp-le'ları, "Broken"ın içtenliği, "One Beautiful Evening"in karanlık ve fatal atmosferi bu albümü haftalarca yanınızdan ayıramamanız için sebepler. Bir de son parça var tabii. "Life on a String"de Laurie Anderson, kendisi için "mükemmel bir an"ın tanımını yaparak albümü noktalıyor: "Uzun bir caddede seninle beraber yürümek".

Sevgilisi Lou Reed'den uzak, köpeği Lolabelle eşliğinde geçirdiği 2001 yazı, anlaşılan Laurie'nin bu "kendini arayış" süreci için mükemmel bir dönem olmuş. Zira "Life on a String", kanımca onun bu güne dek yazdığı en güzel bestelerden oluşuyor. Ayrıca, belki de bestelendikleri zaman dilimleri birbirine pek uzak olmadığından, sanatçının yarı yolda fikir değiştirmesine rağmen albümün, birbirini tamamlayan on iki parçadan oluştuğunu söylemek mümkün.

Merakın kendisine pek çok şey yaptırdığı Laurie Anderson, son olarak Mc Donald's da çalışmış ve bir Amish çiftliğinde çiftçilik yapmış. Bu deneyimlerden çok hoşlandığını ve pek çok şey öğrendiğini anlatıyor. Kimbilir, belki gelecek parçalarında, belki fotoğraf sergilerinde, belki de yazacağı yeni kitaplarda bizlere bu işlerden de söz eder?

Laurie Anderson'un gelecek çalışmalarını merakla bekleyeduralım, siz bu albümü dinlemeden etmeyin. Çünkü "Life on a String", "adaya giderken götürülecekler" listesine rahatlıkla ekleyebileceğiniz türden bir albüm!

Louis ve Bix

Soldan sağa: Howdy Quicksell, Tommy Gargano, Paul Mertz, Don Murray, Bix Beiderbecke ve Tommy Dorsey

Victor Bensusan
vbensusan@yahoo.com

Jazz dünyasının ufuklarını aydınlatan iki trompetçi, Louis Armstrong ve Bix Beiderbecke, birbirlerine yüzseksen derece zıt gibi görünselerde, ortak noktaları çok, jazz tarihine katkıları da bir o kadar nettir. Geçtiğimiz yıl Louis'nin doğumunun yüzüncü, Bix'in ölümünün yetmişinci yıl dönümüydü. Bu matematiksel raslantıyı fırsat bilerek, siyahla beyaz kadar farklı görünen bu iki şahsiyetin gri alanlarına bir göz atabiliriz.

Louis Armstrong, 4 Ağustos 1901 yılında New Orleans'ta dünyaya geldi. Babası tarafından doğumundan kısa bir süre sonra terkedilen bu gayrimeşru ve zenci çocuk için tüm şanssızlıklar adeta paketlenip hayatına sunulmuştu. Eski bir köle olan büyükannesinin yanına gönderilen Louis'nin annesi fuhuş batağına saplanmıştı. Beş yaşında annesinin yaşadığı viraneye geri dönen Louis, evde çoğu zaman yalnız kalıyor, diğer zamanlarda da annesinin hastalıklarına tanık oluyordu. Altı yaşındayken, şehrin genelevlerine kömür taşıyarak aile bütçesine katkıda bulunmaya başlamıştı.

Dünya savaşları öncesindeki New Orleans oldukça tehlikeli bir şehirdi. Muhabbet telları, hırsızlar ve kafalarına estikçe zencilere terör estiren beyaz polisler, Louis'nin günlük hayatında artık sıradan şahsiyetlerdi. 1912 yılbaşısında, havaya tabancayla ateş ettiği için tutuklanıyor ve iki yıl kalacağı ıslahevine gönderiliyordu. Ve Louis burada müzikle tanışıyor ve kornet çalmasını öğreniyordu.

Louis Armstrong, çocukluk yıllarını, nörotik bir fahişe ile yaptığı ilk evliliğini ve 15 yaşında kısa bir süre ifa ettiği muhabbet tellallığını hatırladıkça kendisini yine şanslı addediyordu. "Eğer Joe Oliver gibilerle karşılacağımı bilsem, o günleri tekrar yaşamaya hazırım" diyordu.

Bix Beiderbecke, 10 Mart 1903'te, zengin ve beyaz orta sınıf bir ailenin çocuğu olarak Davenport Iowa'da, yani çok farklı bir Amerika'da dünyaya geldi. Babası başarılı bir işadamı, annesi de yetenekli bir piyanistti. Bix büyük bir evde yaşadı, iyi okullara devam etti, her pazar aksatmadan kiliseye gitti.

Bix de, Louis gibi az bulunur bir müzikal dehaya sahipti. Ama ıslahevine kapatılıncıya kadar müzik konusunda hiçbir teşvik görmeyen Louis'nin aksine, Bix küçük yaşlarından itibaren düzenli piyano eğitimi aldı. Daha iki yaşına gelmeden zamanın popüler melodilerini mırıldandığı iddia ediliyordu. Birkaç yıl sonra, müzik öğretmeni artık bu dahi çocuğa öğretebileceği hiçbirşey kalmadığını söylüyordu.

Davenport, Mississipi Nehri üzerinde yer alan ve o dönemde New Orleans'tan kuzeye doğru seyahat eden buharlı yolcu gemilerinin uğradığı bir liman şehriydi. Genç Bix, hayatında jazz melodilerini ilk olarak, bu gemilerin yanaştığı limanda duymuştu. Bix ve Louis, birbirleriyle ilk defa, Louis Armstrong Band'in düzenli olarak çaldığı Capitol adlı buharlı gemide karşılaştılar. Jazz'la birinci elden tanışan Bix kornete merak saracak ve birçok jazz müzisyeni için kıvılcım olacak kendine özgü çalma stilini geliştirecekti.

Oğullarının jazz gibi "dejenere" bir zevke tutulduğunu gören Beiderbecke ailesi Bix'i disiplinli eğitimi ile ünlenmiş Illinois'daki Lake Forest Academy'ye yazdırdılar. Ama planları kısa bir süre sonra geri tepecekti. Zamanının büyük bir bölümünü Chicago'nun Güney Yakasındaki jazz kulüplerinde geçiren Bix kısa bir süre sonra okuldan kovulacaktı.

Bix ve Louis'nin 1919 yılında Davenport'ta ilk karşılaşmalarında dahi, jazz'ın nüvesi yavaş yavaş New Orleans'tan Chicago'ya doğru

kaymaya başlamıştı. 1917 yılında New Orleans'ın fuhuş merkezi Storyville'in Amerikan Deniz Kuvvetleri tarafından kapatılmasından sonra şehirdeki birçok jazz müzisyeni Chicago'nun yolunu tutmuştu. Mississipi nehrinde birkaç sezon çalıştıktan sonra Louis de hocası Joe "King" Oliver'in çağrısına uyarak Chicago'ya yerleşiyordu.

Louis Armstrong

Louis kısa bir süre zarfında, Oliver'ı gölgede bırakarak jazz sahnelerinin yıldızı olmayı başarıyordu. Trompetteki virtüözlüğü sayesinde jazz'da odak kollektif orkestra sound'undan müzisyenlerin bireysel yetenek ve sololarına yöneliyordu. Chicago'da hemen hemen her müzisyeni etkileyen Louis Armstrong'un tekniği ve tınısı jazz'da kullanılan bütün enstrümanlarda taklit edilmeye çalışılıyordu.

Louis'nin artık bütün dünyanın ilgisini çekmeye başladığı bu dönemde, Bix de Chicago ve Ortabatı'yı dolaşan beyaz orkestralarda kendinden söz ettiriyordu. Birçok beyaz müzisyenin zenci sound'unu taklit edip çoğu zaman gülünç duruma düştüğü o dönemde, Bix daha önce jazz tarihinde hiç görülmemiş bir durumla karşılaşıyordu: Zenci müzisyenler onu dinlemeye geliyorlardı! Beyaz Amerika'nın bağrından çıkmış ve bir müzisyenin alışılagelmiş görüntüsünden yoksun olan bu genç, bildikleri diğer (zenci) müzisyenler kadar iyi jazz çalabiliyordu. Bix, Louis'den daha iyi değildi; sadece ondan farklıydı.

Bix ve Louis birkaç yıl boyunca çakışan kariyerlerinde birbirlerine müzisyen olarak büyük saygı ve hayranlık duydular. Bix'in 1927 yılında kaydettiği Singing The Blues ve Louis'nin 1928 yılında kaydettiği West End Blues jazz tarihinin öncü kayıtları arasında kabul edilir. Zenci müzisyenler Louis'den müzikal icazet alırlarken, beyaz müzisyenler ise Bix'de uzun yıllar eksikliğini hissettikleri liderliği buluyorlardı.

Lakin, kendisi eski ve yeni dünya müziklerinin sentezi olan jazz aracılığıyla köken ve yaşabiçimleri farklı bu iki insanı biraraya getiren Amerika aynı zamanda onların birbirlerinden kopmalarına da sebep olabiliyordu. Chicago gibi sanayi, ticaret ve eğlence merkezi olan bir şehirde bile yarı-resmi ırk ayrımcılığı (segregation) beyaz ve zenci müzisyenlerin müzikal ortaklık kurmalarını engelleyebiliyordu. Louis ve Bix, ancak Sunset Café'nin arka odasında, kapıları kitledikten sonra gizlice jam session yapabiliyorlardı. Seyircilerin önünde atışma tarzında jam yapamamalarına rağmen, bu iki müzisyen yeni fikirlerle jazz'ın kalite çıtasını birlikte yükseltmeye başlamışlardı. Amerika'nın en sevilen müzisyenlerinden biri olan Bix Beiderbecke ile birlikte çalabildiği için Louis, New Orleans'ta ırkçılık ve sefaletle bezenmiş çocukluk günlerinin artık geride kaldığını düşünebilirdi. Ama bu sadece bir yanılgıdan ibaret olurdu; Louis Armstrong, Amerikan toplumu için ilk önce bir zenci daha sonra bir müzisyendi.

Louis bütün dünyaca tanındığı ve milyonlarca hayranı olduğu son döneminde bile ırkçı muamelelerden kendini muaf tutamadı. Anlatıldığına göre birgün sanatçının turne otobüsü, 60 yaşındaki bu müzisyenin tuvalet ihtiyacını karşılayabilmesi için Connecticut'ta bir lokantanın önüne yanaşmıştı. Fakat, lokantanın sahibi tuvalete gidecek kişinin rengini sebep göstererek bu basit insani talebi reddetmişti.

Bix ise Louis'ninkine benzer sebeplerden farklı baskılara maruz kalıyordu. Jazz, Louis için New Orleans'taki yoksulluğundan kaçışı simgelerken, Bix için Davenport'tan, ailesinden ve saygı gördüğü düzenden kopmak anlamına geliyordu. Bix jazz uğruna birçok şeyden feragat etmişti. Zenci müziği çalması bile onun, özünden sapmış hatta kötü yola düşmüş olarak addedilmesi için yeterli bir sebepti. Müzikteki yeteneği ve konumundan saplantı halinde şüphe ediyor ve delicesine içki içiyordu. 1931 yılında, artık fiziksel anlamda yıkılmak üzere olduğu bir dönemde Bix Davenport'a, evine döndü. Birgün, evin kilerinde, ailesine kendisiyle gurur duymaları için göndermiş olduğu, kayıtlarını içeren bütün plakları dokunulmadan bir köşeye tıkıştırılmış olduğunu gördü. Bir tanesi dahi kabından çıkarılmamıştı. Bix Beiderbecke 6 Ağustos 1931 yılında alkolün yol açtığı zatürree sonucu 28 yaşında hayata veda etti.

Louis ve Bix'in hikayesi, aslında jazz'ın ve onun etkileyici faktörlerini barındıran Amerika'nın toplumsal hikayesi olarak da algılanabilir. Günümüzde bile, Louis'nin büyüdüğü New Orleans, şiddetin kol gezdiği harabe benzeri zenci gettolarıyla, beyaz sermayesi ile özdeşleşen gökdelenlerin çarpıcı birlikteliği üzerine kuruludur. Davenport ise bugün de ayrı bir dünyayı simgelemektedir. Bix'in çocukluğunun geçtiği ev şehrin Grand Avenue adlı caddesinde eski görüntüsünden pek farklı olmadan durmaktadır. Şehir yine dinginliğin ve ideal Amerikan yaşama tarzının bir göstergesi olma niteliğini korumaktadır. Yani, hala Bix gibi dahi sanatçılara birkaç boy küçük gelmektedir.

Bu hikaye, birbirlerine dünyalar kadar zıt olan iki kişinin aralarındaki karşılıklı saygıyı gösterebilmek açısından önemlidir. Ölümünden kısa bir süre önce Bix, birlikte çalıştığı müzisyenlerin teknik ve kreatif yetersizliklerinden sitem etmekteydi. Dinlemek istediği tek jazz'cının Louis Armstrong olduğunu sürekli olarak söylediği bilinmektedir. Louis'ye gelince, Bix için diyebileceği en büyük iltifatı onun trajik ölüm haberini öğrendiğinde söylemiştir: "A lot of cats tried to play like Bix; ain't none of them played like him yet" (birçok kişi Bix gibi çalmaya gayret etmiştir, ama hiçbirisi henüz onun gibi çalamamıştır).

Uzun yaşamanın sırrını Akdenizliler iyi bilir. Bu büyük sır onların yediklerinde saklıdır; özellikle taze balık, bol sebze-meyve ve belki de en önemlisi zeytinyağında.

Becel mucizevi zeytinyağıyla yepyeni bir ürün yarattı. Hafif zeytinyağı tadıyla: Becel Zeytinyağlı. Siz de Becel Zeytinyağlı'yla hayatın tadını çıkarın. Ne de olsa siz de Akdenizlisiniz...

Derleyen: Ali Sönmez
(alisonmezjazz@hotmail.com)

Şu jazz dedikleri...

"JAZZ, armonik yapı içinde istediğini yapabilme özgürlüğüdür." – Ray Charles

Genç koleksiyoncu: ERIC DOLPHY

20 Haziran 1908
29 Haziran 1964

Modern Jazz'ın en yetenekli alto saksofoncularından biri olmasının yanısıra, flüt ve bas klarnette henüz aşılamayan bir performans sergileyen Eric Allan Dolphy Jr., 20 Haziran 1928 günü Los Angeles'da dünyaya gözlerini açtı. Ailesinin tek çocuğu olan Eric küçük yaştan itibaren müziğe ilgi duydu. Yedi yaşındayken klarnet ve obua dersleri almaya başlayınca, evlerinin arka bahçesindeki müştemilatı bir stüdyoya dönüştürdüler. Burada sürekli müzik çalışan ve tekniğini geliştiren Eric, lise yıllarında, sınıf arkadaşı olan geleceğin piyanisti Hampton Hawes aracılığıyla Charlie Parker'ın plaklarını dinleme olanağı buldu ve Bird'ün izinde yürümeye karar vererek 1943 yılında alto saksofona geçti. Dolphy'nin yeteneği ve sürekli çalışması ona Los Angeles City College'da bir müzik bursu kazandırdı. 1948 yılında bu okuldan mezun olan 20 yaşındaki Dolphy, Los Angeles civarındaki klüplerde çalarak profesyonel müzik yaşamına atıldı. 1948-50 yılları arasında Roy Porter'ın big band'inde görev aldı. 1950 yılında askere alınan Dolphy, iki yıl boyunca bir ordu orkestrasında çaldı. Askerden döndükten sonra, yine California'da çeşitli grup ve orkestralarda çalışmalarını sürdüren Dolphy, sürekli kendini geliştirmesine karşın, özgün avangard müzik anlayışı nedeniyle o dönemde California'da geçerli olan Cool ve West Coast akımlarına mensup müzisyenlerce pek tutulmuyordu. 1956 yılında, 28 yaşındayken, flüt ve bas klarnet de çalmaya başlayan Dolphy, kısa sürede bu enstrümanlarda da yetkin bir tarz geliştirdi. 1958 yılına kadar pek az kişinin tanıdığı Eric Dolphy, o yılın ortasında davulcu Chico Hamilton'ın beşlisine katılıp, gerek dönemin bu popüler Jazz grubuyla, gerekse Charles Mingus'la Newport Jazz Festivali'nde çaldı. Hamilton'ın beşlisinde ismini duyuran sanatçı, 1959 yılının sonbaharında bu gruptan ayrıldı ve yaptığı müziğe daha fazla kişinin sempati duyacağına inandığı New York'a yerleşti. Zaten Dolphy'nin, öncü tarzlarına uzun süredir hayran olduğu iki California'lı müzisyen de çalışmalarını bu kentte sürdürüyorlardı. Bunlar Charles Mingus ve Ornette Coleman'dı. 1960'ın başında Mingus'un grubuna katılan Eric Dolphy, bu arada kendi adına ilk albümü olan "Outward Bound"u doldurdu. Genç müzisyen için 1960-61 yılları, kısa meslek yaşamının belki de en parlak dönemi oldu. 1960 yılında Prestige plak şirketi için defalarca stüdyoya giren Dolphy, ayrıca John Lewis ve Gunther Schuller'in "Third Stream" tarzı çalışmalarında çaldı ve Ornette Coleman'ın ünlü "Free Jazz" albümünde görev aldı. Üç ayrı enstrümandaki kendine özgü tınısı ve üstün yaratıcılığıyla kısa sürede isim yapan Eric Dolphy'nin en başarılı çalışmalarını 1960 yılında birlikte çalışmaya başladığı Charles Mingus'un yanında gerçekleştirdiği kabul edilir. Mingus'un müzisyenleri yorumlarında oldukça özgür bıraktığı bestelerinde aradığı ortamı bulan Dolphy, ünlü basçıyla doldurduğu plaklarda kuş seslerini ve konuşmayı andırır sololarıyla ilgi toplamıştı. 1961 yılının ilkbaharında Charles Mingus'un yanından ayrılan Dolphy, trompette Booker Little'ı da içeren kendi beşlisini kurdu. O yaz "Five Spot" klübünde grubuyla başarılı konserler veren Dolphy ayrıca John Coltrane'le çalışmaya başladı. Onun "Africa / Brass" adıyla anılan kayıtlarının düzenlemelerini yaptı ve birlikte Village Vanguard'da sahne aldılar. Yine o yıl Avrupa'da turneye çıkıp, Stockholm ve Kopenhag'da konserler veren Dolphy, bu arada Oliver Nelson'ın "Blues and the Abstract Truth", ve George Russell'ın "Ezz-thetics" adlı ünlü albümlerinin kayıtlarına da katıldı. 1962 ve 1963 yıllarında hem kendi gruplarıyla çalışmalarını sürdüren, hem de Gil Evans, John Lewis ve Gunther Schuller gibi ünlü şeflerin orkestralarıyla plak kayıtlarına katılan Eric Dolphy'nin kısa meslek yaşamındaki en başarılı albümü, Blue Note plak şirketi için 1964 Şubat ayında doldurduğu "Out to Lunch" oldu. Free Jazz türünün en seçkin örnekleri arasında yer alan bu albümün kayıtlarının ardından Charles Mingus'la beraber bir Avrupa turnesine çıkan Eric Dolphy, turne sonunda Avrupa'da kalıp Paris'e yerleşmeye karar verdi. Ancak 29 Haziran 1964 gecesi, Berlin'de verdiği konserin ardından diyabet komasına giren müzisyen, kaldırıldığı hastanede geçirdiği kalp krizinin ardından, henüz 36 yaşındayken yaşama veda etti. Jazzda flüt ve bas klarnetin en büyük ustası sayılan bu değerli müzisyenin doldurduğu albümler arasından yaptığımız seçimleri, her zamanki gibi, Jazz'a olan ilginize, bütçenize ve hedeflediğiniz koleksiyonun çapına göre sınıflandırdık. Ayrıca Dolphy'nin katıldığı diğer ünlü kayıtları ayrı bir başlık altında topladık. Bunlar arasından belli bir dönemde ülkemize ithal edilmiş olan CD'leri de bir ayyıldızla işaretledik. Her bölümde öncelikli olarak alınması gereken, en başarılı yapıtları ise birer okla vurguladık.

DERLEME ALBÜMLER

(İlk CD'lerini alacaklar ve kısıtlı bütçeler için)

* Eric Dolphy 1958-1961 (1958-61) GIANTS OF JAZZ CD 53164
➲ The Essential Eric Dolphy (1960-61) PRESTIGE/FANTASY FCD-60-022
➲ Candid Dolphy (1960-61) CANDID CCD 79033
* Vintage Dolphy (1962-63) ENJA ENJ 505

ÖZGÜN ALBÜMLER

(Kapsamlı bir koleksiyonu hedefleyenler için)

* Outward Bound (1960) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-022
➲ Out There (1960) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-023
➲ Far Cry (1960) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-400
* Here and There (1960-61) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-673
* Other Aspects (1960-62) BLUE NOTE 48041
* Eric Dolphy at the Five Spot, Vol.1 (1961) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-133
* Eric Dolphy at the Five Spot, Vol.2 (1961) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-247
* Memorial Album (1961) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-353
* The Illinois Concert (1963) BLUE NOTE 99826
* Iron Man (1963) CHARLY CHCD 1094
➲ Out to Lunch (1964) BLUE NOTE 46524
➲ Last Date (1964) EMARCY 510124

KOMPLE SET

(Fanatik ve "tuzu kuru" (!) Dolphy hayranları için)

* The Complete Prestige Recordings (1960-61) PRESTIGE 9PRCD-4418 (9 CD)

YER ALDIĞI ÖNEMLİ ALBÜMLER

* CHICO HAMILTON Gongs East DISCOVERY 831
➲ CHARLES MINGUS Mingus at Antibes (1960) ATLANTIC 90532
➲ CHARLES MINGUS Charles Mingus Presents Charles Mingus (1960) CANDID CCD 79005
* CHARLES MINGUS Mingus, Mingus, Mingus, Mingus, Mingus (1963) IMPULSE! IMPD-170
* CHARLES MINGUS The Great Concert of Charles Mingus (1964) PRESTIGE (3LP)
* CHARLES MINGUS Mingus in Europe (1964) ENJA ENJ-3049
➲ ORNETTE COLEMAN Free Jazz (1960) ATLANTIC 81347
* BOOKER LITTLE Out Front (1961) CANDID CCD 79027
➲ OLIVER NELSON Blues and the Abstract Truth (1961) IMPULSE! 11542
➲ GEORGE RUSSELL Ezz-thetics (1961) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-070
* JOHN COLTRANE The Complete Africa / Brass Sessions (1961) IMPULSE! 21682
* JOHN LEWIS The Wonderful World of Jazz (1960) ATLANTIC 90979
➲ JOHN LEWIS & GUNTHER SCHULLER Jazz Abstractions (1960) ATLANTIC

ŞU CAZ DEDİKLERİ

Her Cuma gecesi 23:00-24:00 arası, TRT Radyo 3'te

2002 yılı boyunca her hafta, efsanevi Blue Note plak şirketinin en çok beğenilen 50 albümü sırayla tanıtılıyor. (2000 ve 2001'de tanıtılan "En Önemli 100 Jazz Albümü" arasında yer almayanlar)

5 Nisan	Cornbread LEE MORGAN
12 Nisan	Blowin' the Blues Away HORACE SILVER
19 Nisan	Ready for Freddie FREDDIE HUBBARD
26 Nisan	Blue and Sentimental IKE QUEBEC
3 Mayıs	Portrait of Sheila SHEILA JORDAN
10 Mayıs	Money Jungl DUKE ELLINGTON
17 Mayıs	Unit Structures CECIL TAYLOR
24 Mayıs	Genius of Modern Music THELONIOUS MONK
31 Mayıs	A Night at the Village Vanguard SONNY ROLLINS
7 Haziran	Miles Davis, Vol.1 & 2 MILES DAVIS
14 Haziran	The Amazing Bud Powell, Vol.1 BUD POWELL
21 Haziran	The Eminent J.J. Johnson, Vol.1 J.J. JOHNSON
28 Haziran	At the Golden Circle, Vol. 1 ORNETTE COLEMAN

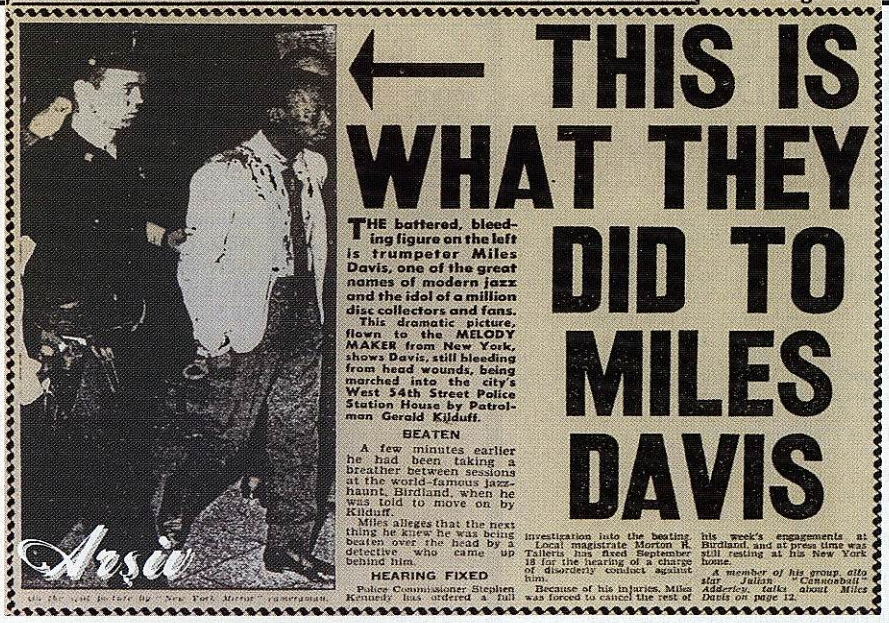

Melody Maker

September 12, 1959 — FOR THE BEST IN JAZZ — Every Friday 6d.

Lyttelton in U.S

See Page 20

← THIS IS WHAT THEY DID TO MILES DAVIS

THE battered, bleeding figure on the left is trumpeter Miles Davis, one of the great names of modern jazz and the idol of a million disc collectors and fans.

This dramatic picture, flown to the MELODY MAKER from New York, shows Davis, still bleeding from head wounds, being marched into the city's West 54th Street Police Station House by Patrolman Gerald Kilduff.

BEATEN

A few minutes earlier he had been taking a breather between sessions at the world-famous jazz-haunt, Birdland, when he was told to move on by Kilduff.

Miles alleges that the next thing he knew he was being beaten over the head by a detective who came up behind him.

HEARING FIXED

Police Commissioner Stephen Kennedy has ordered a full investigation into the beating.

Local magistrate Morton R. Tallens has fixed September 18 for the hearing of a charge of disorderly conduct against him.

Because of his injuries, Miles was forced to cancel the rest of his week's engagements at Birdland, and at press time was still resting at his New York home.

A member of his group, alto star Julian "Cannonball" Adderley, talks about Miles Davis on page 12.

Bu sayıdan itibaren, Jazz tarihindeki önemli olayları yansıtan gazete kupürlerinden seçtiklerimize yer vereceğiz.

NEW YORK POLİSİ JAZZ'DAN NE ANLAR!

Tarih: 1959 Ağustos'unun son haftasında sıcak bir gece; **Mekân:** New York'un efsanevi Jazz klüplerinden Birdland'in kapısı; **Olay:** John Coltrane ve Cannonball Adderley'i de içeren altılısıyla klüpte sahne alan, 33 yaşındaki ünlü trompetçi Miles Davis, o gece iki set arasında biraz temiz hava almak için klübün kapısına çıkar (olayın bir başka versiyonunda, Davis bir plak kaydından sonra klübün önünde bir beyaz kadın arkadaşını taksiye bindirdiğini söylemiştir). Yanına gelen polis memuru Gerald Kilduff, kim olduğunu bilmediği bu iyi giyimli (beyaz bir kadını uğurlayan) zenciye oradan çekip gitmesini söyler. Zaten çocukluğundan beri ırkçılığa karşı tepki veren Davis bunu kabul etmeyip polis memuruna ters ters bakınca, müzisyene arkadan yaklaşan bir sivil dedektif kafasına muştayla vurur. Başı yarılan ve beyaz İtalyan ceketi kanlar içinde kalan Davis, apar topar bir polis otosuna bindirilir ve olayı çevreden görenlerin protestosuna karşın, 54. Sokak'taki polis karakoluna götürülür. Görevli memura hakaret ve mukavemet etmekten tutuklanan trompetçi o geceyi nezarethanede geçirir ve ertesi sabah 500 dolarlık kefalet karşılığı serbest bırakılır. Hastanede başına 10 dikiş atılmıştır; **Sonuç:** Üç hafta sonra mahkemeye çıkarılan Davis olayda suçlu bulunmaz ve beraat eder. Bunun üzerine ünlü müzisyen New York Polisi'ne karşı 1 milyon dolarlık (bazı kaynaklarda 500 bin dolarlık) bir tazminat davası açar, ama daha sonra bundan vazgeçer. Beyazlardan fazla haz etmeyen trompetçi ilk elden yaşadığı bu ırkçı olayı yaşamı boyunca unutmayacaktır.

JAZZ MARKET

Önümüzdeki aylarda piyasaya çıkacak...

Yeni albümler:

Happy People / KENNY GARRETT
The Infinite / DAVE DOUGLAS
Belly of the Sun / CASSANDRA WILSON
Creole II / DAVID MURRAY & GWO-KA MASTERS
Triangulo / MICHEL CAMILO
Stardust / RON CARTER
Rio / URI CAINE
Uninvisible / MADESKI MARTIN & WOOD
Tonight at Noon: Love Stories / MINGUS BIG BAND
Viva Caruso / JOE LOVANO
Perfecta 2 / EDDIE PALMIERI
Footprints - Live / WAYNE SHORTER
Directions in Music / HANCOCK, BRECKER & HARGROVE

Arşiv kayıtları:

Carnegie Hall 1943 / DUKE ELLINGTON (2 CD)
Nirvana / HERBIE MANN & BILL EVANS TRIO
Cobra / JOHN ZORN (2 CD)
Shakti / JOHN McLAUGHLIN (6 CD)
Complete Ella at Juan-les-Pins / ELLA FITZGERALD (2 CD)
Reincarnation of a Love Bird / CHARLES MINGUS
The Last Word: The Warner Bros. Recordings / MILES DAVIS (5 CD)
The Coltrane Legacy / JOHN COLTRANE (4 CD)

Jazz "Saund Track"ler:

Bird / CHARLIE PARKER
Round Midnight / HERBIE HANCOCK & DEXTER GORDON
Straight, No Chaser / THELONIOUS MONK
Frida Kahlo / VARIOUS ARTISTS

JAZZ TEST

Aşağıdaki 3 sorunun doğru yanıtlarını, 15 Haziran gününe kadar, alisonmezjazz@hotmail.com adresine yollayacak okurlarımız arasında yapacağımız çekiliş sonucunda bir kişiye Herbie Hancock'ın "Empyrean Isles" adlı Blue Note CD'sini hediye edeceğiz.

1) İlk kez hangi yılda bir yazılı yayın organında Jazz (Jas, Jass) sözcüğüne rastlanmıştır?
a) *1899;* ***b)*** *1908;* ***c)*** *1913;* ***d)*** *1917;* ***e)*** *1919.*

2) Aşağıdaki müzisyenlerden hangisi 1980'lerin M-Base müzik kolektifinde yer almamıştır:
a) *Ornette Coleman;* ***b)*** *Cassandra Wilson;*
c) *Greg Osby;* ***d)*** *Geri Allen;* ***e)*** *Steve Coleman*

3) New York'un ünlü Jazz kulüplerinden hangisi Greenwich Village'da bulunmuyordu?
a) *Half Note;* ***b)*** *Five Spot;* ***c)*** *Birdland;*
d) *Village Vanguard;* ***e)*** *Café Bohemia*

Geçen sayıdaki testin doğru yanıtları:

1) Donna Lee; 2) Andre Previn; 3) John Coltrane.

Doğru yanıtları veren üç okuyucumuz arasından Pınar Erdoğanaras (Ankara), Johnny Griffin'in "A Blowing Session" adlı Blue Note CD'sini kazandı. Tebrik ediyoruz.

ÖLÜMSÜZ STANDARTLAR

DO NOTHIN' TILL YOU HEAR FROM ME

Söz: Bob Russell
Müzik: Duke Ellington

Do nothing till you hear from me
Pay no attention to what's said
Why one should tear the seam of anyone's dream
Is over my head

Do nothing till you hear from me
At least consider our romance
If you should take the word of others you've heard
I haven't a chance

True, I've been seen with someone new
But does that mean that I'm untrue?
While we're apart, the words in my heart
Reveal how I feel about you

Some kiss may cloud my memory
And other arms may hold a thrill
But please do nothing till you hear it from me
And you never will!

LET'S FALL IN LOVE

Söz: Ted Koehler
Müzik: Harold Arlen

We might have been meant for each other
To be or not to be, let our hearts discover
I have a feeling, it's a feeling
I'm concealing - I don't know why
It's just a mental, incidental, sentimental - alibi
But I adore you, so strong for you
Why go on stalling, I am falling, love is calling - why be shy
Let's fall in love

Why shouldn't we fall in love
Our hearts are made of it, let's take a chance
Why be afraid of it
Let's close our eyes
And make our own paradise
Little we know of it, still we can try
To make a go of it
We might have been meant for each other
To be or not to be, let our hearts discover
Let's fall in love

Why shouldn't we fall in love
Now is the time for it, while we are young
Let's fall in love

GOOD MORNING HEADACHE

Söz: Irene Higginbotham
Müzik Ervin M. Drake & Dan Fisher

Good morning heartache
You old gloomy sight
Good morning heartache
Thought we said goodbye last night

I turned and tossed until it seems you heve gone
But here you are with the dawn
Wish I forget you, but you're here to stay
It seems I met you
When my love went away
Now everyday I stop I'm saying to you
Good morning heartache what's new

Stop haunting me now
Can't shake you no how
Just leave me alone
I've got those Monday blues
Straight to Sunday blues

Good morning heartache
Here we go again
Good morning heartache
You're the one
Who knows me well
Might as well get use to you hanging around
Good morning heartache
Sit down

BİR KİTAP / BİR VİDEO

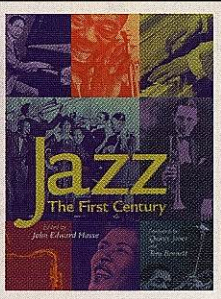

JAZZ – THE FIRST CENTURY

Editör: John Edward Hasse
William Morrow
ABD, 2000
ISBN: 0-688-17074-9
246 sayfa; Bez ciltli, 40 $

Smithsonian Institute'de Amerikan Müziği Küratörü olarak çalışan, müzik tarihçisi John Edward Hasse'nin editörlüğünde, Bob Blumenthal, Neil Tesser, John Litweiler gibi ilgi alanları olan dönemlerde otorite sayılan Jazz yazarlarının kaleme aldığı sekiz bölüm (Jazz'ın Ortaya Çıkışı; Jazz'ın Gelişmesi; Swing Dönemi; Modern Jazz'ın Doğuşu; Anayol Jazz'ı; Ayrılışlar ve Keşifler; Dünya Çapında Jazz; Yüzyıl Sonu Gelenek ve Yenilik) aracılığıyla Jazz'ın ilk yüz yılını anlatan bu eserin, aslında bir ders kitabı olarak hazırlandığını anlamanın tek yolu, kapağının içindeki küçük "Öğretmen Kılavuzu" ilanı. Alışılagelmiş Jazz ders kitaplarına hiç benzemeyen bu oldukça renkli, görsel olarak zengin (246 sayfada 300'den fazla fotoğraf, plak kapağı, afiş, gazete kupürü, vs) ve içerik olarak son derece nitelikli metinlere sahip kitap, sadece Jazz'ın yüz yıllık geçmişini ele almakla kalmıyor, içine sepiştirilmiş birer sayfalık 70 kutuda, unutulmaz jazz standartlarından ünlü klüplere, öncü plak şirketlerinden Jazz'ın sinema, edebiyat, şiir, klasik müzik ve dans gibi sanatlarla olan ilişkisine kadar, bizim bu sayfalarda değinmeye çalıştığımız ilginç noktalara ışık tutuyor. Her bölümün sonunda verilen, ilgili döneme ait "10 önemli albüm" listelerinden başka, kitabın sonunda 100 uluslararası Jazz otoritesinin katıldığı bir anketin sonucunda ortaya çıkmış "100 Temel Jazz Albümü" listesi de ilgi çekiyor. Her düzeyde Jazzseverin sıkılmadan okuyacağı, zengin ve farklı içerikli bir başvuru kitabı.

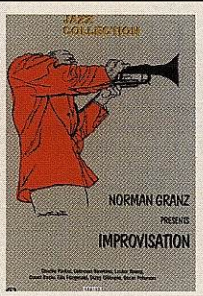

Norman Granz Presents IMPROVISATION

The Jazz Collection
MAWA Film & Medien, VCL 41008
Almanya/İsviçre, 1996 (1950, 1966, 1977,1979)
64 dakika, Siyah-Beyaz ve Renkli, Mono

DVD No Region / PAL / 4:3, 30 Euro

Lizbon'da küçük bir Jazz dükkanında bulduğum, 6 yıl önce Almanya'da piyasaya sürülmüş bu ilginç DVD'nin Avrupa'da hâlâ bir yerlerde satıldığını ümit ederek, Jazz tarihi bakımdan çok önemli bazı kayıtları içerdiğini belirteyim. Ünlü plak prodüktörü ve emprezaryo Norman Granz'ın sunduğu ve kayıtlar hakkında tanıtıcı bilgiler verdiği DVD'de yer alan eserler şunlar: Charlie Parker, Coleman Hawkins, Hank Jones, Ray Brown ve Buddy Rich'ten oluşan kadronun 1950 yılında stüdyoda çekilen "Ballade", "Celebrity" ve "Ad Lib" performansları; aynı ritm seksiyonun önünde Lester Young'ın tenor saksofonu ve Bill Harris'in trombonundan "Pennies from Heaven"; bu kadroya eklenen Harry "Sweets" Edison, Flip Phillips ve Ella Fitzgerald'dan "Blues for Greasy"; 1966 yılında Côte d'Azur'deki Fondation Meaght'in bahçesinde Joan Miro'nun heykel ve enstelasyonlarının arasında ve ünlü ressamın meraklı bakışları altında Duke Ellington'ın üçlüsüyle seslendirdiği " Blues for Joan Miro"; aralarında Count Basie, Benny Carter, Roy Eldridge ve Zoot Sims'in de bulunduğu bir "all-stars" kadrosunun 1977 Montreux Jazz Festivali'nde kaydettiği üç parça; yine aynı festivalde Oscar Peterson, Dizzy Gillespie, Clark Terry, Eddie Lockjaw Davis'in yorumladığı "Ali & Frazier"; 1979 yılından gelen çekimlerde, Joe Pass'in solo gitarından "Ain't Misbehavin'" ile "Prelude to a Kiss"; ve Ella Fitzgerald'dan iki parça. Tüm bu kayıtların ortak noktası, Jazz'ın temelinde yatan doğaçlama anlayışına farklı örnekler oluşturmaları.

Jazz Sözlüğü

N

Name Band – (Sözlük anlamı: isim orkestrası) Swing döneminde, Benny Goodman, Artie Shaw, Harry James gibi ünlü şeflerin başında bulunduğu büyük orkestralara verilen ad. Bir emprezaryonun sadece şefin adını kullanarak pazarlayabileceği derecede şöhrete sahip orkestra. Günümüzde Duke Ellington, Count Basie ve Woody Herman gibi müzisyenler artık aramızda olmadığı halde, adlarını taşıyan orkestralar çalışmalarını sürdürürken, eski şeflerinin şöhretinden yararlanmaktadırlar.

Needle – (Sözlük alamı: iğne) 1. "*I Think You Need a Needle*" (1936) adlı Blues parçasından beri, penis; 2. Uyuşturucu, kokain, eroin.

Negro (Nigger) – (Sözlük anlamı: zenci) Uzun yıllar objektif bir yaklaşımla, etnik bir anlam yüklenen Negro sözcüğü, Güney'li köle sahiplerinin hor görüp aşağılayan "**nigger**" versiyonuyla ırkçı bir ifade biçimine dönüşmeye başlamasından ve özellikle 60'ların zenci hareketlerinden sonra nadiren kullanıldı ve yerini önce "black" (siyah; siyahi), daha sonra da "afro-american" (Afrika kökenli Amerikalı) sözcüklerine bıraktı. Ancak son 10 yılda, Amerikalı zenciler bilinçli bir biçimde birbirlerinden "**negro**" diye bahsetmeyi yeğlemektedirler. Türkçe'de ise, bu paralelde düşünen bazı çevrelerin bir süredir kullanmaktan kaçındığı "zenci" sözcüğünün aslında benzer bir ırkçı anlamı yoktur, bizde bu anlamda siyahi kişilere "arap" veya "marsık" gibi aşağılayıcı deyimler kullanılır; **Negro Music** - (Sözlük anlamı: zenci müziği) 1920'lerde ve 30'larda bu sözcük temelde zenci müzisyenlerin yaptığı, ya da zenci şarkıcıların seslendirdiği Jazz'ı ve Blues'u ifade ediyordu. Önce "**colored music**" (renkli tenlilerin müziği), ardından "**black music**"e (siyahi müziği) dönüşen bu deyim Jazz'ın yanısıra afro-amerikan kökenli tüm müzikleri (jazz; blues; gospel; rhythm & blues ve daha sonraları soul) ifade etmekte kullanıldı; **Field Nigger** – kölelik döneminde tarlada çalışan zencilere verilen ad; **House Nigger** - kölelik döneminde evde hizmet eden zencilere verilen ad. 20. yüzyılda zenci militanlar, bu sözcükleri farklı bir anlam yükleyerek kullanmışlardır (**Field Nigger**, aktif ve potansiyel olarak devrimci zenciler için; **House Nigger** ise beyazlara ve kaderine boyun eğen, uzlaşmacı zenciler için kullanılmıştır).

New Orleans – Başkenti Baton Rouge olan Louisina eyaletinin en büyük şehri. Mississippi nehrinin Meksika Körfezi'ne döküldüğü noktada bulunan delta üzerinde kurulu bu liman şehri, yüzyıllardır karmaşık etnik yapısı (Fransız; İspanyol; zenci; beyaz Amerikalı; karayipli yerli, vs ile bunların melezleri olan Creole'ler) ve buna bağlı olarak gelişen farklı kültürüyle, ABD'nin en ilginç köşelerinden biri olmuştur. Uzun yıllar ırkçılıktan uzak yaşamış bu kentte özgürlükçü bir cinsel anlayış da hüküm sürmüş, Avrupa kültürünü ve yaşam biçimini yansıtan French Quarter (Fransız Mahallesi) ile genelevlerin toplu halde bulunduğu Storyville mahallesi, gece yaşamının merkezi olmuştur. Jazz'ın beşiği kabul edilen New Orleans genelevlerinin, ABD'nin 1. Dünya Savaşı'na girmesinin ardından, limanda bulunan donanma gemilerindeki denizciler için tehlike oluşturduğu düşünülerek 1917 yılında kapatılmasının sonucunda, buralarda müşterileri eğlendiren öncü Jazz müzisyenlerinin pek çoğu, Mississippi'de çalışan buharlı gemiler aracılığıyla Memphis, St. Louis, Kansas City ve Chicago'ya kadar uzanmış ve böylece Jazz müziği doğduğu noktadan yayılmaya başlamıştır. "Crescent City" (Hilal Kenti) diye anılan New Orleans günümüzde de Jazz kulüpleri ve gün geçtikçe gelişen seks endüstrisinin yanısıra Mardi Gras şenliği ve New Orleans Jazz & Heritage Festival'iyle ilgi gören bir kenttir.

New Orleans Jazz – Kornet veya trompetin ana enstrüman olduğu (diğerleri trombon, klarnet, banjo veya gitar, davul ve tuba – daha sonra kontrbas) küçük gruplar tarafından yapılan, iki vuruşlu ritm ve toplu doğaçlamaya dayanan, 1920'li yıllara damgasını vuran ilk Jazz tarzı. İlk ustaları arasında King Oliver ve Louis Armstrong vardır. New Orleans tarzının karşısında, bu kentteki beyaz müzisyenlerin geliştirdiği **Dixieland** (bkz. bu sözcük) tarzı vardır.

New Thing – (Sözlük anlamı: Yeni Şey) "**Free Jazz**"ile (bkz. bu sözcük) eşanlamlı olarak kullanılan, 1960'lı yıllarda ortaya çıkmış öncü müzik için kullanılan bir deyim.

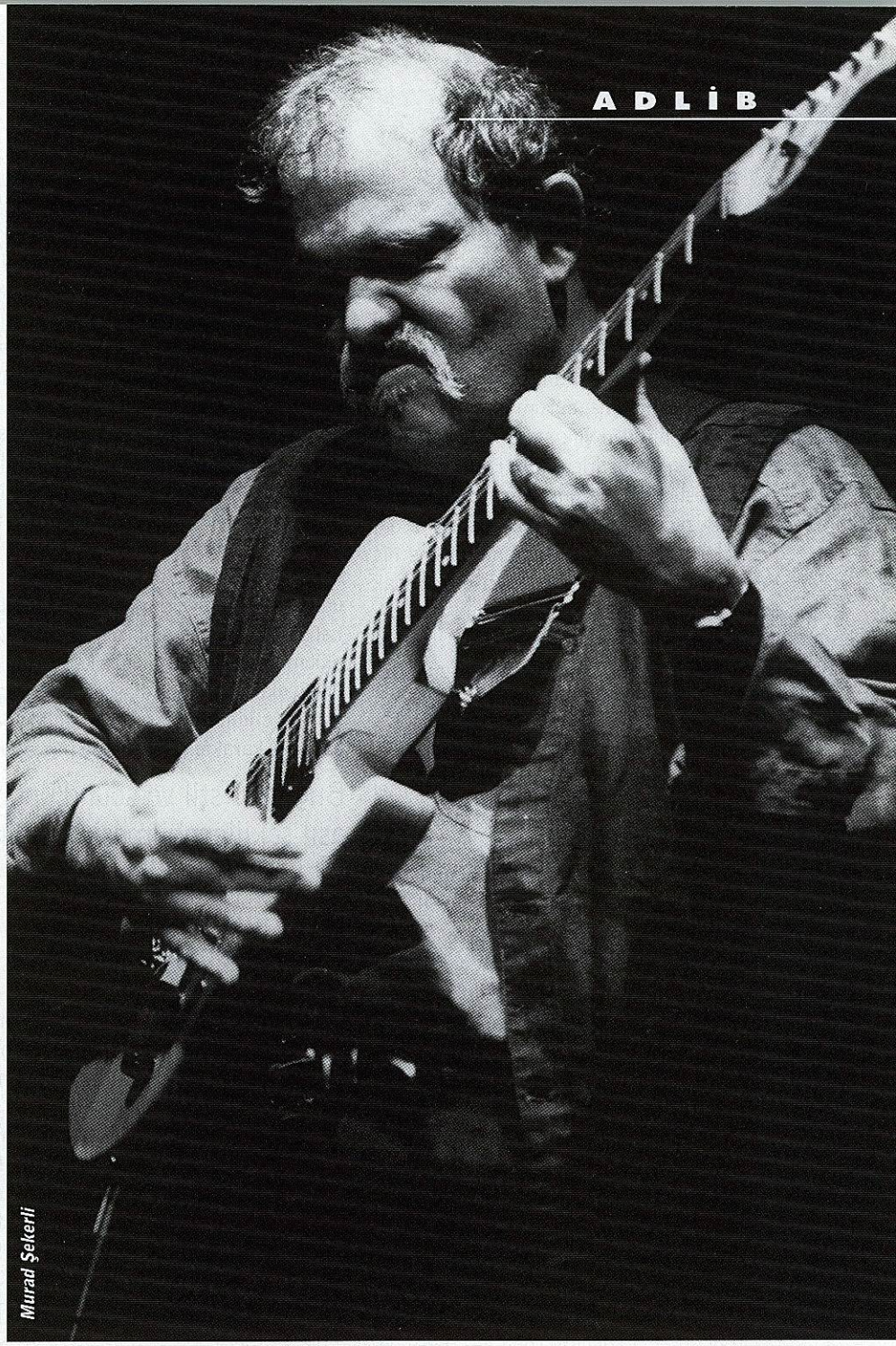

Murad Şekerli

Hiçbir müzik kalıbına sığmayan gitarist;

John Abercrombie

Abercrombie, 'jazz gitarın tarihini' yapıtlarına taşıyor. Ama, kendi özel stilinin de altını çizerek. Geleneği dışlamıyor. Özgürlükçü jazz tavrından da hiç ödün vermiyor. Hem deneyci, eklektik; hem de jazz geleneğiyle devamlı köprüler kurabilen bir müzisyen.

Orhan Kahyaoğlu

John Abercrombie, çoğu iyi gitarist gibi yazıp çaldıklarından hiçbir zaman tatmin olmayan, ama müziğinde olur olmaz değişimlere de pabuç bırakmayan tutkulu bir müzisyen. Hemen hep elektrikli gitar, gitar- synthesizer gibi enstrümanlar çalsa da özünde bir fusion'cı olsa da gürültüye hiç soyunmaz. Enstrümanını çalarken, varyeteden hep kaçar. Avrupa jazz'ına çok yakın bir stili vardır. Ama müziğinin kökleri asıl olarak Amerikan jazz geleneğine, swing ruhuna, özellikle de bebop sound'una yaslanır. Bu birikimini, yıllar içinde kendi gitar stilinde bir değişime uğratmış, 1970 ortalarında, henüz ilk albümlerini çıkarma sürecinde, kendine ait bir tarza dönüştürmüştür. Ona bu dönem ilk sahip çıkan firmanın ECM olduğundan mı bilinmez, uzun süre bir çok Avrupalı jazz'cı veya ABD merkezli ECM müzisyenleriyle çalıştığından stili ve enstrümantasyon tavrı daha bir Avrupai olmuştur. Beyaz bir müzisyen olduğu stili ve sound'undan hemen anlaşılır. Ama, siyah gelenek farklı dolayımlarla onun müziğine bir yerinde hep nüfuz eder. Jim Hall'dan Bill Evans, Miles Davis, Tel Farlow ve George Benson'a uzanan bir çok usta, özellikle de bebop müziği onun teknik ve ruh açısından jazz algısının kaynakları olarak düşünülebilir. Charlie Christian ve Django Rainhardt'sa gitar stilinde onun ataları-dır. Ağırlıklı Avrupa merkezli sound'unu dinleyip onu sevenler, kendisinden standartlar dinlediklerinde çok şaşırmışlardır. Ama, bugünkü stil ve sound'unun asıl şekillenebilmesi, kendine ait bir biçime dönüşmesi, çok iyi bir standartcı olmasından gelmektedir.

Çoğu fusion müzisyeninde olduğu gibi, müziği elektrikli olduğu kadar eklektiktir. Hiçbir müzik kalıbına- jazz kalıbına da – tam anlamıyla sığdırılamaz. Yani, başta jazz geleneği olmak üzere, birçok yapı ve kaynağı derleyip, buluşturup tamamen kendine ait bir sound'u ortaya çıkarmasını bilmiştir. Kozmik ve ruhani bir hava, kompozisyonlarında arkadan arkaya hep bir yer ve anlam bulabilmiştir. Deneyler yapmaktan hiç vazgeçmez. Tatminsizliğinin en büyük nedeni budur. Bu noktada, devamlı çizgi dışı çalışmalara imzasını atmıştır. Ama, bu çizgi dı-

şılık sınırsız doğaçlamalar, uçuk varyasyonlar anlamına hiç gelmez. Stili ve kompozisyonları hep abartısız bir doğaçlamacılığa yaslanır. Tarzını fusion kategorisi içinde düşündüğümüzden, çaldığı temel enstrümanın da elektro gitar olduğunu bilince, akla daha çok gürültülü bir sound gelir. Ama, durum hiç böyle değildir. Gürültüden çok sadelik ve abartısız tonlar sıkça belirleyicidir. Basit formlarda bestelerden, özgür doğaçlamalara kadar uzanan geniş bir müzik hattı olsa da, uçlarda bir müzik yapmanın peşine hiç düşmez. Nitekim, ağırlıklı triolar olmak üzere, çoğunlukla küçük gruplarla, az sayıda müzisyenler müzik yapsa da, özel durumlarda onu dev bir orkestranın üyesi olarak da bulmak mümkündür. Kompozisyonlarında melodi hiçbir zaman baskın olmaz. Sezgi, onun en önemli dayanağıdır. Çoğu melodisinin de sezgisel kaynaklı olduğu anlaşılır. Ortaya çıkan müzik biraz ukala ve elit gibi gözükse de, tam tersi, iç dünyayı baz alan, bireyselliğe ve kıvamında bir melankolikliğe yaslanır. Hatta, yer yer, bazı bestelerini yorumlayışında John McLaughlin veya Larry Coryell gibi fusion ustalarını bilgeliği, içe dönüklüğü, ruhaniliği öne çıkar. ECM dönemine başlayışla birlikte, ağırlıklı bu firmanın müzisyenleriyle apayrı projelerde yer aldığından, ECM'in kendine özgü eklektik sound'u müziğinde aktif bir role sahiptir. Ama, dar anlamıyla bir 'mistik' olduğunu söylemek de zordur. Bazı kompozisyonlarında öne çıkan bir mistizme yer yer rastlasak da, onun doğuya açık bir yanını ağırlıkta olduğunu söylemek zordur. Avrupalı bir jazz'cı izlenimi çoğu kez verse de, Avrupa folkloru ya da etnik kaynaklarından fazla yararlanmaz. Teknik ve üslup açısından Avrupai bir yanı olsa da, jazz ruhu ve kökleri doğup büyüdüğü New York jazz'ıdır. Çoğu kez elektro gitar çalsa da akustik müzik ve gitar da onun vazgeçilmez bir kaynağıdır. Gerektiğinde, elektro gitarı, bir akustik enstrüman gibi çalabilen nadir gitaristlerden biridir.

Abercrombie'yi Türkiyeli jazz severler gerek bu ülkede verdiği konserlerle, gerekse yayımlanan albümleriyle yakından tanır. Zaten, Amerika'ya oranla Avrupa'da fanlarının daha çok olduğunu herkes bilir. Bazı dönemler, kendi grubu veya başka projelerle Avrupa'da bir yılda altı turne yaptığı zamanlar bile olduğu söylenir.

Elektro gitar ve gitar synthesizer'ın yanında 12 telli gitar ve mandolin- gitar da çalan Abercrombie'nin bugünlerde dünyada çok yeni bir albümü konuşuluyor. 26 Şubat 2002'de yayımlanan bu albümü sanatçı son dönem dörtlüsüyle yapmış. Mark Feldman keman, Marc Johnson bas ve Joey Baron davul çalıyor bu albümde. Albümde daha açık ve anlaşılır bir sound'a doğru gidiyor Abercrombie. Ünlü usta Feldman'ın bu açılımda ciddi rolü var. Sound'unda keyboard'un yerini yaylı çalgı alıyor. Sound değişmese de farklı bir lezzet katılmış müzisyenin sound'una. Albümde, kırk yıla varan müzikal birikiminden çeşitli izler var. Ama, bu albümün sound'unu bir tür 'kaynaşım' sound'u olarak görmek olası değil, yine müzikler ve kültürler arası çeşitlilikler arz eden bir karakterde albümün parçaları.

Bugünkü stil ve sound'unun asıl şekillenebilmesi, kendine ait bir biçime dönüşmesi, çok iyi bir standartcı olmasından gelmektedir.

Onun müzik tarihçesi ve öyküsüne tam da başlama zamanı şimdi. Abercrombie jazz'ın başkenti New York, Port Chester'da 1944 yılında doğmuştur. O da, kendi bağlamında bir tür 68'lidir denilebilir. 1960'lı yıllardaki jazz'ın özgürleşmesi, özgünleşmesinin peşinde bir genç olarak varoluşunu biçimlendirme çabasındadır. Gitarla tanıştığında, yıl 1958, kendisiyse henüz ondört yaşındadır. Kısa süre içinde okulda ve lokallerde rock müzik yapan gruplarda kısa süre içinde çalmaya başlar. 1962 yılındaysa bu uğraşın köklü bir eğitimini seçer ve Boston'a yerleşip Berklee Müzik Okulu'nun öğrencisi olur. Bu disipline öğrenci kısa zaman içinde elektro gitarda yol kat edecek, kentin önemli lokallerinde jazz çalmaya yönelecektir. Okul yıllarındaki bir tanışma ve profesyonelliğe adım, onun belki de kırk yıla yakın özel müzik hayatının bir başlangıç noktası olacaktır. 1966'daki okul mezuniyetinden sonraysa, Boston'u bir dönem merkez yapan, ama New York'la olan müzik bağını da hiç koparmayan bir müzisyen durumundadır. Ünlü organist Johnny 'Hammond' Smith'in ünlü triosunun daha öğrenciyken üyesi olmuştur. Bu usta organistin, orgun büyülü tınılarıyla jazz'a kazandırdığı yenilikler, sonraki on yıllarda, Abercrombie'nin kendi sound'unu oluşturmada aktif, belirleyici bir rol üstlenecektir. Hammond org'u merkez yapan bu ilginç müzik deneyimin uzun yıllar sonra kendi trio merkezli sounduna taşıyıp, jazz'a farklı, özgün bir çehre kazandıracaktır. Okul dönemindeyse, hocası Jack Petersen'dir. 'Hammond' Smitht'in müziğindeki mağrur yan Abercrombie'ye de aşılanacak ve yıllar içinde deneysel ve kaynaşım jazz'ına sonuna kadar açık bir müzisyen tipi belirecektir. Dört yıla yakın bir süre Smith'in albüm ve turnelerinde çalan ve Boston'dan kopmayan bir Abercrombie vardır. Grupla, Count Basie's Lounge ve Club Baron gibi Harlem merkezli kulüplerde çalmaktadırlar. Tam bu süreçlerde yıl 1969'dur ve Abercrombie, ünlü Randy ve Michael Brecker'la tanışır. İkili yeni jazz formları arayışları içindedir. O dönemin bir çok önemli genç jazz'cıları gibi. Yaptıkları bir tür fusion, çeşitli özellikler taşıyan bir rock- jazz sound'udur. Ve Abercrombie, bu ünlü ikilinin arayışlarına destek atacak, ikilinin yeni kurduğu 'Dreams' grubunun üyesi olacaktır. Bu grubun başarılı turne ve albümüyle, müziğin hemen New York jazz ortamının fazlasıyla dikkat çeken genç elektro gitaristlerinden biri olmuştur. Jazz severlerce tutkuyla izlenen biri 'session' müzisyenidir aynı zamanda. Eyaletin parıltılı gitaristleri arasına girmiştir artık. İlk kapsamlı deneyimiyse 1970 yılında Chico Hamilton'la çalmaya başladığı süreçte gerçekleşir. 1,5 yıl bu ustanın grubunda çalarken, ilk Avrupa turnesi gerçekleşmektedir. Avrupa'yla kurduğu ilk somut bağdır bu. Bu süreçte ünlü Montreux Jazz Festivali'nde sahne almaktadır Abercrombie. Bu grubun ardından Jeremy Steig, Gil Evans ve Gato Barbieri gibi ustalarla da çalıp, kendine özgü bir stilin eşiğine gelmiştir. Barry Miles'da 1973'e kadar akan tempolu sürecinin önemli deneyimler paylaştığı bir müzisyendir. 1975'e kadar, David Liebman'ın iki stüdyo albümünde yer alır. Onun görece popülerleşmesinde, bu dönem yaşadığı en önemli deneyimse Billy Cobham'ın grubunda yer alıp geniş salon ve arazilerde gerçekleşen büyük konserlerdir. 'Dreams' ruhu yeninden hortlamış, ağırlığı rock jazz olan bir sound'un içinde ünü yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu dönem, gerçekleşen en önemli tanışma ise ünlü davulcu Jack DeJohnette'le olan ruh, fikir ve müzik birliğidir. Özellikle 70'li yıllar boyunca diyalogları hiç bitmeyene,

Şimdi
lezzetinin
doruğunda
Lipton
YELLOW LABEL
FINEST TEA BLEND
Quality No.1

birlikte çalmaktan, stüdyoya girmekten büyük keyif alan iki kafadar durumundadırlar. DeJohnette'nin 1980 yılına kadar tüm gruplarında ve albümlerinde Abercrombie vardır. DeJohnette'in ECM'den çıkan ilk albümü 'Picture'ıysa ikili çıkarmışlardır. Aynı dönem, Cobham'ın grubuyla yaptığı 'Crosswinds', 'Total Eclipse' ve 'Shabazz' adlı uçuk ve kozmik rock-jazz albümlerinde Abercrombie'de çalmaktadır.

Görüldüğü gibi, bir ucu standartlara, diğer ucu fusion'a uzanan geniş bir jazz spektrumu içinde büyümekte, yetişmektedir. Kendi adına trio ve quartet'ler oluşturmaktadır. Müzisyenin önemli dönüm noktalarından biri, o dönemin Montreux Jazz Festivali'nden birinde, ECM firmasının yaratıcısı olan Manfred Eicher'le tanışmasıdır. Festivalleri yakından izleyen bu ünlü prodüktör, Abercrombie'ye, kendi adına albümler çıkarma teklifinde bulunacaktır. Bu teklif kabul edilecek ve Abercrombie ilk kez kendi adına bir albüm için stüdyoya girecektir. İlk albümünü, 60'ların müzik ruhu ve sound'undan hareketle bir trio proje olarak hazırlanmıştır. Trioda davulu Jack DeJohnette, orgu ünlü Jan Hammer çalacaktır. Hammer aynı zamanda synthesizer ve piyanoda kullanılır. Kayıtlar, New York, Generation Sound Studio'da 1974 haziranda gerçekleşir. Albümdeki altı parça içinde için de, ikisi Hammer'in, geri kalanları Abercrombie'nin toplam altı parça yer almaktadır. Bu ilk albümde, Abercrombie'nin esinlendiği Jim Hall, Bill Evans ve tabii ki hocası Johnny 'Hammond' Smith'in müzikal esinlerine rastlanır. Ancak, tüm esintilere rağmen, gitarist kendi stili ve fusion tavrını yine de öne çıkarmayı başarır. Daha ilk parça 'Lungs'da değişik bir jazz tınısı çıkar ortaya. Bu uzun beste büyülü org tınılarıyla başlar. Abercrombie'nin gitar stilinde değindiğimiz esinlerden izlere hemen rastlanır. Dakikalar sonra yavaşlayan orta tempoda, başta Jack DeJohnette'ın davulu ve Abercrombie'nin gitarı olmak üzere seçkin, ayrıcalıklı bir müzikalite belirir. Hammer'ın diğer bestesi olan 'Red And Orange'de, 60'lı yılların ikinci yarısında beliren rock ruhu, jazz tavrının içine yedirilmiştir. Benzersiz bir fusion örneğidir bu. Abercrombie besteleri, bir tutkunun işaretleridir albüm boyu. 'Love Song'da, Abercrombie akustik gitar, Hammer akustik piyano çalmaktadır. Hüzün dolu, baladvari

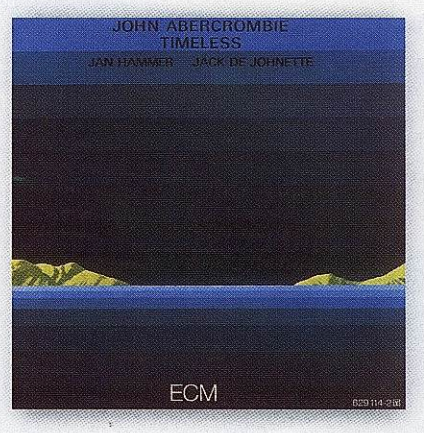

bir parçadır bu. İçli bir duygu şöleni. Aynı ruhun başta bir müzikal yansıması 'Remembering' adlı bestede tekrar belirmektedir. Sonraki yıllar, Abercrombie'nin bir klasiği olacak 'Ralph's Piano Waltz' albümün bir başka çekici parçasıdır. Şık, temiz bir sound'u yansıtır bu beste. Parçanın içe dönük atmosferine rağmen, org ve gitarın albümde en iyi uyum yakaladığı parça olduğu söylenebilir. Synthesizer'ın yarattığı gizil fonun üstüne inşa edilen, albüme adını veren 'Timeless' adlı parça gerçekten zamansız bir atmosferin müziğe yansıması niteliğindedir. Abercrombie müziğinde nadir rastlanan bir lirizm ve melankoli yakalanır bu bestede. Abercrombie'nin temkinli olduğu kadar müzikal olan doğaçlamalarının dinleyene özel bir tat bıraktığı bestedir 'Timeless'. Akustik kokan, naif bir havadır parçanın doğurduğu.

Artık Abercrombie üretime adımını atmaktadır. Çoğu kez es vermeden sürecek üretiminin ilk adımı atılmıştır. Albümün çıktığı yıl, ECM bünyesinde, Abercrombie'nin öncülüğünü yaptığı, jazz tarihinin en önemli triolarından biri tasarlanmaktadır. Oluşan bu trioya 'Gateway' adı verilir. Grupta Abercrombie'nin yanında, bası Dave Holland, davulu yine Jack DeJohnette yapmaktadır. Grup, çeşitli aralarla 1996 yılına kadar, toplam dört albüm çıkaracak, bebop'tan free-jazz ve fusion'a uzanan geniş bir jazz arenası içinde, geleneği dışlamadan yaratılan modernist bir deney çıkar ortaya. 1975 Martında stüdyoya giren trionun ilk albümü de aynı yıl 'Gateway' adıyla yayımlanır.

Orta tempolu bir Holland bestesi olan 'Back Woods Song' o günün rock- jazz ortamından esin alan ve özellikle üç müzisyenin de maharetlerinin altını çizmelerini sağlayan etkili bir parça. Doğaçlamalar abartısız ama uçuk. Yine bir Holland bestesi olan 'Waiting'deyse bir solo bas şöleniyle başbaşa kalınıyor. Holland'ın dingin, doğaçlamacı konuşmalarının arkasında, DeJohnette'in zilleri parçaya farklı tını ve renkler kazandırıyor. 'Man Dance' adlı, yine Holland bestesi olan parçadaysa bu kez Abercrombie'nin maharetleri bir nebze daha öne çıkıyor. free- jazz'ın açık esinleri var parçada. İçe dönük ve melankolik bir beste bu. Holland'sa bas solo kesitinde parçaya yeni anlam boyutları kazandırıyor. 'Unshielded Desire' bence albümün en çarpıcı iki parçasından biri. Abercrombie ve DeJohnette'ın bu ortak bestesinde, giriş zarif davul solosuyla başlıyor, ikili ortak, biraz da kozmik bir yolculuğa çıkıyor gibi. Trionun doğaçlamacı kimliğinin açıkça ön plana çıktığı bir beste bu. Bir solo enstrüman gözüken davul, gruba avantgarde bir kimlik kazandırıyor. Çok sevdiğimiz bir başka parça, albümün son parçası 'Sorcery-1'. Çok ilginç geçişleri olan bu DeJohnette bestesinde değişken kesitler ve müzik cümleleri, mistik bir atmosfer öne çıkıyor. Akıştan ve yumuşak ritimlerin üstüne Abercrombie'nin izlenimci üslubu hemen beliriyor. Jazz'la rock'un kesişme alanlarında geziniyorlar albümde. DeJohnette'in solist yanını keşfetmeye çok elverişli bir beste bu. 'Jamala' ise, enteresan gözüken, ama teknik ve ruh açısından çok da ayrıcalıklı olmayan bir parça.

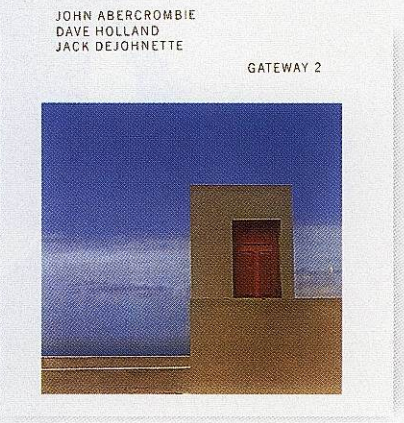

Abercrombie müziği çok önemli bir panorama sunabilir izleyicilere. Duygusunun, sezgisinin peşinde koşar önce. Her yeni müzik fikri, bunun bir uzantısıdır.

Özellikle akustik fusion'ın belki en önemli grubu olan Oregon'un yaratıcılarından; gitarist ve bir gitar teorisyeni olan Ralph Towner'la Abercrombie arasındaki sıkı duygusal ve fikirsel bağ, 1976'da bir duo albüm olarak hayat bulur. 1976'nın Mayıs ayında birlikte stüdyoya giren müzisyenlerin duo albümü, aynı yıl 'Sargasso Sea' adıyla yayımlanır. Üstüne çok değerlendirmeler yapılan; rafine ve o denli de melankolik bir naturalizmi yansıtan bir albüm olur bu.

Abercrombie elektrikli ve akustik gitar Towner, özel 12 telli gitarı, klasik gitar ve piyano çalmaktadır. Her ikisi de kendi stillerinden ödün vermezler aslında. Ama, buluşmanın sonunda atmosfer bir hava çıkar ortaya. Gizin içinde, yer yer romantik bir havayla baş başa kalınır. İlk dinlenen 'Fable' adlı çocuksuluğu, masumiyeti yansıtan Abercrombie bestesinde, ikili örneğine hiç rastlanmamış büyülü bir akustik hava yaratmışlar. 'Avenue' parçasında, Abercrombie'nin akustik gitarı, bir ucuyla doyumsuzluğu ve tatminsizliği yansıtırken, öte uçta farklı bir üslubun kapılarını aralar. Towner'sa klasik gitarın doğası ve doğal tınılarından hareketle benzersiz bir müzikalitenin peşindedir. Bu ikilinin gitarları bu bestede buluştuğunda, örneğine hiç rastlanmamış bir büyüyle başbaşa kalınır. Gizliden gizliye hissedilen masalımsı hava, albüme adını veren ve iki müzisyenin ortak bestesi 'Sargasso Sea'de bir yalınlığı, sadeliği, sıradanlığı öne çıkarır. 'Yalnızlık' imgesinin çokça öne çıktığı bir bestedir bu. Albümde adı özellikle anılmaya değer parçalardan bir başkası 'Elbow Room'dur. Bu ortak bestede Abercrombie elektro gitarıyla apayrı sesler, tonlar, yankılar kazandırmıştır besteye. Towner'ın klasik gitarıysa bir başka uçuştadır. İki müzisyen de gitarlarını konuşturmaktadırlar. Ortada bir bütünleşme değil ayrılıkla birliktelik içiçe işlenmektedir. En önemli ortak paydaları, virtüöze olmayıp, kendine özgü müzik ruhları ve gitar stilleriyle birlikteliği başka bir müzik mecrasına taşıyabilmeleridir. Towner bestesi 'Staircase'de, birbirlerini ne kadar iyi duyumsadıkları belirginleşmektedir. Klasik ve akustik gitarların en uyumlu cümlelerle çalındığı parçalardan biridir bu. Ama, iki müzisyenin de, ABD'li olmalarına rağmen, Avrupa müziğiyle kurdukları bağı, eklektik müzik tavırları ilginç bir kesişme noktası bulmuştur albümde. Towner'ın bestelediği, son parça 'Parasol'. Bu özel buluşmanın en anlamlı notalarından biridir. İkili arasında nefis bir duygusal ve müzikal iletişim yaratılmıştır. Abercrombie, elektro gitarını tüm dinginliğiyle çalar. Towner'sa piyanosunda, klasik müzik geleneğiyle kendine ait jazz sound'u arasında köprüler kurma çabasındadır. İkilinin de kendine özgü bir üslupçuluğu olduğu bu bestede belirginleşir.

Artık Abercrombie bir ECM sanatçısı olduğunda ve eski buluşmalarının da sonucu olarak, bir çok önemli ECM müzisyeninin albümlerinde aynı zaman dilimlerinde çalmaktadır. David Liebman'ın 'Drum Ode' (1974), yine Oregon'un yaratıcılarından, rahmetli Collin Wa Walcott'un 'Cloud Dance' ve 'Grazing Dreams', Enrico Rava'nın 'The pigrim And The Stars' (1976) ve 'The Plot' (1977) ve Barre Philip'sin. 'Momtainscapes' (1976) albümlerinde Abercrombie hem yeni müzikal deneyimlere, ufuklara doğru açılmakta; öte yandan bu albümlere yeni ve farklı renkler, motifler kazandırmaktadır. Ama, bu dönemin, az önce de değindiğimiz en önemli albüm birlikteliği, tabii ki yol arkadaşı Jack DeJohnette'ın solo ve grup albümlerinde aldığı yerdir. 'Pictures' adlı önemli albüm de bu denem çıkmıştır.

Bu müzikal bağların dışında, bu dönem Abercrombie ilk solo albümü 'Characters'ın hazırlıklarını yapmaktadır. Bu ilginç albüm 1978 yılında piyasaya çıkar. Müzik vesilesiyle kendi karakterinin müziğiyle olan bağını kurmaktadır. Kendini tahlil eden bir müzisyen kimliğindedir albümde. Daha mistik bir Abercrombie kimliği çıkar ortaya. Uyumun peşinde bir müzisyen izlenimi vermektedir. Giriş parçası 'Parable' albümün belki en çekici parçasıdır. Müzikte mistik bir hava kuşatır parçayı. Kıvrak, o denli de anlamlar peşinde koşan bir Abercrombie panoraması çıkar ortaya. Zarafetle kırılganlık içiçedir albümde. Virtüöz olmaya öykünmeyen bir gitarist olduğu hemen çıkmıştır ortaya. Sekiz parçadan oluşan albümün dikkat çeken bir başka parçası 'Backward Glance'dir. Akustik gitarın zengin ses ve tınıları dinleyeni kuşatır. Doygun ve ermiş bir edası vardır müzisyenin. Mistik yanının, elektro gitarıyla yansıtılan belki en önemli parçasıdır. Bu albümde değineceğimiz son örnek, bitiş parçası 'Evensong'. Tam anlamıyla atmosferik bir parçadır bu. Onun gitar stilinin ayrıcalığını en iyi yansıtan parçadır bu.

Üç yıl önce, yani 1975'de ilk albümüyle ortaya çıkan, Abercrombie, Holland ve DeJohnette'dan oluşan 'Gateway' grubunun, 1977'de Oslo'da stüdyoya girip yaptığı kayıt, bir yıl sonra- yani 'Characters' la aynı yıl- yine ECM'den yayımlanır. Beş uzun parça vardır bu albümde. Uzun giriş parçası 'Opening', ortak bir beste. Trionun ritim müzisyenleri aynı zamanda birer solist bu albümde. Söz konusu parçada Abercrombie'nin yanında özellikle DeJohnette'in davul maharetleri hemen dikkat çeker. Uçuk doğaçlamaların ağırlığını kurduğu, avant- garde kokulu bu albümde Holland'da bas tekniğindeki cambazlığını sergiliyor. Holland bestesi Reminiscence'. Parçada içe dönük, hüzünlü bir Abercrombie yorumu var. 'Sing Song' albümün en iyi parçası. Abercrombie gitarının anlam ve anlatımcılığının parçayı kuşattığı söylenebilir. Grubun 'free- jazz'la kurduğu müzikal köprüyü çok iyi yansıtan bir beste bu. 'Nexus', rock- jazz bir sound'u yansıtan, grubun üstün performansını simgeleyen bir parça. Son parça 'Blue' bir DeJohnette bestesi. DeJohnette piyanist kimliğini, yoğun müzik

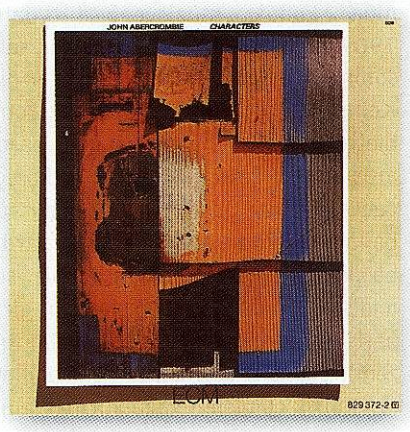

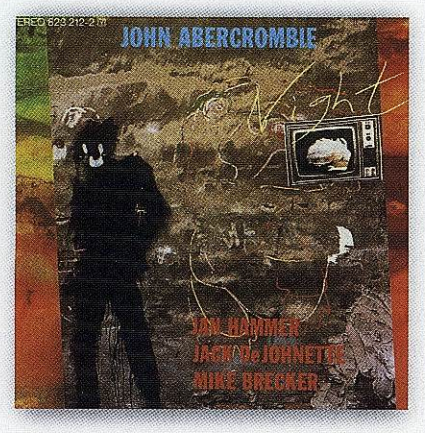

cümleleriyle bestesine taşıyor. Parçanın yoğun romantik bir havası var. Özellikle piyano gitar konuşmaları çok içli bir hava, derinlik kazandırıyor grubun sound'una.

Abercrombie 1979 yılında kendi dörtlüsünü kurar. Piyanist Richie Beirach, basçı George Mraz ve davulcu Peter Donald yer almaktadır grupta. 1980'li yılların ilk yarısına uzanan bu grup toplam üç albüm yayımlar. 'Arcade', 'Abercrombie Quartet' ve 'M'dır bu albümlerin adı. Yine fusion ve türevi bir sound'dur grubun müziğine ağırlığını koyan. 1982 yılının hemen başında, Abercrombie, Ralph Towner'la yine buluşur. İkili 'Five Years After' -yani beş yıl sonra- adıyla yeni bir duo albüm daha yayınlarlar. Tam anlamıyla bir ustalar şöleni olur albüm. 'Sargasso Sea'daki zarafet ve içsel iletişim, bu albümde iki ustanın artık tam anlamıyla müzikal doygunluk ve olgunluğa ulaştığını göstermektedir.

ECM dışı firmalardan çıkan üç albüm, Abercrombie'nin daha çok rock-jazz merkezli bir fusion tavrını yansıtır. 1984 yılında, sanatçının çok etkili bir albümü yayımlanır. 'Night' adı verilen bu albümde, ilk solo çalışması 'Timeless'deki kadro, yani Jan Hammer ve Jack DeJohnette yer almaktadır. Albümün konuk müzisyeniyse, daha 1969'da grubunda çaldığı, tenor saksofon virtüözü Michael Brecker'dir. Kompozisyonların tümü Abercrombie'ye aittir. Albümdeki altı uzun parça arasında en çekici iki örnek 'Ethereggae' ve 'Four On One'dir. İlki bir tür ballad'dır. Pop- jazz bir havası vardır bu kompozisyonun. Abercrombie sound'unda ciddi bir değişim bu giriş parçasıyla dikkat çeker. Trionun gizemli sound'una Brecker yeni açılımlar, müzik cümleleri kazandırmaktadır. 'Four On One'daysa giriş saksofon solosuyla gerçekleşir. DeJohnette'in yarattığı ritm duygusu büyülü güzelliktedir. Pop esinden tamamen kopmuş, sıkı bir 'free- jazz' örneğidir bu beste. Bu iki parça, Abercrombie'nin o günkü müzik vizyonunu çok iyi yansıtır. 'Look Around' adlı besteyse, gitaristin jazz geleneğine duyduğu saygı ve özenin bestesine taşınmasıdır. Trio jazz sound'unun içine en çok yedirildiği bestedir bu.

Abercrombie'nin iki yıl sonra- 1986- bu kez 'Current Events' albümü piyasaya çıkar. 1985 sanatçının ilginç dönüm noktalarından biridir. Yeni ve çok etkili bir trio daha oluşturmuştur bu yıl Abercrombie. Ünlü basçı Marc Johnson ve davulcu Peter Erskine vardır yeni kadroda. Trio bu yılın eylülünde yine Oslo'da ünlü Rainbow stüdyosunda kayda girerler. Albüm 1986'da piyasaya çıkar. Abercrombie bu albümde ilk kez gitar – synthesizer çalmaya başlamıştır.

Eklektik jazz algısına yeni bir açılım katmıştı bu enstrüman. Albümde yedi parça yer alır. 'Alice In Wonderland' dışında parçaların tümü Abercrombie'nindir. Sade, basit gitar cümleleriyle başlayan 'Alice In Wonderland'de naif bir gitar şöleni söz konusudur. Johnson, bestede, bası yoluyla parçaya rafine ve ruhani bir hava kazandırır. Hüzün kuşatmıştır parçayı. 'Ralphs' piano Waltz' adlı, önceki albümlerinden birinde de dinlediğimiz klasiği apayrı bir form ve kimlikte yorumlarlar. Gitar- synthesizer'ın en etkili, kuşatıcı olduğu parça 'Hippityville'dir. 'Lisa'da akustik gitarını konuşturmaktadır Abercrombie. 'Killing Time'sa, sanatçının her albümünde, jazz geleneğiyle kurduğu sıkı köprüyü yansıtır. Gitarı piyano gibi çalmaktadır. Ritm seskiyonuna doğaçlamacı yanını çok iyi yansıtan bir parçadır bu. 'Still' parçasında, Johnson, solist kimliğiyle öne çıkar. Yoğun bir hüzün ve melankoli vardır bu parçada. ECM sound'u, tüm albümü kuşatmıştır. Ama, bu son parça olan 'Still'de sound bir doruk yakalamıştır.

Bu trio değişik ve deneyci bir jazz kimliğini yansıtmaktadır. Doğaçlama boyut daha bir öne çıkmıştır. Eklektik yan, tüm çıplaklığıyla bu üçlüde öne çıkar. Marc Johnson'ın funky birikimiyle, Erskine'in rock jazz merkezli davul stili, Abercrombie'nin sound'una yeni açılımlar kazandırmaktadır. Trionun bu kez, 1988'de 'Getting There' adlı bir albümü daha yayınlanır. Bu albümde, önceki trionun albümünde olduğu gibi Michael Brecker tenor saksofonuyla konuk olmuştur. Oldukça rock bir Abercrombie bestesi olan 'Sidekicks'le başlar albüm. 'Upon A Time' parçasının lirik bir havası var. Albümün belki en önemli parçası, albüme adını veren 'Getting There'. Abercrombie, gitar-synthesizer'a yepyeni bir rol ve anlam kazandırıyor bu parçada. Metheny sound'una bir şapka çıkarıyor Abercrombie. Trionun kısaca değindiğimiz tüm özelliği bu besteye taşınmış. Albümde anmaya değer diğer iki örnek 'Thalia' ve 'Chance'. İlki, bir Mendozo bestesi. Abercrombie parçada apayrı teknik ve üslup denemeleri yapıyor. Değişik stil denemelerine, usta ritmciler yeni anlamlar kazandırıyor. Abercrombie, synthesizer'ın üstüne çalıyor gitarını. Çaldığı da akustik gitar. Ritim seksiyonu sade. Parçanın sonunda Erskine'in nefis üslubu hemen öne çıkıyor.

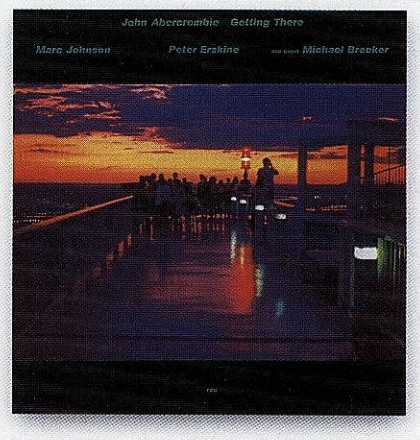

Hiçbir zaman, yerleşik olmayan bir sound'u var Abercrombie'nin. Onun, onbeş yıla varan solo ve grup çalışmalarının bir müzikal panoramasını yansıtması anlamına gelen bir 'Works' çalışması yayımlanır yine 1988'de. Albümde, 'Red And Orange'. 'Night', 'Ralph's Piano Waltz'

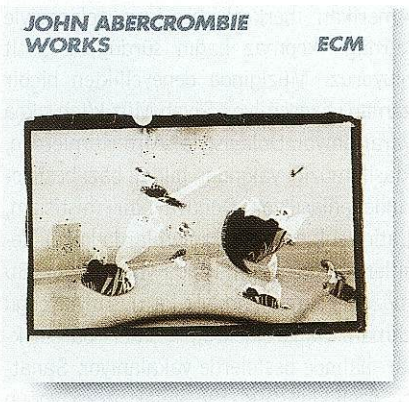

ve 'Backward Glance' adlı klasikleri yer alıyor. 'Arcade' albümünde yer alan 'Nightlake' de bu seçmeler arasında. Bir parçaysa, Abercrombie'nin 1970'li yıllar boyunca içinde bulunduğu Jack DeJohnette'in 'New Directions' grup çalışmasından seçilen bir DeJohnette bestesi. 'Works'da sanatçının Towner'la yaptığı ikinci duo albüm 'Five Years Later'dan da 'Isla' parçası seçilmiş. Koleksiyonda yer alan son örnek, 'Gateway –2' albümünden seçilen 'Sing Song'. 1989 yılındaysa, yine çok farklı bir trio albüm daha çıkar. 'John Abercrombie/ Marc Johnson/ Peter Erskine' adı verilen bu çalışma, büyülü üçlünün konser performanslarından seçilen bir albüm. Abercrombie'nin baştan beri andığımız standartları da çok iyi çalan, has ABD'li bir jazz'cı kimliğini en iyi sergileyen albüm bu. Albümdeki on parça arasında, sanatçının tutkuyla bağlı olduğu 'Stella By Starlight' ve 'Beautiful Love' gibi standart örnekler var. Trio, bu klasiklere bambaşka bir kimlik kazandırıyorlar. Johnson bestesi 'Samurai Hee-Haw' albümün en çekici kompozisyonu. Erskine'yse 'Drum Solo'da enstrümanına kazandırdığı kimlik ve ruhaniliği başarıyla yansıtıyor. 'Haunted Heart' standardıysa canlı kaydın diğer çekici parçalarından. Trionun doğaçlama ve performans yetisini tüm incelikleriyle yansıtan bir albüm bu.

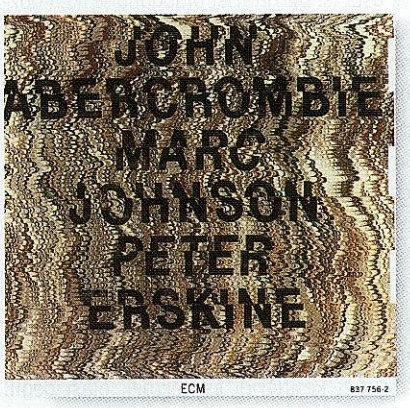

1980'li yılların eşiğine gelindiğinde Jack DeJohnette'ın özellikle 'New Directions' (1979) ve 'In Europe' albümlerinde çalan Abercrombie, bu on yılın ortalarında, Jan Garbarek'in 'Eventyr' albümünde de yer almıştı. Bu on yılın sonlarına doğru, ünlü trompetçi Kenny Wheeler'ın da grubunda turnelere katılacak, stüdyolara girecekti. 1988'deki grup turnesinde bası Dave Holland, piyanoyu John Taylor ve davulu Peter Erskine çalıyordu. 1990'da Wheeler'ın büyük orkestrasında da çalıyordu Abercrombie. Wheeler'ın 'Music For Large And Small Ensembles' (1990) ve 'The Widow In The Window' albümlerinin aktif bir neferiydi gitarist.

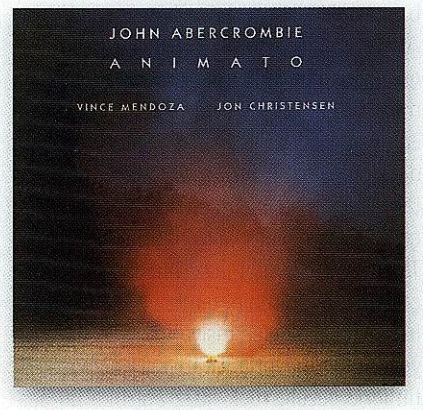

Abercrombie, görüldüğü gibi, albümlerinde bir anlamda 'jazz gitarın tarihini' yapıtlarına taşıyor. Ama, kendi özel stilinin de altını çizerek. Geleneği dışlamıyor. Ama özgürlükçü jazz tavrından da hiç ödün vermiyor. Hem deneyci, eklektik; hem de jazz geleneğiyle devamlı köprüler kurabilen bir müzisyen kimliğinde. Tüm bu özellik ve birikimlerini az önce değindiğimiz trio konser kayıtlarına başarıyla taşıdığı söylenebilir. Sanatçının bitip tükenmeyen arayışları, 1990 yılındaysa çok farklı bir trio projesiyle karşımıza çıkıyor. 'Animato' adı verilen bu albümde, davulcu bu kez ECM yıldızlarında Jon Christensen. Trionun sound'unu şekillendiren asıl müzik adamıysa ünlü Vince Mendoza olur. Sanatçının kompozisyonları ağırlıktadır. Bu arada Mendoza, synthesizer'lar kullanmaktadır. Avrupa Klasik Müziği ve sınırlı ölçüde Latin müziğinin renklerinden izler yakalanır bu albümde. Bu bağlamda bakıldığında, tamamen ECM'e özgü bir sound, Mendoza'nın ayrıcalığına rağmen, albümde ağırlığını koyuyor. 'Right Now' parçasında tüm bu özelliklerin içinde ilginç ve kısacık rock pasajlarına da rastlanıyor. Albümün diğer iki çekici parçası 'Agitato' ve 'Last Light'. İlk parça bir Mendoza bestesi. Farklılığı kadar Latin esinli canlı renkler parçada dikkat çekiyor. Parçayı Mendoza'nın synthesizer'ı biçimlendiriyor. İkincisi, klasik formda bir beste. Davul, besteye, ilginç bir açılım kazandırırken, Abercrombie üst düzeyde bir yorumcu niteliğinde. Albümün en parıltılı parçalarından bir 'For Hope Of Hope'. Acı kokan, hüzünlü bu temiz bestenin sahibi Mendoza. Albümde, Avrupa müziğine gösterilen, ilgi ve duygudaşlığı en iyi yansıtan beste bu. Tipik bir ECM sound'u aynı zamanda. Albümün süper bestesiyse Abercrombie'nin 'Brigtht Reign'i. Zarif, müzikal açıdan çok zengin, gitar- synthesizer ve synthesizer'in yeni estetik açılımlar yarattığı büyülü bir beste bu. İlginç bir 'film müziği' izlenimi veriyor bu beste.

Benzerine az rastlanır bir jazz duruşunu simgeleyen 'Animato' albümünden sonra, 1992'de Abercrombie'nin 'The Toronto Concert' adlı bir konser albümü, yayımlanır. ITM adlı bağımsız bir firmadan çıkar bu kayıtlar. Bu on yılın başlarında yeni bir Abercrombie Trio daha çıkar ortaya. Bu trio, 60'lı yıllara özlem, otuz yıl önce yaptığı müziğin bambaşka bir düzlem ve yenilikle gün ışığına çıkmasıdır. Yani, trioda davulcunun yanında, bir organist de yer almaktadır. Yani bir tür 'org grubu'dur oluşan. Davulda, son yirmi yılın çılgın müzisyeni Adam Nussbaum, orgdaysa dönemin kalburüstü müzisyeni Dan Wall yer almaktadır. Bu üçlünün ilk stüdyo albümü 1993 yılında yine ECM'den 'While We're Young' adıyla çıkar. Bir tür, gençliğe, otuz yıl öncesine duyulan özlemdir bu. Orgun yaratacağı içli, melankolik hava yine ağırlığını koymaya başlar Abercrombie sound'unda. Aynı süreçlerde Abercrombie'nin es geçemeyeceğimiz bir deneyimi, direktör Gunther Schuller'in yönettiği dev orkestrayla konser ve kayıtlara katılmasıdır. Bu orkestra, jazz'ın en 'sıkı' yapıtlarından, Charles Mingus'un 'Epitaph'ını seslendiriyorlardır. Bu ilginç ve zor deneyimden de alnının akıyla çıkar Abercrombie.

Yeni trionun 'White We're Young' albümünde sekiz beste yer almaktadır. Wall'un da dört kompozisyonu vardır bu çalışmada. 60'ların org merkezli trio jazz sound'una müzisyenlerin tutku bağı belirmiştir. Parçaların bir kısmında natüralist bir hava dikkat çeker. 'Rain Forest'da jazz'ın köklerine, asıllarına uzanan bir trio sound'unun altı çizilmektedir. Nostaljik hava biraz da melankolik ruh halleri taşımıştır bu besteye. Bu Wall bestesinde, Abercrombie'nin dinginliği öne çıkar. 'Sormz', gitarla davulun müzikal flörtünü, çeşitliliğini yansıtır. 1960'ların müziğine özlem dikkat çeker. Albümün en melankolik, ballad'vari havasını yansıtan, en önemli parçalardan biri de 'Dear Rain'. Bir sessizliği, gizi yansıtır parçadaki sound. İçe dönüklüğü, geçmişe özlemi en iyi yansıtan kesit, özenli org solosudur. Wall'un müzik felsefesi açıkça öne çıkmaktadır bu Abercrombie bestesinde. Anmadan edemeyeceğimiz iki besteyse 'A Matter Of Time' ve 'Dolorosa'. İlkinde, zamandır sorgulanan. Bir tür geçmişle hesaplaşmaktadır müzisyenler. Davulla gitar arasındaki terapik ve müzikal bağı bu parçada öne çıkar. İlahi bir havanın biçimlenmesinde bu iletişim açıkça su yüzüne çıkmaktadır. Wall bestesi 'Dolorosa'daysa jazz ve jazz ötesi müziklerin bir kapta buluşması gibidir. Bir tür hüzün ve ağıt dünyasıdır dinleyeni sarıp sarmalayan.

Abercrombie'nin jazz gitarının ve stilinin köklerinde Bebop jazz'ının çokça belirleyici olduğunu sıkça anmıştık. Nitekim, gitarist, bu kök arayışı ve tutkusunu yine 1993'de açıkça bir başka albümüne taşımıştır. 'Solar: The Bebop Album'dür çalışmanın adı. Albüm West Wind Jazz firmasından çıkar. Yani ECM dışı bir çalışmadır.

Bir yıl sonra, yani 1994'de org merkezli yeni triosuyla bir albümleri daha yayımlanır. ECM'den: 'Speak Of The Devil'. Grubun jazz geleneği ve bebop jazz'ıyla kurduğu müzikal köprü bu albümde devam etmekte. Kendine özgü bir mistisizm, org yoluyla daha bir belirginleşiyor. 68 ruhuna duyulan özlem yine yakalanıyor. Ama, çokça, pesimist bir edayla. Albümün anımsamaya değer önemli parçalarından biri, ortak bir beste olan 'Mahat'. Girişteki davul solo kesitinde afro ritimler ağırlığını koymuş. Siyah Müzik'in kökleri sorgulanıyor sanki. Nefis bir açılımı var parçanın. Müzisyenler, abartısız, ama ruhsal açıdan kuşatıcı bir melodi ve ritim dünyası kuruyorlar. Siyah Müzik'in tüm kanallarından izler var bu parçada. 'Chorale', albümün bir başka çekici bestesi. Tipik, özgün bir Abercrombie bestesi bu. Has bir grup duygusu yakalanıyor. Orgun, tutkulu, nostaljik müzik cümleleriyle beliren solosu parçanın en güzel kesitlerinden. Trio, tamamen kendilerinin olan bir biçem ve sound'u parçada tam anlamıyla biçimlendirmiş. Bir başka çekici parça, Nussbaum'un 'BT- V' bestesi. Tempolu, 'jazz gibi jazz' bir girişi var parçanın. Abercrombie, temiz ve o denli farklı renkler, gölgeler taşıyan stiliyle parçaya yeni anlam boyutları katıyor. Karmaşık ritimlerle bezeli, rock- jazz ağırlıklı bu bestede org'un yarattığı giz ve karamsar tablo çekici. Has bir fusion bu örnek. Albümde, değinmeye değer son örnek 'Dreamland'. Orgla, klasik müzik esinleri var bu Wall bestesinde. Giriş oldukça mistik. Hüznün kuşatıcılığı parçada hakim. Düşülkesinde bu yolculuğun ballad'vari atmosferinde özellikle Abercrombie'nin gitarıyla getirdiği lezzet inanılmaz çekici.

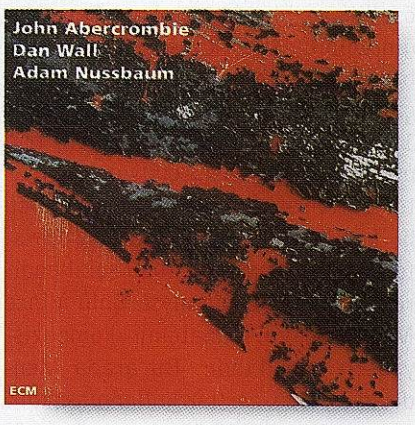

1990'lı yılların, Abercrombie'nin en üretken dönemi olduğunu söylemek lazım. Bazı albümlerde, ECM merkezli bir Avrupa jazz'ı sound'unun ağırlığı dikkat çekerken, özel durumlarda başta firmalarla daha Amerikan merkezli bir jazz geleneğiyle kurduğu kopmaz bağın sürdüğüne şahit oluyoruz. Müziğinde deneycilikten hiçbir zaman vazgeçmiyor. Siyah Müzik'ten sıkça yararlanıyor. Dolayısıyla, Afro ritimlerden, klasik müziği yakından bildiği bazı bestelerinde anlaşılıyor. Doğuya dair mistisizm, Latin renkler farklı bağlamlarda küçük kesitler halinde yapıtlarında yakalanıyor. Bu müzikler tam anlamıyla kaynaşmıyor çoğu zaman. Daha eklektik, kesitler- parçacıklar- halinde bestelerde yakalanıyor. Sanatçı, özellikle 1994- 96 yılları arası yoğun bir üretim temposu içindeydi. 1994'de, değindiğimiz 'Speak Of The Devil'la birlikte, müzisyenin ECM'den bir de 'Nowember' adlı konser kaydı yayınlandı. Bir yıl sonra, Justin Time Records'dan 'Witchcraft' adlı usta işi bir albüm daha yayımlandı. 1996'daysa, bu kez Double Time Records'dan 'Where We Were' albümü yayınlandı. Değindiğimiz birikiminin sayısız izlerine rastlanır bu albümlerde. Ancak, bizce, 1996 yılının en çekici ürünleri evet yanlış okumadınız- uzun aralardan sonra Gateway grubunun tekrar oluşup, ardarda iki albüm birden yayınlanmasıydı. Abercrombie, Holland ve DeJohnette üçlüsü, onsekiz yıl sonra yayımlıyorlardı bu iki albümü. 'Homecoming' ve 'In The Moment'dı grubun albümlerinin adları. Avant-garde arayışlarla dolu, tamamen deneysel jazz albümleriydi bunlar. Üç ustanın tüm teknik ve müzikal incelikleri, doğaçlama yetileri tam anlamıyla öne çıkmıştı albümlerde. Enstrümanlarını konuşturuyorlardı sanki.

Özellikle 'In The Moment' albümünün, Abercrombie'nin özel müzik tarihinde, ürettiği, yer aldığı en önemli albümlerden biri olduğunu söylemek gerekiyor. Albüme adını veren giriş parçasında, Uzakdoğu ve özellikle Hint müziğinin esinleriyle de bezeli. Holland'ın solist yanı parçada çok etkili. Doğulu, deneysel bu parçanın vurmalılarla büyülü ritimleri de DeJohnette'in zarif müzik tavrını yansıtıyor. Abercrombie'yse has ve usta işi bir gitarist olduğunu açıkça gözler önüne sürüyor. 'The Enchanted Forest' adlı bestede basın yaylı anlatımı yine gizil bir atmosfer kazandırıyor besteye. Avrupa'yla Uzakdoğu arasında bir köprü kuruluyor. Holland'ın bası çokça baskın bu parçada. Toplam beş parçadan oluşan albümün değinmeye değer en çekici örneği 'Shrubberies': ıssız. Ormanımsı bir doğa atmosferi var parçada. Bas ve gitarın duo takıldığı kesitler ve gizil melankolik cümleler çok etkili. gitar- synthesizer'ın büyülü, kuşatıcı kesitlerini es geçmek olası değil.

Aynı mistik, kuşatıcı atmosferi; zengin doğaçlama ve kendine özgü anlatımcılık, bitiş parçası 'Soft'ta da dikkat çekiyor. Grup, teknolojiden yararlanıp, anti- teknolojik, çevreci bir radikal tavrı yansıtıyor soundunda. Dil teknolojik, hava doğal bu parçalarda.

Abercrombie, Wall ve Nussbaum'dan oluşan üçlüyse, bu on yılın ikinci yarısında üretimine, konser performanslarına hiç ara vermediler. İlginç bir bileşen çıkmıştı ortaya. Jazz'ı merkez yapan, geleneksel jazz'la tutkulu bir bağı olan, ama öte yanda her tür deneysellikten vazgeçmeyen bu trionun 1997 yılında bu kez bir 'Lire' albümü yayınlandı. Çoğu standart sekiz parçadan oluşuyordu albüm. Konser kayıtları, üçlünün asıl sezgi ve duygularını açıkça önümüze seriyordu. Çoğu, albümlerinde hiç rastlamadığımız örneklerdi. Ama, 'White We're Young'daki 'Dear Rain' gibi bir parça da olabiliyordu. Ama, bu türden bir parça bile, apayrı bir tavır ve yorumla performe edilmişti. Belki de bu grup için, Abercrombie'nin en başarılı 'org üçlüsü' olduğu söylenebilir artık. Abercromibe'nin yaklaşık on yıl sonra ECM'den çıkan ilk live albümü olduğu da hatırlatılmalı. Jazz standartları ve Abercrombie klasiklerinin buluştuğu bu performansın 'Sweet Sixteen. Orgun yarattığı büyülü havaya yepyeni melodi cümleleri katıyor Abercrombie. Dan Wall'un 'Bo Diddy' adlı bestesi, nefis afro ritimlerle bezeli davul solosuyla başlıyor. Siyah Müzik ve rock'un öncü isimlerinden Bo Diddley'e ithaf edilen bu parça, özellikle bluesy bir esintiyle donanmış. Jazz kadar, rock'un köklerine de şapka çıkarıyor trio. Neredeyse kırk yıl öncenin sound'uyla günümüz jazz'ı ve geleneği arasında köprüler kuruyorlar. Nussbaum, bu bestede büyüleyici bir müzisyen kimliğinde. 'You And The Nigth And The Music' o bilinen bir standart. Ancak, trio bu parçayı bambaşka bir jazz mecrasına akıtmış. Nefis bir standart yorumu bu. 'Chumbida', albümün en mistik parçası. Afro ritimler, yumuşak gitar cümleleri ve etnik motiflerin kesişme noktalarında, ilginç bir free- jazz yorum çıkmış ortaya. Albümde, anmaya değer son örnek 'Mr Magoo'. İnsan ruhunun ve akustik jazz'ın sayısız estetik inceliklerini; doğaçlamanın yarattığı psişik ruh hallerini ve jazz'ın değişime, dönüşüme elverişli karakterini en iyi yansıtan parçalardan biri bu. Dan Wall'un yaratıcılığı, orgunun yarattığı aura ve kuşatıcılık bu parçada belirginleşmiş.

Albümün ardından konser programları aralıksız süren, kulüp ve turne çalışmalarıyla jazz ortamının sembol triolarından biri olan bu ekibi, Abercrombie, konuk müzisyenlerin de bulunduğu bir projeyle yeni albüme dönüştürrdü. 'Open Land' adını verdiği bu albümde apayrı bir müzikal çehre ve görece değişik bir sound belirdi. Trionun yanında; trompet ve flügelhornuyla Kenny Wheeler, kemanıyla Mark Feldman ve tenor saksofonuyla Joe Lovano'yu dinliyorduk. Son derece enteresan bir jazz tavrı belirmişti albümde. Sanki jazz tarihinin değişik, müzikal bir panoraması değişik yorum ve doğaçlamalarla karşımıza çıkmıştı. Abercrombie, 2000 yılındaysa, Stretch Records'dan The Hudson Project' adlı bir başka enteresan albüm daha yayınlayacaktı.

Uzun yıllar önce, Kenny Wheeler'ın turne ve stüdyo çalışmalarında ağırlıklı yer alan Abercrombie, 1998 yılından bu yana, bir de jazz tarihinin efsane müzisyenlerinden Charles Lloyd Group'da aralıksız çalmakta. Bu mistik virtüözün 'Voice In The Night' (1999), 'The Water Is Wide (2000) ve 'Hyperion With Higgins' (2001) adlı albümlerinin etkili sound'unun biçimlenmesinde Abercrombie'nin aktif katkıları vardır. Kendisi bugün bir usta olsa da, onu hala etkilemekte olan jazz devlerinin de yanında, 'Sideman' olarak yer almaktan hiç yüksünmemiştir. Bu grubun bir İstanbul konserinde, en son Abercrombie'yi zarif stiliyle canlı izleme olanağı bulmuştuk.

Bu yazının kaleme alınmasına vesile olan, Abercrombie'nin son albümü 'Cat 'N' Mouse', onun arayış dolu, deneysel karakterli müziğini apayrı bir mecraya taşımış. Bu albümde yeni bir dörtlüyle çıkıyor karşımıza. 'Open Land' albümünde birlikte dinlediğimiz, çağdaş müziğin ünlü, avant-garde kemancısı Mark Feldman, dörtlünün çekirdek üyesi. Basçı Marc Johnson ve davulcu Joey Baron'da Abercrombie'nin eski müzik dostları. Sanatçının 'Open Land' albümünde açılmaya, genişlemeye başlayan müzik ufku, bu albümde, benzerine hiç rastlamadığımız bir düzleme sıçrıyor. Yepyeni müzik fikirleriyle başbaşa kalıyor dinleyici. Kemancı Feldman'ın bu başkalaşma sürecinde büyük payı var. 'A Nice Idea' adlı giriş bestesinde gitarist ve kemancı gerçekten yeni müzik fikirleri öne sürüyorlar. Yine bir tür standart bu beste. Ama, bambaşka müzik ve doğaçlama teknikleriyle bezeli. 'Convolution' albümün çekici parçalarından. Konuşan bir kemanla çevreci, natüralist bir algı, eda bu bestede ağırlığını koymuş. Ormandan, doğadan gelen inanılmaz sesler, tınılar, motifler üzerine kurulu bir jazz belirmiş bestede. 'String Thing'de, kemanın içli, melodik cümleleri çok zarif. Bir keman ballad'ı bu. 'Soundtrack' ve 'Third Stream Samba' besteleri, grubun yenilikçi, deneysel açılımlarını özenle yansıtıyor. Sound'un başkalaştığına dair en iyi müzikal ipuçlarını 'On The Loose' ve 'Stop And Go' adlı parçalarda sezinliyoruz. İlk parçada Baron'un davuluyla öncülük yarattığı funky ritimler, gitar ve kemanın doğaçlamacı konuşmalar, çok değişik pasajlar ve Johnson'ın başındaki anlam arayışlarının sonucu ortaya aslında bir tür 'free- jazz' örneği çıkmış. 'Stop And Go'ysa tempolu bir standart. 60'ların jazz ruhuna yine ilgiyle kayıyor grup. Abercrombie'nin üslubunda görece optimist bir hava sezinleniyor. Kemansa, doğa tutkusunun yanında hoş bir romantizm taşıyor besteye. Yine Abercrombie'nin eklektik tavrı öne çıkmış. Parçanın en çekici kesitlerinden biriyse Joey'in afro ritimli davul solosu. Kemansı bu ritmi açıyor, melodik boyutlara taşıyor. 'Show Of Hands' adlı kapanış parçası Abercrombie ve Feldman'ın müzikal duygudaşlığını sembolize ediyor. Tedirginlik veren, gerilimli havası var bu bestenin. Kemancı Feldman'ın virtüöz kimliğinin, jazz'ı tanımlayışının, doğa tutkusunun ve bu noktada Abercrombie'yle kesişen doğaya özlemin izleriyle dolu bu parça. Ritim seksiyonuysa, afro ritimlerin titizlikle parçada inşa ediliyor.

Evet, Abercrombie, özel müzik tarihinin 40. yılında, gerçekten değişik bir projeyle karşımızda. Bir değişimin, yenilenmenin habercisi bir albüm bu. Jazz'ın kökleriyle, günümüz ruhunu estetik ve müzikal açıdan kesiştirmeyi başarmış. Abercrombie, jazz'da çok yönlülüğü seven bir müzisyen. Popülerlikle hiçbir bağı yok. Hep kendi jazz'ının yolcusu. Onun farklılığını, kişiliğini yansıtan da bu özelliği. Modern jazz'ın içindeki değişimleri, yenilenmeleri, çeşitliliği merak edenler için Abercrombie müziği çok önemli bir panorama sunabilir izleyicilere. Duygusunun, sezgisinin peşinde koşar önce. Her yeni müzik fikri, bunun bir uzantısıdır. Abercrombie, sadeliği, dinginliği ve ruhaniliği temsil eder. Sound'unun farklılaşması kolay olmaz. Çünkü ne gelenekten vazgeçer, ne uçuk, sivri yeniliklerden. Ve hep bu iki ucu da sound'una yedirmeyi becermiştir. Kapısı aslında her türden müziğe açıktır. Ama, hedefi hep tüm bu müzikleri kendi kişiliğiyle bestelemesi, çalması, yorumlamasıdır. Bakalım bu yeni değişim süreci, 2000'li yıllarda sanatçının sound'unu daha nerelere taşıyacak? Bence yine, en başta kendi yüreğine. Kendi yüreğindeki odacıkların birine.

Upsampling to DSD!

Tunç Bozoğlu
tunc@lotushifi.com

Yaklaşık iki yıl önce İngiliz kökenli dCS adlı firmadan ve bu firmanın model ismi olarak İngiliz kompozitorlerinden esinlenerek adlandırdığı ürunlerinden bahsetmistim; Purcell ve Elgar.
İyi bir CD Transporttan alınan 16/44.1 formatındaki dijital sinyal Purcell sayesinde 24/192k formatına dönüştürebiliyor ve yine 24/192 çözünürlükte çalışabilen Elgar sayesinde analoga çevrilen bu sinyalden de çok keyifli bir müzik elde ediliyordu. CD Transport olarak o tarihte Burmester marka cihazlar kullanmış ve çok da iyi netice almıştık. Hazır yeri gelmişken, geçtiğimiz günlerde ithal ettiğimiz C.E.C firmasının TL0 model transportundan söz etmeden geçemeyeceğim. Sadece bir transport ile, analog (plak) çözünürlüğüne yaklaşılabildiğine ilk kez tanık oldum. Kutudan çıkar çıkmaz Theta GenIII DAC'a bağladığımız TL0 öyle bir sahne yarattı ki, Diana Krall sadece vokal (ve yüzüyle) değil ama tüm vücuduyla karşınızda dururken ona en yakın enstrüman 2m. uzaklıkta ve diğer enstrümanlar da ondan bir o kadar uzaktaydı, vs., kısacası TL0 yumuşak, pürüzsüz, gövdeli ve bol hava'lı bir ses yarattı. CD Transport ile pikap iğnesini benzetmek yanlış olmasa gerek.

Uzun bir gecikmeden sonra Verdi adını verdiği transportu çıkaran dCS, bu gecikmenin nedenini güncel bir transport üretme isteklerine bağlıyor. Güncellikten kastettikleri devrelerin en son tasarım olması değil tabii, cihazın high-end için yeni dijital format olarak öngörülen SACD'yi de çalabilmesi. Bu formatın geliştiricisi Sony, 2001 yılı ortalarına kadar henüz bir dijital arayüz belirlememişti. Nihayet, Firewire diye de adlandırılan IEEE 1394 arayüzünü standart olarak belirlemesiyle, dCS de tüm cihazlarında bu bağlantı şeklini kullanmaya karar verdi. Purcell, Elgar ve Delius için Firewire güncellemelerini çıkartan firma yeni SACD/CD transportu Verdi'de de bu arayüzü kullandı.

Firewire bağlantı şekli ilk kez McIntosh bilgisayarlarda hızlı veri iletimi için kullanılmıştı. Karşılıklı veri alışverişini mümkün kılan bu bağlantı şeklinde çok hızlı olduğu kadar çok sayıda veri de birarada kolaylıkla iletilebiliyor – tek bir kabloda 40 adet stereo DSD sinyal aynı anda! - Önümüzdeki yıllarda tüm audio/video cihazların bu bağlantıyla üretileceği, böylelikle de kopyalamanın kesinlikle önüne geçileceği hesaplanıyor. Zaten SACD'nin en güçlü yanı kopya önleme açısından PCM sinyale göre çok daha güvenli olması. Çünkü, yüksek oranlı (2.8232 MHz/sn) bit akışından oluşan dsd sinyaldeki tek bir bit'in eksikliği bile kopyalamayı engellemeye yetiyor.

Ortega®

"İspanya'dan sıcak bir Akdeniz klasiği"

Gerçek klasik saundu, yumuşak tuşe ve süper ucuz fiyat ayrıcalığıyla...

R 120

Top: Masif Fichte (çam)
Arka ve Yanlar: Maun
Sap: Maun
Mekanik: Chrom

R 130

Top: Masif - Sedir
Arka ve Yanlar: Maun
Sap: Maun
Mekanik: Chrom

Genel Dağıtım:
SENKOP MÜZİK
www.senkop.com.tr • senkop@superonline.com
Tel: 0212 249 39 51 • 243 19 89
Fax: 0212 243 19 90

BAYİLER:

Antalya: ***Senkop Müzik***
0242 247 55 23 • 247 80 93

İzmir: ***Trigon Müzik***
0232 446 10 76 • 425 14 35

Adana: ***Adana Müzik Merkezi***
0322 453 88 26

Eskişehir: ***Evrensel Müzik***
0222 226 68 05

Denizli: ***Doğa Müzik***
0258 242 53 95

Verdi, Purcell ve Elgar arasında kullanılan iki adet Firewire kablo ile üç cihaz da birbiriyle haberleşiyor. Sadece SACD çalacaksanız başka bir bağlantı şekline de ihtiyaç yok zaten. Hatta o takdirde, Purcell'e de gerek yok. Purcell'in işi, dijital formatları birbirine dönüştürmek. Örneğin 16 bit sinyali 24 bit'e, veya 44.1kHz sinyali 192 kHz'e ya da DSD'ye dönüştürebiliyor. Tabii tam tersini de yapabiliyor, 24 bit sinyali 16 bit'e indirgemek gibi. Ancak, tüm CD'lerinizi DSD formatında dinlemek istiyorsanız – bence doğrusu da bu –Purcell kullanmak zorundasınız.

Firewire bağlantıdan başka diğer bir yenilik de Elgar'ın içine dijital bir saat konmuş olması. A/D ya da D/A işleminde en önemli bilgi saat bilgisidir, yani hangi sesin hangi anda oluşması gerektiğini gösteren bilgi. Elgar'daki gibi referans bir saat kullanmak da jitter vs. gibi gürültülerden kurtulmanın en etkili yolu. Saat frekansı, 44.1 ya da 48kHz için ayrı belirlenmiyor.

(WordClock hangi frekansta belirlenmişse upsample işlemi o frekansın katlarına uygulanabiliyor. Saat frekansı 44.1 olarak belirlenirse en fazla 176.4'e çıkılabiliyor. 192 için saat frekansını 48'e sabitlemek gerek – 48 x 4 = 192. Dolayısıyla, WordClock kullanıldığında DSD - PCM karşılaştırması 176.4 kHz ile yapılabiliyor.)

Gelelim sistemden elde edilen seslere. 24 bit 192 kHz'e yükseltilmiş ses kulağımıza pek yabancı değil. Bu konumda, baslarda biraz gerileme, ancak mükemmel bir orta ve üst-orta ses detayı elde ediliyor. 176.4 kHz'de ise baslar artıyor, ama devamlılık da bir nebze azalıyor, CD'ye özgü o kaba saba dinamik kendini hissettirmeye başlıyor. 192 kHz'de devamlılık ve akıcılık duygusu daha fazla. DSD'de ise herşey çok daha farklı. Her ne kadar SACD sesine yabancı olmasam da DSD'ye yükseltilmiş CD bilgisi beni oldukça şaşırttı. DSD konumunda akıcılık korunurken, 192 kHz'in o kadar da berrak olmadığını fark ediyorsunuz. Sanki müzikle aranızda hafif puslu bir cam varmış da ortadan kalkmış gibi bir berraklık sese hakim oluyor. Baslarda detay artarken sesteki fokusleme de olağanüstü konuma geliyor. Herşey yerli yerinde! Bunun anlamı da faz sapmalarının azalma ya da kaybolması demek. Zaten DSD kayıt sisteminin pekçok dezavantajına rağmen en kuvvetli olduğu nokta burası; faz oynamalarının önüne geçmesi.

PCM kayıt sisteminde analogtan dijitale, dijitalden analoga çevrim yapılırken birden fazla dijital filtre kullanılıyor. Bu filtrelerin de faz kaymalarına yol açarak fokuslemeyi bozma, ya da yüzer fokus yaratmaları gayet doğal. Bunu önlemek için bazı cihazlarda kanal başına dört adet DAC kullanılsa da (ör; Marantz SA-1) biraz önce bahsettiğim doğru! berraklığa ulaşmak hemen hemen olanaksız gibi.

DSD konumunda sesler oldukça kontrollü. Bundan kastım, ör; davulun kroskesinin ya da zilinin sesi çıkması gerektiği kadar çıkıyor ve gerektiği yerde de bitiyor. Aşırı parlaklık ya da gövde yok. Bir yanda enstrümanlar gerçek boyutlarında duyulurken diğer yanda ses uza-

malarından kaynaklanan akustik problemler önleniyor. Diyebilirim ki, mekanınız çok ölü ya da çok canlı değilse DSD konumunda elde edeceğiniz seslerle akustik problem yaşamazsınız. (Tabii hoparlörünüzün doğru ses verdiğinden yola çıkıyorum. Yani, 20Hz-30kHz için frekans aralığının +/- 1 ya da 1.5 dB, ya da en azından +/- 3dB'de yer aldığından.) Kısacası Verdi, Purcell ve Elgar kombinasyonunu DSD konumunda dinledikten sonra 176.4 ya da 192 kHz'e dönmeye gerek duyulmuyor.

Bahsettiğim sistemi tanıyanlar fiyatının yüksekliğini de biliyorlardır. Komple sistemin fiyatı 37,000 USD civarında. Bu kadar para verdikten sonra herhalde iyi çalacak diye düşünenlere ses kalitesi ile fiyatın doğru orantılı artmadığını hatırlatmam gerek. Daha gösterişli ve daha pahalı, ancak parformansta hi-fi standartlarından öteye gidemeyen pek çok sistem olduğunu hepimiz biliyoruz. Bence, yukarıda bahsettiğim sistem – ve arada kısaca değindiğim 17.000 USD değerindeki TL0 - fiyatını fazlasıyla hak ediyor. Her highend sisteme lazım! Aynı PS-Audio'nun PowerPlant'leri gibi.

Ps-Audio adı highend takipçilerine yabancı gelmeyecektir. Paul McGowan'ın ilk olarak 1974'lerde kurduğu firma o zamanlar pre/power ampli ve kaliteli DAC'lar üretiyordu. Daha sonra firmayı kapatıp, Infinity'den ayrılan Arnie Nudell ile birlikte Genesis Technologies firmasını kuran Paul, 1998 yılında Genesis'i bırakıp yeniden PS-Audio'yu kurdu. PS Audio yine amplifikatör üretiyor, ancak bu ampliler ses yerine voltaj üretiyorlar! PowerPlant adı verilen amplilerin içerisinde saf sinüs dalgası (50Hz, 60Hz vs.) yaratan bir osilatör var. Amplifikatör sadece bu devrenin ürettiği sinyali güçlendiriyor ve kendi gücü kaç watt'sa en fazla o kadar güçte, duvardan bağımsız bir elektrik sunuyor.

P300, P600 ve P1200 olmak üzere, model numaraları kadar çıkış gücü üreten üç tip PowerPlant mevcut. P300'ü ele alırsak, toplamda 300 watt (370'e kadar dayanıyor) üreten bu cihaz, büyük ihtimalle amplifikatör dışında tüm cihazlarınızı beslemeye yetecektir.

PowerPlant sadece temiz elektrik üretmiyor, aynı zamanda regülatör görevi de görüyor. Çıkış voltajını kademeli olarak 220 ile 240V arası belirleme imkanı var. Üzerindeki dört adet çıkış, ikili gruplar halinde trafoların farklı sarımlarından elde ediliyor, böylelikle cihazlar arasında elektriksel izolasyon da elde edilmiş oluyor. Şebekeden kaynaklanabilecek ani iniş, çıkış ve çapak (surge, sag, spike) gibi tehlikelere karşı cihazlar doğal olarak korunuyor çünkü, başta da bahsettiğim gibi cihazlar duvardaki elektriği görmüyorlar.

Tüm bunların dışında başka bir ilginç özelliği de var PowerPlant'lerin. Önceden belirlenmiş 9 adet hafıza kaydında, 50, 60, 80 ve 120Hz sinüs dalgalarının belirli karışımlarından oluşan çoklu dalga (multi-wave) formunda elektrik çıkışı alınabiliyor. Bu dalga formlarından her biri ses üzerinde değişik bir etkiye sahip. - Sahi, elektriğin düzelmesinin ses ve görüntüde de aynı etkiyi yaptığını belirtmedim. - TV ya da projektörün ceryanını PowerPlant'den aldığınızda görüntüde netlik, detay ve derinlik artıyor. Preamp ve diğer kaynak cihazların ses kalitesinde de aynı özellikler hissediliyor. Herşeyden önce temiz ve net bir sese kavuşuyorsunuz. Hafızadaki dalga formları arasında değerlendirme yaptığınızda; kimi orta seslerde netliği arttırıyor, kimi ise baslarda ayrımı çoğaltıyor, ses sahnesinin yüksekliğini değiştiriyor vs., seçim size kalmış. Ben sesle fazla oynamayı sevmem diyorsanız, sinüs dalgasını 50 ile 100 Hz arasında beşli kademelerde manuel olarak ayarlayabilirsiniz.

Voltaj ile ilgili, pasif yapıda, pekçok kablo ve cihaz mevcut. PowerPlant, bunların arasında regülatörden öte bir işlem gören yegane aktif cihaz. Diğer kablo ve cihazlara bir sonraki yazımda değinebilmek umuduyla hepinize bol jazz'lı günler diliyorum.

Dee Dee Bridgewater'la konser öncesi...

Son 30 yılın en önemli jazz şarkıcılarından Dee Dee Bridgewater'ın Kurt Weill müziklerini yorumladığı "Be Weill'd" albümü yeni yayımlandı. Ancak plak firması Verve tüm enerjisini yeni yıldızları Diane Krall'a sarfedince Bridgewater'ın çabası gölgede kaldı.

Serhan Yediğ
syedig@bilgi.edu.tr

(16 Nisan Salı, Saat: 19.30)

Ünlü şarkıcıyı, 16 Nisan'da İş Sanat'ta vereceği konser öncesinde Los Angeles'taki evinden aradık. Jazz'dan, yeni akımlardan konuşurken istemeden yarasına parmak bastık. Bize mavi gözlü sarışın afetlerin arasında hayatta kalma savaşını, yeni projelerini, FAO'daki iyiniyet elçiliği görevini anlattı. Biraz da Bush yönetimini eleştirdi.

Kariyerinizin en önemli döneminde Fransa'ya yerleştiniz. Size ürün muamelesi yapılmamasından, sanatınıza saygı duyulmasından hoşlandığınızı söylüyordunuz. Dört yıl önce tekrar ABD'ye döndünüz. Neden? Ticari zihniyet Fransa'yı da esir mi aldı?

Fransa'ya 16 yıl önce bir oyunda rol almak üzere gittim. Kızım çok sevdi. O dönemde oyunculuğa daha fazla ilgi duyuyordum, ABD'de yapacak pek fazla birşey yoktu. Plak firmaları zaten ilgilenmiyordu. 1999'da annem ve üvey babamı daha fazla yalnız bırakmamak için ABD'ye döndüm. 2001 başında babam vefat etti. Fransa'da hala evim var. Arada bir gidiyorum. Fransa'daki vergilerin çok yüksek olmasının da geri dönmemde etkisi oldu. Eşimin ve oğlumun ABD'deki yaşamı tanımalarını istiyordum (Bridgewater üçüncü evliliğini bir Fransız'la yaptı). Ayrıca ABD'ye dönmek beni tekrar görülür kıldı. İyi oldu yani...

Avrupa'da hala sanata ABD'den daha fazla önem verildiği kanısında mısınız, yoksa ticaretin kuralları artık heryerde aynı mı işliyor?

ABD'de müzik ve eğlence endüstrisi tamamen pazarlama, ticaret üzerine kurulu. Ne yazık ki Fransa da aynı yolu izlemeye başladı. Diğer ülkelerde yaşamadığım çok iyi bilmiyorum. Ama İngiltere de aynı yolda. Ticaret ön planda, sanat tarihe karışıyor. Plak firmaları yıldız yaratma telaşında. İçi boş balonlar üflüyorlar ortaya. Konser verecek şarkıcı bile kalmıyor ortada neredeyse. Çoğu playback konser veriyor. Gerçekten acı bir durum.

Fransa'daki 13 yıl yaşam alışkanlıklarınızı değiştirdi mi, değişiklik sanatınıza yansıdı mı?

Estetik açıdan olduğu kadar hayata bakışım açısından da kendimi Avrupalı hissettiğimi söyleyebilirim. Yıpranmış olsa bile aile kavramı Avrupa'da hala önemli. Benim için de aile hayatı, ailem çok önemli. Eskileri seviyorum, tarihi değerleri korumaktan hoşlanıyorum. Sokakta yürümeyi, hayata dokunmayı seviyorum. Amerika'da insanların hayatı otomobilde geçiyor. Yemekten insan ilişkilerine herşeyin hızlandırılması, çabuklaştırılması, kolayca geçiştirilebilir hale getirilmesi beni rahatsız ediyor. ABD'de yaşadığım halde hala Avrupalı estetik anlayışımı, yaşam biçimimi koruduğumu söyleyebilirim. (Gülüyor) Umarım korumaya devam edebilirim...

Ella Fitzgerald, Sarah Vaughan gibi isimler jazz'da ilk kuşak kadınlardı. Bunun acısını çok çektiler. Siz sonraki kuşaktansınız. Dexter Gordon, Thad Jones, Frank Foster, Pharoah Sanders, R. Roland Kirk, Dizzy Gillespie, Cecil McBee gibi isimlerle uzun yıllar çalıştınız. Cinsel ayrımcılık ya da kadınların önünün açılması açısından baktığınızda son 30 yılda jazz'da önemli bir değişim olduğu söylenebilir mi? İyi solistlerin sayısı yüksek; ama kadın jazz gitarcısı, saksofoncusu, davulcusu hala çok nadir çıkıyor.

Cinsel ayrımcılığın hala geçerli olduğunu düşünüyorum. Jazz'daki değişim hip hop ya da rap'teki kadar belirgin değil. Müzikten çok günlük hayatta cinsel ayrımcılık azaldı. Şimdilerde daha çok kadın kendi işini kurabiliyor. Müzik dünyasında benim gibi prodüktör olabilen, kendi albümünü hazırlayabilen kadınların sayısı çok az. Cinsel ayrımcılık hala belirgin. Üretilen kliplere baktığınızda kadınların nasıl cinsel objeye dönüştürüldüğünü görüyorsunuz. Birçok kadın sanatçı bundan kurtulmaya çalışıyor. Bir aralar gerilemişti. Ama şimdi yine taytlar giyinen, göğüslerini sergileyen kadınlar sardı ortalığı. Ne yazık ki kadınlar müziklerini pazarlamak için seksi olmak zorunda bırakılıyor. Sanıyorum bazı kadınlar bu durumdan fena halde sıkıldı. Yakında isyan edeceklerini düşünüyorum.

Güçleri global pazarlama endüstrisine yetebilir mi, ne dersiniz?

Bilmiyorum. Tüm endüstrinin ruhuna işlemiş bu yaklaşım. Zirvedeki kadınlar oyunun kurallarını benimsediği sürece durum değişmez. Ama sadece müzik endüstrisi değil, tüm dünya büyük bir değişimin eşiğinde. Mutsuzluk had safhada; ayrımcılığın ulaştığı düzeyi aklım almıyor mesela. Dünyanın dört bir yanında etnik savaşlar sürüyor. Terörizmin neden birdenbire böylesine tırmanışa geçtiği üzerine düşünüyorum, anlayamıyorum. Terörizmi çözmek istiyorlarsa birçok sosyal, insani sorunu çözmeleri gerekiyor önce. Açlığı ortadan kaldırmaları gerekiyor. Bunları insani yollardan çözmeden ülkelerin ideolojilerini değiştirmeye çalışmak çok anlamsız. Bush yönetimi bunu yapmaya çalışıyor. Politikalarını tüm ülkelere dayatma çabasında. Doğru değil bu. Ortada adalet yok, eşitlik yok. Fakir daha fakirleşiyor. Sayıları artıyor. Yoksulluk olağan yaşam biçimine dönüşüyor. Gelişmeler çok korkutucu.

Pentagon sorunu Stratejik Etkileme Ofisi'yle çözecek, siz merak etmeyin...

Doğru... Bir de yalan haber üretme merkezi kurdular. Dünyada olup bitenlerle Amerika'daki haber bültenlerinde anlatılanlar arasında ciddi bir fark var. Eşimin Fransa'daki yakınlarıyla konuştuğumda, Afganistan savaşı hakkında çok farklı şeyler duyuyorum. Biz burada propaganda dinliyoruz. Kesinlikle herşey saklanıyor, gerçekler manipüle ediliyor.

Biz yine müziğe dönelim. Dünün ve bugünün zirvedeki jazz şarkıcılarına ve seslendirdikleri repertuarlara baktığımızda ciddi bir değişim görüyoruz. Memnun musunuz gidişattan?

Bence ciddi tehlike şu: Plak firmaları müziği fena halde sulandırıyor. Satmak istedikleri türde bir imge yaratıyorlar jazz'da: Ella ve Diana Krall... Müziği kontrol etmek istiyorlar. Ruhu, fikirleri olan sanatçılar birer birer büyük şirketlerin listesinden çıkarılıyor. Kenny Barron, Nicholas Payton kalibresindeki sanatçılar bir kalemde siliniyor. Çalıştığım Verve grubunun başkanı bir açıklama yaptı. Birçok sanatçıyı daha listelerinden çıkaracaklarını, sadece Diana Krall gibi diğer türlere yönelebilen sanatçılara fırsat sağlayacaklarını söyledi. Jazz dinleyicileri şunu bilmiyor: Biraz yeteneğin yanısıra Diana Krall efsanesi tamamen bir pazarlama başarısı. Tam 15 milyon dolar harcadılar bu ismi yaratmak için. Şimdilerde her derginin kapağında onun fotoğrafı var. Raflarda onun albümü daha çok görünsün diye, diğer sanatçıların CD'lerinin yeni baskılarını yapmıyorlar. Sivrilsin diye rekabet koşullarını ortadan kaldırıp, birçok sanatçının önünü kesiyorlar. Benim gibi mesela... Verve'le yaptığım üç plaklık anlaşmanın sonuncusu yayımlandı. Bu koşullar altında nasıl tüketiciye ulaşacak bilmiyorum. İstenen ilgiyi çekmezse benim de Verve'ün listesinde kalıp kalamayacağım meçhul...

Demek artık sadece seksi şarkıcılardan hoş ve boş şarkılar dinleyeceğiz. Herhalde önlem almışsınızdır bu ihtimale karşı...

Evet Diana Krall gibi içeriği hafifletilmiş, kolay tüketilebilen şarkıcılar kalacak gündemde. Abbey Lincoln gibi müziğinde sosyal, politik göndermeler yapanlar kendi çabalarıyla sesini duyurabilecek. Çok ilginç çalışmalar yapan Cassandra Wilson da aynı şekilde zorlanacak gibi geliyor bana. Bu arada Krall ikinci Grammy'sini aldı, biliyorsunuz. Artık jazz müzikçilerini Kenny G, jazz şarkıcılarını Diane Krall temsil ediyor...

Bu koşullar altında Kurt Weill'ın müzikleri üzerine deneysel bir çalışma yapmanız gerçek bir risk sayılır, öyle değil mi?

Amerikan listelerindeki şarkılar değil bunlar. Ticari formüllerle üretilmemişler. Bilmiyorum sonuç ne olacak? Saçlarımın sarı, gözlerimin mavi olmadığını, tayt giyip piyano çalmadığımı düşünürseniz işim zor. Belli üslubu olan bir şarkıcıyım, sadece şarkıcıyım. Jazz'da uzun yıllar zenci şarkıcılar geleneği sürdürdü. Bunların belli bir üslubu var. Bu üslubu değiştiremeyen büyük plak firmaları istedikleri şekle sokabilecekleri kendi sanatçılarını yarattı.

Hayatta kalmak için birşeyler yapıyor, can simidinizi yanınızda taşıyorsunuzdur herhalde?

Kendi tanıtım grubumu oluşturdum. Plağın dağıtımını yakından izliyorum. Verve yeterince tanıtım yapmadığı için konserlerimde albümümün satılmasına izin verdi. Bir ekip kurdum. Tüm çabama karşın sonucu değiştiremezsem kendi plak firmamı kurmayı düşünüyorum. Büyük firmalara karşı alternatif müziği yaşatan birçok bağımsız firma var bugün. Amerika'da gittikçe güçleniyorlar.

Yazık, enerjinizin en azından bir bölümünü bu işe harcamak zorundasınız...

Büyük firmalara karşı hayatta kalmaya, sesini duyurmaya çalışanların sayısı gittikçe artıyor. Bağımsız plak firmaları çoğalıyor. Örneğin Any De Franco gibi bir isim çıkıp, tek başına albümler yapıp Amerika'da çok ünlü olabiliyor. Politik ve sert bir tavrı var. Plaklarını konserlerinde satıyor. İlk fırsatta tanışıp, kendi firmamı kurmak için tavsiye alacağım. Britney Spears gibi "ürün"lerin arasında gerçek müziği bulmak isteyenler için bu çabalar çok önemli.

Bir konuşmanızda jazz'ın entelektüel müziği olmadığını söylüyorsunuz. Akademizmin jazz'ın ruhunu, coşkusunu, içindeki eğlence unsurunu öldürdüğünü düşünenlerden misiniz?

Müzikte eğlence unsuru çok önemli. Bugüne kadar başarılı olmamı sahnedeki yaklaşımıma borçluyum. Sahnede öylece durup söylemek yerine tiyatro birikimimi kullanıyorum, konsere farklı bir ruh katıyorum. Bu sayede gençlerle iletişim kurabiliyorum.

Eğlence unsuruna yeterince dikkat etmediğimiz için dinleyici kitleleriyle iletişimimiz zayıfladı belki. Belki bizler de klip çeksek, MTV'de sabah akşam dönse bu klipler gençlerle çok daha iyi iletişim kurabilirdik. Gençlerin medyasında görünmezseniz onlara ulaşmak çok zor.

Son 10 yılda üç ya da dört konser albümü çıkardınız. Bu ısrarcı yaklaşım playback konser veren sarışınlara nazire mi?

Plak firmaları konser albümünü pek sevmez. Üç albüm için anlaşma imzaladıysanız, konser albümü bunun içine girmez. Genç kuşak müzikçiler de pek sevmez, çünkü zaten playback çalarlar. Ben çok seviyorum. Çünkü konser atmosferi sanatçının düzeyi hakkında dinleyiciye gerçek fikir verir. Stüdyoda keser, biçer, çatlak sese estetik yapar ve durumu toparlarsınız. Mükemmel olur sonuç. Konserde her şey, tüm gerçekleriyle ortadadır.

Büyük orkestra eşliğinde söylemek çok görkemli bir tecrübe. Jazz üçlüsü, hatta tek enstrüman eşliğinde söylemek ise jazz'ın derinliklerine yapılacak benzersiz yolculuk imkanı sunuyor şarkıcıya. Hangisi size daha yakın?

İkisinin de çok cazip tarafları var. Fransa'da bir orkestra kurdum. ABD'de ise Clayton Hamilton Orkestrası'yla çalışıyorum. Clayton gerçekten iddialı düzenlemeler yazıyor. Senfoni orkestrasıyla çalışmayı da çok seviyorum. Bulutlardan bir yastık üzerinde oturmak gibi. Yaylılar, nefesliler, perküsyonlar... Harika... Son albümümde sekiz kişilik bir grup eşliğinde söyledim. Her parçada farklı enstrüman grupları kullanıp, değişik renkler yakalamaya çalıştım. Vokal açısından beni rahatlatan, dikkatimi sesimi daha iyi kullanma üzerine yoğunlaştırmamı sağlayan bir çözüm bu. Müziğin genel yapısını diğer enstrümanlara bırakıyorum. Sesimi bir enstrüman gibi kullanıyorum. Grup desteği, sesimi farklı boyutta kullanmamı sağlıyor. Sesi en iyi kullanabildiğiniz form, ikilililer aslında. Son albümde bir parçayı gitar eşliğinde söyledim. Piyano eşliğinde birçok çalışmam var. En zorlusu bas eşliğinde söylemek. Gerçekten cesaret, ciddiyet gerektiriyor; müzikal birikim istiyor.Çırılçıplak ortadasın. Saklanacak, kaçacak yer yok. İkilileri folkta görüyorsunuz. Ama müziğin diğer dallarında rastlamak zor. Çünkü gerçekten iyi şarkıcı olmak lazım.

Sesinizi bir enstrüman gibi kullandığınızı söylüyorsunuz. Eğer sesinizi bir enstrümanla özdeşleştirmeniz gerekseydi hangisi olabilirdi bu? Şarkı söylemeseydiniz hangi enstrümanı çalmak isterdiniz?

Sesimi hep trompete benzettim. Belki.... (sessizlik)

Belki de babanızın trompetçi olmasından. İlk eşiniz de trompetçiydi galiba. Trompet, sizin için bir tür aile sesi sanki.

Belki... Evet. Doğru, bir tür aile sesi. Jazz'da hayran olduğum isimlerin hepsi trompetçiydi. Babamın etkisiyle olsa gerek. İlk duyduğum sesti, etkilenmişimdir. Doğrusu hiç analizini yapmadım bu hissin. Ensrüman çalmam gerekseydi... (sessizlik) Herhalde gitar çalmak isterdim. Bu sayede bas ve piyano bilgim de olurdu.

Bir yandan jazz'da geleneğe bağlısınız, diğer yandan jazz'ı gençlerle buluşturmak istiyorsunuz. Günümüzün müzik akımlarına yaklaşmadan sesinizi gençlere duyurmanız çok zor. İkilem yaşadığınız söylenebilir mi? Hip hop, asit jazz dinler misiniz? Mesela Blue Note'un jazz serisinden yayımladığı St Germen'in müziğini duydunuz mu?

Yeni akımları izliyorum. Asit jazz dinlemeye başlayan gençler bir süre sonra onların sayesinde gerçek jazz'ı merak ediyor, araştırmaya başlıyor. Büyük kızımın bu türde bir plağı Virgin'den yayımlandı. Arkadaşları şimdi bize gelip jazz plakları ödünç alıyor. St Germen'i biliyorum, fakat albümünü almadım. Bu gruplar yavaş yavaş gerçek enstrümanları ekiplerine katmaya başladı. Elektronikte kaybolan insani duyguyu kontrbasla yerine koymaya çalışıyorlar mesela. Bana sorarsanız, dünya o kadar büyük ki hepimize yer var. Neden farklılıkların tadını çıkarmıyoruz ki? Her şey değişiyor, insanlar ve müzik de. Gençlerle nasıl iletişim kurduğuma gelince. Yöntemim farklı. Sahneye enerji taşımaya çalışıyorum. Teatral ögeleri kullanıyorum. Konserde dinleyicisine göre bir üslup tutturuyorum. Bazen sert, bazen yumuşak... Külüpteysem işveli... Belki bu nedenle dinleyicilerim arasında gençler epeyce fazla. Ella albümünden sonra orta ve üzeri yaştakilerin ilgi alanına girdim. Daha önce dinleyicimin üçte ikisi 30 yaşın altındaydı. (Kahkahalar) Bakalım Kurt Weill müziğinden sonra ne olacak? Bu turnede Avrupa'nın birçok önemli operasında, senfonik konserlerin verildiği salonda 40 civarında konser vereceğim. Weill, Avrupalı bir besteci. Müziği jazz, kabare ve klasik arasında dolaşıyor. Sonucu hep birlikte göreceğiz.

FAO'daki iyiniyet elçisi göreviniz sürüyor mu?

Evet, devam ediyorum. Bu kurum çok yoksul ülkelerdeki yoksul köylülere kendilerine yeterli olmanın yollarını öğretiyor. Tarım tekniklerini öğretmekle kalmıyor, tohum sağlıyor. Senagal'deki çalışmalarını yerinde gördüm. 20 köy gezdim. Vietnam, Bolivya, Uruguay'dan uzmanlar gelmiş, bir yıl bu köylerde yaşayıp bilgi aktarmışlar. Sonuçta köyler kendilerine yeterli hale gelmiş. Köylü kadınlara kooperatif kurmaları için küçük bir bütçe sağlamışlar. Şimdi bu kadınların başardıkları işlere baktığınızda insanın aklı almıyor. Müthiş bir değişim. FAO'nun yaptığı, uçakla yoksul ülkelere gidip kasalarla yiyecek atıp geri dönmekten çok daha iyi bir iş...

Çabalarınızın somut sonucunu görebildiniz mi?

Sadece iyiniyet elçisiyim. Benim için önemli olan FAO'nun yaptıklarını yerinde görmek ve bunu tanıtmak önemliydi. Son gezide genetik yapısı değiştirilmiş tohumlar kullandıklarını farkettim. Mısır, soya ekiyorlar; dört yıl bu topraklarda başka bir şey yetişmiyor. Buna karşı çıktım. Sanıyorum artık kullanmayacaklar. İşlerim yoğun olduğu için bir süredir ziyaretlere ara vermiştim. Eylül ayında bir grup gazeteciyle Brezilya ormanlarındaki köylere gideceğim. FAO'nun bu köylerdeki çalışmalarını yerinde göreceğim. Dönüşte gözlemlerimi basın toplantısıyla kamuoyuna açıklayacağım.

Türk jazz'cılarla yolunuz kesişti mi hiç?

Ne yazık ki, şu ana dek ne tanıştım ne de konser verdim. Atlantic Records ilk önemli çıkışımı yaptığım plak firmasıydı. O kadar yıl çalıştım, Ertegünler'le bir kez bile karşılaşmadım. (Gülüyor) İlk albümlerimi yakınlarda tekrar yayımladılar. Etnik müziğin her türüyle ilgileniyorum. Arşivimde Türkiye'den de CD'ler var. Ama hangisi diye sorarsanız, ismini şu anda hatırlayamayacağım.

İş Sanat'taki konserinizin repertuarı sadece son albümünüzden mi oluşacak?

Evet, Weill albümünün repertuarında yer alan parçaları, albümdeki müzikçilerle seslendireceğim. Grubum Avrupalı müzikilerden oluşuyor.

Konserden önce dinleyicinize ulaştırmak istediğiniz bir mesaj var mı?

Epeyce enerjik, kıpır kıpır bir konser olacak. İyi müzikçiler, büyük bir müzik, harika şarkılar... Dinleyiciler salondan yüzlerinde kocaman bir tebessümle ayrılacak...

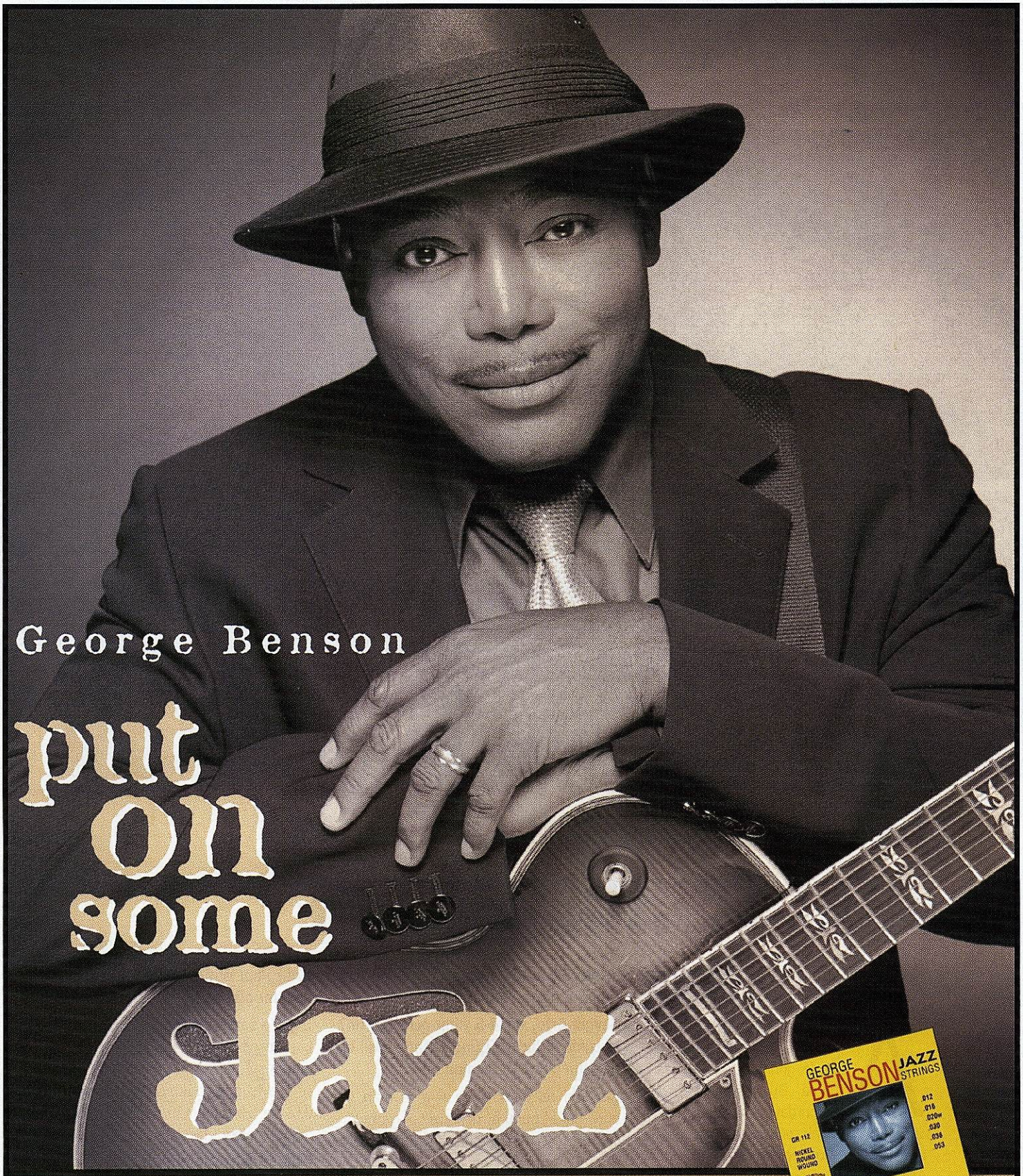

İstanbul

Lale Plak: Galipdede Cad. No: 1 Tünel
Tel ve Faks: 0212 293 77 39

Senkop Müzik: Galipdede Cad. No:14/16 Tünel
Tel: 0 212 243 19 89
Faks: 0212 243 19 90

İzmir

Trigon: Gazi Bulvarı Gazi İşhanı No:66/A Çankaya
Tel: 0232 446 10 76

handmade strings by

THOMASTIK-INFELD

Toptan Dağıtım

Bosna Bulvarı Ata 2 Sitesi Erguvan Cad. No: 3 Çengelköy / İstanbul
Tel: 0216 486 25 52 • Faks: 0216 486 08 20

Armenian Navy Band

Dünya Sanatçısı: Arto Tunçboyacıyan

Hülya Tunçağ
htuncag@veezy.com

Arto Tunçboyacıyan'ın evi ve ailesi New Jersey'de. Müziği her yerde, gönlü ve dostları İstanbul'da. Bu nedenle "Arto İstanbul'daymış" sözleri sık sık duyulur. Arto Ocak sonu Şubat başı yine İstanbul'daydı. Bu kez kaptanlığını yaptığı Armenian Navy Band ile. Hem konser vermek için hem de yeni albümün kayıtları için.

28 ve 29 Mart'ta yine gelecekti Babylon'a aynı toplulukla. Arto, daha önce Tunçel Gülsoy'un röportajıyla JAZZ dergisinin konuğu olmuştu. O zamandan bu yana neler yapmıştı, merak ettik. İmaj stüdyolarında albüm kaydı sırasında araya girdik ve sormaya başladık: (Bu arada stüdyoda ünlü tonmayster David Baker'la tanıştık. Rahat, içten ve alçakgönüllü davranışına hayran kaldık):

Sevgili Arto, son 4-5 yıldır neler yaptın? Müzikle birlikte düşüncelerinde nasıl bir değişim oldu? Ya da oldu mu?

Şu anki durumum hep içimde olan bir olay. Fakat bunu birdenbire çıkaramıyorsun ortaya. Ayrıca daha iyi. Tecrübelerle ortaya çıktıkça mana kazanıyor. Son beş yılda Joe Zawinul ile çalışıyordum. Fusion jazz ağırlıklıydı. Başka albümlerin kayıtlarında çaldım. Mesela son olarak Mike Stern'ün albümünde çaldım. Ama genel olarak benim kişisel çıkarmak istediğim sesin zamanı geldi gibi bir olay oldu. Bundan dört yıl önce. Zaten Armenian Navy Band olayı ondan dolayı gerçekleşti. Bu arada bir de Paul Winter ile bir çalışmam oldu.

Ünlü Paul Winter Consort projesinin devamı gibi mi?

Evet, o başka bir saha. Başka insanlarla karşılaşıyorsun. Ona bir albüm yaptım. O albüm şu anda Amerika'da halk radyolarının arasında ya ikinci ya da birinci sırada. Adı "Hergün Yeni Bir Hayat – Everyday is a New Life".

Kimler çalıyor albümde?

Paul çalıyor tabi, ayrıca çellocusu Eugene Freisen, sonra Jim Beard var. Zaten Beard hep Paul çalışıyor. Jim ile de ayrı bir proje yaptık. Yine başka müzisyenler oldu. Avusturya'dan bascı ve trompetçi var. O dünyaya verebileceğim ve yenilik getirebileceğim bir ses, yine onların dünyasına saygılı olarak ve kendi sesimi de bozmadan yaratmaya çalıştım. Ondan sonra zaten Armenian Navy Band olayı

gerçekleşti. Ben buna "avant-garde pop" dedim. Ben zaten hiçbir zaman "jazz'cıyım" diye iddia etmedim. Bugün jazz'ın manası başka bir yöne geldi artık. Formun, armoninin temsili oldu. Halbuki benim için hayatın sesiydi. Yaşadığımın sesiydi. Coltrane form yaratmak için çalmıyordu. Ne yaşıyorsa onu ses haline getirip çalıyordu, veya Miles ya da Dizzy.

Jazz onların yaşam nedeni ve yaşam tarzıydı.

Çok doğru. Jazz o ise ben onu temsil ediyorum. Çünkü ben de kendi yaşadığımı ses haline getiriyorum. Ama bugün işte bazı jazz müzisyenleri çıkıyorlar ortaya, Wynton Marsalis mesela, "Jazz böyle olmalı, böyle durmalı" gibi kalıplar söylüyorlar. Onunla benim bir ilgim yok. İnsan olmayı kabul ederim de Amerikalı'nın manasını bilmiyorum: Hissetmiyorum. Öğrenebilirim, fakat insan olmayı temsil edebilirim. Jazz ismi benim için ikiye ayrıldı. Onun için ben bunlarla savaşacağıma kendim bir isim bulurum dedim kendi yaptığıma. Çünkü daha özgün ve özgür bir kere. "Avant-Garde Pop"un ne memleketi var ne de kişiliği. Sana ait birşey. Yani kendi kişiliğini kaybetmeden, özünü kaybetmeden hayallerini tecrübelerinle ne kadar açabilirsen aç. O kadar özgür bir olay.

O zaman sana dünya müzisyeni diyebilir miyiz? Çünkü sen her formatta ve pekçok ülkeden müzisyenle çalabiliyorsun. Her ülkeye ve müziğin her alanına açıksın.

Doğru olabilir. Çünkü son olarak System of a Dawn adlı Amerika'da çok ünlü Kaliforniyalı bir metal topluluğunla çalıştım.

Bu çok ilginç, duymuştum bunu. Seni bu toplulukla birlikte çok merak ediyorum.

Yeni bir projemiz daha var. Bu da MTV'de konuşuluyor ve Rolling Stone dergisinde yazılıyor. İşte onu demek istiyorum. Benim için müzik önemli. Tarzlar değil dediğim gibi. Müzik hayatın bir sesi. Hayat daha büyük müzikten. Ama benim için hayat, müziğin kendisi. İşte bunları birleştirince tarz ortadan kalkıyor. Tarz ne demek? Tarz ne zaman ortaya çıkıyor? Birşeyi temsil etmen gerektiği zaman. Mesela ben bir ülkeyi temsil edemem. Ama adapte olmasını biliyorum. Niye mi biliyorum? Anlamadığım zaman duruyorum. Brezilyalı'larla, Kübalılar'la çalıyorum. Dillerini anlamıyorum ama müzikle anlaşıyorum. Çok da seviyorlar. Ama elime bir çalgı alıp Küba'yı temsil etmiyorum. Ben kopyacılığa karşıyım. Birisi birşey geliştiriyor. Başkası da aynını yapmaya çalışıyor. Bu o kişiye saygısızlıktır. Sen de yeni birşeyler yapmaya çalış. Neden başkasının sırtından geçiniyorlar ki. Bu konuları sen benden daha iyi biliyorsun. Bir kere jazz diye bir olayın ne olduğunu bilmeden onu temsil etmeye kalkıyoruz. Keşke aynı şeyi ismini değiştirip yapsalar psikolojik olarak daha rahat edecekler. Ben ona karşı değilim.

Ama esinlenmek çok doğal. Büyük müzisyenlerin çoğu esinlenmiş eski ustalardan.

Tabi öyle. Esinlenmek başka birşey temsil etmek ayrı birşey. Bende de şimdiye kadar gördüğüm, yaşadığım pekçok şey birikti. Benim hayatım bu.

Sen de bunca zaman girip çıktığın çok değişik ortamlarda kendini ve yetkinliklerini keşfettin. İnsanın kendisini bulması için herzaman izole ortamlar gerekmiyor. Hele bu müzik konusu olursa. İnsanın kulağını dünyaya açması gerek ki nerede olduğumuzu bilelim.

Aynı düşünüyorum. Zaten benim temelim çevrem. Benim asıl gücümün kaynağı, buradaki çevrem. Buradaki çevrem o kadar sağlammış ki o karambol ortamlarda ayakta durabildim kendimi kaybetmeden. İsim vermek gerekirse Emin ağabey, Onno. Neşet ağabey. Onlar benim temelim. İnsan özürlü doğabilir ama aptal doğmaz. Bazı insanlar aptallığı seçiyor. Benim burada görebildiğim imkan içinde imkansızlık keşfediliyor. Sen daha iyi biliyorsun. Eskiden fikir vardı, imkan yoktu. Şimdi ise tam tersi.

Ben öğrencilerimden de biliyorum. Genelde yeni kuşak, hepsi değil tabi, hem iyi müzisyen olmak istiyorlar, hem de gereken özveriyi ve çabayı göstermiyorlar. Genel bir tembellik ve dışa kapalılık var. Çoğunun sana ve senin uluslararası üne kavuşmuş sanatçılarımıza hayranlar ama özellikle senin bu duruma gelmek için ne bedeller ödediğini bilmiyorlar.

Hem de nasıl. Sadece onu ödemek değil onu tutmak zorundasın.

Onu tutmak daha zor.

Tabi daha çok çalışman lazım. Zaten birmilyon Charlie Parker gibi çalmaya çalışan var. Birmilyonbirinciye hiç, hiç ihtiyaçları yok. Ama ortaya sana ait birşeyle çıkarsan, yaptığın işte samimi ve dürüstsen yerini bulabiliyor, saygı görüyorsun. Yine de her zaman büyük bir enerji sarfetmen lazım. Demin demek istediğim olay bu. Bu bir insanın seçeneği. Böyle doğmuyor insan. Oysa burada iyi çalan çok insan var. Bunu savaşını vermek lazım.

Ancak şöyle bir durum var, bu iyi müzisyenlerin istedikleri müziği çalabilecekleri mekan çok az. Hele bir de geçimi bundansa, nasıl kendisini geliştirecek. Ufkun açılması için yabancı müzisyenlerle de çalmak gerek. Bunu kendi çabalarıyla çok az müzisyenimiz yapabiliyor.

Aradaki fark neydi biliyor musun, bir kere ben müziğe kendi müziğimi çalacağım diye başlamadım. Ekonomik yönden başladım. Önce onu öğrendim. Hobi olayı ardından geldi. Burada müzik okulu var. Yeni nesil akademik yetişiyor. İyi stüdyolar var. Ayrıca müzikten para kazanmaya çalışan tecrübeli iyi müzisyenler var. Bütün bunlarla projeler oluşturulabilinir bence. İyi bir proje için sponsor da bulunur.

Aslında birkaç yıldır bu tarz projeleri İstanbul Jazz Festivali destekliyor.

Çok iyi birşey. Çünkü müzisyenin içini dökmesi şart.

Peki Arto sana gelelim yine. Armenian Navy Band'le projelerin devam edecek mi? Sağlam bir ekip oluşturmuşsunuz.

O sonsuz gidecek bir olay. Şimdi beni sekiz proje bekliyor. Hepsi de farklı. Ama benim lezzetim Armenian Navy Band'le devam edecek. Ama diğer farklı projelere de kendi lezzetimi katıyorum. Ben onlara değil daha çok onlar bana uyuyor.

Kendi projene neden "Avant-Garde" tanımını koyuyorsun?

"Avant-Garde" benim için sonsuza kadar hayallerini açabilmek demek. "Avante-Garde Folk" ise özünü kaybetmeden hayallerini açabilmek. Bu beni özgür yapıyor. Ama yalnız jazz dersen akla hemen Amerika geliyor. Benim için o da var. Çünkü onunla da kendimi ifade edebiliyorum. Ancak tereciye tere satamam. Kendim olmalıyım.

Sevgili Arto, kayıttan seni epey alıkoydum. Tekrar karşılaştığımızda bıraktığımız yerden söyleşimize devam ederiz. Jazz dergisi ve kendi adıma bunca zamanını ayırdığın için teşekkür ederim.

Ben de, biliyorsun yolum buraya hep düşüyor. Yine biraraya geliriz.

Daha Güzel Bir Dünya İçin
Bir Başka Vivaldi

Albümü ilk aldığım zaman içimden "gene mi bir Vivaldi Dört Mevsim" diye düşündüm, Gramophone dergisinde okuduğuma göre bu eserin en az üçyüz değişik yorumu müzik dükkanlarında satılmaktaydı. Albümün kapağında tatlı tatlı gülümseyen piyanistin şiiri iç sayfayı süslüyordu:

"Milyonlarca yıldır iç içeyiz, Topraklarım, sularım ve meyvalarımla
Güneş ışığı ve yıldızların parıltısıyla, Uzanıyor size ellerim
İyi yürekli bir anneyim, Doğururum yeni nesiller sizlere
Beslerim, büyütürüm, gözetirim sizleri, Böyle oldu, böyle olacaktır daima
Şevkat ve sevgi doluyum ancak, Zehirliyorsunuz sularımı."

Tunçel Gülsoy
begog@superonline.com

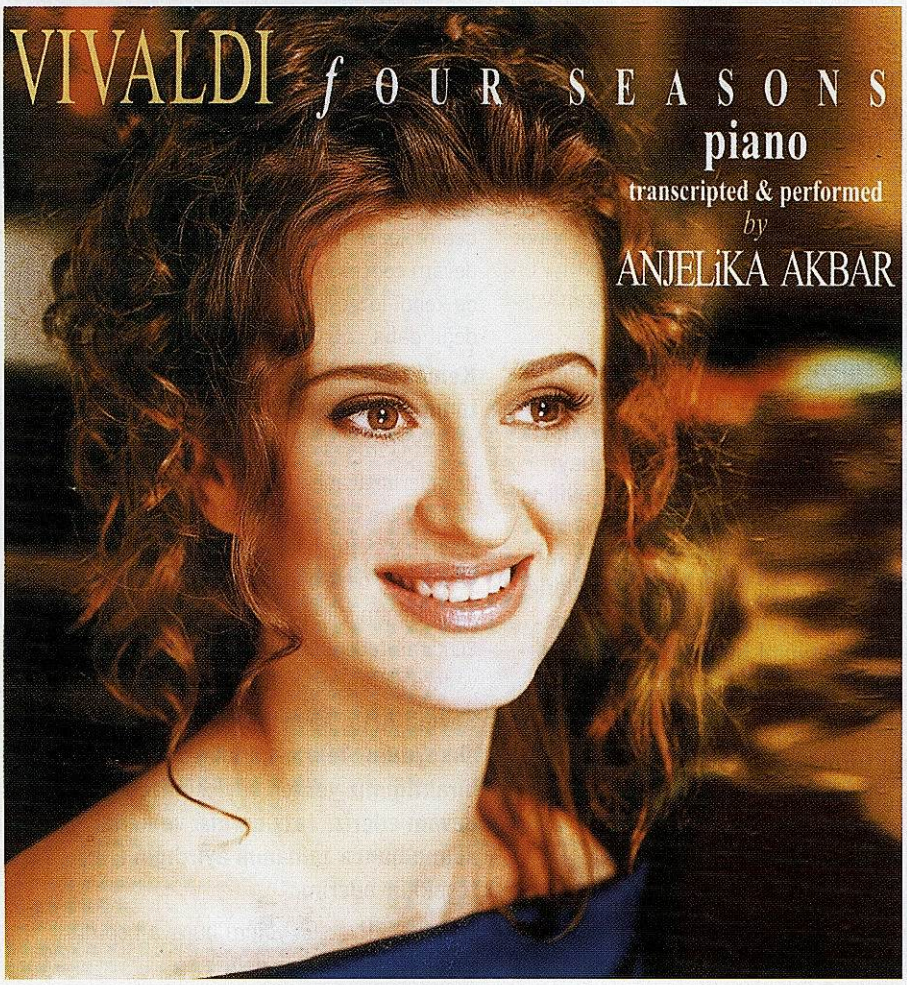

Albümü dinlerken müzik mi beni ona götürdü yoksa şiir mi onu bana ulaştırdı artık hatırlamıyorum ama onu tanıdığım gün koskoca bir konçertoyu tek bir piyanonun paletine sığdırabilen insanı çok merak ediyordum. Beraberce Anjelika Akbar'ın dünyasında bir yolculuk yaptık:

Benim kim olduğumu Rusça sordunuz, demek bu dili konuşuyorsunuz, bilmem, nereden başlasam ki; Belki şöyle demem gerekir: Bir müzisyen ve bir besteci.

Elimde müzik var, gözlerim var, bakışlarım var. Bu dünyanın biraz daha güzel olması için uğraşıyorum. Önce insanım, insanları seven bir insan. Ben tüm hayatım boyunca insan ve müzisyen kimliğini paralel olarak geliştirdim ve dünyaya müziğiyle katkıda bulunmak isteyen bir insan olmaya çalıştım Müzik benim için tek başına bir amaç değil sadece bir araçtır. Müziği araç olarak seçtim çünkü tüm sanatlar içerisinde duyguları en çabuk hareket ettiren şey müzik. Yaşadığımız dünyada insanlar saf duygulara, samimiyete, maskesiz bir hayata hasretler. İnsanlar hep bir maske takmak zorunda ve içlerindeki gerçek duyguları dışarı yansıtamıyorlar. Dolayısıyla içlerindeki öz benliği de yansıtamıyorlar. Gerçek insan bir özgeçmiş kağıdı değil, ruh yürek ve aklın birleştiği birşeydir. Ben evren ve insanın bir olduğunu insanlara hatırlatmak için onlara müzikle seslenen bir insanım.

Sony Müzik tarafından verilen basın bülteninde bu albüm için "Çıta Yükseliyor, Vivaldi'nin Dört Mevsim eseri dünyada ilk kez solo piyanoda" ifadesi vardı. Ama karşımda gördüğüm insanın yükselen çıtaya doğru uçarken onu dinliyenleri de yükseltiğini hissettim. Müziğe getirdiği yaklaşım bir tesadüf değildi:

Müzisyen bir yahudi ailenin çocuğuyum. Ailem de çok değişik milletlerden insanlar var. Rus, Ukranyalı, Kırım Türkü, Baltık Cumhuriyetleri, birçok koldan geliyoruz.

Babam hem felsefeci hem de orkestra şefi idi. Bu yüzden müziğe her zaman felsefe açısı ile baktım ve olayları çok yönlü olarak görmeye çalıştım.

33 yaşındayım. Kazakistan'da dünyaya geldim. Üç yaşında piyano eğitimi al-

maya başladım, beş yaşında ilk bestemi yaptım. Taşkent 'deki üstün yetenekli çocukların yetiştirildiği Uspensky Devlet konservatuarına kabul edildim, bir yandan da konserler veriyordum. Daha sonra Taşkent Devlet Konservatuarı ve Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuarına devam ettim. Birçok değerli hocanın öğrencisi oldum.

Ama küçüklüğümü yaşayamadım, her kız çocuğu gibi oyuncaklarla oynayamadım. Çocukluğum hep piyano çalışarak, albüm doldurarak ve konser vererek geçti. Ancak 18 yaşına geldiğimde oyuncaklarla oynamaya başladım. Hala da oynuyorum.

Şimdi bana gittikçe albümün kapağındaki yer alan resimden daha farklı gözükmeye başlamıştı. Şık ipek tafta elbiseli kadın biz konuştukça uzaklara bir yere gitti, onun yerini oyuncak ayısıyla oynayan küçük bir kız çocuğu aldı. Konuşurken sadece kırkiki dakika yirmidört saniyede dinlediğimiz albümün hazırlanmasın, ilk tasarımından bitimine, çok daha uzun bir zamana yayıldığını öğrendim:

Dört Mevsim" Antonio Vivaldi'nin yaylılar orkestrası, solo keman ve klavsen için yazılmış dört ayrı konçertosudur ve en tanınmış eseridir. Hepimiz bu eşsiz eseri dinleyerek büyüdük. Onun insan ruhu üzerinde ilginç bir cazibesi var. Bazen hayatımızdan çıkar ama sonra tekrar dinlediğimizde onu uzun zamandır görmediğimiz bir dost gibi karşılar, özlemimizi giderir ondan çok farklı bir tad alırız.
Ben de diğer müzik sever insanlar gibi Vivaldi Dört mevsim serüveninin kendime düşen payını yaşarken bu eser içimdeki piyanist ve besteci bilincime gittikçe güçlenen mesajlar yollamaya başladı. Ben onu sadece dinlemek istemiyor, eseri kendi parmaklarımla seslendirmek ve bu mutluluğu bizzat yaşamak istiyordum.

Hiç partisyon kullanmadan eseri piyanoya uygulamaya karar verdim. Keman, orkestra tınısı ve tekniğinden uzaklaşmadan piyano tekniğine bu eseri uyarlamak uygulaması zor bir karardı. Teknik açıdan önüme çıkan zorluğu ancak kulak ve duygu ile aşabilirdim. Benim "absolute" yani "mutlak" olarak nitelendirilen bir kulağım var. Vivaldi'yi önce sadece dinledim, partisyonları sonradan spontane olarak yazdım.

Sahip olduğum "mutlak kulak" yeteneğiyle duyduğum tüm sesleri tanımlamayı başardım. Böylelikle bu eseri müzikle benim arama partisyon gibi teknik bir araç dahil etmeden doğal ses aktarımını tercih ederek uyguladım. Vivaldi'ye de bu kavram çerçevesinde yaklaştım. Eseri sadece teknik açıdan yorumlamak beni tatmin etmedi. Şiiri ve felsefeyi anlatarak bunu sunmak istedim Bu uyarlamayı yaparken sadece müzikaliteyi değil aynı zamanda insan doğa ve evren arasındaki dengeyi de hatırlatmaya çalıştım. Doğa ile evren aslında aynı şeyler. Doğa aslında biziz, ona olumsuz şeyler verirsek o da bize olumsuz olarak döner.

İnsanlar yazdıklarımı düşünsünler istedim. Kim bilir, çocuklar bunları okusa, müziğimi dinleseler sokakalara çöp atmazlardı belki de.

Anjelika'nın sözleri beni tekrar albümün kapağında yer alan şiirine taşıdı:

Bozuyorsunuz meyvalarımı, Alt üst ettiniz topraklarım yaralı

Kazılmış yüreğim titriyor depremlerle, Sularım göz yaşlarımdan taşıyor sellerle

Üzüyorsunuz beni, ama oralı değilsiniz siz.

Albümün kaydı da alışageldiğimiz şekilde yapılmamış, ilginç bir öyküsü var:

Konser ve kayıtlardan önce derin meditasyon yapıyorum. Oradan aldığım enerjiyi de parmaklarımdan aktararak insanlara iletmeye çalışıyorum. Bu Vivaldi kaydından önce de aynısını yaptım, Hindistan'da özel yerlerde bulundum. Istanbul'un bu stresli atmosferinde-değil, yüksek enerjiinin ve temiz düşüncelerin olduğu yerde kaldım. Bu duygularla icra edebilirseniz müzik aynı zamanda terapi de olabilir.

Anjelika'nın kişisel olarak beğenerek dinlediği müziklerin yelpazesinin de oldukça geniş olduğunu öğrendim. Özellikle Bach, Scrabin, Chopin, Rachmaninov, Prokeivev, ve Starvinsky i seviyor. Hint müziklerini de çok seviyor ve onlarda doğanın seslerini rafine edilmemiş olarak dinleyebildiğini düşünüyor. Ona müziğin kendisine ne ifade ettiğini sordum, şöyle anlattı:

Bence tüm evren bir müziktir. Müzik aslında bir takım frekansların birleşimidir, evrende hiçbir ses kaybolmaz, sonsuza kadar sürer. Müzik de buradan sonsuzluğa durmadan giden birşeydir aslında.

Sanat aslında bir bütün. Sanatları biz dallara ayırıyoruz. Halbuki renk, ses ve geometri aslında bir sentez içerisinde bütündürler. Biz tıpkı bir ışığın kırdığı renk dalgaları gibi sanatı değişik frekanslarda algılıyoruz ve ayırıyoruz.

Ben ise herşeyi ses olarak görüyorum. Mozart bakın ne demiş. Sizlerin ses olarak duyduğunuz müziklerim aslında benim evrende duyduğum şeylerin çok küçük bir notası kadar. Beethoeven ne demiş; keşke biraz daha yaşayabilseydim, müziğin ne olduğunu ancak şimdi anlayabiliyorum.

Anjelika müzisyen olmanın yanı sıra aynı zamanda bir hoca ve insan yetiştiriyor. 10 tane de özel seçilmiş üstün yetenekli öğrencisi var. Onunla konuşurken bir jazz dergisi için röportaj yaptığımı neden sonra hatırladım. Meğer bizim dünyamıza da yabancı değilmiş:

Jazz müziğini çok seviyorum, onun doğaçlama yönü bana çok cazip geliyor.

15 yaşında jazz'ı bıraktım, bir daha çalmadım. Ancak geçmişte jazz çalmış olmamın bugünkü çalışımda epey etkisi oldu.

O gün bu tek piyanoya sığmış Vivaldinin öyküsünü merak etmiştim, "Dört Mevsimden yola çıkarak dünyayı daha güzel yapmaya çalışan bir insanın dünyasını öğrendim. Ayrılırken bana şöyle dedi: 10 yıl sonra iyi bir insan olmayı başarabilmiş olmak istiyorum. Tek bir dileğim ve duam var, istiyorum ki insanlar daha huzurlu ve mutlu olsun.

Ondan ayrılırken albümün kapağındaki şiirin anlamını biraz daha iyi hissettiğimi düşündüm:

"Doğanın sesidir sevgi, Duyun sesimi, Hissedin sevgimi

O zaman kurtuluruz hep birlikte

Sevgili Evlatlarım, kucaklarım gökkuşağımla sizleri".

Ricky Ford & İstanbul Jazz Collective

Big band bir çeşit fidanlık gibidir. Tüm büyük jazz müzisyenleri hayatlarının bir devrinde big band'lerde çalarak kendilerini geliştirmişlerdir.

Tunçel Gülsoy
begog@superonline.com

Bilgi Üniversitesi'ne ilk gidişim değildi, daha evvel bu güzel okula Can Kozlu ile görüşmeye gitmiştim. Hatta ondan civarda iyi lahmacun yenilecek yeri bile öğrenmiştim. Ama bu sefer hiç tanımadığım bir insanla konuşmaya gidiyordum ve nasıl bir sürprizle karşılaşacağımı doğrusu tahmin edemiyordum. Okulun çevresindeki bir boşluğa arabamı park edebildiğim için çok mutlu oldum, ama bana park için yardım eden delikanlıdan bir de fiş alınca daha da hoşuma gitti ve Kuştepe'nin göbeğindeki üniversitenin etrafını nasıl da olumlu etkilediğini düşündüm.

İçeri girdiğimde sahnede çalan big band'in güzel sesi önce iliklerime işledi. Bir zamanlar sevgili dostum Şenova Ülker'in özel bir çabayla kurmuş olduğu ama imkansızlıklardan dolayı yarım bıraktığı big band projesini hatırladım. Fakat bu sefer sahnede gördüğüm big band farklı idi. Ricky Ford ve Istanbul Jazz Collectiv'i ilk defa orada tanıdım. Prova devam ederken bir köşeye iliştim ve onları dinlerken aklıma 5 yıl önce Jazz dergisine Şenova'nın projesi hakkında yazdığım şeyler geldi. Bakın neler yazmışım o günlerde:

"Tüm jazz müzisyenleri hayatlarının bir döneminde big band'de çalışmışlardır ve kaçınılmaz olarak da tekrar bir big band'de çalacaklardir. Big band'lerde çalmanın vazgeçilmez bir cazibesi vardır. Peki nedir bu cazibe?

Öncelikle büyük bir enstrüman grubunun yarattığı o muhteşem zengin ses insanı çeker. Böylesi ses ancak bir big band'den çıkabilir. Daha sonra zengin nota partisyonlarının ve aranjmanın insana verdigi bir "challenge" duygusu

gelir. Bir de birlikte olmaktan ve beraber bir şeyler yaratabilmekten doğan bir tat vardır, insanı çeken, insanların birbiri ile iletişim kurabilmesinin getirdiği o güzel duygu kişiyi çeker. Çoğu müzisyen için big band ile tanışma okul yıllarında olmuştur. Demek ki olayın bir de nostalji yönü vardır insanı çeken. Big band'in müziği ile kişiler arasında sihirli bir bağ oluşur."

Salonda ilk bulduğum tanıdık sima sevgili Can Kozlu oldu. Big band'in davulcusu o idi. Uzaktan selamlaştık, gülüştük, böylece içimdeki yabancılık duygusu kırıldı.

Derken Ali Peret'i farkettim. Klaviyenin yükü onun omuzlarında idi. Sonra gözüm en ön sırada mağrur bir armadanın öncü gemileri gibi yer alan saksofon takımına takıldı. Ricky Ford'u da işte o anda farkettim. Bluejean'i, renkli gömleği ve bu kıyafetin altına giydiği bağcıklı ayakkabılarıyla hemen farkediliyordu. Şişman değildi, ama göbeği içkiyle arasının iyi olduğuna işaret ediyordu, bel kemeri göbeğinin altından kısa bir tur atmak zorunda kalmıştı. Hem alto sax çalıyor hem de zaman zaman kendisiyle birlikte çalan öğrencilere bir şeyler anlatıyordu.

Öğrenciler arasından iki tanesinin kız olduğunu farkettim. Ben geldiğim sırada Abdullah Ibrahim'in 'Capetown Fringe' parçasını çalıyorlardı. Ricky bir ara kalktı, solo sırası gelmişti, kendisini saksofonuna verdi. Solosu bitince tekrar öğrencilerle konuştu. Can davulunun başından kalkmadı ama sesiyle anaç bir tavuk gibi araya girdi. Bir yandan tercümanlık yapıyor bir yandan da öğrencilerinin açıklarını kolluyordu. Buna da şaşmadım çünkü o bölümü kendisinin kurduğunu ve bu günlere getirdiğini biliyordum.

İkinci parçaya geçtiler, bu sefer 'Country Girl' çalmaya başladı. Önce bir saks trombon düeti işittim, sonra onlar çekilerek meydanı Ricky'e bıraktılar. Parça biraz hip hop ve funk tarzında idi. Arada bir yerde tekerleme bölümü başladı, trompetçi kız kalkarak bu tekerlemeyi okurken sözlerin Türkçe olduğunu farkettim. Sözlerinin sonunda bir 'Ricky Ford!' dediğini duydum ve işte tam o anda Ricky tekrar soloya girdi. Zaman zaman Ali de piyanosunun başından çocuklarla konuşuyordu. Can'ın yerini ona devrettiğini biliyorum. Çocuklar onu da aynı dikkatle dinliyorlardı. Zaten işin en can alıcı yönü de tüm gençlerin pür dikkat bu işe kendilerini vermiş olmalarıydı.

Üçüncü bir parçanın provasına geçildi. Bu sefer Duke Ellington'un 'Mood Indigo'sunu dinledik. Ali burada Petrof piyanosunun başında bir giriş yaptı, Duke rolü onundu, ama girişin bitmesiyle birlikte Rick filmdeki esas oğlan olarak soloyu kaptı. Top ona geçince de saksofonu ile derinlemesine bütünleşip bu dünyadan uçup gitmeye başladı. Prova bitti, Can yanıma geldi. Ricky Ford'un hikayesini önce ondan öğrendim.

"Ricky ile yıllar önce beraberce çaldık. Sonra buraya Ali'nin grubu ile geldi beraberce Bodrum'da çaldık. Derken eğrisi doğrusuna denk geldi bizimle kaldı".

Can parçanın takdim bölümünü kısaca da olsa tamamladıktan sonra tam jazz geleneğine uygun bir şekilde pası Ricky'e attı, böylece ben dünyadaki tek müzisyen Ricky'nin Ricky Martin olmadığını öğrenmeye başladım.

Ricky genç görünümünün aksine oldukça görmüş geçirmiş bir adamdı, aç ayının oynamayacağını biliyordu, önce bana sıcak bir çay ısmarladı, yanına bir de simit istedim, itiraz etmeden onu da ısmarladı. Sonra onu dinlemeye başladım:

47 yaşındayım, demek burçlara meraklısın, peki benim burcumu tahmin et bakalım? Hayır bilemedin, ben bir balığım".

Göbeğin altından geçen kemerin sırrını anlamıştım, burcunun etkisi altında idi ama daha onun hakkında öğreneceğim çok şey vardı ve dinlemeye devam ettim:

"Beni Ali çağırdı, Akbank Jazz Festivali'nde onun Mingus Trippin' projesinde çalacaktık, geldim çaldık. Sonra biraz da tesadüflerin etkisiyle burada kaldım. Bilgi Üniversitesi'nden haberim oldu. Onun için 17 sayfalık bir doğaçlama çalışması hazırladım. Sonra geçici bir süre için saksofon öğrencileri için ders vermeye başladım. Benim için öğretmenlik yeni bir şey değil ama bu üniversitede yeni yeni dersler veriyorum. Bu big band de benim buradaki çalışma sebeplerimden birisi."

Ali de çaya katıldı. O da olayın başka yönlerini vurguladı.

"Aslında bir big band'i asıl meydana getiren şey onun içerisinde yer alan müzisyenlerdir. Bu big band'i kurduğumuzda daha farklı beklentilerimiz vardı. Bize sponsorluk sözü veren bir çok kuruluş ekonomik krizden sonra desteğini çekti ama biz bu çalışmayı sürdürüyoruz."

Ricky kendisi hakkında bir çok şeyi web sayfalarında bulacağımı söyledi. Ama gene de kendi yaşamı ile ilgili olarak bana bazı ipuçları vermemezlik etmedi. Abdullah İbrahim'in parçasını çalmalarının bir tesadüf olmadığını öğrendim. Onunla tam yedi yıl beraber çalışmışlardı. Daha bunun gibi çalıştığı bir çok önemli müzisyen vardı. İlk aklına gelenleri sordum, fazla düşünmeden "Mercer Ellington, Lionel Hampton, Nad Adderly, Sunny Stitt ve Mc Coy Tyner" dedi. Ben daha sonra eve gittiğim zaman "Jazz Valley"in sayfasına girip, tam dört sayfalık bir listeyle karşılaşacağımı o an bilmiyordum. Pepper Adams, Hamiet Bluiet, Anthony Braxton, Randy Brecker, Michael Brecker, Jaki Byrd, Ron Carter, Philip Catherine, Joe Chambers, Jimmy Cobb, Larry Coryell, Miles Davis, Jack de Johnette, Sonny Fortune, Slide Hampton, Lionel Hampton, Craig Handy, Roy Hargrove, Billy Hart, John Hicks, Billy Higgins, Milton Hinton, Steve Lacy, Yusef Lateef, Dave Liebman, Cecil McBee, Christian McBride, Charles Mignus, Airto Moreira, George Mraz, Horace Parlan, Danilo Perez, Don Pullen, Rufus Reid, Claudio Roditi, Wallace Roney, Lew Soloff, Grady Tate, Ed Thigpen, Steve Turre, Mal Waldron, Peter Washington, Jeff Train Watts, Buster Williams. Birlikte çalmış olduğu veya albüm yaptığı ünlü jazz müzisyenlerinin çok küçük bir bölümünü oluşturuyordu.

Çay içerken onun yaşamı hakkında başka şeyler de öğrendim. Ricky 15 yıl New York'da yaşadıktan sonra son 10 yıldan beri de Paris'te yaşıyordu. Evli ve beş çocuk babası idi ama ailesini buraya getirmemişti. Çocukların okul durumu şimdilik bunu mümkün kılmıyordu ama sık sık oraya gidip gelerek boşluğu doldurmaya çalıştığını belirtti.

Ricky'e göre big band her şeyden önce kendi başına bir müzik okulu. İnsanlar burada iyi bir müzisyen olmanın gerektirdiği disiplini, ve deneyimi yaşıyorlar, öğreniyorlar. Müzisyenliğin bir başka önemli yönü olan usta çırak ilişkisi de burada öğreniliyor. Olayın repertuar yönünü de şöyle anlattı:

"Bugün dünyada big band için yazılmış veya düzenlenmiş bir çok güzel eser var. Bunların çoğu bilinmiyor. Big Band sayısı az olduğu için ve mevcut olanları da sürdürmek zor olduğu için bu eserleri çalacak, insanlara tanıtacak ve sevdirecek müzik ortamları da olmuyor. Benim kendimin de bu şekilde yazılmış ve çalınamamış eserlerim var. Bu big band bana tüm bu güzel müzikleri değerlendirebileceğimiz ve aynı zamanda genç müzisyenleri eğitebileceğimiz güzel bir ortam sunuyor.

Ricky Ford Ali Perret ile

Burada her hafta yeni bir big band düzenlemesi yapıyorum ve çalıyoruz".

Big band'deki iki kız da bizimle beraber oturuyorlardı. Konuşurken onları da davet etmiştim. Big band'in onların gözünden nasıl gözüktüğünü merak ediyordum.

Önce klarinet çalan Burcu konuştu. Henüz 22 yaşında ve boğa burcu idi. Güzel mavi gözlerinin lens olduğunu üzülerek öğrendim. O düşüncelerini şöyle anlattı:

"Bilgi Üniversitesi'nde bir big band kurulduğunu duyunca çok heyecanlandım. Çok da sevindim. Bu grupta çalarken çok şey dinliyorum, yepyeni güzel şeyler öğreniyorum. Ford çok iyi bir hoca. Onunla çalıştığım için çok memnunum."

İkinci kızımız kendisini "adım Canan Çankaya, ben de 22 yaşındayım, grupta trompet çalıyorum diye tanıttı. Ona Can Çankaya nın nesi olduğunu sordum, gülerek ağabeyim, soyadımı duyan herkes aynı şeyi soruyor diye cevapladı. O da duygularını ifade etti:

İki senedir buradayım, big band müziği gerçekten sevmemi ve bağlanmamı sağladı.

Çalışmalarımız çok renkli geçiyor bir çok şey alıyoruz. Zamanla geliştiğimi hissediyorum. Artık hızlı müzik okuyabiliyorum. Big band'de çalmak hayatıma inanılmaz bir heyecan kattı. Umarım böyle devam eder. Zor şartlarda okuyoruz ve çalışıyoruz ama buna değer.

Big band'in son çaldığı parçadaki tekerleme bölümünü Türkçe olarak o söylüyordu ama ben anlamamıştım. Meğer şöyle dermiş:

"My Man Ricky Ford hazır mısın soloya, var mı böyle big band". Millet de buna "yok yok" diye cevap verirmiş. Kız "anladım deyince de Rick soloya girermiş. Bu rap bölümünü özellikle Türkçe yazmışlar.

İşte tam bu noktada herhalde provalardan gelen bir alışkanlıktan da olacak kızın sesi kesilir kesilmez 'my man' Ricky soloya girdi:

"Big band'i kurduk, hem çalışıyoruz, hem de konserler veriyoruz. Roxy'de çaldık, Polat Oteli'nde de çalacağız. Bana göre bu grubun bir kaç değişik fonksiyonu var. Burası her şeyden önce profesyonel çalışan bir müzik grubu. Bu amaçla ticari müzikler diye nitelendirebileceğimiz bir repertuarımız var. Ama konserler için daha ayrı bir repertuar da oluşturduk. Bir de bunların dışında kendi çalışmalarımızı bu grupta seslendiriyoruz. Böylece öğrencilerimize bu tarz bir müziği tanıtmış oluyoruz. Bu aynı zamanda onların kompozisyon ve perfomans eğitimlerinin de bir parçası oluyor. Başka müzik dersleri için de bir workshop fonksiyonu yerine getiriyor. Bu yıl 9 öğrenci big band'de çalıyor. İleride daha fazla öğrencinin katılmasını bekliyoruz. Öğrencilerin zaman zaman bu grupta çalarak daha iyi çalmayı öğrenmelerini bekliyoruz. Bu big band tıpkı jazz'ın ilk devirlerindeki big band'lerin fonksiyonunu görüyor. Bir çeşit fidanlık gibi birşey. Tüm büyük jazz müzisyenleri hayatlarının bir devrinde big band'lerde çalarak kendilerini geliştirmişlerdir.

Ricky'e iki ayrı ülkede yaşamanın zor olup olmadığını sordum. Çok tatlı bir cevap verdi:

"Fransa'ya gidince burayı, buraya gelince de Fransa'yı özlüyorum. Öyle görülüyor ki bu daha bir müddet böyle sürüp gidecek. Bu ülkeyi ve öğrencilerimi seviyorum. Çok yüksek bir ilgi ve motivasyonla çalışıyorlar, onlara bir katkım olduğunu hissediyorum. Diğer öğretim görevlisi meslektaşlarımı da çok beğeniyorum. Onlar da büyük bir motivasyonla çalışıyorlar. Yaptıkları işe tam anlamı ile yoğunlaşmışlar ve onun hakkını veriyorlar. Bu okul ortadoğu ve Avrupa'da jazz müziği konusunda bir üniversite derecesi alabileceğiniz tek yer. Ayrıca bu okulda iki ayrı diploma almak da mümkün. İleride master sınıfı da açacağız. Berklee'de öğrencileri okuldan sonra Big Band'lerde çalışmaya teşvik ederler. Biz de burada aynı şeyi teşvik edeceğiz.

Bu arada okulda bazı prodüksiyonlarımız da var. Önce Mingus Trippin için bir albüm hazırlıyoruz. Butch Morris ile sürdürdüğümüz bir proje var. Neşet Ruacan'ın trio çalışmasını gerçekleştireceğiz. Bir de gene bizim hocalarımızdan Selen Gülün'ün bir çalışması var."

Vakit geç olmuştu ve akşam verecekleri konser için Polat Renessaince oteline gideceklerini biliyordum. Sen de gel dediler ama o gün için mazeret bildirmek zorundaydım. Eve döner dönmez internete girerek Ricky'nin bahsettiği sayfalara girdim. Kısa biyografisi olarak şu satırlara rastladım:

Ricky Ford, 4 Mart 1954'de Boston Massachusetts'de doğdu. Önce davul çalarak müzik hayatına başladı. 15 yaşındayken Raahsan Roland Kirk'in etkisiyle tenor saksofon çalmaya karar verdi. Onu bir Boston kulübünde gören Ron Blake'in ikna etmesiyle New England Conservatory'de müzik eğitimi gördü. 1974'de Mercer Ellington'un liderliğini yaptığı Duke Ellington Orkestrasına girdi. 1976'da George Adams yerine Charles Mingus grubuna girdi. Daha sonraları ise Dannie Richmond, Mingus Dynasty, George Russell, Beaver Harris, Lionel Hampton ve Abdullah Ibrahim'in Ekaya grubunda çaldı.

1977'de ilk defa olarak kendi albümünü yaptı ve gittikçe daha fazla kendi grubunun lideri olarak çalıştı. Güçlü bir tenor saksofoncudur, jazz müziğindeki birçok tarzı çok iyi bilerek çalar. Belki de bu yüzden kendi özgün sesini bulmakta zorlandığı söylenebilir ama 1990'lı yılların en önemli saksofoncularından biri olduğu gerçektir.

Bilgisayarı kapattım, çok güzel birgün geçirmiştim. Türkiye'de bir big band doğduğunu öğrenmiştim, Can ve Ali ile bir arada olmanın keyfini yaşamıştım ama en önemlisi artık benim için de müzik dünyasında bir Ricky vardı ve bu Ricky jazz'ın göbeğinden koparak bizim aramıza katılmıştı. Onun ve Bilgi Üniversitesi'nin yarının Türk jazz dünyasına neler kattığını ilk öğrenen kişilerden biri de bendim.

Devlerin Basçısı
Dev - Dave Young

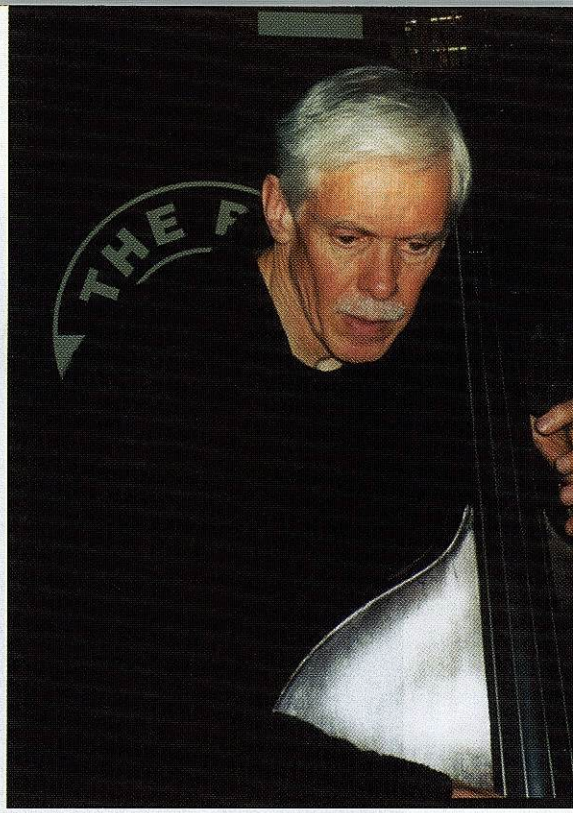

Aynı anda birçok grupla çalışmalarına devam eden müzisyenin liderliğini yaptığı gruplardan birisi de trompette Kevin Turcotte, saksofonda Perry White, piyanoda Gary Williamson ve davulda Jerry Fuller'dan oluşan Dave Young Quintet. Grubu 7 Mart gecesi Toronto'da Rex Bar'da canlı dinleme fırsatım oldu. Harika bir müzik ziyafetinden sonra Dave Young ile sohbet etme fırsatımız oldu.

Ozan Boz
ozan@contactturkey.com

Öncelikle sizi tebrik etmek istiyorum. Bu yıl ilki düzenlenen Ulusal Jazz Ödüllerinde Yılın Basçısı ünvanını aldınız. Bu ödül size müzik hayatınız hakkında neler düşündürdü?

Çok büyük bir onur tabii. Daha önce de Kanada'da bas dalında ödüller aldım. Her seferinde bana hatırlattığı şey, yaptıklarımın büyük bir dinleyici kitlesine ulaşıyor olduğu ve jazz dünyasında da bilinen bir basçı olduğum. Ödül bunun değerini anlamanızı sağlıyor.

Bu gece Horace Silver müziğiden çaldınız, bir kaç hafta önce bir benzerini Charles Mingus için yapmıştınız.

Aslında Charles Mingus çaldığımız grupta davulcu hariç müzisyenler aynı. Davulu bazen Terry Clarke bazen Montreal'li Michel Lambert çalıyor. Daha çok Mingus ve benim bestelerimden çalıyoruz.

Bu büyük ustaların müziklerinde sizi en çok etkileyen unsurlar neler?

Charles Mingus çocukken dinlediğim ilk müzisyenlerden biridir. Sanırım 1958 gibiydi, Mingus'un Atlantic firmasından çıkan Blues & Roots kaydını ilk duyduğumda benim üzerimde büyük bir etki yaratmıştı. Mingus'un müziğindeki blues ögesi ve vahşilik, ya da başka kelimelerle anlatmaya çalışırsam özgürlük diyebileceğim unsur beni çok cezbetti. Sizi hapsetmiyor, o anki bağlam içerisinde çalabildiğiniz herşeye açık.

Sanırım aynı etkisini birçok basçıda görmek mümkün. Blues ve gospel ile olan etkileşimi ve bebop döneminde yaptığı yeniliklerle birçok müzisyene ilham kaynağı oldu.

Doğru. Mingus'un çaldığına aslında tam olarak bebop diyemeyiz, onun çaldığı daha çok bebop'ın kendisine özgü bir yorumuydu, kendi imzasını taşıyan bir bop idi. Nasıl sınıflandırılabileceğini bilemiyorum, modern bir müzik. Horace Silver'ı beğeniyorum, çünkü en başta müziğinin tabanında blues var. Parçaları ya blues ya da bir şekilde blues formu içinde çalınıyor. Özellikle iki üflemeli versiyonunu çok beğeniyorum, iki üflemeli ile yaptığı armonizasyon gerçekten iyi bir yetenek gerektiriyor. Çocukluğumda Horace Silver da dinlerdim. Boston'da yaşadığım 1961 yılında grubunu canlı dinleme fırsatı buldum. O günlerde Horace Silver'ın yanısıra Bill Evans ve daha birçok grubu dinleme şansım oldu.

Charles Mingus'un grup lideri olarak büyük bir ünü vardı. Sizin grup lideri olarak yaklaşımınız nedir?

Benim yaklaşımım müziğin kendi içinde oldukça serbest. Herhangi birşey dikte etmiyorum. Parçaları prova yapıyoruz, temayı çalıp sololara geldiğimizde kimseyi şu veya bu kişi gibi çalması için zorlamıyorum. Müzisyen ne hissediyorsa onu çalsın istiyorum. İfade özgürlüğü müzisyenin en iyiyi yapması için anahtar unsur.

Son iki albümünüz de üçlü grup formatında. Üçlüde sizin için ne gibi fırsatlar var?

Üçlü formatında daha çok derin düşünüp çalmanız için fırsat oluyor. Basçı parçanın melodisi çalındıktan sonra özgür. Dörtlük mü, ikilik mi, nasıl çalmak isterse öyle çalmakta serbest. Öte yandan beşlide bu gece duyduğunuz gibi basçının bir bakıma ritmi koruyan bir fonksiyonu var. Bu grupta o kadar çok solo almıyorum, zaten trompet ve saksofon gibi başka solo enstrümanlar var, yaptığım daha çok davulla birlikte ritmi korumak. Üçlüde kendimi çok daha fazla ifade edebilme fırsatım oluyor.

Üçlü çalışırken bütün enstrümanların eşit ağırlığının olduğunu mu düşünüyorsunuz?

Evet, müzikal anlamda o şekilde düşünmek istiyorum. Fonksiyon olarak piyanistin önemi gene de çok büyük. Öbür türlü bas ve davulun tutunabilecekleri bir yer olmazdı. Bir önceki albümüm için jazz geleneğinin devlerinden olduğuna inandığım Cedar Walton'ı seçmiştim. Albümde her enstrüman aşağı yukarı aynı sürelerde solo aldılar, oldukça demokratik bir çalışma oldu.

Dave Young, kusursuz tekniği, lirik tarzı ve 40 yılı aşkın deneyimi ile sadece Kuzey Amerika'nın değil dünyanın en önemli basçılarından biri olarak anılıyor. Sanatçının grup lideri ve besteci olarak jazz dünyasının en büyük ustalarıyla birlikte yaptığı çalışmalardan başlıcaları şöyle sayabiliriz: Piyanoda Phil Dwyer, davulda Michel Lambert ile birlikte "We Three" (TorontoSound 2002), piyanoda Cedar Walton ve davulda Barry Elmes'in yer aldığı "Tale Of The Fingers" (Justin Time 2000). Oscar Peterson, Cedar Walton, Tommy Flanagan, John Hicks ve Mulgrew Miller gibi jazz piyanonun en usta isimleriyle yaptığı ve 1996'da Jazz Report Yılın Albümü ve Yılın Basçısı ödüllerini kazandıran "TwoByTwo, Volume 1" çalışması, onu takip eden "Volume 2" ve "Volume 3". 1996 yılında Juno En İyi Jazz Albümü ödülünü kazandıran Phil Dwyer ile ortak çalışması "Fables and Dreams". Young'ın 1994'te kazandığı Jazz Report Yılın Akustik Basçısı ödülü de var.

Oscar Peterson, Oliver Jones, Kenny Barron, Tommy Flanagan, Renee Rosnes gibi jazz piyanonun devleriyle duetler yaptınız. Bu albümler en baştan planlanmış projeler miydi?

Evet. Proje kayıt şirketi (Justin Time) tarafından önerildi. Sanırım bir bakıma maliyetle ilgili bir karardı. İşin ilginci projeyi iyi piyanistlerle yapınca firmaya daha pahalıya maloldu. Parçaları ben seçtim ve hangi parça ile hangi piyanistin daha uyumlu olacabileceği konusunda bir araştırma yaptım.

Tekrar tekrar dinlediğiniz albümler var mı?

Kesilikle. Örneğin Bill Evans'ın "At The Village Vanguard" ve "Sunday At The Village Vanguard" arasıra tekrar dinlediklerimden. Bende 1961'de aldığım orijinal plakları var. Tabii şimdi artık CD'den dinliyorum. Miles Davis'in "Kind of Blue" ve ilk zamanlarını dinliyorum. Tabii Charles Mingus kayıtlarından bir çoğunu sürekli dinliyorum. Çünkü Mingus zamanının çok ilerisinde bir müzisyendi. Müziğinin kompleks yapısı ve genel olarak tadının çok farklı olması ona ayrı bir kişilik kazandırıyor. Bugün çaldığınızda bile hala bugünkü müzik içine oturtamıyorsunuz, bırakın 40 yıl öncesini bugün bile daha iyi bir modern müzik yok.

Oscar Peterson'la yirmi beş yılı alkın süredir birlikteliğiniz var. Onun müziği sizin için ne anlam ifade ediyor?

Onun müziğini çok küçük yaşımdan beri dinliyorum. Ray Brown ile yaptığı kayıtlardan onun müziği ve Ray Brown'ın bas stili hakkında çok şey öğrendim. Örneğin ritmin ne olduğunu Ray Brown'dan öğrendim, O en iyi ritim tutabilenlerden birisidir. En sonunda Oscar Peterson ile tanıştığımızda müziğini biliyordum ve çalmaya hazırdım.

Gitarist Lenny Breau ile de çalıştınız. Onun müziğinden ve çingene ruhundan bahseder misiniz?

Biz aslında birlikte büyüdük, ikimiz de Winnipeg doğumluyuz. Sanırım 1966'dan başlayarak yaklaşık 7-8 yıl birlikte çalıştık. Hiçbir yere yerleşmedi, hep gezerdi. Onu canlı tutan tek şey müziğiydi sanırım. Barney Kessel, Johnny Smith, Tal Farlow gibi gitaristleri kopyalayarak başladıysa da hiç kuşkusuz en sonunda Lenny Breau oldu. Onu duyduğunu anda tanırsınız. Tamamen kendini ifade ettiği özel bir tarz elde etmişti. O bir çeşit çingeneydi.

Klasik müzikte de eşit derecede rahatsınız.

Sanırım... Birçok orkestra işi yaptım. Daha geçen hafta Toronto Üniversitesi Orkestrasından davet ettiler, Wallace 6'yı çaldık.

Klasik müzik ile jazz'ın birleşiminden oluşan müzik hakkında ne düşünüyorsunuz? Klasik füzyon olarak tabir edilmeye çalışılıyor.

(Derin bir nefes alıp, biraz düşündükten sonra) Samimi olmak gerekirse bunun pek mümkün olduğunu düşünmüyorum. Birkaç sefer klasik bir orkestranın bir solo jazz entrümanına veya küçük bir jazz grubuna eşlik ettiği projelerde yer aldım, benim açık fikrim klasik orkestra ile jazz grubu arasında hissedilir bir mesafe olduğu. Çünkü jazz grubu kendi ritmini orkestranınkinin üstüne koymaya çalışıyor ve orkestradakilerin de bunu takip etmesi gerekiyor. Bu birleşimin olabileceğini pek sanmıyorum. Belki Gunther Schuller gibi hem klasik orkestra hem de jazz grubu bilgisine hakim birisinin uzun zaman önce yaptığı besteler bu şekilde orkestra ve jazz solo entrümanı için başarılı bir şekilde uygulanabilir.

Jazz ve klasik müzik dışında başka türler dinliyor musunuz?

Her zaman geriye döner R&B dinlerim, ben o müziklerle büyüdüm. Bugün bile nadiren de olsa Jimmy Reed, Muddy Waters ve John Lee Hooker gibi gerçek urban blues müzisyenlerinden çalıyoruz. Çocukluğumuz bu müzisyenlerin kayıtlar ve turneler yaptığı bir dönemdi. Kayıtları Chicago'da her yerde satılıyordu. Bu kayıtlardan en az 300-400 tane alıp dinlemişimdir herhalde. Zaten ben müziğe ilk gitar çalarak başladım. Etnik jazz veya benzeri müzikleri pek dinlemiyorum, çok miktarda Brezilya müziği dinliyorum. Arasıra da jazz dinlerim (gülümsüyor ve devam ediyor), çaldığımdan daha az miktarda jazz dinliyorum. Yeni çıkan jazz albümlerin hepsini dinlemeye vaktim yok. Daha çok kendi yaptığım müziğe vakit ayırmaya çalışıyorum. Beste yaptığım zamanlarda çok dinleyip etkilenmek istemiyorum.

Kanada'da jazz hakkında ne düşünüyorsunuz?

Kanada'da jazz coğrafyaya göre çok değişik renkler içeriyor. Vancouver'daki jazz Toronto'dakinden çok farklı, Montreal'deki daha da farklı. Montreal'de daha çok Fransız etkileşimi var. Kişilik yapısından ileri geliyor olsa gerek, oradakiler çalarken kendilerini daha yaratıcı diyemesem de serbest hissediyorlar. Toronto daha büyük bir şehir, ama daha tutucu, daha organize. O bakımdan Toronto'daki jazz daha çok New York'dakine benziyor, daha çok bebop etkisi altında. Vancouver'da belki de hayatın biraz daha kolay oluşundan ileri gelen bir rahatlık var. Orada swing ritimlerinin daha düz olduğunu gözlemleyebilirsiniz. Toronto sanıyorum şu anda Kanada'da en çok kulüp, müzisyen ve jazz çeşidinin yaşadığı şehir.

Jazz öğretiyor musunuz?

Evet, şu anda Toronto Üniversitesinde akustik bas öğretiyorum. Bir de koçluğunu yaptığım üniversitede jazz grubum var.

Jazz atölyelerine veya kliniklerine katılıyor musunuz?

Ara sıra. Genellikle yaz aylarında oluyor. Geçen Kasım ayında üç haftalık bir turne yaptık. Bu turne sırasında 8-10 atölyemiz oldu, ilgi çok büyüktü. Batı sahili bir kez daha beni çok şaşırttı. Batı sahilinde oturmuş bir jazz eğitim sistemi var. Atölyelerimizden birini bir lisede yaptık. Buradaki öğrenciler Dizzy Gillespie'den Charles Mingus'dan çalıyorlardı, hepsi çaba ve bilgi gerektiren müzikler bunların. Bir başka örnek Vancouver'daki Capilano College. Oradaki atölyeye en az ikiyüz öğrenci katıldı ve birçoğu nelerden konuştuğumuzu gayet iyi anlıyordu.

Öyleyse Kanada'da jazz'ın iyi ellerde olduğunu söyleyebiliriz.

Kesinlikle. Toronto'daki jazz eğitimine bakarsanız, Toronto Üniversitesi ve York Üniversitesinin jazz bölümleri var. Humber College'ın programı jazz üzerine kurulu. Montreal'de McGill ve Concordia çok iyi jazz programları var. Doğu sahili için de aynı şeyleri söylemek mümkün. Sanırım iş verebileceğimizden daha çok müzisyen yetiştiriyoruz. Bu da şu anda sanırım birçok kişinin endişelendiği bir konu. Birçok müzisyen A.B.D'ye gidiyor iş bulmak için, Avrupa'ya gidenler de var.

En son albümünüz hakkında konuşabilir miyiz?

Piyanoda Phil Dwyer, davulda Montreal'li Michel Lambert'in yer aldığı üçlümüzle "We Three" başlıklı yeni bir albüm yaptık. Modern, oldukça serbest ve yoruma açık bir albüm oldu. Müzikal anlamda şimdiye kadarki en iyi çalışmalarımızdan biri oldu. Sonuç çok tatmin ediciydi. Dolayısıyla albümü piyasaya çıkarmaya karar verdik. Bu trio ile 19-24 Mart tarihleri arasında Toronto'da Montreal Bistro'da albümün tanıtımını yapacağız.

Albümdeki parçalar hakkında bilgi verir misiniz?

Phil oldukça yaratıcı birkaç beste yaptı. Ben de formu biraz daha belirgin birkaç parça yazdım. Ron Carter'dan "Eighty One" var. George Gershwin klasiklerinden "I Loves You Porgy" var.

Yeri gelmişken şunu sormak istiyorum. Hangi standartları çalacağınıza nasıl karar veriyorsunuz?

Herkesin kafasında birkaç öneri oluyor zaten. Biraraya geldiğimizde çalıyor öyle karar veriyoruz.

Albümün genel yapısı ve temposu önemli değil mi?

Tabii albümün tempo ve stil dengesini tutturmaya çalışıyoruz. Asıl önemlisi de insanlara standart da çalabildiğinizi göstermeniz. Sadece beste çaldığınızda dinleyici bildiği melodileri duymayı özlüyor. Bir standart çalmaya başladığınızda dinleyici "bu melodiyi biliyorum" diyor ve her ne kadar parçanın giriş melodisinden sonra çok başka yerlere gidiyor olsanız dahi dinleyicinin dikkatini toplamış oluyorsunuz.

Gelecekte ne gibi projeler var?

Aynı trio ile bir kayıt daha yapacağız. Mayısta Şili'de bir iki haftalık küçük bir turumuz var, yanımda Toronto'dan 2 müzisyen daha götürüyorum: Mike Murley ve Bernie Selenski. Orda Şili'li müzisyenlerle çalacağız. Ayrıca arada bir çalıştığım başka bir grup daha var. İki bas ve bir piyanodan oluşan bu grupla jazz ve klasik parçalarda oluşan zengin bir repertuvarımız var. Diğer basçı Joel Quarrington çok özel bir müzisyen. Toronto Senfoni Orkestrasının bas bölümünün başı. Piyanoda Bernie Selenski var gene. Bir çok piyanocudan farklı olarak iki tarzı da iyi çalabilen bir piyanist. Bach'ı çok özel bir berraklık ve stil içinde çalar. Birlikte birkaç çalışmamız daha olacak. Piyanist Gene DiNovi ile bir kayıt projemiz var. Nisan sonunda da Montreal Bistro'da onunla düet olarak çalacağız. Quintet ile Mingus müziğinden oluşan harika bir kayıt yaptık, şu anda yapımcı firmalarla görüşme halindeyiz.

Marilyn Mazure & Future Song

Mart ayında İş Sanat etkinlikleri dahilinde İstanbul'a öyle konuklar geldi ki hepsi dinlenilmeye değerdi. Ama bu etkinliklerden biri vardı ki içimiz içimize sığmadı doğrusu.Tabii ki Marilyn Mazur ve meşhur projesi Future Song'dan bahsediyorum sizlere.

Kerim Sakızlı
kerims@92nokta3.com

Kendisiyle konser sonrası sohbet imkanımız da olan Marilyn, 1955'te New York'ta doğan, altı yaşından itibaren Danimarka'da yaşayan çok yönlü bir müzisyen. Çocuk yaşlarda piyano ve bale dersleri alan Marilyn ilk olarak dans ile profesyonel yaşama adım attı. Fakat dansçılığın yanında hem beste yapmaya devam etti hem de oluşturduğu küçük gruplarda piyano çalarak hayatını idame ettirdi. İşte bu dönemde kendisini daha yakın gördüğü vurmalı çalgılara eğilimi arttı.

1975'ten itibaren perküsyon ve davulculuğu daha belirgin ortaya çıkarken Danimarka Kraliyet Konservatuarı'nda da bu dalda öğrenimine devam etti.1970'li yılların sonlarına yaklaşırken artık Alex Riel'le beraber çalıştığı Six Winds adlı grubun bestecisi ve perküsyoncusu, aynı zamanda da yalnızca kadınlardan oluşan Primi Band adlı müzikal tiyatro grubunun lideri olarak Danimarka ve Kuzey Avrupa'nın en tanınan ve de aranılan simalarından biri oldu.

Marilyn 1983'te saksofoncu Uffe Markussen'in dörtlüsüne katıldı ve aynı yıl Ben Webster ödülünü almaya layık görüldü.

1985'e kadar bir çok önemli isim ve orkestra ile beraber çalışan Marilyn'in dönüm noktası kendisinin de belirttiği gibi Miles Davis'le beraber yaptığı Palle Mikkelborg'un Aura kaydı olmuş. 1989 yılına kadar Miles 'la beraber çalıştığını ve aralarında Wayne Shorter ve Gil Evans gibi jazz'ın önemli isimlerinin bulunduğu kişilerle dünya çapında turnelere çıktığını söyleyen Marilyn, Miles'dan çok şey öğrendiğini, yaptığı müzikte onun etkilerinin kaçınılmaz olduğunu anlattı.Onun bitmek tükenmek bilmeyen enerjisini ve müzikal manadaki hakimiyetini, özgürlüğünü sahnede çok rahat ifade edebildiğinin altını çizen Marilyn, kendi projelerini gerçekleştirme adına özgürce hareket edebilme ilhamının da Miles'dan kaynaklandığını dile getirdi.

İşte bu projelerin başını çeken ve bizim de 9 Mart 2002 tarihinde dinleme fırsatını bulduğumuz Future Song bu özgür düşüncenin ve biriken tecrübenin meyvası. Bu projenin ilk önce bir trioyla başladığını sonra diğer üyelerinde kendiliğinden gelişen bir oluşum süreci içinde birer birer eklenerek 1,5 senelik bir dönem içinde oluşuverdiğini söyleyen Marilyn Mazur, kendi kafasının içindeki hayalleri bu projeyle hayata geçirdiğini de ekledi.

Ortaya çıkarttığı 7 kişilik olağanüstü orkestra da Amerika, Norveç, Danimarka ve Yugoslavya gibi farklı ülkelerden katılmış biribirinden yetenekli müzisyenler var. Bu muhteşem konserde Hans Ulrik saksofon, Elvira Plenar klavye ve piyano, Eivind Aarset gitar, Klavs Hovman bas, Aina Kemanis vokal ve Audun Kleive davulda kendisine eşlik etti. Etnik ve jazz müziğini rock motifleriyle süsleyen ve dağıttıkları pozitif enerjinin dozunu arttıran gitarist ve basçı hakkında biz kendisine övgüler yağdırırken kendisi küçük bir ekleme yaptı. Buradaki en büyük mimarlardan birinin aslen piyanistleri olduğunu, proje de olmazsa olmaz dediği piyanonun bu enerjinin tabanını oluşturduğunu ekledi. Kendisi gibi klasik müzik eğitimi alan Elvira'nın, Marilyn'in bu projeye aktarmak istediği içsel dünyasını ve hayal ettiği müziği hissettiğini ve bu koşutluğun herkesle yakalanabilecek bir olgu olmadığını da dile getirdi.

Farklı kültürlerin müziklerini dinleyen ve onlardan esinlenen Marilyn bunu çaldığı enstrümanlara da aksettirmiş. Konser salonunda zaten gözüme ilk çarpan şey salonun sağ tarafına itinayla dizilmiş daire şeklinde kendi tınlayan (idiofon) ve derisi tınlayan (membranofon) diye tabir edebileceğimiz multi-etnik tahta, kil ve madeni vurmalı çalgılardan örülü küçük bir dünyaydı. Bu küçük dünya içinde dansedercesine bir oraya bir buraya vurup biribirinden güzel sesleri bizlere sunarken ritmin nabzını da tutu ve Future Song'daki liderliğini konser boyunca tüm sempatikliğiyle devam ettirdi. 47 yaşında olan Marilyn'in inanılmaz performansının, dinamizminin ve güçlü vuruşlarının da herkesi hayrete düşürdüğünü de söylemeden edemeyeceğim.

Marilyn şu anda da Future Song başta olmak üzere, yeni besteler ve özellikle dansın da varolduğu projeler peşinde koşmaya devam ettiğini ve 1991'den beri üyesi olduğu Jan Garbarek Grubu'yla da bir dizi konserler vermeye devam edeceğini söylerken laf biraz da özel hayata geldi. Müziğindeki barışık, canlı ve sıcak havanın korunması için tüm yoğunluğa rağmen ailesine ve kendisine de zaman ayırdığını ve dengenin kurulması koşuluyla ancak bu havanın yakalanabileceğini ekledi.

Mehmet Çağlarer

Sanatçı İstanbul'dan aldığı darbukaları kuliste denerken.

Sevecen, Neşeli ve Usta Bir Bascı,
Palle Danielsson

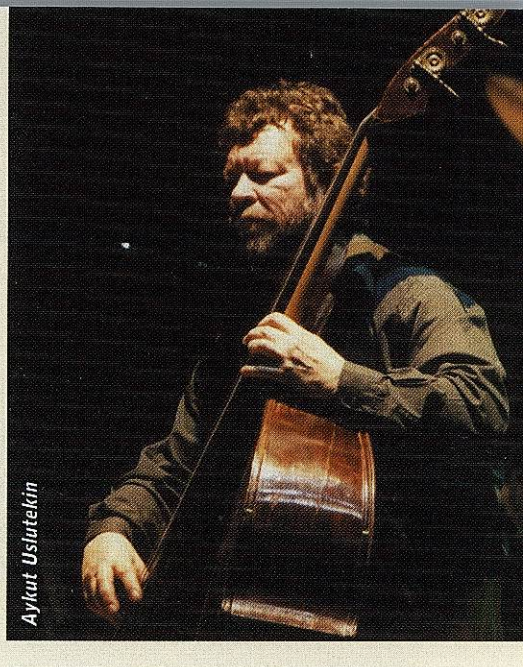
Aykut Uslutekin

9 Şubat 2002, İş Sanat konser salonu, Okay Temiz'in yirmi yıl önce İsveç'te kurduğu Oriental Wind yeniden birarada. Topluluğun önemli üyelerinden bascı Palle Danielsson ve piyanist Bobo Stenson'la söyleşi yapmanın düşüncesi bile heyecan verici.

Hülya Tunçağ
htuncag@veezy.com

Konser sonrası sevgili Okay'ın daveti üzerine gidilen yemekte Danielsson ve Stenson'la sohbet koyulaştıktan sonra, pazartesi günü Pera Palas'ta röportaj için randevulaştık. Pazartesi otele gittiğim zaman ikisini de beni bekler buldum. Konuşmaya Palle ile başladık.

İşin kolayına kaçıp sizi sizden dinlemek istiyorum.

Öncelikle ben bir müzisyenim. Normal müzik okulu eğitimimden önce de armonika ve flüt çalıyordum. Okulda kemana başladım.

Lisede mi yoksa konservatuarda mı?

Lisede. İlk iki yıl Stockholm'de bir lisede okudum. Ardından okulu değiştirip yalnızca müzik eğitimi almaya başladım. Çok ünlü bir okuldu.

Ailenizde başka müzisyen var mıydı?

Profesyonel değil. Annem şarkı söyler, babam akordeon, piyano çalardı. Böyle bir aile içinde büyüdüm.

Müziğe gönül vermeniz çok doğal.

Öyle, ama 1950'lerde televizyon evlere girdi. Herşey değişmeye başladı. Radyoya ilgi devam ediyordu. Ben on yaşlarındayken tek radyo kanalı vardı. Her tür müziği çalardı. Ben de her tür müziği rahatlıkla dinlerdim. Pop, jazz, klasik. İleride çalacağım müziğin seçimini de o zaman yaptım sanırım.

Neden jazz'ı ve bas çalmayı seçtiniz?

Jazz'la ilgilenmeye başlayınca bas bana çekici geldi. Basın temelini akustik gitar çaldığım için daha rahat kaptım. Başlangıçta Ray Brown gibi ünlü bascıları taklit ettim. Kızkardeşim de piyanistti. Müzik toplantıları yapardık. Önceleri keman çalardım. Sonra basa döndüm. İkisi arasında boyut farkı öğrenmemi etkilemedi. Çünkü prensip aynıydı. Sonra jazz'a ilgi duymaya başlayınca kemandan daha gerekli olduğunu gördüm. Ama jazz'da biliyorsunuz Svend Asmussen, Didier Lockwood gibi çok iyi kemancılar var. Benim içinse fiziksel olarak akustik bas uygundu.

Bas gitar ya da elektro bas çaldınız mı hiç?

Yalnızca iki hafta için. 1960'ların başında bir jazz dans topluluğuna girmiştim. Ama dans ederken akustik bas çalamıyordum. O nedenle bas gitar çaldım. Watermelon Man gibi parçalar çalıyorduk. Ardından hemen bıraktım topluluğu.

Akustik bas çalarken neler hissediyorsunuz?

Çok güzel bir çalgı. Çok aranan bir çalgı aynı zamanda. Tüm yaşamım boyunca çalışabilirim. Daha iyiye ulaşmak için tüm yaşamımı verebilirim.

Bedeli ağır olsa gerek. Çünkü çok zor bir çalgı.

Hem de nasıl. Ancak başarılı olursanız çok tatmin edici. Steve Kahn, Bill Evans, Keith Jarrett gibi çok büyük piyanistlerle çaldım bu çalgı sayesinde. Bobo'yu zaten biliyorsunuz. Ayrıca John Taylor var, Peter Erskine ile bir trio kurmuştuk. Sağınızda doğru ve harika akorlar basan böyle piyanistlerle çalmak çok önemli. Harika bir deneyim. Bu benim de kendimi özgür hissetmemi sağlıyor.

Başlangıçtan bu yana beğendiniz bascılar kimler?

Kariyerime başlarken Scott LaFaro'yu çok dinledim. O benim bas çalmayı sürdürmemde en büyük esin kaynağım oldu. Çünkü o yeni ve modern tarz bir tarz yaratmıştı. Birçok bascının yaptığı gibi klişelere takılmamıştı. Hem melodik hem de ritmikti. Don Cherry, Ornette Coleman'la yaptığı kayıtlarını dinlerdim.

Özellikle 1960 başlarındaki Bill Evans Trio'da yaptığı sololar unutulmaz.

Çok doğru. O plakları çok dinledim. Daha sonra Miles Davis'in Herbie Hancock, Tony Williams ve Ron Carter'lı plaklarından çok etkilendim. Carter harikaydı. Bana göre akustik bas, bas gibi alınmalı. Başka bir platforma taşınmamalı. Zaten çok zengin bir sese sahip. İyi ve derin bir tonla temiz cümleler yaratmak önemli.

Ama o düzeye ulaşmak da kolay değil...

Tabi, fiziksel ve beyinsel çaba gerektiriyor. Ben daima legato çalarak tekniğimi geliştirmeye çalıştım. Pozisyon zor olsa da.

Solo albüm için ne düşünüyorsunuz?

Bir İsveç plak şirketi için "Contrapost" adlı bir solo albüm yapmıştım. Ama daha çok quartet çalışmalarını severim. Ayrıca gitarcılarla da düet yapmayı severim. Hiçbir zaman ille de solo bas albüm yapacağım diye bir hırsım olmadı. Benim için önemli olan karşılıklı müzikal söyleşi yapmak. Tabii bu koşullara bağlı. Belki birgün kendimi ifade etme gereği duyup solo çalışmak istiyebilirim. Kim bilir?

Buradan sonra nereye gideceksiniz? Yeni projeler var mı?

Mart ve Nisan'da Adam Nussbaum ve Rita Marcotulli ile İtalya turnesine çıkacağım. Konserlerden sonra Rita'nın stüdyosuna girip bu trionun albümünü yapacağız.

Başka var mı?

Başka yok gibi. Çünkü daha geçen Kasım'da Dino Saluzzi ile uzun bir turne yapmıştık. Oğlu da vardı. Tangoyu çok seviyorum.

Ben de öyle bandoneon çok lirik, çok zengin bir çalgı.

Evet, beni çok etkiliyor. Birlikte Güney Amerika turnesi yapmayı umuyorum. Ama son zamanlardaki durumları biliyorsunuz Güney Amerika'da, yanı sıra bazı festivaller var. Avrupa'da tabii. Birkaç yıl önce sekiz kişilik orkestra için bir beste yapmıştım. Bu çalışmamı kaydetmek istiyorum. Çok projeye de girmek istemiyorum. İçlerinden seçmem gerekiyor bazen. Evimde oturmak ve düşünmek istiyorum: Stockholm dışında bahçeli bir evde ressam eşim ve dört kedimizle yaşıyoruz. Çok güzel bir yer. Evde herşey var. Metropole gerek duymuyoruz.

Sizinle söyleşmek bir zevkti. Çok teşekkür ediyorum.

Asıl benim için zevk oldu. İletişimi sürdürelim.

Charles Mingus

Bobo Stenson Pera Palas Hayranı Bir Kuzeyli

Hülya Tunçağ
htuncag@veezy.com

Palle Danielsson'la olduğu gibi sizin de müzikle dopdolu yaşamınıza girelim.

Müziğe yedi yaşındayken klasik piyanoyla başladım. Özel dersler aldım. Oniki yaşımda ise jazz çalmaya başladım.

Ne kadar erken?

Evet, benden altı yaş büyük ağabeyim davul çalıyordu. Hala jazz davulcusu, annem çok iyi piyano çalar, babam keman çalıp şarkı söylerdi. Kızkardeşim de iyi bir viyolonselciydi. Daha küçük erkek kardeşim biraz trombon çalardı.

Ne güzel, müzik dolu bir ev.

Evet, çok şanslıydım.

İlk topluluğunuz neydi?

Onsekiz yaşında ilk quartetimi kurdum ve hemen jazz kulüplerinde çalmaya başladık. Çok modern çalıyorduk. 1960'ın başıydı.

Zaten 1960'lar modern jazz açısından ilginç bir dönemdi.

Evet biz de ortama uyuyorduk. Bazıları '60'lar için hiçbirşey olmadı derler. Oysa inanılmaz yıllardı. Coltrane, Miles, Bill Evans dinliyorduk. Jazz'a pekçok yenilikler getiriyorlardı.

Aynı dönemde George Russell İsveç'teydi. Tanıştınız mı?

Evet, evet. Hatta bir süre çalıştık. İsveç'e radyo orkestrası için davet edilmişti. Büyük orkestra için besteler yaptı. Ben de oradaydım. Sonra Norveç'e gittim. Orada da birlikte çalışma olanağını buldum. 1970'lerin başıydı. Bildiğiniz gibi Jan Garbarek, Jon Christensen ve Terje Rypdal ile uzun bir süre çalışmıştım. Çok zevkli bir dönendi benim için. George Russell da bu süre içinde Norveç'deydi. İlk kez birlikte, Köningsberg Jazz Festivali sırasında bütün Norveçli müzisyenlerle çalmıştık. Russell, orkestrayı yönetiyordu.

"Listen To The Silence" projesiydi sanırım.

Evet, sonra Russell beni İtalya'ya davet etti. "Living Time Peace" projesiydi. İtalyan orkestranın içinde yer aldım, çok mutlu olmuştum. Bizler için çok önemli bir kişi.

Sizler de o yıllarda genç İskandinav jazz'ını temsil ediyordunuz.

Doğru. Böyle bir yol gösteren olduğu için çok şanslıydık.

Peki Okay Temiz ile ne zaman karşılaştınız?

Yine 1970'lerdi. Okay, Stockholm'da yaşıyordu. Maffy Falay da oradaydı.

İlk Maffy gitmişti.

Evet. Türk müziği çalıyorlardı. Sonra Okay beni kuracağı Oriental Wind topluluğuna istedi. Ben de kabul ettim.

Neden Türk Müziğini seviyorsunuz?

Atmosferini, ritmini. Türkiye'de çok güçlü bu müzik. İsveç'te de kendi müziğimiz güçlü. Daima başka ülkelerin müziği ilgimi çekmiştir. Özellikle Hint müziği. Hatta o dönemde Palle ve Lenart'la bir topluluk kurmuştuk.

Adı Rena Rama'ydı hatırladığıma göre?

Evet doğru. Birkaç yıl sürdü. Balkan ve Hint müziğinden de esinleniyorduk. İşte bu yüzden kendimi Türk müziğine yakın hissediyorum.

Sizi hangi müzisyen ya da müzisyenler etkiledi?

Başlangıçta Bud Powell, ama yalnızca piyanistlerden etkilenmedim. Red Garland, Wynton Kelly, Bobby Timmons, Bill Evans'ın yanı sıra tenor saksofoncular etkiledi. Mesela John Coltrane, müzisyen olarak çok etkiledi.

Zaman zaman çok lirik ve rafine bir çalışınız var ki çok beğeniyorum. Bu nereden geliyor?

Klasik eğitimimden. Evdeyken hala klasik çalmayı çok severim. Oysa klasik piyanist değilim. İşte biliyorsunuz pekçok müzikle ilgileniyorum.

Trio müziğinin asla ölmeyeceğine inanıyor musunuz?

Asla ölmez. Bu klasik bir jazz formatıdır. Her zaman için geçerli. Herkes bağımsız gibi görünüp aslında müthiş bir iletişim içinde çalar. İdealdir.

Jazz'daki son eğilimler için ne düşünüyorsunuz?

Kendimi pek yakın bulmuyorum. Hele ticari yanı varsa beni hiç ilgilendirmiyor. Ama kendisini iyi ifade eden müzik hoşuma gidebilir. Zaman çok çabuk değişiyor. Değişmeyen şey, hissetmek.

Sanırım siz de kendinizi ECM şemsiyesi altında hele Manfred Eicher gibi bir prodüktörle daha rahat hissediyorsunuz. Bu özellikle son trio albümlerinizde belli.

Saptamanız doğru. Çünkü sizi özgür bırakan ve kendinizi rahat ifade edebileceğiniz bir şirketle ve prodüktörle çalımak çok önemli. İşi yalnızca para için yapmıyorlar. Tam tersi parayı kalite için kullanıyorlar.

İnanılmaz birşey günümüzde. Umut verici. "Serenity"den sonra başka bir albüm var mı ufukta?

Şu ara gerçekten bilmiyorum."Serenity"yi yaparken büyük keyif almıştık. Yine aynı formatta başka birşey yapabiliriz. Yalnız ECM'in yeni bir koleksiyon serisi çıkacak. Orada benim de eski kayıtlarımın derlemesi bulunacak.

1980'lerde yaptıkları "Works" serisi gibi.

Evet, Nisan'da çıkacak.

Çok hoş bu haber, son olarak teşekkür etmek istiyorum. Umarım bir festivalde ya da konser de yine karşılaşırız.

Ben de teşekkür ederim. Aynı dünyaya aitiz. Jazz dünyasına neden olmasın, umarım karşılaşırız.

Kai Eckhardt Eliyle

Aracı olarak Kai Eckhardt'tan, araç olarak basa yansıyanlar. Müzisyen ile Aralık 2001 Babylon performansları ertesinde görüştüm.

Serdar Karabatı

Elektrik basçılar bir kaç yıllık sahne ve eşlikçilik deneyiminden sonra kendi albümlerini yapar oldu. Bu açıdan bakarsak albümünüz için gecikmiş bir albümdür diyebilir miyiz?

Aslında solo kayıt imkanını ilk defa seksenlerin ortasında bulmuştum, 1985 ya da 1986'da, bir Alman firmasının girişimiyle. Ama ayrılan para o kadar düşüktü ki birlikte çalmak istediğim müzisyenleri seçme imkanı yoktu. Teklifi geri çevirdim, acelem olmadığını düşündüm. Sırf bir solo albümüm çıksın diye kayda girmek istemedim. Daha sonraları Trilok Gurtu'nun grubu ile yaptığım turneler sırasında grup menejeri Graham Lawson ile tanıştım. Her şeyi kendi başıma, programlanmış davul eşliğinde çalıp kaydettiğim demo kasedimi dinlettim. Graham Lawson da bu demoyu İngiltere'deki Naim firmasına götürdü ve sonuçta firmadakiler anlaşma yapmaya karar verdi. Tek albümlük bir anlaşma olmasına karşın gayet iyi para ödendi ve istediğim müzisyenlerle çalışma imkanım oldu. Her konuda titiz davrandılar; müzisyenlerin stüdyoya gelmeleri ayarlandı mesela. Sean Rickman Washington, DC'den, Aydın [Esen] İstanbul'dan geldi kayıt için. Ayrıca, pro-

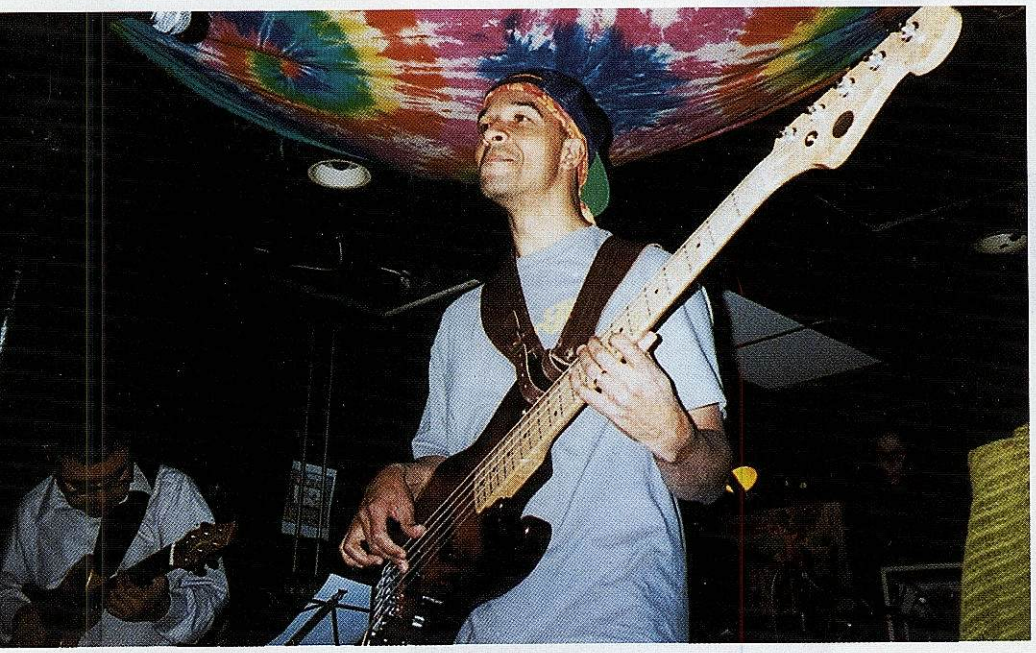

Benim için müzik ruhi olarak sağlıklı kalmanın aracı olmuştur her zaman.

valar için yeterince zaman vardı, stüdyo kayıtlarına da toplam üç gün ayrılmıştı. Naim aynı zamanda analog kayıtlarda uzmanlaşmış bir hi-fi firması olduğu için kayıtlar iki kanala doğrudan canlı kayıt olarak gerçekleştirildi. Üst üste kayıt ve ekleme, çıkarma yapılmadı. Bir bakıma eski albümlerin otantik kayıtları gibi. Kısacası, soruna cevap olarak daha ilk kaydımda taviz vermek istemediğimi söyleyebilirim. Beklememin nedeni ilk solo kaydımı doğru olduğunu düşündüğüm bir şekilde yapmak istememdendi.

Özellikle Amerika'da elektrik basçılar hayli kuvvetli, yüksek volümlü bir tarzla özdeşleştiriliyorlar. Sizin bas çalışını müzik endüstrisinin baskın kalıpları karşısında nereye koymalıyız?

Doğruyu söylemek gerekirse, bilmiyorum. Endüstrinin tam olarak ne istediğinden emin değilim. Endüstri müzisyenin yaratıcılığını besler ama aynı zamanda pazarı da araştırır. Mark King gibi, ya da Marcus Miller gibi bir başçı çıktığında bunu dikkate alır. Marcus Miller son on yılda Amerika'nın standardı gibi oldu. Tınısı, bas çalışı ve besteleriyle... Sanırım bir moda akım da yarattı bunlar. Çoğu genç müzisyen Marcus gibi çalmak istiyor; Marcus Miller ekipmanından, Marcus Miller'ın kullandığı bastan almak istiyor. Endüstridekiler de bunu muhtemelen görüyordur ve ön plana çıkarmaları gereken müziğin bu olduğunu düşünüyorlardır. Çünkü müzik firmalarındaki kişiler çalıştıkları şirketin ayakta kalması için para kazandırma sorumluluğunu taşıyor. Dolayısıyla, çoğu zaman risk alan kişiler olamıyorlar. Diğer taraftan, Naim gibi bir firmayı ele alırsak, pürist olanlar da var: Dijital teknolojiyi çok önemsemiyorlar, yaptıkları işe, yakaladıkları sese inanıyorlar. Bunların hepsini bir araya getirirsek, küçük firmalarda şansımın daha fazla olduğunu düşünüyorum. Örnek olsun diye söylüyorum, Red Hot Chili Peppers gibi bir grupta çalıp tanınmadıkça büyük firmaların benim gibi bir basçıyla ilgilenmesi beklenemez. Ben bunları kafaya takıyor değilim aslında, benim işim çalmak, beste yapmak ve yeni bir stil geliştirmeye çalışmak. Sonunda kendi sesimi bulduğuma inanıyorum. Yeni bir slap stili geliştirdim; yeni kalıplar geliştirdim, ama bunların tamamını sahnede çalmadım henüz. Sanırım önümüzdeki yıl epey özgün bir albüm çıkaracağım. Başarılı olur mu bilmiyorum, ama normalde duyduklarınıza ciddi bir alternatif olacağına eminim.

Bastaki geçmişinizi anlatır mısınız biraz? Müzik çalarken öncelikli gördüğünüz şeyler zamanla değişti mi?

Bir bakıma yirmi yıl öncesinden pek farklı değilim. Benim için müzik ruhi olarak sağlıklı kalmanın aracı olmuştur her zaman. Profesyonel müzisyen oluşum rastlantıdır zaten; müzisyen olmayı düşleyerek büyümedim. Gençken sporla haşır neşirdim epeyi. Dalgıçlık, atletizmin bir çok dalı; yarışmalara katılırdım. Müziğe geçişim kazara. Bir arkadaşım kurduğu gruba basçı arıyordu. Gerçi o zamanlarda bas çalmıyordum; ama az da olsa kendi kendime gitar çalmışlığım olduğundan, grupla basçı olarak takılmaya başladım. Sonradan enstrümanı çok sevdim ve sinirlerimi sakinleştirmek için sürekli çalar oldum. Bas çalmak terapi gibi bir şeydi; biraz içedönüktüm hem. Bu içedönüklüğü hala taşıyorum, sanırım. Amplifikatörü sonuna kadar açıp çalanlar yanında ben müziğin biraz daha içinde kalıyorum... Sonrasında bir çalışma, öğrenme sürecine girdim, önce başka basçıların yaptıklarına bakarak; straightahead jazz geleneğindekileri ve daha sonra da Jaco'yu dinleyerek tabii ki. Yetmişlerin funk gruplarının bas motiflerini çalışıyordum, The Brothers Johnson'dan Louis Johnson favorimdi. Mother's Finest, hatta Bernard Edwards ve Chic gibi gruplar. Sonraları John [McLaughlin] ve Trilok [Gurtu] dinlemeye başlayınca Hint müziğinin ne kadar karmaşık olduğunu gördüm; bir sayı sistemine dayalı oluşu, ritimlerin numaralarla sınıflandırılması... Yaklaşık beş yıl önce Hint müziğindeki fikirleri basa uyarlarsam ne olur diye düşünmeye başladım. Basçı kavramını alıp tabla tarzı bir teknikle birleştirme, ritimleri bölerek, ama jazz armonisiyle birleştirerek çalma fikri... Başka bir deyişle, akor çalmayı, slap tekniğini ve Hint ritimlerini birleştirmek. Yıllardır bunun üzerinde çalışıyorum. Bunun yöntemini de buldum aslında, ama bir yıl kadar önce yanlış yaklaşım üzerinden gittiğimi fark ettim ve her şeye sıfırdan başladım. Biraz teknik olacak, ama tarif etmeye çalışayım. Stilim üç parçalı bir armoni üzerine kurulu, üç sesten oluşan. Baş parmak, sol elde hammer on ve snap bileşimi bir stil. Hint ritimlerinin tamamını bu tekniğe uyarladım, her ritimde en az beş, altı dakika sürekli olarak çalabileceğim motifler geliştirdim. Genelde alt ve üst sesi sabit tutup orta sesi değiştiriyorum. Hipnotik bir etkisi oluyor. Mesela üçlü ritimle başlayıp, belirli bir noktadan sonra dörde, oradan beşe, altıya geçiyorum. Bunu yaparken farklı tonlarda dolaşıyorum. Bir standardı ele alıp bu stili nasıl uygulayabilirim diye bakarım mesela. Bu teknik tablayla birlikte çalarken harika sonuçlar veriyor. Larry Coryell'in yakın tarihli bir albümünde kullandım bu tekniği, Reunion isimli parçada. Albümün adı Count's Jam Band; Larry Coryell, Steve Marcus, ben ve Steve Smith çaldık, Tone Center'dan çıktı. Ama dediğim gibi daha sonra stilimde değişiklik yaptım, dolayısıyla orada duyulan eski versiyon. Yeni versiyonda ana sesi en alta koyuyorum, diğer sesleri de slap ve snap ile alıyorum. Bu şekliyle gayet memnunum. Marcus Miller gibi biri kadar tanınmasa, kabul görmese de sorun değil. Çünkü, ne kadar kötü hissedersem hissede-

yim... ne bileyim depresyonda olabilirim, kötü bir gün geçirmiş olabilirim, ama bu teknikle bir saat kadar bas çalınca kendimi iyi hissediyorum. Meditasyon gibi; sürekli tekrarlayan, uzayan bir şey, mantra gibi. Bu stilde uzun süreler çalabiliyorum, çünkü iki ele dağıtmış oluyorsun. Davulda paradiddles gibi. Basta davulcu tekniği denebilir... Ayrıca, pianissimo çalmama imkan veriyor; ve bu tekniği kullandığında bilindik slap tekniğinin tersine, yavaş yavaş yükselip, sonra yeniden düşürebiliyorsun sesi.

Pekiyi tekniğin bu kadar öncelikli olması besteciliği sınırlar mı?

Bence sınırsız bir stil. Hatta bir çok stile göre avantajları olduğunu söyleyebilirim. Yeni ve değişik olduğundan insanların alışması gerekiyor... tabii benim de en iyi şekilde kayda geçirmem gerekiyor. Yaptığımı anlayacak müzisyenler olması lazım. Ne düşündüğümü Aydın anlar, Zakir [Hussain] anlar... Ticari bir stil değil. Besteciliği sınırlandırdığını düşünmüyorum. Ama üzerinde uğraş gerektiriyor... ailemle, çocuklarımla ilgilenmem gerekiyor, zamanım sonsuz değil. Şu aralar yeni bestelerle uğraşmamayı tercih ediyorum. İlk albümümde biliyorsun bir çok bestemi kullandım; şimdilik bunları askıya alacağım ve enstrümanın kendisi üzerinde yoğunlaşacağım. Her albümü bir konu etrafında şekillendirmeyi düşünüyorum. Daha sonra büyük ihtimalle perdesizi ele alıp baladlardan oluşan bir albüm yaparım.

Dün sahnede kullandığınız basta çok sayıda kontrol düğmesi vardı. Bir özelliği var mı bunların?

Hayır, normal bir bas benimki, gösterişli bir tarafı yok. Bu bası özellikle seviyorum çünkü Jaco'nun kullandığı basla aynı ağaç bileşimine sahip. Altmışların Fender jazz basının hemen her ayrıntısını taşıyor; ama beşinci bir teli var bunların yanında. Si telinde çok iyi bir rezonansı var. Ama tipik bir Fender basın aralığında. Yine bir Fender bas çalardım ilk yıllarımda, ama zamanla enstrümanı parçaladım. O kadar çok çaldım ki sonunda dağıldı! Perdeleri bozuldu, sapı eğildi; pick-up'ları söktüm, değiştirdim falan. Mahvettim aleti kısacası. Bir süre Modulus çaldım, ama grafitin sesinden hoşlanmadım. Eski basların sıcaklığını seviyorum. Şu an yapmaya çalıştıklarımla da uyuşuyor eski basların tonu.

Aydın Esen'la çalmak nasıldır?

Bence Aydın yaşayan en büyük müzisyenlerden biri. Teknik olarak yetenekleri yanında inanılmaz bir duyarlılığı var. Ne çalarsan çalayım hemen anlar, alır ve armonize eder. Aydın'la çalarken yapılabilecekler çok geniş. Gerçek bir hazine. Aydın'la çalmaya başlayınca müziğe ne kadar geniş bir perspektiften baktığını gördüm. Kozmik bir ruhu ve aklı var. Onun için on iki notanın hepsi eşit değerdedir; armoni anlayışı çok ileri düzeyde. Aydın'la çalmak her zaman armoni dersi almak gibi olmuştur; bir yanda tetik de olmak zorundasın, çünkü Aydın hem parmaklarında, hem de beyninde çok hızlı. Ve tabii kişi olarak da çok hoş, alçakgönüllü, insanları ve müziği seven biri. Bunlar müziğine de yansıyor. Umarım herkes Aydın'ın ne kadar değerli bir müzisyen olduğu anlayacaktır. Aslında Aydın gibi müzisyenlerin sorunu yalnızca eğitimli bir dinleyiciye hitap ediyor olmaları. Dinleyici eğitimli değilse, anlamaya niyetli değilse... Bir çok jazz müzisyeninin ikilemi bu aslında, Dave Liebman'dan John Coltrane'e. Yaşarken değil de öldüğümüz zaman meşhur olmamız daha mümkün görünüyor. Yaşarken kalıpların dışında bir şeyler yapmaya çalışan, mücadele halindeki sanatçılar gibi görülüyoruz. Jazz ve başka yaratıcı müzikleri seven bir kitleye ihtiyacımız var. Bu nedenle, az sayıda da olsa dinleyici geldiği zaman bunu çok takdir ederiz. Modayı takip etmek daha kolaydır; bu sıralarda hiphop, drum'n'bass revaçta. Moda aslında müziğin kendisi dışındaki, başka başka etkenlere bağlı. Gençlerin yaşam tarzları, klüplerde eğlenmek falan... Oysa Aydın ve benim gibi müzisyenler müziğe bir ifade biçimi olarak bakar; müzik bizim için ilahi bir varlığın, bizim kontrol edemediğimiz bir yansımasıdır.

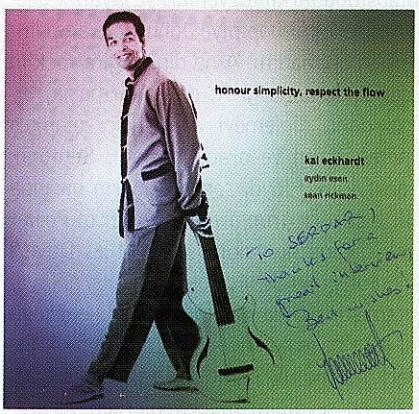

Kai Eckhardt'ın ilk solo albümü Honour Simplicity, Respect the Flow'dan parçalara 14 Nisan 2002 akşamı, 22:00-23:00 arasında Radyo 92.3'teki programım BUMU'da yer vereceğim. Kaçırmayın! Radyo ile ilgili ayrıntılar için lütfen www.92nokta3.com adresini ziyaret ediniz. SK

Dinleyici sahneye bakınca çalanın Kai Eckhardt olduğunu görüyor oysa!

Bizler kendimizi birer enstrüman olarak görürüz ve bu tarafımızı geliştirmeye çalışırız. Sahnede mümkün olduğunca arınmış olarak çalabilmeliyiz; kafamda bir dolu düşüncenin dolaşmasını istemem. Evde oturur, düşünür, pratik yaparsın; ama sahnede olanı sadece hissederek yakalamak isterim. Ben, Kai Eckhardt, bir insan olarak, sadece bir enstrümanım. Müziği çalan aslında kozmosun kendisi. Çaldıklarımı tayin eden ben değilim; onlar kendiliğinden çıkar. Yirmi yıldır çalıyorum ve inan birlikte çalma imkanı bulduğum büyük müzisyenlerin hemen hepsinin katılacağı bir şeydir söylediğim... John'dan Billy Cobham'a, Trilok'tan Wayne Shorter'a herkes belli bir noktada sınıra gelindiğini söyler; egonun sınırı. Ve bilirler ki... Daha doğrusu biliriz ki, egodan feragat etmezsen ilerleme olmaz, bir üst düzeye geçilemez. Bunları söylerken biraz duruyorum, yani "müziği ben çalmıyorum" derken yanlış anlaşılma tehlikesi var. Tanrı kelimesi özenli kullanıyorum, çünkü Tanrı'nın ne olduğunu bilmiyorum, ama hissedebilirim. Kozmik ve ilahi derken bizim zekamızdan daha ileride, daha üstte bir zekadan bahsediyorum. Bu zeka beni yansımalarından biri olarak yaratan bir güç; çok farklı şekillerde ifade bulan bir güç... Bir besteyi her konserde aynı şekilde çaldığımı düşünsek bile ilahi bir varlığın çaldığını söyleyebilirim bunu; çünkü çalarken yaşadığım duygular her gece, her konserde farklı. Bestenin duygusal olarak yansıttıkları benim kontrolüm dışında gelişen bir şey. Gerçek bir doğaçlamacı için temel soru esinin nereden kaynaklandığıdır. Bir defa, beni izleyenler varsa bu beni etkiler. İnsanlar dikkatlerini yönlendirmişse bana, bunu hissederim. Aralarında konuşuyorlarsa, bunu da hissederim. Bunların hepsi çalışımı etkiler. Her müzisyenle çalışım farklıdır. Tek başıma isem çalışım yine değişir. Böyle olunca, müzik, müzikal fikirler nereden geliyor diye sorunca, bunların benden, bireyden bağımsız olduğunu düşünürüm. Dinleyici tüm benliğiyle bana yoğunlaşırsa bana bilgi aktarmış ve çaldıklarımda da bu fikirleri gerisin geriye almış, duymuş olur. İşte çalarken yapmaya çalıştığım bulunduğum mekandaki bilinçaltının resmini çizmek. Yaşlandıkça, olgunlaştıkça bunu daha iyi gerçekleştirebileceğimi umuyorum; bu canlı çalan her müzisyenin misyonudur ve albümlerde veya kayıtta anlaşılabilecek bir şey değildir. Dinleyiciyle etkileşim, temas, yakınlık; mutluluğun, birlikteliğin özü bunlardır.

Egodan feragat etmezsen ilerleme olmaz, bir üst düzeye geçilemez.

Bu söyleşinin devamını kişisel sitem www.bumu.net içinde, Söyleşi bölümünde bulabilirsiniz. SK

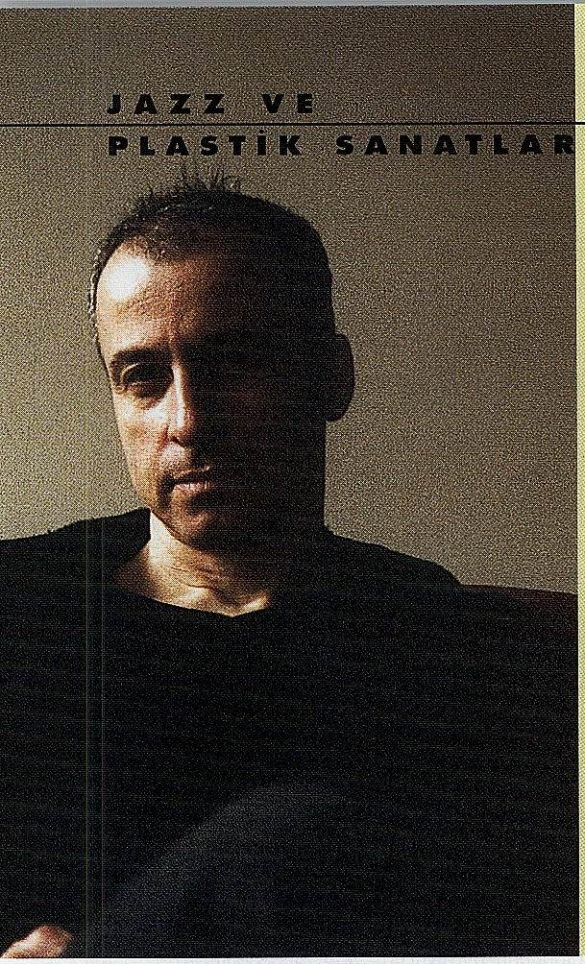

Levent Öget
Jazz'la iletişim halinde bir fotoğrafçı

Kendi sanatıyla uğraşıp da jazz seven ve jazz'la kendi sanatının yollarını kesiştiren sanatçılarla buluşmaya devam ediyoruz. Bu kez Levent Öget'in kapısını çaldık. Sadece sanatsal üretimleriyle değil, jazz üzerine yazdığı yazılarla da çoğumuzun aşina olduğu bir isim Levent Öget. Fotoğraf sanatına, müziğe, plastik sanatlara ve yaşama hem dar hem de çok geniş bir açıdan yaklaşabildiği için, söyleşimiz de çoğu zaman jazz'a odaklansa da bambaşka yerlere gidebildi. İşte bu upuzun sohbetten geriye kalanlar...

Raife Polat

Biz sizi Jazz Fotoğrafları ile tanıdık. Ama daha önce Toronto'da açtığınız bir kişisel bir de grup sergin olmuş. Fotoğrafla ilişkiniz orada mı başladı?

Hayır. İlk sergim tesadüfen orada oldu ama o yıllarda (1990) buradaki galerilerle görüşmeye başlamıştım. Resme değer veren galerilerle görüşüyordum. Zaten fotoğrafa yer veren galeri de yoktu. Ama bir yerinden başlamak gerekiyordu ve böyle bir isteğe sahip bir galerinin olmadığını anlamıştım. Ardından Toronto'ya gittiğimde, tesadüfen tanıştığım bir galeri sahibi, 'a, bunları sergileyelim, harika fotoğraflar' deyince kulaklarıma inanamamış ve çok heyecanlanmıştım. Lisan okumaya gitmiştim oraya ve yanıma da makinamı ve bazı iş örneklerimi almıştım. Onlarla yaşıyorum ya, kaplumbağa gibi. Negatifleri almıştım, belki basarım, işe yarar diye bir düşüncem vardı çünkü. Yanımdaki para kısıtlıydı, galeri sahibi de çok destek olamadı ama sergi gerçekleşti.

Jazz Fotoğrafları düşüncesi nasıl doğdu?

O zamanlarda jazz projesi vardı. Tabii bir proje halinde değildi. Ben fotoğrafla ilgilenen bir insan olarak her şeye farklı bir gözle bakıyordum. Ve bu bir jazz konseriyse, o konsere de aynı şekilde bakıyordum. Benim çocukluğumda dergi falan yoktu. Ben Hey dergisinin ilk sayısını biliyorum. Bir gruba, bir müzisyene ait görsel bir şeye yakınlaşmak yeni yetişen biri için sıfırdı. Müzik fotoğrafları görmeye Hey dergisi ile başladım. Müzikle ilişkim de her yetişme çağındaki insan gibi başladı. Ama önceleri jazz yoktu. Çok koyu bir rock dinleyicisiydim. Ama jazz'a çok güzel bir gözlemle; jazz'ın rock'la, pop'la buluştuğu farklı füzyonları yaşayarak geçtim. Kendimi hop diye John Coltrane dinlerken bulmadım. Ama dinlediğim rock'ın içerisinde daha grift, daha karmaşık, biraz daha dinlemeyi zorlaştırıcı olanları merak ettim ve orada başladı. Senfonik rock, Pink Floyd, sonra 80'lerin başında ilk jazz rock gruplarından Tower of Power ve Chicago ile yakınlaştım. Miles Davis'i ilk dinlediğimde hiç hoşlanmamış, anlayamamıştım. O karışıklığı, nasıl dinleneceğini asla çözemedim ve boğulacak gibi hissettim kendimi. Şimdi Miles Davis hayattaki en sevdiğim müzisyenlerden ve aradaki bu uçuruma çok gülüyorum. Belki de ben doğru zamanda, doğru dinlemelerle karşılaştım. Stanley Clarke ile karşılaştım, ardından Al Di Meola ile George Benson ile karşılaştım.

Rock geleneğini sürdürüp, hep gitaristeri, bascıları takip etmişsiniz.

Evet, doğru. Hiçbir zaman Grover Washington Jr.'ı dinleyip, 'oh be, ne müzik' falan demedim. Her zaman için rock'ın dünyasındaki özelliklerle buluşan bir tür aradım. Çok da her şeyi analiz edemeyiz aslında, bu bir duygu meselesi. Ve bu yeni keşifler arasında Return to Forever'ın karmaşık müziğindeki keşifler beni uçurmaya başladı. O zaman hızlanarak o alandaki diğer örneklere yönelmeye başladım. Ve ondan itibaren de jazz'ın içerisinde olduğumu hissettim.

Nasıl bir duyguyla bu iki sevdiğiniz uğraşı bir araya getirdiniz? Jazz Fotoğrafları ne anlam taşıyor sizin için?

80'lerin ortalarında Bilsak konserleri başladı. O konserler jazz'a bu kadar canlı yaklaşabildiğim en önemli oluşumlardandır. Ben o konserlere yanıma kayıt cihazımı ve kameramı alıp, akşam olsun da sahneye yakın olalım, konser başlasın diye nasıl heyecanlanarak gittiğimi çok iyi hatırlıyorum. Belki de jazz fotoğrafları projesi ilk öyle başladı. Benim orada görüntülemeye ve aynı zamanda dinlemeye, yaklaşmaya, içinde olmaya çalıştığım şey, ürettiğim projenin içerisinde yayıldı. Daha o zaman başlayan, ondan sonra İstanbul Festivalleri, Toronto ve diğer yurt dışı seyahatlerimde ve Türkiye'deki diğer konserlerde elde ettiğim görüntüler, arka arkaya açtığım sergilerle birlikte, bunun da bir sergi olabileceği düşüncesini bende uyandırmaya başladı. Zaten hep görselden düşünsele gidildi benim yaptığım projelerde. Önce o düşünceye kendi kimliğin ve donanımlarınla bakıyorsun. Sonra aktarmak istiyorsun, aktarma aracın kameransa, kameranla yapıyorsun. Kendi seçimlerini kullanma şeklin eğer bir radyo programıysa orada kullanıyorsun. Aslında

buradaki tavır aynı. Böyle olunca da fotoğrafla jazz'ın nasıl birleştiğinin cevabı kendiliğinden çıkıyor. Çünkü müziğe bir bakış var. İnsan en çok sorguladığı şeyi bir proje olarak üretmek isteyebilir. Ben de bu süreçte elde ettiğim görüntüleri bir sergi haline getirmeye karar verdim. Jazz, İstanbul Müzik Festivali'nden ayrılıp ayrı bir festival olarak devam etmeye karar verdiği ilk yıl, bunun benim sergi düşüncemle örtüştüğünü farkedip, serginin festival bünyesinde gerçekleşmesi için girişimlere başladım. Vakıf yöneticileri de bunun iyi bir düşünce olduğuna karar verdiler ve sergi festival boyunca bir otel mekanında gerçekleşti. Sabaha kadar açık bir yerde –jazz'ın gece yaşadığını söylerler ya- onunla da buluşabilecek bir tavırla insanlarla buluştu. Her şey çok anlamlı bir temas halindeydi ve birçok insana da ulaştığını düşünüyorum.

Serginizden sonra bir sayfa açıldığını da düşünüyor musunuz? Çünkü bundan sonra bir dolu jazz fotoğrafları sergisine daha tanık olduk?

Evet, o bir ilkti tabii. Sergiden sonra 'ya biz bunu niye düşünemedik' diyenlerden tut da, 'tam biz yapmak üzereydik, sen bizden önce davrandın' diyenlere kadar birçok tepki oldu. Ve hemen arkasından aynı isimle sergiler açıldı. The Marmara'nın fuayesinde açılan serginin fotoğrafları daha sonra aynı mekanın cafe'sine taşındı. O fotoğraflar gündelik hayatımızın bir parçası oldu, bu güzel bir şey. Daha sonra bu tip fotoğrafların, mesela Kerem Görsev'in barında yer alması da öyle. Açıkçası ben bu projeyi 1994 yılında İstanbul Jazz Festivali bünyesinde açmadan önce Akbank'a teklif etmiştim. Ve olumsuz bir cevap aldım. Ama arkasından Akbank Jazz Festivali bünyesinde de jazz fotoğrafları sergisi açılmasına çok sevindim. Çünkü yaptığım teklif başkalarını heyecanlandırıp, bir sinerji yarattı. Bu çok önemli. Jazz fotoğrafları sergileri devam edecek bence, dünyada da ediyor. Eğer buna bir sektör olarak bakılırsa -ki dünyada bütün bu tüketimlere böyle bakılıyor- oralardaki kullanımlarda mutlaka bir çoğalma, bununla ilişkiye geçen pek çok şey başlıyor. Sonuçta bir kültür ortaya çıkıyor. Ve bu konuda heyecan duyup, bu kültürün gelişmesine katkıda bulunup, hayatımıza girmesine izin vermemiz gerekiyor. Bu onlardan birisi, küçücük bir şey. İşte ben bu heyecandan yola çıkarak, Jazz Fotoğrafları kitabını da çıkarmaya karar verdim. Resim sanatında olduğu gibi, bir koleksiyoncu mantığıyla işlerimin alınmasını beklemiyordum. İnsanlar 'ya bu adamın konserini gördük, fotoğrafını alalım' düşüncesiyle alsınlar istedim fotoğrafları. Bu bir koleksiyoncunun yaklaşımından daha anlamlı. Fotoğrafın çoğalabilir olması, bir tek insanın değil, birçok insanın sahip olabileceği düşüncesinden aklıma tek bir şey geldi, kitap. Kitap başlı başına bir tasarım ve orada bir alan yaratabilirsiniz. Tıpkı sergi salonunda olduğu gibi. Ama kitabın ortaya çıkmasındaki unsurları bir araya getirmeye kalktığınız zaman, ortaya inanılmaz katmanlı bir durum çıkıyor ve ben bunu yaşayarak gördüm. Dağıtımı, matbaası, yayınlanması. Görüntünün yer alacağı yerin bütün aşamalarına müdahale etmek zorundasınız, yoksa size ait olamıyor gibi bir durum çıkıyor ortaya. Jazz Fotoğrafları kitabını ben kendim bastım. Bütün tonlamalarına, sayfaların üzerine atılan cilanın nasıl olacağına, bütün aşamalarına ben karar verdim.

Sergidekinden daha çok fotoğraf yer alıyor kitapta değil mi?

Sergide 35 fotoğraf vardı, kitapta ise 107 fotoğraf var. Belgesel olmayan bir tavır içeriyor, içindeki fotoğrafların hangi yıl ve kime ait olduğunu kitabın arka sayfasında anlatacak kadar kendi tasarımına önem veren yapıda. Hem yurt dışında hem burada çektiğim fotoğraflar var. Özgür Uçkan'ın bir yazısı da var ve fotoğrafların o yazıyla buluşmasını istedim. Ürün olarak çok önem verdim. Bunu tüketen insanlara belli bir tadı kokuyu, duyguyu versin istedim. Klasik bir yaklaşık vardır kitapta, yaklaşık on yıl önce çıkarılmasına rağmen de bu özelliğini koruyor. Bugün o kitapta olan müzisyenlerin bazıları yok, ben kitabı hazırladığımda hepsi yaşıyorlardı. Kitap kendi yolculuğunu yaşıyor artık. Bu özellikleri kitabı çok önemli kılıyor. Diğer kitaplarım için aynı şeyi söyleyemeyiz. Unnu'da daha kavramsal bir yaklaşım var. Kişilere bu kadar direk yaklaşım yok. Orada bir düşünceyi, bir felsefeyi, bir kavramı ortaya koyan, buna dair sorular soran bir yaklaşım var.

O daha Levent Öget. Jazz Fotoğrafları ise hem Levent Öget hem jazz'ın kendisi. İnsanlar daha direk bir iletişim kuruyorlar. Konsere giden bir insan için o fotoğraf daha özel. Bu açıdan senin yapıtın olmasına rağmen, aynı zamanda senin yapıtın olmaktan da çıkaran bir konuma yerleştiriyor o kitabı ve fotoğrafları bence. Ama diğer projelerin, tamamen senin ürettiğin, çerçevesini çizdiğin, tamam bizim de gelip gördüğümüz, tükettiğimiz, yaşadığımız ama belki orada da bıraktığımız, sürekliliği daha geçici olan bir şey.

Bu, sanat alanında üretilmiş bütün yapıtlarla doğrudan ilintilendirilebilecek bir şey. Her insan üretilen yapıtların içerisinde kendine ait bir şey bulmak ister. Bulduğu şeyle ilişki kurduğu anda da mutlu olur. Böyle bakıldığında, tabii ki Jazz Fotoğrafları'ndaki durum sonuçta bir müzik etkinliğinin içindeki bir görüntü olarak yola çıkıyorsa, kurduğu ilişkiyi çok daha net koyuyor ve anlaşılır kılıyor. Ama diğerinde, Unnu projesindeki una bulanmış bedenlerde, bir kişinin kendi ilişkisini kurabileceği bu kadar direk bir yol yok. Ama yaşama dair sorguların içerisindeki gizli kalmış, daha zor sorulabilir, üstü kapalı kalmış pek çok sorunun cevabı da o projede var. İkisi farklı yolda gibi gözüküyor ama sanat dalındaki bütün üretimlerde, insanın kendi içinde bulunduğu durumdaki sorularla buluşmasından farklı değil bence.

Fotoğrafın çoğalabilir olması, bir tek insanın değil, birçok insanın sahip olabileceği düşüncesinden aklıma tek bir şey geldi, kitap. Kitap başlı başına bir tasarım ve orada bir alan yaratabilirsiniz.

Peki jazz'ı yazmaya mı görüntülemeye mi başladınız önce?

Söyleyecek bir sözün varsa, yazıyorsun da, çiziyorsun da, görüntülüyorsun da. Ben müzisyen arkadaşlarımdan bir tanesine sordum; 'nasıl duyuyorsun ve nasıl çalıyorsun?' O da bana; 'duyuyorsan, çalıyorsun' dedi. Her şey burada başlıyor. 'Buna yatkınlığın var mı?' Duygularını, düşüncelerini ifade ediş biçiminde sağlıklı bir yapılanma varsa kendini de ifade edebiliyorsun. Kullandığın teknik ne olursa olsun. Fotoğraf benim öğrenip, kendimi geliştirdiğim, belki de kendimi en rahat ifade edebildiğim tekniklerden biri. Ama yazmak da öyle. Çünkü düşüncelerimi konuşarak ifade ediyorum. Yazıyla bütünleştirmeye çalıştığımda, başka bir format çıkıyor ortaya ve o alan da çok heyecan verici. Böyle bakıldığında görüntüye dair başka bir iş de üretmek isterdim; bir jazz filmi çekmek isterdim mesela. Hangisinin önce başladığına gelirsek; yazı daha önce başladı. Ama

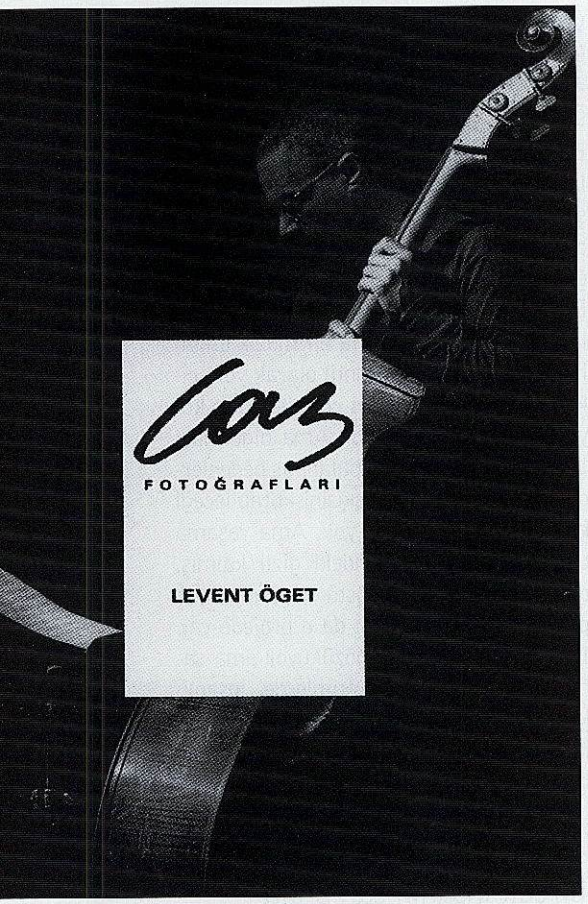

şöyle bir bağ kuruyorum. Okul yıllarımda fotoğraf çekmiyordum, 10-12 yaşında başladım fotoğraf çekmeye. Babamın yaptıklarından esinlenerek yola çıktım. Ve fotoğraf alanında üretme isteğim nasıl başladıysa, ondan önce de yazıyla ilgili bir dünyam vardı. Çünkü okul yıllarımda, kendimi ifade etme biçimi olarak yazıyı çok iyi kullandığım söyleniyordu, öğretmenlerim tarafından. Demek ki ona daha önce başladım!

Biraz da radyo programlarından söz edelim. Şu anda bir yerde devam ediyor musunuz program yapmaya?

Ben Hür FM'le başladım, Foreks'le devam ettim. Sonra Foreks, Kanal D bünyesine geçti, orada devam ettim. En sonunda TRT'de program yaptım. Bir yıl sürdü. Aralık ayında Başbakanlık Tasarruf Genelgesi doğrultusunda gece saat birden sonraki dış yapımlar kaldırıldı. Benim programım da bundan nasibini aldı. Bunu da çok yadırgamamak lazım. TRT'nin Harbiye'deki radyo bünyesindeki telefonları dışarıya kapalıdır. Yani şehiriçi konuşma yapamıyorlar. Dünya kenti dediğimiz bu metropolün göbeğinde bir radyo, dışarıyla görüşme yapamıyor! Orada duran bina bir enstelasyon aslında.

Ufukta yeni bir program yok mu peki?

Başından beri hep bir programım vardı. Kendi arşivimden yaptığım bir program; adı Alternatif. TRT için çok uygundu aslında. Yapısı, müzik türü açısından iyi bir yerdeydi ve orada devam edebilirdi. Hatta bana enerji de vermişti, başka bir program daha yapmak istedim. Alternatif'in yelpazesi çok genişti; dünya müzikleri, jazz'ın yeni akımları, modern jazz, hepsini kapsıyordu. Bunu biraz bölüp yeni bir program yapabilirim diye düşünüyordum. Ama özel bir radyoda devam etmesini mutlaka sağlayacağım. Çünkü radyo program yapımcılığındaki duyguyu çok seviyorum. Benim programımda bir kez çaldığım müziği bir daha çalmama gibi bir durum vardı. Radyoculuğun ilkelerine ters. Ama programın özelliğinden kaynaklanan bir şey bu; alternatif. Bütün bu enerjiler için de uygun bir yapılanmanın, uygun ortamların oluşmasını bekliyorum ama galiba bunda bir gerileme var. Bir frekans düzenlemesi yok. Çok radyo var ama nicelik değil nitelik önemli. Jazz açısından baktığımız zaman bu dezavantaj yaratan bir durum. Sınırlayan yok, rekabet yok, bazıları jazz'a yönelebilir diye düşünüyorsun ama bir de bakıyorsun ki yok. Evet, dünyada da böyle ama onlarda frekans tahsisatı var. O yüzden sınırlı bir yapı içerisinde yer alıyor. Ama bu yoğunluk içerisinde bu kadar az jazz programının olması başka bir gösterge. Bir şeylerin iyi yapılanmadığının göstergesi.

Ama zaten bu herkesin bildiği ve aşmaya çalıştığı bir gerçek.

Evet ama burada jazz'dan haberi olmayan insanlar var. Ve o insanlara hayatın sadece bildikleri şeylerden ibaret olmadığını söylemek durumundaysak veya onların keşfetmelerini bekleyeceksek, keşfetmelerine imkan sağlayacak bir yapılanma oluşturmamız lazım. O çeşitlilik kendiliğinden kurulamayacağına göre, bununla ilgili bir oluşum sağlanması için en başta medyanın daha bilinçli bir yapılanma oluşturması lazım. Belki de Jazz Derneği'nin en önemli misyonunun bu olması lazım; jazz müziğini yaymak, yaygınlaştırmak, dinlenmesini sağlamak. Ben bir jazz derneği üyesi olarak, bu faaliyeti ne kendimin ne de derneğin yapabildiğini söyleyebilirim. Bu yüzden de 15 milyonluk bir kentin içerisinde, eğer bir dernek bir müzik dalının yaygınlaşmasını sağlayamıyorsa -hele de bu kentte üç tane jazz festivali yapılıyorsa- aksak giden bir şey var demektir. Bundan da hepimiz sorumluyuz. Farkındaysan klasik müzikte yaşanan sorunlarla paralellik göstermeye başladı jazz'daki sorunlar. Kendi içinde yaşayan bir kitle yarattı ve o kitle bunu aşamıyor. Zaman zaman popüler oluyor sonra yine içine dönüyor. Aslında bunu en iyi kıranlardan bir tanesi İstanbul Jazz Festivali yöneticisi Görgün Taner'in yaklaşımıdır. Görgün Taner, dünyada da gördüğü, jazz'ın diğer türlerle buluşmasını sağlayan, kontrastlık yaratan, birbirini kıran, festival klik'i içerisinde kalmadan bir oluşum yarattı.

Jazz camiası içerisindeki neredeyse tek olumlu eleştiriyi de sizden duyuyorum.

Öyle mi? Bence süper bir durum. Festivalin şu anki yapılanması dünyadaki en iyi festivaller arasına getirebilir Jazz Festivali'ni, ki bence o durumda. Bu sadece benim görüşüm değil, Avrupa Jazz Festivalleri'nin içerisindeki durum bu. Jazz Festivali'nin böylesine farklı kültürleri bir araya getirmesi, Türkiye gibi jazz'ın yeşermeye çalıştığı, kesintilere uğradığı bir toplumda bir fırsat. Bir özendirme, yaklaştırma, bütünleştirme meselesi. Burada yapılan şey, gündelik hayatta bu kadar zor üretilen şeylerin arasında bir sinerji yaratmaktır ve Vakıf bunu başarıyor. İstanbul'da bir doygunluk var. Görgün Taner bu doygunluğu kırmaya çalışıyor. Gayet doğal bir şey yapıyor. Adı jazz festivali olan bir etkinliğin içerisinde başka konserlere yer vermek festivalin yapısını bozmaz ki... Bu şöyle bir şey. Senin ve benim bir evimiz var. Evlerimize birilerini davet ettiğimizde, evimize girip çıkanlardan sonra artık o ev bizim olmamış mı oluyor?

Güzel bir yaklaşım.

Gene bizim evimiz oluyor. Ve o evlere girip çıkmalar bizim hayatımızı zenginleştiriyor. Görgün bir sahne yaratmaya çalışıyor ve bunu da ne pahasına olursa olsun yaratmaya çalışıyor. Nick Cave'den aldığı parayı götürüp Winton Marsalis'e veriyor. Bu bir tavırdır. Ne pahasına olursa olsun deyip böyle yapıyorsa, böyle yapsın. Bunun yanında eleştiri alıyorsa, bunu da göze almıştır. Akbank Jazz Festivali'nin de bu kadar kapalı olması, bu kadar marjinal olması eleştiriliyor. Eleştiriler bitmek tükenmek bilmez. Ama amaç bu etkinlikleri, paylaşımları çoğaltmak olabilir sadece. Negatif elektirik yaymak yapıcı bir yaklaşım değil.

Günceli Takip Edelim...

Aşağıda geçtiğimiz üç ay içinde jazz ve klasik türlerinin biraraya geldiği dünyada olup bitenlerden küçük bir demet bulacaksınız, ama iş bu satırlarla kalmayacak. Aşağıda değindiğimiz ve son çalışmalarıyla veya prömiyer kayıtlarıyla geçtiğimiz aylarda sıkça gündeme gelen bu bestecileri ve yorumcuları Jazz Dergisi'nin önümüzdeki sayılarında sizlere daha geniş bir şekilde tanıtmayı amaçlıyoruz. Şimdilik tadımlık olsun, eh bu arada günceli de takip etmiş olalım dedik...

Serhan Bali
obali@turk.net

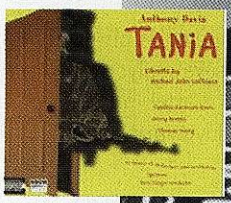

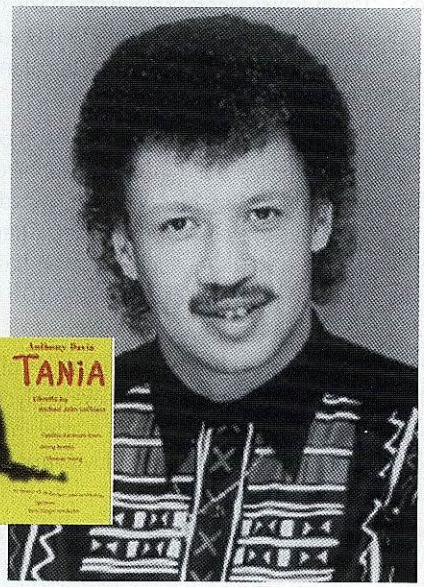

Anthony Davis'den Jazz Opera Türünde Bir Yapıt Daha; Tania

ABD'li besteci Anthony Davis'in jazz-opera türündeki 1992 tarihli Tania adlı yapıtı prömiyerinden tam 10 yıl sonra nihayet kayda alındı. Tania, besteci Davis'in, bugüne kadar altına imzasını attığı sahne yapıtları arasında jazz'ı en yoğun kullandığı opera olarak tanımlanıyor. Robert Schwartz operanın Michael John LaChiusa tarafından yazılan librettosunu şöyle nitelendirmiş: "Sürrealist, kara mizah yüklü ve yoğun bir şekilde popüler kültürle harmanlanmış". Schwartz, Operanın müziği için de: "Tania, Billie Holliday'in jazz'ını, Motown'ın R&B'unu, James Brown'ın Funk'ını ve Sondheim'ın akıcı lirizmini dengeli bir tarzda biraraya getirebilmiş bir opera" yorumunda bulunmuş.

Tania, yaklaşık 90 dakikalık süresiyle 20 sahneden oluşan tek perdelik bir sahne yapıtı. Konusu 1974'de meydana gelen ve seyri itibariyle ABD tarihinin en garip sayfalarından birini teşkil eden Patricia Hearst'ün kaçırılması olayına dayanıyor. Patricia Hearst (1954), Orson Welles'in Yurttaş Kane filmindeki basın imparatoru William Randolph Hearst (1863-1951)'ün torunu. 1974'de Symbionese Liberation Army (SLA) adlı devrimci bir örgüt tarafından kaçırılıyor. Sistemli bir beyin yıkamaya maruz bırakılıp örgütün banka soygunu dahil kirli işlerine bilinçli bir şekilde katılması sağlanıyor, bütün bunları da Patricia değil, bir takma isim altında yapıyor, Tania.

Anthony Davis'in, James P. Johnson (The Organiser) ve George Gershwin (Blue Monday, Porgy and Bess)'den günümüze uzanan çizgideki jazz opera geleneğine hem libretto hem de müzikler bağlamında çok renkli bir katkı olarak nitelendirebileceğimiz Tania adlı yapıtının prömiyer kaydının künyesi şöyle:

Anthony Davis; Tania

Cynthia Aaronson Davis (Patty-Tania); Avery Brooks Cinque); Thomas Young (Dad-Fidel); Julie Randall

(Mom-Betty Ford); David Lee Brewer (Husband-Che); Carol Plantamura (Friend-Gabi); Philip Larson

(Teko); Gay Anna Sarrferre (Yolanda); Jane Campbell Ellsworth (Gelina); Priti Ghandi

(Fahizah); OrranTanabe (TV Reporter); University of California (San Diego) Band/Rand Steiger

Koch International Classics CD 7467 (1:36:17)

Mark Anthony Turnage'den Dave Holland için "Bass Inventions"

İngiliz çağdaş müziğinin başarılı temsilcilerinden besteci Mark Anthony Turnage (1960)'ın kontrbasçı Dave Holland için bestelediği Bass Inventions adlı 2000 tarihli yapıtının Britanya prömiyeri 2 Şubat 2002'de Birmingham CBSO Konser Salonunda gerçekleştirildi. Yapıtın dünya prömiyeri ise 2001 senesinin Mayıs ayında Dave Holland tarafından Amsterdam'da yapılmıştı.

Turnage, geride kalan yüzyıllara kıyasla günümüzde olağanüstü zenginlik ve çeşitlilik barındıran Britanya klasik müzik yaşamının önde gelen genç temsilcilerinden biri. Turnage'ın bu kısa duyuru yazısında bizi ilgilendiren en önemli özelliği birçok yapıtında jazz öğelerine yer veriyor oluşu. Jazz gençliğinden bu yana Turnage için vazgeçilmez bir tutku olmuş hep, kariyerini klasik müzik çizgisinde sürdürme yolunu tutmuş ama yapıtlarında jazz'a yer vererek veya jazz müzisyenleri için besteleyerek gençlik tutkusunu canlı tutmayı başarmış. İşe piyanist Django Bates için 1993 yılında küçük bir yapıt bestelemekle başlamış 42 yaşındaki Turnage. Kısa bir süre sonra Alman Ensemble Modern topluluğu besteciden şöyle uzunca bir orkest-

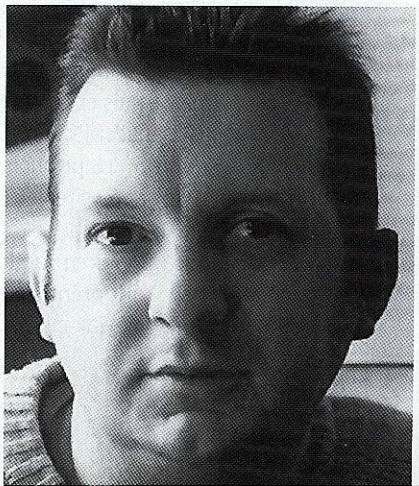

ra süiti yazmasını talep etmiş. Bu sipariş ortaya yaklaşık 70 dakika süren, toplam 30 parçadan oluşan orkestra ve bir jazz triosu tarafından yorumlanan Blood on the Floor adlı dünya prömiyeri 1996 tarihli bir yapıt çıkarmış. Yapıtın prömiyerinde Turnage'ın gözde iki jazz müzisyeni gitarda John Scofield ve davulda Peter Erskine de yer almışlar. Blood on the Floor'daki trio, gitar, davul ve saksofondan oluşuyor. Turnage yapıttaki jazz triosuna yer yer emprovizasyon olanağı da tanımış.

Turnage'ın geçtiğimiz Şubat ayında Britanya prömiyeri yapılan Bass Inventions adlı yapıtı ise başta da belirttiğimiz gibi kontrbasçı Dave Holland için yazılmış. Holland da Turnage'ın idollerinden biri olmuş gençliğinden bu yana. Onu ilk kez Miles Davis'in 1960'lı yıllarda çıkan In a Silent Way ve Bitches Brew adlı efsanevi kayıtlarında dinlemiş. "O yıllarda" diyor Turnage, "Dave Holland'ın ne bir İngiliz olduğunun ne de Guildhall Müzik Okulu'nda klasik müzik eğitimi gördüğünün farkındaydım".

Dileyelim Mark Anthony Turnage'ın Bass Inventions yapıtının da tıpkı Blood on the Floor(Argo 455 292) gibi bir an evvel CD kaydı yapılsın...

"Müziğin Kötü Çocuğu" George Antheil'dan bir Prömiyer Kayıt

George Antheil (1900-1959) hiç şüphe yok, 20.yüzyıl müziğinin en büyük olmasa bile en ilginç yaratıcılarından biri. Polonya asıllı bir ABD'li olan Antheil, adını müzik tarihine gelmiş geçmiş en aykırı yapıtlardan biri olan Ballet Mechanique ile yazdırmayı başarmıştır. 16 piyanola (mekanik piyano), 2 piyano, sirenler, ziller, uçak motoru pervaneleri gibi çok sayıda "enstrümanı" bir araya getiren yapıt 1926 Paris ve 1927 New York prömiyerlerinde skandallar yaratmış, olaylar çıkmış. Joyce, Pound, Yeats, Satie ve Picasso gibi dönemin ünlü aydınlarının desteğini kazanmasına rağmen Ballet Mechanique'den sonra Antheil deyiş yerindeyse bir daha belini doğrultamamıştı. Yaşamının son döneminde Hollywood'a yerleşecek ve sinema endüstrisine film müzikleri bestecisi olarak hizmet verecekti Antheil.

İlginç bir kişilik dedik ya Antheil için, kısa ömrü içerisinde şu yapıp ettiklerini saysak herhalde hak verirsiniz siz de... Besteciliğinin yanısıra polisiye öyküler yazmak, İkinci Dünya Savaşı sırasında Alman askeri gücü üzerine radyoda yorumlar yapmak, endokrinoloji yazıları kaleme almak, gazetede aşk acısı çekenlere hitaben köşe yazıları yazmak ve aktris Hedy Lamarr ile birlikte patenti kendisine ait bir torpido kontrol mekanizması icat etmek...

George Antheil'ın "Bad Boy of Music/Müziğin Kötü Çocuğu" adlı 1945 tarihli bir otobiyografik kitabı da bulunuyor halen piyasada (Samuel French, 1990).

Bu kısa tanıtım yazısına konu olan CD kaydına gelince; yapımcı firma Arte Nova bu prömiyer kayıt için "Jazz ve Klasik hiçbir dönemde 1920'lerde olduğu kadar birbirine yakınlaşmamıştı" sloganını kullanmış. George Antheil, jazz öğesine yapıtlarında yer veren yüzyıl başı bestecilerinden biriydi. Prömiyer kaydını burada sizlere duyurduğumuz 1922 tarihli 1. Piyano Konçertosu dışında Antheil'ın Jazz Sonata (1923) ve Paul Whiteman için yazılmış A Jazz Symphony (1925, 1955-revizyon), 1. Senfoni "Zingaresco" (1920-22), 6. Senfoni "After Delacroix" (1947-48) gibi içinde "Jazz" barındıran yapıtları bulunuyor.

Piyanist Michael Rische, George Antheil'ın 1922 yılında Berlin'de bestelediği ama bestecinin ölümünden sonra günümüze kadar yorumlanma olanağı bulamayan 1. Piyano Konçertosu'nu bir arkeolog müzisyen titizliğiyle 80 senedir durduğu tozlu raflardan 1999 yılında indirmiş ve 2001 yılında da Londra'da prömiyer icrasını gerçekleştirmiş. Rische'nin solist olarak yer aldığı, yapıtın prömiyer kaydı da geçtiğimiz ay piyasaya sürüldü:

George Antheil ; Piano Concerto No.1

Piano Concertos of the '20s: George Antheil, Aaron Copland, Arthur Honegger, Maurice Ravel Michael Rische, Piano Bamberg SO / Christoph Poppen

West German RSO Köln / Steven Sloane, Israel Yinon
Arte Nova 74321 91014 2

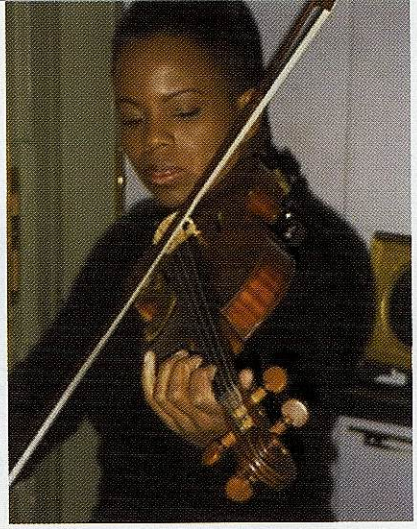

Niccolo Paganini'nin efsanevi kemanı "Il Cannone" bu kez Regina Carter'ın ellerine teslim edildi...

30 Aralık 2001, Pazar gecesi dünyanın birçok yerinde yaklaşan yeni yılın heyecanı yaşanırken İtalya'nın Cenova kentindeki Carlo Felice Opera Salonu'nda hazır bulunanlar benzeri bir daha kolay kolay yaşanmayacak olağanüstü bir konsere tanıklık etmenin heyecanı içindeydiler.

Gecenin yıldızları, 19. yüzyıl İtalyan bestecisi ve Şeytanın Kemancısı lakaplı Niccolo Paganini (1782-1840)'nin günümüzde de tılsımını koruyan il cannone adlı Guarneri yapımı kemanı ve günümüzün en başarılı jazz kemancılarından biri olan ABD'li siyahi sanatçı Regina Carter idi...

"Sanki daha önce hiç görmediğim bir erkekle evlenmek üzere kiliseye gidiyormuşum gibi hissettim" diyor Carter o gece konsere çıkmadan önceki duygularını özetlerken.

30 Aralık 2001 gecesi Regina Carter'a damatlık eden il cannone, Niccolo Paganini'nin kendisi kadar meşhur olan kemanı dedik. Bu enstrümana top gibi gürlemesinden yola çıkarak il cannone yani "top" deniyor çünkü alet çok güçlü ses üretmesiyle ünlü. 1742-43 yıllarında Cremona'da Giuseppe Bartolomeo Guarneri "del Gesù"nun elinden çıkmış. Guarneri "del Gesu" usta yine Cremona'lı bir başka usta olan Antonio Stradivari ile birlikte gelmiş geçmiş en iyi keman yapımcısı olarak kabul ediliyor. Paganini, 1840 yılında ölmeden evvel, geride bırakacağı 22 parçalık Amati, Stradivari ve Guarneri enstrümanlarından oluşan koleksiyonunun en değerli parçası olan il cannone'yi doğduğu şehir Cenova'ya bağışlamış. Bağrından çıkan ünlü evladının efsanevi enstrümanına ev sahipliği yapmak Cenova şehri için yıllar boyu büyük gurur vesilesi olmuş. Keman günümüzde de Cenova Belediyesi'nin mülkiyetinde. Belediye Binası Palazzo Tursi'de özel bir mahfazada saklanıyor ve bir yere götürüleceği zaman il cannone'ye mutlaka polist eskortu eşlik ediyor. O kadar meşhur ki

bu sene Cenova'da düzenlenen G-8 zirvesine katılmak üzere şehre gelen ABD Başkanı George Bush ilk önce bu kemanı görmek istemiş.

Il Cannone'nin bakımı, tamiri ve onu hangi kemancının çalacağı her sene üzerinde çok titizlikle durulan konular. Özellikle de çağırılacak misafir sanatçının seçiminde çok dikkat ediliyor. Bu konuda mutlaka Cenova Yerel Yönetiminden ve Valisinden, Paganini Komisyonu'ndan, İtalyan Kültür Bakanlığı'ndan ve kemanın bakımını, tamirini yapan uzmanlardan görüş alınıyor.

Il Cannone işte bu hassas seçim prosedüründen geçirilerek bugüne değin birçok ünlü kemancı tarafından çalındı. Örneğin Isaac Stern, Ruggiero Ricci, David Oistrakh, Schlomo Mintz, Gidon Kremer, Leonid Kogan, Zino Francescatti ve günümüzün genç yıldızlarından Ilya Gringolts, bu isimlerden sadece birkaçı.

Il Cannone'yi bugüne kadar hep klasik müzik kemancıları çalmış, peki neden şimdi ABD'li bir sanatçı ve neden Regina Carter? Bu soru Cenova Valisi Giuseppe Pericu'nun şu sözlerinde yanıtını buluyor: "Enstrümanı çok sık dışarı çıkarmıyoruz ama 11 Eylül Hadisesinden sonra Cenova ve New York arasında bir kardeşlik köprüsü kurabilmek ve dünyaya bir barış mesajı verebilmek amacıyla jazz'ı, New York'lu jazz kemancısı Regina Carter'ı ve Paganini'nin kemanını biraraya getirmenin iyi bir fikir olacağına karar verdik." İtalyan yetkililerin bu düşünceden hareketle jazz'ı ABD'nin klasik müziği olarak değerlendirdiklerini ileri sürmek herhalde doğru olur.

Bu demeçten sonra hemen ekleyelim ki konserden elde edilen gelirin hepsi 11 Eylül Fonu'na ve Sınır Tanımayan Doktorlar Örgütü'ne gitmiş. Cenova'nın ileri gelenleri kemancı seçiminde verdikleri bu cesur karardan dolayı doğaldır ki şehrin gelenekçi kesiminden epey tepki almış. Paganini'nin kemanının bir jazz müzisyeni tarafından çalınacak olması fikri Cenova'nın müzik elitinin hiç hoşuna gitmemiş ve Paganini Araştırmaları Enstitüsü'nü il cannone'yi aşağıladığına inandıkları bu tercihten vazgeçmeye zorlamışlar.

Bu özel gecenin mimarı olan besteci ve Teatro delsuono adlı deneysel tiyatro kurumunun yöneticisi Andrea Liberovici ise tutucu kesimin feryatlarına şöyle karşılık veriyor:

"Jan Kott, 'Shakespeare'i layıkıyla oynayabilmek için' derdi, 'ona ihanet etmeye mecbursunuz ve onun eserlerindeki ancak günümüz insanında yankısını bulacak temaları bulup çıkarmak zorundasınız'. Shakespeare'in gerçeği hala günümüze hitap edebiliyor, sadece yazıldığı döneme özgü oyunlardan bahsetmiyoruz. Keman için de aynı şey geçerli. Paganini yaşadığı dönemde hiçbir zaman 200 yıl öncesinin müziklerini çalmamış. Eminim günümüzde yaşasaydı o da şimdi jazz çalıyor olurdu".

Aslında püristlerin bu denli öfkelenmelerini gerektirecek bir durum yok ortada çünkü Regina Carter klasik müziğe topyekun yabancı bir kemancı değil zaten kendisini bu özel konser için seçen komitenin gelen tepkilere rağmen içini rahat tutan da bu. ABD asıllı Cremona'lı bir keman yapımcısı olan ve il cannone'nin bakımından sorumlu üç kişilik ekibin ilk 'İtalyan olmayan üyesi' unvanına sahip Bruce Carlson bu gerçeği şöyle ifade etmiş: "Klasik eğitimden geçmiş olması içimizi rahat tutan en önemli unsurdu". Carter daha 16 yaşındayken Detroit Tiyatro Araştırmaları Merkezi'nde Yehudi Menuhin'in ustalık sınıfına katılmış. Hocası, Carter'ı Menuhin'e dinletirken ona-biraz da iç geçirerek-öğrencisinin jazz çalmak istediğini söyleyince ünlü kemancı küçük kızı kendi haline bırakmalarını telkin etmiş ve kemanını aldığı gibi eline birkaç jazz melodisi çalmış.

"Sanki bana 'sorun değil bildiğin yolda devam et' der gibiydi, o an istediğimi elde ettiğimi hissettim" diyor Carter.

30 Aralık 2001, Cenova tecrübesinden yola çıkarak müziğin potansiyel gücü üzerine de söyleyecekleri var Carter'ın:

"Klasik müzikçiler 'jazz sadece kuru gürültüdür', jazz müzisyenleri de 'Klasik müzik artık müzelik olmuş ölü bir müziktir' demeye daima meyillidirler. Böyle bir konseri düzenledikleri için Valiye ve Cenova halkına şükranlarımı bildiririm. Müziksel anlamda bu konser çok büyük bir önem taşıyor. İnanıyorum ki sanatın içindeki tüm engelleyici sınırlar kaldırılabilirse zaman içinde oluşan önyargı, adaletsizlik ve ırkçılık da aşılabilir ve belki böylece eskide kalmış düşünme yöntemlerinden arınılıp sanat yoluyla insanoğlunun gelişimi üzerinde çok derin etkiler bırakılabilir".

Regina Carter'ın konserden önce unutamayacağı bir başka anı da il cannone ile yapacağı iki saatlik provası sırasında şahit olduğu manzara olmuş. Bir ritüeli andıran olay Palazzo Tursi'nin küçük bir odasında geçiyor. Carter'ın beklediği odaya elindeki çantasının içinde il cannone'yi taşıyan bir keman yapımcısı giriyor. Bu kişi önce odanın ısısını daha sonra rutubetini ayarlıyor ve odaya ilave bir masa getirtiyor, masanın üzerine kırmızı kadifeden bir örtü seriyor ve nihayet... çantanın kapağını açıp içindeki "mücevheri" Regina Carter'a teslim ediyor.

Bu sahne Carter'ı o kadar germiş ki "Kendimi okul müdürünün karşısında ayakta bekleyen bir öğrenci gibi hissettim" diyor.

Doğaldır ki Cenova konserinde jazz kemanının vazgeçilmez unsurları olan kemanın sesini amplifiye etme veya elektronik yoldan modifiye etme yoluna kesinlikle gidilmemiş. Hedeflenen, mikrofonun dahi kullanılmayacağı "bütünüyle akustik" bir konsermiş ve Regina Carter bütün bu şartlara uyacağını daha baştan taahhüt etmiş.

Son olarak Paganini'nin kemanı il cannone'yi çalan ilk Afrikalı-Amerikalı ve ilk jazz kemancısı olma şerefine erişen Regina Carter'ın 30 Aralık gecesi sahnedeki ekibine ve programına bakacak olursak...

Regina Carter o gece sahneye piyanoda Werner "Vana" Gierig, basda Chris Lightcap, davullarda Alvester Garnett ve perküsyonda Mayra Casales'den oluşan beşlisiyle çıkmış. Bu grup o gece başçı Darryl Hall'un yerine sahneye çıkan Chris Lightcap dışında Regina Carter'ın 2000 tarihli Motor City Moments adlı albümünde yer alan ekibin aynısı.

Regina Carter konserinde klasik müzik yapıtlarını jazz aranjmanlarıyla yorumlama yoluna gitmeyip büyük jazz sanatçılarından seçtiği yapıtlara programında yer vermiş. "Vana" Gierig'in piyanosu eşliğinde önce Billie Holiday'in "Don't Explain"i gelmiş, ardından Ella Fitzgerald'dan "The Music Goes Round and Round". Regina Carter bir de kendi bestesine yer vermiş o gece. Doğduğu şehir Detroit'in uzun kışlarına adadığı "Forever February". Final parçası seyirciyi coşturan "Chattanooga Choo Choo" olmuş. Salonu dolduran izleyicilerin ayakta ısrarlı alkışları sonucu ekip iki bis çalmış.

Bunlardan biri de Paganini'ye bir saygı duruşu yerine geçen Thelonius Monk'dan "Misterioso" olmuş.

Geceye ilişkin gülümseten bir not davulcu Alvester Garnett'dan geliyor: "İtalya'da pek görülmeyecek biçimde yani ayakta ve o kadar ısrarlı alkışlandık ki o gece daha fazla çalmak isterdik ama konser salonunun çalışanları için mesai saati dolmuştu ve fazla mesai işlemeye başlamıştı, biz de o yüzden bislere devam edemedik!"

Big Band Anıları

Ellington'un Meksika Konserleri

Orhan Argun

Duke Ellington ve orkestrası 1968 Eylül'ünde bir Güney Amerika turu yaptı ve dönüşte Meksika'da konserler verdi, dans partilerine katıldı. Borusan Kitaplığı'nda bulunan bir video kasette bu çalışmalardan alınan performanslar yer alıyor. İlk izlediğimde videonun aynı gece alınmış olduğunu düşünmüştüm. Ancak, Duke'un ceketinin renginin sık sık maviden kırmızıya dönüşmesinden, bir parçada bascının bıyıklı ve değişik tipte görünmesinden ve trompet bölümünde bulunan Cat Anderson'un solo ve hatta hiçbir tiz çıkış yapmamasından ötürü aynı kitaplıkta bulunan Ellington kitaplarına da göz atarak durumu anladım. Topluluk Mexico City'deki bu konser salonunda iki konser veriyor. Birinde veya birkaç parçada esas bascı rahatsızlandığı için Meksikalı bir müzisyen görev yapıyor. Anderson ya gününde değil, ya da videoyu çeken, müzikleri kaydeden Gary Keys ve ekibi onun öne çıkardığı parçaları bu videoya almamışlar. Bu video 1980'de hazırlanarak müzik severlere sunulmuş. Gary Keys, stüdyosuna davet ettiği Russell Procope ve Cootie Williams ile konuşmalar yapmış ve bunları parça aralarına yerleştirmiş. Bir de 1950'lerden gelen siyah beyaz eklemeler var. Ayrıca Live in Mexico adlı müzik CD'si de yayınlanmış ki bunu İstanbul'da bulabilirsiniz.

Orkestranın kadrosu şöyle; Johnny Hodges, Russell Procope, Paul Gozalves, Harold Ashby ve Harry Carney, sax bölümü; Cootie Williams, Cat Anderson, Mercer Ellington, Herbie Jones, trompetler; Lawrence Brown, Buster Cooper ve Chuck Conners, trombonlar; Jeff Castleman bas, Rufus Jones davul ve Trish Turner bayan vokalist.

Video, Procope'un "O Allahın en sevgili kullarından biriydi" sözleriyle açılıyor ve şahane bir Satin Doll dinliyoruz. Geçen yılki Ellington anılarında Leonard Bernstein'in bu parçasının ilk stüdyo kaydını dinlediğinde pek beğenmediğini ve onu haklı bulduğumu yazmıştım. Bu performansı dinleseydi çok beğeneceğinden eminim. Ana tema ile ara temanın ilk cümlesini bariton liderliğinde unison sax'lardan dinliyoruz. Yedi dakikadan fazla süren icrada şefin piyano soloları harikulade. Gonzalvez ve Cootie sololarından sonra bascı öne çıkıyor ve çok alkışlanan bir modern solo yapıyor. Ne yazık ki bu genç, yakışıklı ve beyaz bascı bir iki ay sonra orkestrayı terk etmiş. Zaten yeni katılmıştı ve böylece jazz tarihinin en iyi orkestrasında sadece birkaç ay çalmış oldu.

İlk konuşmada Cootie orkestraya 1928'de katıldığını ve daha önce hiç kullanmadığı plunger surdini ile altı ay prova yaptıktan sonra icralarda bu surdin ile solo yaptığını anlatıyor ve hemen ikinci parça başlıyor ki bu bir medley ve başyapıtlardan oluşuyor. Önce Black and Tan Fantasy ve Cootie ile Brown plunger'ları ile öndeler. Arkada Procope alto pasajını bekliyor, ondan sonra da Cootie'den solo geliyor. Medley'in ikinci başyapıtı Creole Love Call'da Procope klarinet solosu yapıyor. Son başyapıt The Mooche ve Cootie'nin güçlü soloları ve kreşendo ile bitiyor, çok alkışlanıyorlar.

Konuşmada Procope orkestraya 1946'da katıldığını ve 28 yıl çaldığını söylüyor. Duke ile çalışabilmek her müzisyenin idealiydi diyor. Duke'un piyanosu ile Happy Go Lucky Local başlıyor. Şef oturduğu yerde ve bazen ayağa kalkarak dans figürleri yapıyor, bu performansından büyük keyif ve heyecan duyduğu muhakkak. Orkestra 1960'lara kadar turnelerinde treni ve o zamanlardaki buharlı treni seçerdi. Sanıyorum, Duke bu tren seyahatlerindeki sesleri bu yapıtında canlandırıyor. Monoton bir tempoda çalındığı halde canlı yayınlarda ve orkestrayı seyrederseniz beğeniyorsunuz.

Parça arasında gene sözü Russell alıyor ve birarada en uzun süre çalan sax bölümünün kendileri olduğunu belirtiyor ki bu tüm orkestra için de doğru olabilir. Bu konuşmadan sonra The Mexican Suite başlıyor. Kitaplardan öğrendiğime göre, Ellington'un o yıllarda bestelediği bu uzun yapıtın bazı bölümlerini dinliyoruz burada. Anladığım kadarı ile üç bölüm var bu performansda. Her bölüm tabii piyano ile başlıyor ve Duke çok güzel çalıyor. Piyanoya davul ve bas katıldıktan sonra Latin tempoda orkestra bölümlerini dinliyoruz ve Harold Ashby öne çıkarak tenor solosuna geçiyor. Orkestraya yeni katılmış Ashby, Gonzalvez'in aksine fazla hareket etmeden, eğilip bükülmeden solo yapan ve çok güzel cümleler kuran bir müzisyen. Duke ayakta, büyük keyif alıyor, sonra taburesine oturuyor ve ikinci bölüme geçiyor. Sakin, romantik cümlelerden sonra tekrar latin tempo başlıyor. Ellington, sax bölümü aranjmanlarını başkaları kopya etmesin diye çok gizlermiş. Filmden ve müzikten görüp dinlediğim kadarı ile önce bariton dışında sax bölümü unison biçimde çalıyor ki bu çok

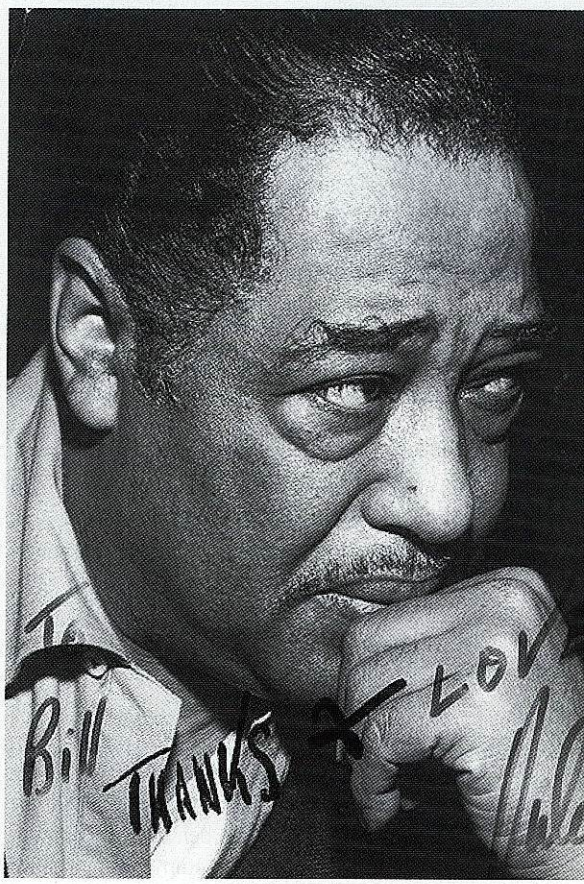

değişik bir stil. Sonra, iki sax müzisyeni dinlenirken yani çalmadan otururken, bariton, tenor ve klarinetten oluşan üç müzisyenden çok güzel bir tını duyuyoruz. Orkestra sesi kısılıyor ve piyano ile 3. bölüm başlıyor ki en heyecanlı bölüm bu, genellikle kreşendo çalıyorlar ve tüm müzisyenler görevde. Bu arada trompet bölümünde beş müzisyen görüyorum. Eski müzisyenlerden Willie Cook'un da turneye katıldığını yazıyorlar kitaplar, belki o da çaldı o akşam orkestra ile. Çeyrek saat süren performans Duke'un piyano vuruşları ile sonra eriyor ve müthiş alkış alıyorlar. Dinleyicilerle birlikte tüm müzisyenler ayakta.

Sözlü bölümde Russell Ellington şefliğinde çalışmanın büyük şeref olduğunu, Ellington orkestrasından sonra gidilecek yerin New York Filarmoni olabileceğini belirtiyor. Ellington bestelerinin ilelebed çalınacağını söylüyor. Bundan sonra videodaki tek vokal parçası geliyor ve çok cazip Trish Turner, It Don't Mean adlı ünlü swing'i söylüyor, kendine has değişik bir stili var, bir ara Duke ile karşılıklı dans ediyorlar. Oldukça kısa süren vokalden sonra Johnny Hodges'in altosu ile öne çıktığını görüyoruz. O yıllarda Hodges aynı parçalarda başrol üstlenir ve çalardı. Bunlar I Got It Bad ve Things Ain't That

They Used To Be, adlı parçalardı. Birincisi slow, ikincisi swing tempoda. Hodges tabii yıllardır birbirine benzer sololar yaptığı için çok sakin ve soğukkanlı biçimde görevini yerine getiriyor.

Konuşmanın da konusu Hodges ve onun Ellington orkestrasından önce Chick Webb ile de çalışmış olduğunu öğreniyoruz. Bu arada müzisyenlere takılan değişik isimler söz konusu ediliyor. Hodges'in takma adı önce Pally imiş, Ellington orkestrasında ise ona Rabbitt (tavşan) diyorlarmış. Gary Keys, Williams'a takma adını sorduğunda şu cevabı alıyor: Ben çok küçük bir çocuk iken büyüklerim bir jazz konserine götürmüşler, dönüşte ne işittiğimi sormuşlar, ben de "kuti kuti kuti" diye cevap verince adım Cootie oldu ve hiç değişmedi. Russell konserlerde sık sık çaldıkları Mood Indigo adlı başyapıtdan bahsederek bu durumdan hiç rahatsızlık duymadığını, her solosunda değişik cümleler kurmaya gayret ettiğini söylüyor ve 1950 başlarında alınan siyah beyaz bir müzik klibi seyrediyoruz. Genç Russell önde klarinet solosu yapıyor ama daha önce iki plunger surdinli trombonu görüyoruz ki bunlar Quentin Jackson ve Britt Woodman ana temayı seslendiriyorlar. Daha sonra Willie Cook trompet solosu yapıyor, Duke'un piyanosu ile parça bitiyor. Duyduğumuz alkışların gerçek mi yoksa sonradan mı eklenmiş olduğunu pek anlayamadım. Parçanın hemen arkasından bu kez Mexico City konserlerinden Mood Indigo geliyor. Orkestra önündeki mikrofon başında Carney bas klarinet, Brown plunger surdinli trombon ve Procope da klarinet çalarak ana temayı veriyorlar. Siyah beyaz klipte de iki trombon arasında Carney ve bas klarineti vardı. Bu da Ellington'un monotonluğu önlemek, orkestrasına yeni sesler getirmek için aranjmanları nasıl değiştirdiğini kanıtlıyor. Mood Indigo'nun ana temasını seslendiren üçlü ve çaldıkları aletler sık sık değişiyor. Ana temadan sonra Russell'ın pes perdede klarinet solosunu işitiyoruz. Gary Keys bu performansı nedense kısa kesmiş, her çalınışta Duke çok güzel sololar yapar, bunlar bu videoda yer almamış, CD'de de yok.

Bundan sonraki konuşmada Billy Strayhorn saygı ve özlemle anılıyor. Cootie ve Russell Ellington'un harmonilerini en iyi anlayan ve uygulayabilen müzisyenin Billy olduğunu belirtiyorlar. Sanıyorum, bu nedenledir ki birçok yapıtı düzenleyenin veya piyano solosu yapanın Duke mu, yoksa Billy mi olduğunu ancak uzmanlar ve Ellington müzisyenleri bilebiliyor. Daha önce de yazmıştım, Masterpieces by Ellington adlı yapıtı 1930 ortalarında dinlemeye başladım ve tüm piyano sololarının Duke tarafından yapılmış olduğunu düşündüm. Ancak 1990'larda CD'yi alıp albümü ve notları da dikkatle okuyunca bazı parçalarda Billy'nin piyanoyu çaldığını öğrendim. Aranjmanlar da öyle, bu Ellington düzenlemesi dediğimiz birçok parçada düzenlemeyi yapan kişi Billy'dir.

Bu konuşmadan sonra doğallıkla Billy'nin en ünlü aranjmanı geliyor ekrana. Take The A Train. Son yıllarda yayınlanan CD'lerin çoğunda bu performans yer aldı. Özellikle baştaki introdan bunu anlamak mümkün. Bascı Jeff'in modern eşliği çok değişik ve ilginç. Parça başlamadan önce Duke bir anons yapıyor ve dinleyecekleri eserin ilk pasajın piyanistin çalacağını bildiriyor ve böylece güçlü alkışlarla başlayan performans baştan sona büyük bir başarı ile çalınıyor. Önce Jeff'in, sonra Rufus'un katılımı ile başlayan üçlü sanıyorum bir vals temposu kullanıyor, belki bunun jazz müziğinde başka bir adı var. Bir süre önce swing temposu geliyor ve tüm orkestranın güçlü sesini duyuyoruz. Trompet bölümünden keskin ve kıvrak bir sound geliyor. Cootie'nin solosuna gelince, 1941'deki ilk stüdyo kaydından bugüne kadar her müzisyen o kayıttaki Ray Nance sololarına benzer sololar yaptılar, bu adeta bir kural oldu. Cootie de aynı şeyi yapıyor ve parçanın sonuna kadar, orkestra eşliğinde onun çalışını duyuyoruz. Parça bittiğinde büyük alkışlar geliyor ve trompetçi mutluluk içinde çevik adımlarla arkadaki bölüme çıkıyor, yerine oturuyor. Videonun bendeki en önemli etkisi Cootie Williams'a duyduğum hayranlığın iki kat artması oldu. Onu hem müzisyen ve hem de nazik, terbiyeli bir insan olarak çok takdir ettim. Hele takma adını nasıl aldığı hikayesini hiç unutamam.

Konuşma bölümünde Russell orkestra ile geçen 28 yılı büyük bir mutluluk duyguyu ile anımsadığını, platformdaki yerini aldığı her gece tüm kişisel ve ailevi sıkıntılarını unutup çalgısını çaldığını, bundan zerre kadar bıkkınlık duymadığını vurguluyor. Cootie de ona katıldığını belirtiyor.

Müzik başladığında mikrofon başında Harry Carney'i bariton saxı ile birlikte görüyor ve dinliyoruz. O yıllarda Sophisticated Lady adlı parça Ellington'un ırkına büyük sevgi duyduğunu, beyazlardan gördükleri hakaret ve aşağılamaları protesto ettiğini hep biliyoruz. LP ve CD halinde yayınlanan My People adlı yapıtında, siyahların nasıl tarlarda ter dökerek pamuk topladılarsa, cephelerde de düşmana karşı öyle savaştıklarını ve madalya alıp ülkeye döndüklerini vesaire söyler. Bu bakımdan, müzisyenlerinin beyazlarla kıyas kabul etmeyecek nefes gücüne sahip olduklarını kanıtlamak amacıyla mı Carney'in son notayı bir dakikadan fazla üflemesine izin verdi, doğrusu bilmiyorum. Belki de bu sadece Carney'in arzusu idi, çünkü diğer müzisyenler böyle birşey yapmadılar. Cat Anderson tiz trompet çıkışlarını minimum derecede tuttu.

Sözlü bölümde iki müzisyen, Carney'in turnelerde veya tatil gezilerinde Duke'un özel şöförlüğünü yaptığını, bundan büyük mutluluk duyduğunu söylüyorlar. Şefin ölümünden kısa bir süre sonra bu aslında çok iyi kalpli nazik müzisyen de öldü. Bu arada Duke'un hastalığı da konuşuluyor ve son aylara kadar Ellington'un orkestrası başında olduğunu belirtiyorlar.

Videonun son müziği Do Nothin' Till You Hear From Me ve Lawrence Brown trombonu ile döndü. Demek ki, bu da onun şov parçası. Bir ara sürgüyü sol eliyle kullandığını görüyoruz ama galiba bu teknik bir sebepten, seyredenlere öyle geliyor.

Bir başka videodan alınma Take The A Train'i dinlerken ekranda müzisyenlerin adları, Ellington'un cenaze töreninden gelen ve ABD başkanı ile çekilen fotoğrafları, 1973 yılında kendisine Müzik Doktoru ünvanı verildiğina dair gazete haberleri vesaire görüyoruz ve Memories of the Duke adlı video böylece sona eriyor.

Gary Keys ve ekibi gerek video çekimlerinde, gerekse müzik kayıtları konusunda ve CD hazırlanmasında daha üstün kalitede görev yapabilirlerdi diye düşünüyorum ama buna da şükür dememiz gerek, Çünkü Duke Ellington ve orkestrasının ne yazık ki fazla filmi veya videosu yok galiba. Borusan Kitaplığında bir video kaset daha var, bir kez seyrettim ve dinledim. Umarım gelecek Ellington anılarında bundan da söz ederiz.

"İkinci" Beşli ve "Plugged Nickel"

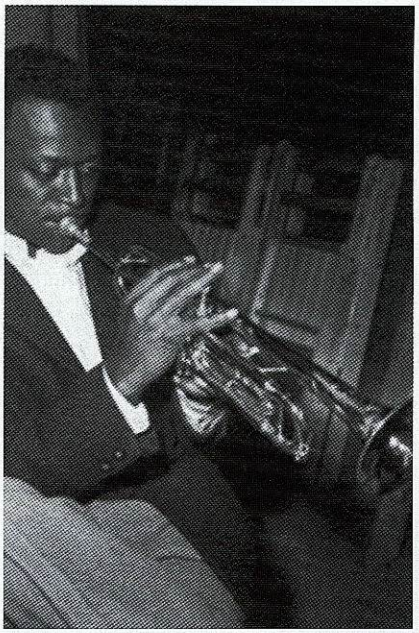

Miles Davis'in Ekim 1965'te Chicago'daki "Plugged Nickel" isimli mekanda, sonraları jazz'ın kaderini değiştiren gruplardan olma özelliğiyle anılacak olan o meşhur "ikinci" beşlisiyle, iki gece ardarda verdiği iki ilginç konserden "Highlights From The Plugged Nickel" isimli kara kapaklı bir CD sayesinde haberdar olmuştum.

Berke Özcan
berkecanozcan@hotmail.com

"Highlights From The Plugged Nickel" isminden de anlaşıldığı gibi bu iki gecelik konser dizisinden seçme parçalar içeren bir CD'dir. Çok sonraları, Sony'nin bu iki gecelik konserin tamamını sekiz CD'lik bir set halinde piyasaya sürdüğünü bir yerlerden duyup İstanbul'daki bütün müzik mağazalarını talan etmiştim. Nedense, seçmelerden oluşan CD'nin bana yeterli gelmeyeceğini hissediyordum. Bu setin oldukça pahalı bir fiyatı olacağını biliyordum ve tabii ki ödemeye hazırdım, fakat arayışlarım sonuçsuz kaldı. Umudumu yitirdiğim bir dönemde, dostum Ersin Ancel bu sete olan hasretimi bildiğinden İstanbul sokaklarında yaptığım araştırmalar kadar yoğun bir başka araştırmayı, benim için, San Francisco sokaklarında yapmış ve bıktırıcı nitelikteki onbir günün sonunda seti elde etmeyi başarmış. Doğumgünümden yalnızca bir gün evvel sonsuz güzellikteki hediyesini aldığımda yazıma kısa bir teşekkürle başlamam gerektiğine zaten karar vermiştim: Kendisine teşekkürü bir borç bilirim.

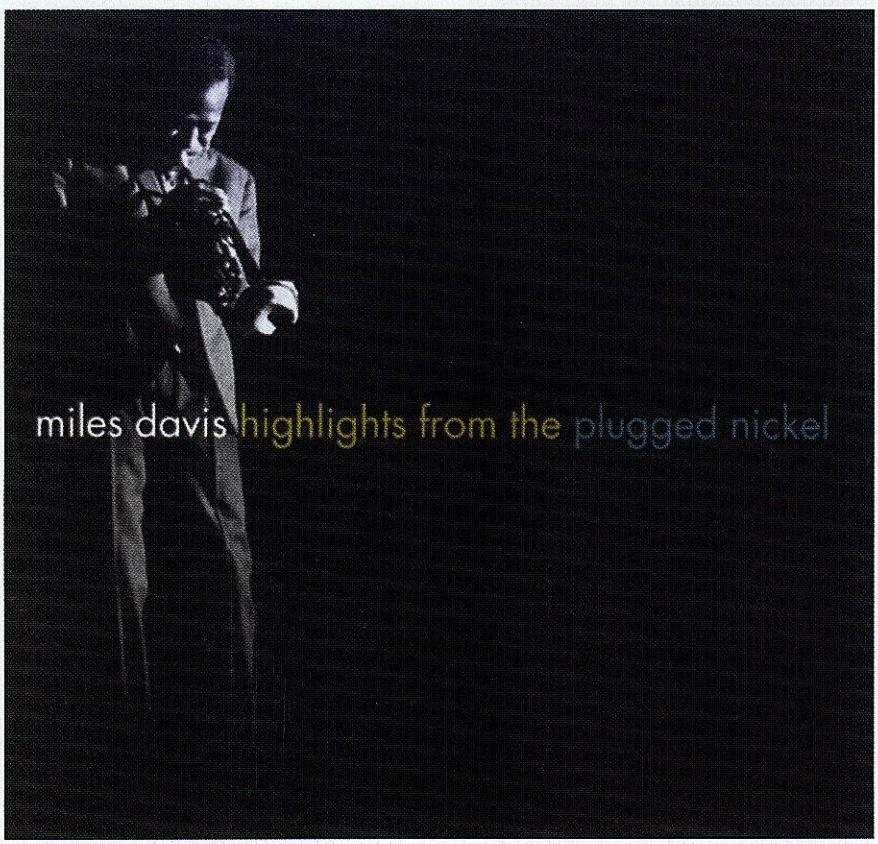

Bu iki gecelik konserin üzerinden geçmeden önce Miles Davis'in "ikinci" beşlisinden biraz bahsetmem gerek: 1960'lı yılların başında Miles Davis'in "Kind Of Blue" dönemlerini birlikte geçirdiği piyanist Wynton Kelly, basçı Paul Chambers, saksofoncu John Coltrane ve davulcu Jimmy Cobb kendi yollarını çizmek adına Miles'in grubunu bıraktılar. Zaten o yıllarda Miles'in grubunu bir okul gibi kabullenmek, belirli bir süre boyunca Miles'e eşlik etmek ve sonunda ayrılıp kendi liderliğinde yeni bir grup oluşturmak John Coltrane ve benzeri bir çok ismin yaptığı genel bir davranıştı; çok sonraları, Miles Davis'in, John Coltrane'nin kendi grubunu kuruşunun hikayesine benzer başka hikayelere "Miles Otobiyografi" içerisinde yer verdiğini rahatlıkla görebilirsiniz.

Dağılmak zorunda kalan "birinci" beşlinin ardından, 1963 yılında, "Eastman School" diplomalı ve "Manhattan School Of Music"teki yüksek öğrenimini yeni tamamlamış olan, henüz yirmibeş yaşındaki bascı Ron Carter, Miles'in kurmak istediği yeni gruba dahil olan ilk müzisyen oldu. Böylece Miles'in ikinci" beşlisinin temelleri de atılmış oldu. Ron Carter aynı zamanda çello çalan bir müzisyendi ve gruba girdiği dönemlerde basçılığının yanısıra çello çalışını da ön plana çıkaran bir albüm çalışmasını yeni tamamlamıştı.

Gruba katılan ilk müzisyenin bir basçı olması seçimi yapılacak ikinci üyenin de bir davulcu olacağının habercisiydi. Böylece Miles, kurmak üzere olduğu beşlisi için uygun bir davulcu aradığı gecelerden birinde Jackie McLean ve grubunun verdiği bir konseri seyretmeye karar vermiş ve bu sayede genç davulcu Tony Williams'ı ilk kez dinleme şansını yakalamıştı. O yıllarda halen "Anthony Williams" olarak tanınan Tony Williams, henüz onyedi yaşında olmasına rağmen çalışındaki cesaretli yaklaşım ve üstün yeteneği sayesinde Miles'in gözüne anında ilişivermişti.

Miles'in, daha sonraları, Tony'nin yeni beşliye katılması konusunu uzun bir süre boyunca beraber çalıştığı davulcu arkadaşı Philly Joe Jones'e danışmış olduğunu kendisiyle yapılmış olan bazı eski röportajlarından okumuştum. Tony Williams, Miles'ın teklifi üzerine beşliye katılan ikinci kişidir. Bunlara ek olarak, Tony Williams, "ikinci" beşli dönemi boyunca Miles'e trompetini çalışması konusunda baskı yapma cesaretini gösteren tek kişi olması özelliğiyle de dikkati çeker!

Artık sıra piyaniste gelmişti, yirmiüç yaşındaki Herbie Hancock zaten iki senedir New York'ta Donald Byrd'e eşlik ediyor olduğundan ünlenmeye başlamıştı ve "Watermelon Man" isimli kompozisyonu sayesinde eleştirmenler arasında adından fazlaca bahsedilen biri haline çoktan gelmişti. Byrd, Herbie Hancock'un Miles tarafından seçilen kişi olmasını açıklayıcı nitelikte bir cümleyi daha o zamanlardan söylemiş bulunuyor: "O, Bill Evans, Ahmad Jamal ve Hank Jones arasında bir geçiştir". Piyanist sorununu da hallederek çekirdek kadroyu oluşturmasının ardından, Miles, yeni grubunda üflemeli alet çalan başka bir eşlikçinin de arayışı içerisindeydi.

George Coleman gruba önlerindeki bir sene boyunca tenoruyla eşlik etti. Coleman dönemi boyunca Miles yeni müziğiyle ilgili hedefine tam olarak ulaşamamış olduğunu düşünüyor ve aslen, başka bir saksofoncu arayışı içerisinde bulunduğunu hissediyordu. Bu bir senenin ardından, 1964 senesinin yaz aylarına doğru, George Coleman'ın yerini Jazz Messengers ile yaptığı çalışmalar sayesinde yeterli üne kavuşmuş olan otuzbir yaşındaki Wayne Shorter aldı. Bu noktada hemen eklemek istediğim ufak bir detay da var: "Miles Otobiyografi"den hatırladığım kadarıyla George Coleman'ın gruptan ayrılışında, Miles'in şahsi isteğinin haricinde, Tony Williams da fazlasıyla etkili olmuş; Coleman'ın müziğe ve çaldığı cümlelere bir "kusursuzluk" havası verişi davulcunun hoşuna gitmeyen bir yaklaşım biçimiymiş. Bu ufak detayın ötesinde, Wayne Shorter gibi bir müzisyenin George Coleman'ın yerine alınışı olayı Miles Davis'in "ikinci" beşlisiyle hedeflemekte olduğu müziğin gerçek yönüyle ilgili bazı ipuçları taşımaktadır: Miles Davis, bu seçiminde Wayne Shorter'ın hızlı tempolu parçalardaki o cüretkar çalımını, öte yandan "ballad" nitelikteki parçalardaki soyut yaklaşımını esas almış olmalıydı. Coleman ve Shorter arasında yapılmış olan bu tercihten bahsederken, "Kind Of Blue" zamanlarından 1964'ün başına kadar, Miles'in, müziğini esrarengiz bir evrimleşme sürecine salıvermiş olduğunu da gözönünde bulundurmak gerek.

Beşlinin kısa tarihçesini beraberce yapmış oldukları kayıtlarla ilgili son bir paragrafla, artık bitirmek istiyorum: Coleman'ın gruba eşlik ettiği senenin Mart ayında, New York'ta, "Seven Steps To Heaven" isimli albümün bir bölümü bu beşli tarafından, diğer bir bölümü de, Hollywood'da, çekirdek kadro harici başka stüdyo müzisyenlerinin (piyanist Victor Feldman ve davulcu Frank Butler) geçici katılımıyla kaydedildi; bu kayıtlar sayesinde Miles Davis 1968'in sonuna kadar sürecek olan "ikinci" beşli dönemine girmiş sayılır. Miles'in 1968'den itibaren başlayan "elektrik dönemine" kadar liderliğini yaptığı beşli, daha sonraları, bir üst paragrafta bahsettiğim tam kadrosuyla, sırasıyla şu albümleri kaydetmiştir: E.S.P. (1965), Miles Smiles (1966), Sorcerer (1967), Nefertiti (1967), Miles in the Sky (1968) ve Filles de Kilimanjaro (1968).

Konser repertuarından bahsetmeden önce, kayıtların yapıldığı bu mekandan birazcık bahsetmek istiyorum. İlk olarak, "Plugged Nickel" denilen bu mekanın halen faaliyet gösterip göstermediğini bilmiyorum, çünkü Chicago'da hiç bulunmadım. Fakat bu CD'leri dinlerken oradaki atmosferle ilgili bir çok görüntü geçiyor gözlerimin önünden. Bu atmosferin hayalini rahatlıkla kurabiliyor olmamın, öncelikli olarak, elimdeki kayıtların fazlasıyla "samimi" olmasından kaynaklandığını söylemem gerek. Bu kelimeyi kullanmaktaki amacım kayıtların o iki gece boyunca barda yaşanan tüm devinimi olduğu gibi yansıttığını hissebiliyor olmamdır. Sanırım Sony firması da bu "samimi" havanın büyüsünü bozmamak adına mümkün olduğunca çalışmış. Örneğin, Miles'in zaman zaman sahne üzerinde gezindiği, mikrofonuna uzaklaşması ya da fazlaca yaklaşmasından anlaşılabiliyor. Sahne üzerindeki bu gezinmelerinden ötürü, o zamanlar, Miles'in seyircilere sırtını dönmeye henüz başlamamış olduğunu düşünüyorum (1980'lerde Miles'in kendi sahnesinden başka herhangi bir şeyle ilgilenmediği dönemler olmuştur!). Kafamdaki atmosferi biraz daha tasvir etmeye çalışacağım: O gece barda bulunan bazı müşterilerin birbirleriyle yaptıkları konuşmaların ve Miles'e seslenmelerinin netlikle seçilebilmesinden masaların sahnenin çok yakınlarında bir yerlerde olduğu hissine kapılıyorum. Ortam, tahminen, oldukça karanlıktı ve sahneye yakınca kurulmuş masalarda oturmakta olan dinleyicilerin suratlarında belli belirsiz tebessüm vardı, ve tabii içkilerini yudumluyorlardı. Hemen bura-

da "Highlights From The Plugged Nickel" isimli CD'nin arka kapağında bulunan "Martini ve Zeytin" fotoğrafını hatırlatmadan edemiyorum. Sonra, o dönemlere ait kara suratlı para kasası kendini kolundan tutulup aşağı doğru çekildiğinde çıkardığı o özgün "kling!" sesiyle belli ediyor, tabii bu durum Miles'e oldukça yakın olma şansına erişmiş bazı "ilginç" müşterilerin hesaplarını ödeyerek barı terketmek üzere son hazırlıklarını yaptıkları anlamına da geliyor. Kasanın tozlu sesinin üzerinden kısa bir süre geçiyor ve yine kasanın yakınlarında durmakta olduğunu tahmin ettiğim bir telefon defalarca çalıyor. Barmenin telefona cevap vermeyişini onun da kendini sahnedeki müziğe iyice kaptırmış olmasına bağlıyorum. Sonraları, konser boyunca kendine yerlere atan iki-üç tane bardağın çıkardığı sesleri de duymak, inanın, hoş bir duygu.

Beşlinin oluşumu ertesinde, Miles, yeni grubunun tüm gücünü ortaya koyacak nitelikte bir repertuarı hazırlayabilmek için epey vakit harcamak zorunda kalmış. Müzik eleştirmenlerince oluşturulan bu repertuar üç kategoriden oluşmaktadır: Blues ve jazz standartları, romantik "ballad"lar ve swing yaklaşımıyla çalınabilecek diğer popüler parçalar. Aynı eleştirmenler, Miles'in, yeni repertuarını oluşturması sırasında, müziğine her dönemde hayranlık duyduğu Ahmad Jamal'dan ve bir müzikal geçmişi ortakça paylaştığı Gil Evans'tan etkilendiğini de söylerler. Eleştirmenlerin söylediklerinin haricinde, "Miles Otobiyografi"de Miles'in Ahmad Jamal'a olan hayranlığının çok açık bir şekilde yazılmış olduğunu, zaten, görürüz.

İki gecelik "The Plugged Nickel" programı için belirlenmiş repertuar şu sırayı izliyor: If I Were A Bell, Stella By Starlight, Walkin', I fall In Love Too Easily, The Theme, My Funny Valentine, Four, When I Fall In Love, Agitation, 'Round About Midnight, Milestones, All Of You, Oleo, No Blues, I Thought About You, On Green Dolphin Street, So What, Autumn Leaves, All blues, ve son olarak Yesterdays. CD'leri ilk defa dinlerken Miles'in, parçaları yukarıda bahsettiğim bu üç kategorinin hangisine yerleştirmiş olabileceğini tahmin etmeye çalıştığımı hatırlıyorum..

Bu iki gecelik konserin her saniyesinde bir derinlik var. Miles, müzisyen arkadaşlarını ve dinleyicileri belli belirsiz bir karanlığın içine sürüklemeye çalışıyor. Bahsettiğim bu karanlık bana Orhan Pamuk'un Kara Kitap'ındaki Galip'ini anımsatıyor. Pamuk'un Galip'e yaptırdığı arayışın bir benzerini Miles Davis de müzisyen arkadaşlarına yaptırıyor. Miles'in içinde bulunduğu o yoğun "arama" dönemini Galip'in arayışına benzetmek belki benim haddime değildir, ama siz bu benzetmeyi Miles Davis'e ve Orhan Pamuk'a olan hayranlığımın göstergesi olarak kabul ediverin.

Parçalar genellikle on dakikanın üzerinde bir süre boyunca yorumlanıyor, her müzisyen dakikalarca solo çalıyor, fakat bu uzunluğun ardından bir bıktırıcılık veya sıkıcılıktan bahsetmek söz konusu bile olamaz. Böylesine yoğun bir konsantrasyonun bu kadar uzun süreler boyunca korunabilmesi oldukça şaşırtıcı, tabii bunun yanında bu müzisyenlerin genç, yetenekli ve birbirleriyle yeni yeni çalıyor olduklarını da gözardı etmemek gerek. Gerçekten de müzikte bir deneysellik ve dolaylı yoldan bir "yenilik" havası hakim. Bu paragrafta söylemek istediğim şeyi iyice açıklığa kavuşturacağına inandığımdan Miles'in yeni grubuyla ilgili yaptığı ufak bir açıklamayı da hemen yazmam gerek: "Kendisini oluşturan müzisyenlerin yeterince iyi olduğu ve yine bu kişilerin birbirleriyle çalmaktan zevk aldığı bir grup için bir müddet beraber çalmamanın, her zaman, iyi olduğuna inanmışımdır. Böylelikle sonunda çalınan müzik daha taze olacaktır, ve sanırım Plugged Nickel'de elde ettiğimiz tazeliğin de asıl kaynağı da buydu".

Ayrıca, parçaların Miles'in uzun zamandır çalmadığı tempolarda yorumlanmış olması da dikkati çeken başka bir durum. "İkinci" beşlinin işe bu denli "hızlı" başlamasının asıl kaynağı, tabii ki, Tony Williams! Miles, grubun bütün ateşini Tony'den aldığını, olan bitenin sadece Tony'nin etrafında döndüğünü, o dönem yayınlanan bütün röportajlarında, söylemiş. Sadece iki gecelik bir konserin tam kayıdının sekiz CD'ye sığmış olması da grubun kaba sığmayan enerjisinin bir diğer ispatı olsa gerek. Grup gece başına dört set boyunca sahne almış ve her bir setin bir saatten biraz daha fazla sürdüğünü düşününce etkilenmemek mümkün değil.

Miles'in "ikinci" beşliyle ilgili bu yazıyı yazarken yaptığım araştırmalar sonucunda ilginç bir şey öğrendim: 1960'lı yılların en başlarında, John Coltrane'nin Miles'in grubundan ayrılması söz konusuyken, Miles, Wayne Shorter'den Coltrane'nin yerini almasını istemiş fakat Wayne Shorter, Art Blakey'nin grubuyla epey meşgul olduğu için bu teklifi geri çevirmek zorunda kalmış. Bu bilgiyi edindikten hemen sonra "kader" denilen şeyle ilgili olarak kafam biraz daha karıştı. Acaba Wayne Shorter Miles'in teklifini o zaman kabul etseydi bu efsanevi "ikinci" beşli dediğim dönem gerçekten olur muydu? Tabii, bu sorunun cevabını asla bilemeyeceğim.

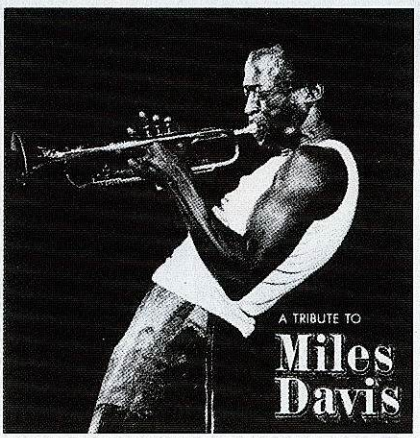

Elinizdeki bu dergiyi okumakta olan kitlenin büyük bir bölümü böylesine önemli bir grubun varlığından zaten haberdardır ve umarım bu yazı gruptan haberdar olmayan diğer okurların gözünde de teşvik edici bir özellik kazanmıştır. Miles'in "ikinci" beşlisiyle ilgili daha detaylı bilgiyi "Miles Otobiyografi"nin (Bukowski çevirilerini büyük zevkle okuduğum) Avi Pardo tarafından, Miles'in "argo" tarzından hiç de ödün vermeksizin, Türkçe'ye çevirilmiş halinde bulabilirsiniz. Çok geçmeden bu müziği duymanız dileğiyle.

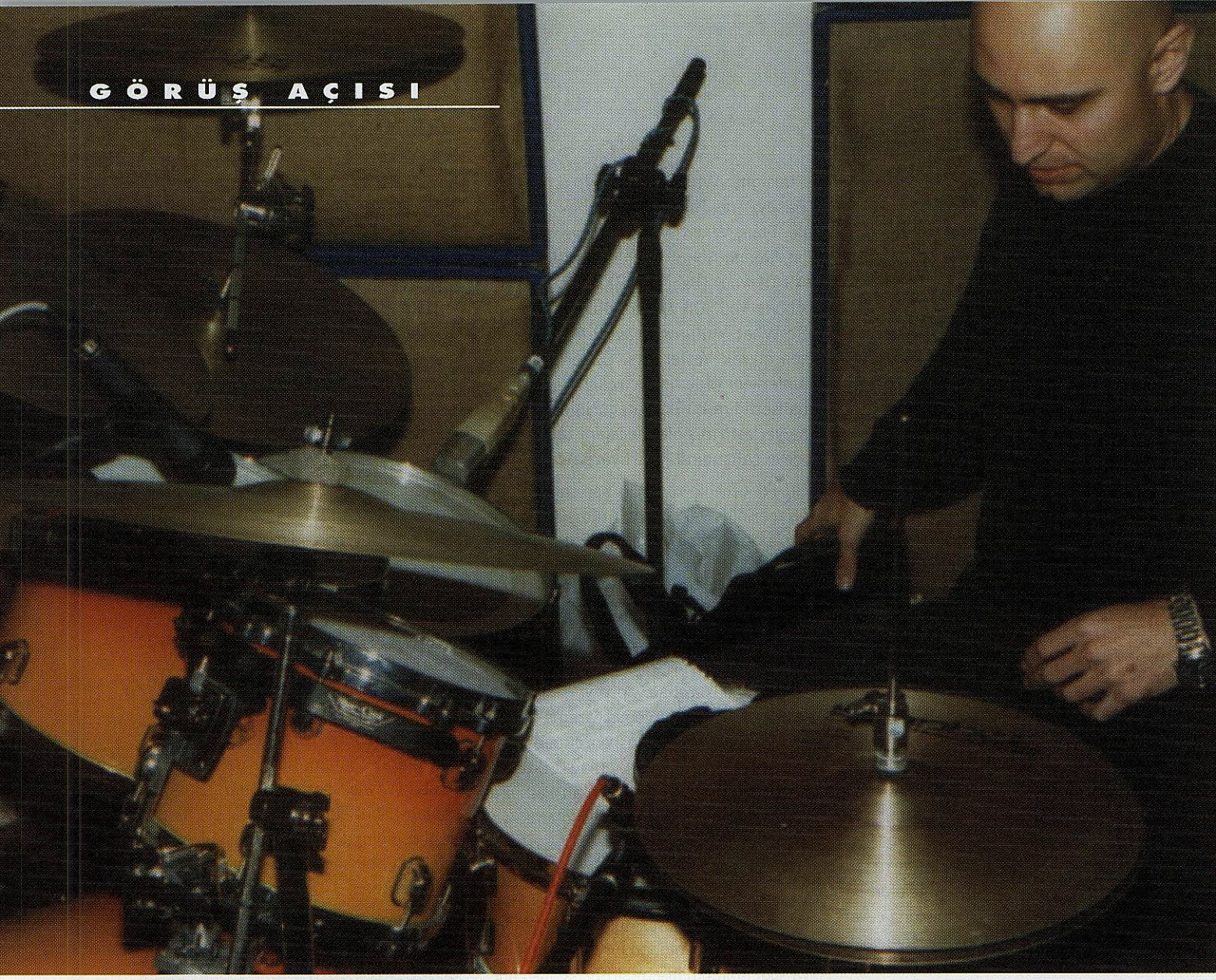

Cengiz Baysal
Hayalleri Gerçekleşiyor...

"Ben sadece bir davulcuyum" diyebilecek kadar mütevazı.

Filiz Küçük
filizkucuk@yahoo.com

Herşey bir soruyla başlamıştı. "Aynı sorulara, aynı enstrümanı çalan enstrümantalistler ne cevap verirler?" Bu soru başka sorulara dönüşerek şekillendi. İlkini Volkan Öktem ile gerçekleştirdiğim ve bundan sonraki sayılarda da okuyacağınız bir seriye dönüştü. Seçtiğim ilk enstrüman davul ve ikinci konuğum Cengiz Baysal. Ben onu tanımış olduğum için çok mutluyum. Pozitif bakış açısı ve gerçekçiliğiyle sizi de şaşırtacak. Bu yazıyı okuduktan sonra onun müziğini dinlemek isteyeceksiniz, mutlaka dinlemelisiniz.

Kimlerle çalışmak isterdiniz?

Bill Friesel, Dave Liebman, Wayne Shorter, Joey deFrancesco.

Yıllar önce kurduğunuz hayalleri gerçekleştirebildiniz mi?

Ortaokuldayken arkadaşım Sarp Maden ile "Şimdi okula gideceğimize bir stüdyoya gidip kayıt yapsak" diye düşünürdük. Prova ya da kayıt yapsak diye hayal ederdik. Bugünlerde yaşantım hayal ettiğim gibi sürüyor. Her sabah evimden müzik ile ilgili bir şeyler yapmak üzere çıkıyorum.

Şimdiki hayalleriniz nelerdir?

Sanat değeri yüksek ve kitlelere ulaşan müzikler üretmek. Üç kişilik bir grupla, bir minibüse binip, tüm Türkiye'yi dolaşarak bu müzikleri çalmak şimdiki hayalim.

Yurtdışında eğitim görmüş olmanın sağladığı avantajlar ya da dezavantajlar var mı?

Avantajları, tüm dünya müzisyenleri ile aynı ortamda müziği paylaşarak, müzikte daha evrensel bir dile sahip olmak. İletişimsizlikten kaynaklanan korkuları yenerek kalbi her türlü müziğe açmak.

Dezavantajları,Türk müzisyenleri şimdiye kadar müzik ile ilgili organizasyon yapan insanlardan pek çok haksızlık gördüler. İsmi Dennis olan alkışlanırken Deniz olan bir köşeye itildi. Dolayısıyla, piyasada çalışan bazı müzisyenler kendilerini dışarıdan gelen müzisyenlere kapadılar. Bazı durumlarda bu duvarı aşmak için ekstra gayret sarf etmek gerekiyor.

Daha önceki bir röportajınızda en çok istediğiniz şeyin ölmeden önce iki ya da üç disk kaydı yapmak olduğunu okumuştum. Bununla ilgili çalışmalarınız var mı?

Son iki-üç senedir yazdığım müzikleri bir CD'de toplamak istiyordum. 2002 martında kaydettim. Vokalde Sibel Gürsoy, trompette İmer Demirer, gitarda Ercüment Ateş, piyanoda Serkan Özyılmaz, bas gitarda İlker Özalp ile kaydettim albümü. İstanbul'da "Deneyevi Stüdyosu"nda yaptığım çalışma benim için çok tatminkar oldu. Proje tamamlanınca (2002 eylül ayında) dinleyicilerin beğenisine sunmak istiyorum.

Cengiz Baysal, Cengiz Baysal olmasaydı Cengiz Baysal'ı dinler ve beğenir miydi?

Boston'da bir stüdyodaydım. Daha önceden kaydedilmiş computer müzikleri üzerine canlı davullar kaydediyordum. İlk parçayı bitirdikten sonra dinlenmek üzere kontrol odasına gittim. O sırada, çok iyi hatırlıyorum, iki hamburger ve bir kola ısmarladım. Beklerken ses teknisyeni bir müzik koydu. Bu müzikte çalan davulcunu tarzının bana ne kadar benzediğini fark ettim. Bir taraftan müziğin keyfine varıyor, diğer taraftan bir davulcunun benim stilimi benden daha iyi çalışına şaşırıyordum hatta kıskandım. O sırada içime kapandım ve beş dakika kimseyle konuşmadım. Sonra ses teknisyeni kontrol odasına girdi. "Cengiz hatırladın mı bu kaydı seninle geçen sene Berklee Stüdyoları'nda yapmıştık?" dedi. O anda anladım ki kıskandığım davulcu bendim.

Eğer müziği çalarken kendimi o müzikle ve diğer müzisyenlerle bir bütün hissediyorsam o müzikten haz alıyorum. Bu bahsettiğim ruh haline çok çeşitli müziklerle girebiliyorum. Mesela Funk ya da Latin müziği çalarken ritm ile trans haline geçmek ya da güzel bir jazz solosunun arkasında soloyu yapan ile birlikte sınırları zorlamak beni mutlu ediyor.

Çeşitli türlerde müzik yapmanızın nedeni var mı?

Eğer müziği çalarken kendimi o müzikle ve diğer müzisyenlerle bir bütün hissediyorsam o müzikten haz alıyorum. Bu bahsettiğim ruh haline çok çeşitli müziklerle girebiliyorum. Mesela Funk ya da Latin müziği çalarken ritm ile trans haline geçmek ya da güzel bir jazz solosunun arkasında soloyu yapan ile birlikte sınırları zorlamak beni mutlu ediyor.

Bir müzisyenin kendine özel bir tarz oluşturması nasıl bir aşama gerektirir?

Geleneksel çalışmalarla kendi yaratıcılığı arasındaki dengeyi iyi kurması gerekir. Enstrümanın geçmişi ile bağlantıyı koparmadan kendini alışılmışın dışına atmayı göze alabilmelidir.

Kullandığınız davulu neye göre seçiyorsunuz?

Kullandığım davulu üretmek istediğim sesleri çıkarıp çıkaramamasına göre seçerim. Bunun için değişik boyutlarda, değişik kalitelerde davullar duruma göre kullanılabilir. Benim davullarım ses dünyasından çıkmadır, görüntü dünyasından değil.

Sizin müziğinizi dinlemek isteyenler sizi nerelerde bulabilirler?

Nisan ayı boyunca her Çarşamba Dulcinea 'da çalıyoruz.

Bildiklerinizi birileriyle paylaşma, aktarma isteği duyuyor musunuz? Bunun için neler yapıyorsunuz?

Bildiğim herşeyi paylaşmaktan büyük keyif alıyorum. Hatta davul ve müzik ile ilgili konulara girildiğinde susmak bilmiyorum. Şu sıralar Bilgi Üniversitesi Müzik Bölümü'nde öğretim görevlisiyim. Öğrencilerimle bir hoca-öğrenci ilişkisinden çok, usta-çırak ilişkisi kurup, onlarla karşılıklı fikir alışverişine giriyorum. Ben müziği yanında rahat ettiğim insanlardan öğrendim. Öğrencilerim için de aynı ortamı yaratmaya çalışıyorum.

Cengiz Yaltkaya
L.A'lı piyanist

Los Angeles'ta yaşayan piyanist Cengiz Yaltkaya'yı Paris'te bir konser sırasında, birlikte çaldığı yetenekli genç davulcumuz, Mehmet İkiz vasıtasıyla tanıdım.

Füsun Levet

Cengiz İstanbul doğumlu. Müzikle ilk tanışması ve yakınlaşması, babasının zamanının tanınmış bir klasik müzik yorumcusu olmasından kaynaklanıyor.

1960 yıllarında 13 yaşındayken Cenevre'ye taşınıyorlar ailecek. Küçük yaşlarda piyano eğitimi almaya başlayan Cengiz, ortaokul ve lise yıllarında, klasik piyano derslerine de devam ediyor, müziğe sevgi ve ilgisini daha da perçinleştirerek...

1967 yılında bir başka taşınma. Ama bu kez New York. Yaşamı tamamen değişiyor Cengiz'in. 4 yıllık üniversite öğreniminden sonra kent ve jazz onu Berklee College'a itiyor. Artık kesin jazz müzisyeni olmaya kararlı. Yaşamını piyanist olarak devam ettirirken, tesadüfler onu 1976 yılında Atlantic şirketine atıyor. Müzisyen olarak iş talebine gittiği bu efsanevi şirkette asistan olarak işe alınıyor. Müzikle beraber ama bu kez daha çok başkalarını dinleyerek... Yoğun işten fırsat bulduğu zaman değişik gruplarla çalıyor. Atlantic'deki aranjör ve prodüktörlükle geçen bir 10 yıldan sonra, yaşamını değiştirmeye karar veriyor. Los Angeles'te yaşayan müzisyen arkadaşları onu çağırıyorlar sürekli. Bir taşınma daha... LA'de yaşam New York'tan çok farklı. Büyük bir sinema endüstrisinin yanı sıra film müzikleri Cengiz birçok filmin müziğine'de imzasını atıyor.

Grubuyla Lacma, Moca, Jazz Bakery, Rocco's, Monterey Hills jazz festivallerine katılıyor. Vibrafonist Eldad Tarmu ile yaptığı Get up Close adlı albüm büyük ilgi topluyor ve liste başlarında yer alıyor. Ernie Watts da var grupta. Hollanda, Polonya, İsviçre ve Fransa'da konserler verip, festivallere katılıyorlar.

Cengiz uzun yıllardır Türkiye'ye gelmemiş. Oysa, Türk jazz müzisyenlerini tanımayı ve birlikte çalmayı ne kadar istiyor.

Bir Big Band düşlüyorum. Yurt dışında yaşayan 3-5 müzisyeni de Türkiye'ye davet edebilsek, diğerleriyle beraber çalsalar ve bir "all stars" albümü çıksa... Ne güzel olurdu değil mi? Türkiye koşullarında ille de jazz çalacağız diyen müzisyenleri de böylece manevi olarak ödüllendirmiş olurduk.

Gelecek yazımda Fransa'da yaşayan bir başka piyanistten sözedeceğim. Jazz'lı baharlar dileğiyle.

on-line jazz:
on-line sipariş

JAZZ KOLEKSİYONU

10 KİTAP + 10 CD

BILLIE HOLLIDAY

CHARLIE PARKER

COUNT BASIE

DIZZY GILLESPIE

ELLA FITZGERALD

DUKE ELLINGTON

LOUIS ARMSTRONG

MILES DAVIS &
FREDDIE HUBBARD

SARAH VAUGHAN

STEPHANE GRAPELLI

**Hayatları, müzikleri ve dönemleri ile
Jazz'ın efsane isimleri...
Şimdi bu koleksiyon
boyut.com.tr sanal mağazasında
sürpriz hediyeler ve
müthiş fiyat avantajları ile...**

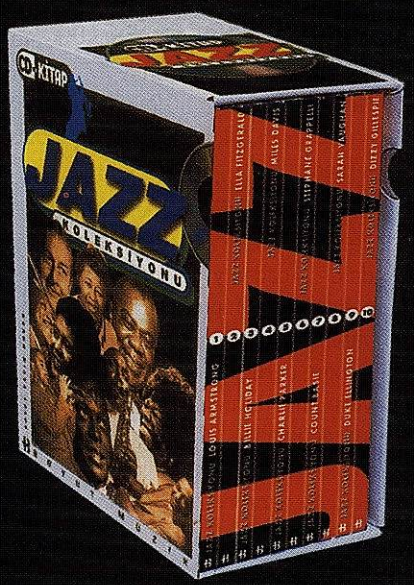

boyut.com.tr

BOYUT YAYIN GRUBU

boyut.com.tr adresinden yapacağınız tüm alışverişler %100 güvenlidir.
Kredi kartı numarası gibi tüm kişisel bilgileriniz 128 Bit SSL ve SET şifreleme ile transfer edilir ve yalnızca banka tarafından görülür.

MasterCard VISA BONUS CARD

Kanada'da Sıcak Jazz Sahnesi

Hiç kuşkusuz Kanada, sanatın her alanında varlık gösteren kültürel olarak çok zengin bir ülke. Amerika kıtasındaki ülkelerle olan yakın kültürel ve politik ilişkileri, Avrupa'yla tarihsel ve ailevi bağlardan ileri gelen temasları, dünyanın her bir köşesinden gelen göçmenlerin beraberlerinde getirdikleri renkler Kanada'nın büyük kitleler tarafından kabul görmüş sanat dallarında başarılı olmasının yanında birçok yeni sanat dalında da en önlerde yer almasını sağlamıştır.

Ozan Boz - Özgü Ozman
ozan@contactturkey.com

Jazz dünyasının en büyük isimlerinden Oscar Peterson Montreal doğumlu bir Kanadalı. Jazz'a damgasını vuran diğer Kanadalı'lar arasında Ed Bickert, Oliver Jones, Moe Koffman, Joni Mithcell, Terry Clarke, Don Thompson, Dave Young, Kenny Wheleer, Jim Galloway, Sonny Greenwich, Rob McConnell uzayıp giden bir listeden sadece ilk akla gelenler. Daha yeni bir kuşak diyebileceğimiz isimler arasında yeralan Renee Rosnes, Diana Krall, Pat LaBarbera, Ranee Lee, Kirk MacDonald, Metalwood, Jane Bunnett, Mike Murley, John Nugent, Lorne Lofsky ise uluslararası başarılarını çoktan kanıtlamış müzisyenlerden.

Bu yıl ilk kez düzenlenen Kanada Ulusal Jazz Ödülleri 24 Şubat akşamı Randolph Academy of the Performing Art salonunda sahiplerini buldu. Piyanist ve yapımcı Bill King'in kurmuş olduğu Jazz Report dergisinin yıllık düzenlediği okuyucu anketlerinden yola çıkılarak dağıtılan ödüller bu yıl ilk kez ulusal bir kimlik kazandı. Dergi anketlerinin mektup yoluyla yapılmasına karşın ulusal ödüller için oylamalar internet üzerinden yapıldı ve ülke genelinde binlerce kişinin katılımına olanak sağlandı. Oscar Peterson, en çok tercih ettiği Avusturya yapımı piyanonun üreticisi firma tarafından verilen Boesendorfer Hayat Boyu Başarı ödülünü aldı. Bu aynı zamanda gecenin şeref ödülüydü. Gecede Canadian Jazz & Blues Hall of Fame projesinin Barrie Ontario'da çok yakında hayata geçirileceği müjdesi verilirken Oscar Peterson, blues müzisyenleri Dutch Mason ve Jackie Washington ve geç üne kavuşmuş alto saksofon ve flütçü Moe Koffman'ın holde yer alacak ilk müzisyenler olacağı duyuruldu. Yirmibeş dalda verilen ödüllerin en önemlilerinden sayılabilecek üçünü 37 yaşındaki Vancouver doğumlu Diana Krall aldı. Yılın Müzisyeni, Yılın Uluslararası Müzisyeni ve piyasaya çıktığı tarih olan Eylül 2001'den beri Kanada'da 400 bin, dünya genelinde 2 buçuk milyon satan 'The Look of Love' ile Yılın Albümü ödüllerini toplayan Krall, Yılın Vokalisti ödülünü Torontolu Carol Welsman'a kaptırdı.

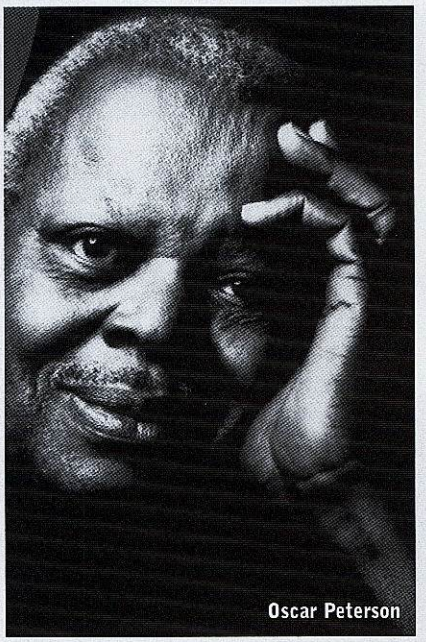
Oscar Peterson

Uzun süredir muhteşem Boss Brass Band'in liderliğini yapan 67 yaşındaki Rob McConnel, Yılın Tromboncusu ve Yılın Aranjörü olmak üzere iki dalda ödül aldı. On parçalı grubuyla iki Juno ödülü kazanan Rob McConnel bu yıl ayrıca Grammy'ye de aday gösterildi. Geriye kalan 20 ödülden 18'ini Torontolu müzisyenler aldı. Yılın Elektrik Grubu ödülünü bebop ve hardbop armonileriyle modern rock ve funk ritimlerini başarılı şekilde birleştirerek son yıllarda oldukça büyük bir ilgi toplayan, Vancouver, Toronto ve New Yorklu müzisyenlerden oluşan Metalwood kazandı.

Diğer ödüller ve sahipleri şöyle: The Barry Elmes Quintet (akustik grup), Terry Clarke (d) Mike Murley (s), Kevin Turcotte (tp), Steve Wallace ve Dave Young (b), Nick Ali (comp), Montreal Jazz Festivali (yılın festivali), Justin Time Records (yayıncı) and Justin Time'dan Jim West ve Brigham Phillips (yapımcı), Flütçü Jane Bunnett (çeşitli enstrüman), Rick Lazar (perc), Hugh Marsh (vi), Phil Nimmons (clt), The Neufeld-Occhipinti Jazz Orchestra (jazz orkestrası). NOJO'nun liderliğini yapan Michael Occhipinti 2000 yılında gitar çalmayı bırakan Ed Bickert'ın da bulunduğu adaylar listesinden sıyrılarak Yılın Gitaristi ödülünü aldı. Yılın Gazetecilik ödülünü Globe and Mail gazetesinin jazz eleştirmeni Mark Miller aldı. Daha önce Kanada'da jazz'ı anlatan birçok kitabı yayınlayan Miller, geçen yıl çıkardığı The Miller Companion To Jazz In Canada adlı kitabıyla büyük beğeni toplamıştı.

Gecede canlı performansı olan ilk müzisyen tahmin edebileceğiniz gibi Oscar Peterson oldu. Sanatçı Dave Young eşliğinde verdiği kısa konser sonrasında salondakiler tarafından ayakta alkışlandı. Bunu Vancouver'lı vokalist Denzal Sinclaire, Montreal'li saksofoncu Yannick Rieu, Tenor Madness, Michael Occhipin-

ti'nin Creation Dream grubu, Jane Bunnett Group, Club Django Sextet, New York'tan piyanist D. D. Jackson ve Amerika'nın en usta piyanistlerinden kabul edilen JoAnne Brackeen izledi.

Ödül töreninden bir gece önce Montreal Bistro'da davulcu Terry Clarke ve basçı Don Thompson'dan oluşan üçlüsüyle bir haftalık programını bitiren Joanne Brackeen, modern jazz'ın en özgün ve yaratıcı müzisyenleri arasında olup ismi genellikle Chick Corea, Herbie Hancock ve McCoy Tyner ile birarada anılıyor. Her yıl geleneksel olarak Şubat ayında Montreal Bistro'da biraraya geldiklerini söyleyen sanatçı, genellikle kendi bestelerini çaldıkları programında, büyük jazz ustalardan da çalarken kendi yorumunu eklemeyi ihmal etmiyor ve John Coltrane'in efsanevi parçası Giant Steps'i 7/8'lik çaldıktan sonra mütevazi ama kendinden son derece emin tavrıyla "Bu gece öyle çalmak istedik, biz bunu hep yaparız" diyor. Kendi adıyla çıkan birçok kaydı bulunan müzisyen Art Blakey's Jazz Messengers, Stan Getz, Freddie Hubbard ve Woody Shaw ile ayrıca batı sahilinden Teddy Edwards, Dexter Gordon, Harold Land ile de çalışmış. Ornette Coleman ile saatlerce müzik hakkında konuştuklarını ve Coleman'ın kendisinin akıl hocası olduğunu söylüyor Brackeen. Oscar Peterson ve Ornette Coleman ise Brackeen'i "en favori bestecim" diye nitelendiriyorlar. Stan Getz de "şu ana kadar grubumda çalışmış besteciler içinde en özgün olanı" diye bahsetmiş.

JoAnne Brakeen'e bir hafta boyunca Montreal Bistro'da eşlik eden Terry Clarke ve Don Thompson Kanada'da jazz'ın köşe taşları. Terry Clarke JoAnne Brackeen ile çaldığı gecenin ertesi Ulusal Jazz Ödüllerinde Yılın Davulcusu ünvanını aldı. 23 Şubat akşamı dinlediğimiz trio'da bitmeyen enerjisiyle, yumuşak dokunuşu ama bir o kadar da çevik tekniğiyle Clarke ve piyanonun anlattığı lirisizm içinde bir yandan kendi parçasını enfes melodilerle anlatıp diğer yandan swing ritmini en güzel şekliyle hissettiren basçı Thompson, 1960'lı yılların en önemli jazz albümlerinden olan "John Handy live at the Monterey Jazz Festival" albümünde birlikte yeralmışlar. Bu albüm o zaman henüz 20 yaşında olan Clarke'ın Encyclopedia of Jazz'a girmesini sağlamış. Elvin Jones'un John Coltrane'e önerisi üzerine Trane'in dörtlüsünde davula oturan 1944 Vancouver doğumlu Clarke, grupla ilk gecesini en ince ayrıntısına kadar hatırlıyor. Davula oturduktan sonra bir an düşünen Clarke kendi kendine "Ben burada ne yapıyorum, Coltrane burada, McCoy (Tyner) burada ve Jimmy Garrison burada" diyor ve daha sonra hatırladığı şey başından aşağı kaynar sular dökülürcesine boşalan ter ve o panik anı ile başladığı ritmin milisaniye ardından Coltrane'in saksofonunun sesi. Clarke o geceyi anlatırken "hayatım pahasına çaldım" diyor.

Ödül töreninden bir gece önce Montreal Bistro'da davulcu Terry Clarke ve basçı Don Thompson'dan oluşan üçlüsüyle bir haftalık programını bitiren Joanne Brackeen, modern jazz'ın en özgün ve yaratıcı müzisyenleri arasında olup ismi genellikle Chick Corea, Herbie Hancock ve McCoy Tyner ile birarada anılıyor.

1940 Powell River doğumlu Don Thompson, vibrafon, piyano, bas ve davul olmak üzere dört enstrümana eşit derecede hakim bir müzisyen. Bu özelliği ona hayatı boyunca birçok fırsatlar yaratmış. 1965 yılına kadar Vancouver'da müzik çalışmaları yapmış olan Thompson, 1965 yılında efsanevi John Handy Quintet'e katılarak San Francisco'ya gitmiş. 1967'de Kanada'ya dönen müzisyen çok yönlü sanatçılığı sayesinde Rob McConnell'in Boss Brass grubunda perküsyon, bas ve piyano çalmış. Moe Koffman'ın "Museum Pieces" ve "Looking Up" albümlerine piyanist, basçı, aranjör ve besteci olarak katkıda bulunan Thompson, Ed Bickert, Lenny Breau ve Sonny Greenwich gibi Kanada'nın dünyaca ünlü isimleriyle çalışmış. Jim Hall Trio ile Avrupa ve Japonya turnesine giden çok yönlü müzisyen Toronto'da bir zamanların en hareketli jazz sahnesi olan Bourbon Street'de Paul Desmond, Jim Hall, Milt Jackson, Sarah Vaughan, Joe Henderson, John Abercrombie, Kenny Wheeler ve George Shearing gibi sanatçılara eşlik etmiş. İki Juno, altı Jazz Report ve bir Socan ödülü alan müzisyen aynı zamanda güvenilir bir ses mühendisi olarak birçok başarılı yapıma imza atmış. Kendi adıyla çıkardığı albümlerden bazıları şöyle: Witchcraft (Justin Time), Beautiful Friendship (Concord), Days Gone By (Atlas), Love Song for a Virgo Lady (Sackville).

Aynı gece cereyan eden bir başka önemli etkinlik de Renee Rosnes konseriydi. 1986'dan bu yana New York'da yaşayan dünyaca ünlü Kanadalı piyanist, çoğunlukla son albümü Life On Earth'den seçilmiş parçalardan oluşan progamı için basçı John Paticucci, davulcu Billy Drummond (Mr. Rosnes olarak da biliniyor) ve saksofoncu Walt Weiskopf'u da yanında getirmişti.

Başka önemli bir haber ise International Association of Jazz Educators (IAJE) tarafından her yıl düzenlenen konferansın gelecek yıl Ocak ayında Toronto'da yapılacak olması. 8 Ocakta başlayacak olan konferanstan bir gün önce Ulusal Jazz Ödülleri töreni gerçekleştirilecek. Geçen yıllarda kliniklere kimlerin katıldığına bakacak olursak, gelecek yıl da çok sayıda dünya çapında müzisyenin katılacağını söylemek mümkün.

Yılın Trompetçisi Kevin Turcotte

Jazz dünyasının sayılı başçılarından Dave Young'ın liderliğini yaptığı gruplardan birisi de trompette Kevin Turcotte, saksofonda Perry White, piyanoda Gary Williamson ve davulda Jerry Fuller'dan oluşan Dave Young Quintet. Grubun 7 Mart gecesi Toronto'da Rex Bar'da çaldığı Horace Silver'ın müziği ile birlikte Dave Young'ın da bestelerini sunduğu enfes programdan sonra, son yıllarda birçok değişik müzisyen ve tarzlardaki çalışmalarıyla dikkat çeken, 1993 ve 1994'te Jazz Report "Yılın Trompetçisi" ödülünü alan Kevin Turcotte ile sohbet ettim.

Öncelikle sizi tebrik etmek istiyorum. Bu yıl ilk kez düzenlenen Kanada Ulusal Jazz Ödüllerinde "yılın trompetçisi" seçildiniz.

Evet, çok onurlandırıcı bir ödül. Oylamayı internette yaptılar, dolayısıyla ülkenin her yerinden insanlar oy kullanma şansı buldular. Geçtiğimiz yıllarda çok turne yapma fırsatım oldu, insanlar beni dinleme fırsatı buldular. Ülke çok büyük olduğu için turneye sponsorlar aracılığıyla veya Canada Council'in yardımıyla çıkabiliyoruz. Bence Ulusal Jazz Ödülleri, ülke geneline yayılmış jazz sanatçılarını bir araya getirmenin güzel bir yolu.

Jazz Report dergisinde hakkınızda çıkan yazıda ilgimi çeken birşey oldu. Olabildiğince çok sayıda grupta çalmaya çalıştığınızı söylemişsiniz.

Evet biliyorum, aslında benim kastettiğim şey müzikte çeşitliliği tercih ettiğim idi, farklı yorumlanmış. Şimdiye kadar çok farklı kombinasyonlu gruplarda farklı tarzlarda çalma şansım oldu ve bu tecrübelerimden çok zevk aldım. Jazz ustalarının bir çoğu aynı anda birkaç farklı grupla çalışırlar. Bu müzisyen için iyi bir yaklaşım, yeteneklerini tazeleyip, tarzına yeni renkler eklemek için iyi bir fırsat.

Bu geceki grupla mainstream jazz çalıyorsunuz. Müzikte çeşitlilik yaklaşımınız bu geceki grupla yaptığınız müziğe ne şekilde yansıyor?

Bu grupla çaldığımız müzikte swing çok önemli bir unsur. Modern hissetsen bile bu grubun swing ruhu ve diğer parametreleri içinde kalman gerekiyor. Bu durumda benim tercihim swing yapısını ve bu tarzın geleneklerini bozmadan mümkün olduğunca kendimden birşeyler eklemek. Yeni bir şey ekleyemiyorsam da kendimi iyice müziğin içine atıp tarzın içinde ne yapabileceksem yapıp tadını çıkarıyorum. Dinleyicinin bundan da çok zevk aldığını biliyorum.

Jazz öğrenimi gördünüz mü?

Hayır. Toronto Üniversitesinde Müzik Eğitmenliği öğrenimi gördüm. Ben öğrenciyken jazz bölümü yoktu üniversitede, mezuniyetimden bir yıl sonra açıldı. İşin güzel tarafı şu anda orada jazz öğretiyorum. Dolayısıyla öğrencilik şansını kaçırsam da öğretmenlik şansını yakaladım.

Nerelisiniz?

Ottawa'da doğdum, birkaç yıl sonra Sudbury'ye taşındık. 1985'de üniversite için Toronto'ya gelene kadar orada yaşadım.

Sizce müzisyen olarak gelişebilmek için büyük şehirde yaşamak bir zorunluluk mu?

Eninde sonunda evet. Küçük yerlerde başlayabilirsin, ama gelişemezsin. Şu anda Toronto'da küçük yerlerden, hatta Vancouver'dan gelmiş o kadar çok müzisyen var ki!

Sizce jazz en iyi ne şekilde öğrenilir?

Jazz en iyi dinleyerek öğrenilir, jazz kulüplerinde, konserlerde. Jazz'ın 100 yıllık geçmişinde şu ana kadar yapılmış sayısız kayıt var. Jazz mı öğrenmek istiyorsun, bir zaman dilimi seçin ve o dilimden bulduğunuz her kayıtı dinlemeye başlayın. Jazz öğrenimine gelince, öğretmen olarak benim yaklaşımım öğrenciye kendi yorumumu aktarıp örnek sunmak. Jazz öğrenimi kişisel bir şey, yorum ve ifade öğrenciye kalmış.

Bundan sonraki planlarınız neler?

Gelecek hafta Montreal Bistro'da Barry Elmes Quintet ile çalacağım. Benim de yer aldığım grubun yeni albümü "Five Minute Warning"i tanıtıyoruz. Ondan sonra Vancouver'lı başçı Chris Tarry ile Vancouver'da tura çıkıyorum. Chris, Metalwood'un başçısı. Ayrıca Vancouver ve Toronto'dan bir araya getirdiği müzisyenlerden oluşan bir grubu var. O grupta ben de yer alacağım. Nisan'da bu grupla Toronto'ya dönüp "Top O' The Senator"da bir haftalık bir program yapacağız. Mayısta gitarist Michael Occhipinti ve ortağı piyanist Paul Neufeld'in grubu NOJO (Neufeld-Occhipinti Jazz Orchestra) ile tura çıkacağım. Haziran ve Temmuz aylarında festivaller var. Haziran başında Western Canadian Jazz Festivaline katılacağım. Tüm jazz festivallerinin haziran ve temmuz aylarında yoğunlaşması bir bakıma kötü. Bu festivallerin bütün yıla yayılmasını ve yıl boyunca çalışma fırsatımız olmasını tercih ederdim.

Steve Coleman Umbria Jazz Festivalinde, Greg Osby, Marvin "Smitty" Smith (d) ve Cassandra Wilson ile (1992)

Steve Coleman: Bir Direnişin Öyküsü

Alto saksofoncu Steve Coleman'ın özgün müziğinin temelleri sadece bir kelime ile ifade edilemeyecek kadar zengin. Coleman'ın müziğinde, jazz'ın zengin geleneğinin yanı sıra, eski Mısır mistisizminden günümüz siyah müzik akımlarının "urban" ritmlerine kadar çok değişik etkileri duymak mümkün.

Metin Paksoy / Brüksel

1956'da doğduğu Chicago şehrinin zengin blues ve R&B geleneği ile büyüyen Steve Coleman, 70'li yıllarda Charlie Parker'dan etkilenerek ilgi alanını jazz müziğine kaydırmış. Gelenekcilerle free jazz müzisyenleri arasında o dönemde Chicago'da süregelen kısır çekişmeyi aşmaya çalışan Coleman, yeniliğe daha açık bir müzik ortamı bulmak amacıyla 1978'de New York'a taşınmış. Thad Jones-Mel Lewis, Sam Rivers ve Cecil Taylor'un big band'lerinde çalan Coleman, seksenli yılların ilk yarısında bascı Dave Holland'ın beşlisi ile ilk önemli kayıtlarını yapmış. Doğaçlamalara getirdiği özgün yaklaşımının açıkça duyulduğu bu kayıtlar sadece Coleman'ın değil, aynı zamanda Dave Holland'ın da günümüze kadar uzanan çok başarılı kariyerinin önemli aşamalarından birini teşkil etmektedir.

Jazz müziğine olan özgün yaklaşımını bir grup arkadaşıyla beraber Harlem ve Brooklyn'in kıyıda köşede kalmış kulüplerinde çalarak geliştiren Coleman, o dönemlerde ara sıra sokaklarda çalmak durumunda da kalmış. Solo kariyerinin başlangıcı olan "Motherland Pulse" albümü 1985 yılında Alman yapımcı Stefan Winter'in JMT firması tarafından yayınlandığında, Coleman'ın yaratıcı düşünceleri ilk defa belgelemiş oluyordu. Bu açıdan bakıldığında, albümün adı, Afrika'ya kadar uzanan ortak bir tarihin nabzını tutuyor gibiydi.

ABD'nin geleneksel jazz çevrelerince dışlanmaya yüz tutan bu genç müzisyen grubu, biraz da inadına, yaptıkları müziği savunmak için yaklaşımlarına farklı bir ad bulmuşlardı: M-BASE. "Macro-Basic Arrays of Structured Extemporisations" teri-

minden kısaltılan bu isim, bir açıdan "yaptığımız müziğe jazz demek zorunda değilsiniz, ama biz doğru bildiğimizi yapmaya devam edeceğiz" benzeri bir direniş mesajı içeriyordu. Öte yandan, M-BASE "konseptinin" daha çok felsefi bir dayanağı vardı: kaynağını yaşam deneyimlerinin müzikle ifade edildiği Afrika kökenli toplumlardan alan bu düşünce biçimi, ritmik, melodik ve özellikle "ruhani" (spiritual) boyutlar içeriyordu. M-BASE, bir müzisyen grubunun (Macro-Base) belli ortak ögeleri (Array) kullanarak yarattığı ve "yapı içinde doğaçlamalar" (Structured Extemporisations) üzerine kurulu bir yaklaşımı özetliyordu.

M-BASE grubunun ilk üyeleri arasında günümüzün önemli isimlerine rastlamak mümkün: Alto saksofoncu Greg Osby, piyanist Geri Allen, trompetçi Graham Haynes, tromboncu Robin Eubanks, davulcu Marvin "Smitty" Smith ve şarkıcı Cassandra Wilson bunlara birkaç örnek. Seksenli yılların ikinci yarısında ayrı ayrı ve beraber olarak bir dizi albüm kaydeden bu grubun üyeleri, ferdi olarak kendi deneyimleri çerçevesinde farklı yollara ayrıldılar. Steve Coleman, "M-BASE" teriminin savunucu olarak doksanlı yıllara gelmiş, bu görüşü kendi kurduğu gruplarla farklı ortamlarda geliştirmeye devam etmiştir. Bunun yanısıra, Dave Holland önderliğindeki gruplarda çalmış, "Triplicate" adlı albümde Dave Holland ve davulcu Jack deJohnette ile birlikte kendi bestelerinin yanısıra jazz standartlarının da çok özgün yorumlarını kaydetmiştir.

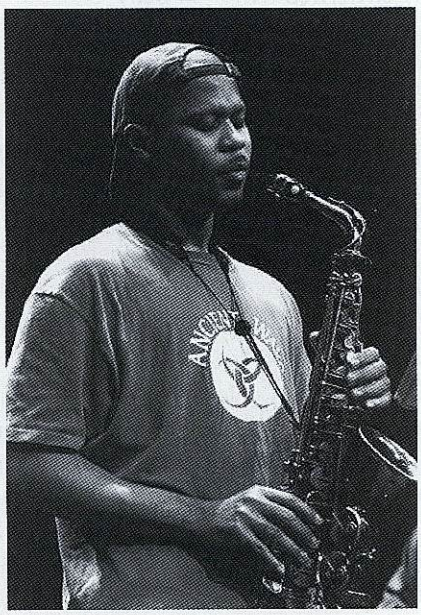

Seksenli yıllardan itibaren müzik arayışlarının farklı boyutlarını çeşitli projeler içerisinde organize eden Coleman, bunları farklı isimlerle adlandırdığı gruplarıyla seslendirmiştir. "Renegade Way", "Mystic Rhythm Society", "Metrics", "The Council of Balance", "The Secret Doctrine" ve "The Five Elements" gruplarında kendine özgü felsefesini ve dünya görüşünü müzikle ifade etme yollarını araştırmıştır. Bu arayışların parçası olarak, ABD'nin dışında Küba'yı ve Gana'yı ziyaret eden Coleman, köklerini Afrika kültürlerinden alan yerel müzisyenlerle ortak projeler gerçekleştirmiştir.

Rakam teorileriyle ilgili çalışmalarının yanı sıra, müzik arayışlarında simetrik yapılar üzerine kurduğu besteleri, tonal merkez teorisiden türetilen doğaçlama tarzı, Batı-merkezli olmayan kültürlerin müzik yaklaşımları ve düşünce tarzlarını müziğine yansıtan Coleman, son yıllarda daha çok Avrupa'da ilgi görüyor.

Özellikle Fransa ve Belçika'da "The Five Elements" grubuna kattığı yerel müzisyenlerle çalan Coleman'ın son albümü, 2001 yılının sonunda Fransız "Label Bleu" şirketi tarafından Avrupa'da yayınlandı. "Grass Roots" projesinin bir parçası olarak Fransa'nın Montpellier şehrinde geçen yaz düzenlediği staj günleri sırasında kaydedilen 2 CD'lik albümün adı "Resistance is Futile".

Coleman'ın kariyeri boyunca daha önce çalmış olduğu parçaların yeni yorumlarından oluşan albümde sadece iki yeni parça bulunuyor. Coleman'ın karmaşık ritmik temellere dayandırılmış kromatizm dozu yüksek bestelerinin yanısıra, daha önceki albümlerinde olduğu gibi, standart bepop repertuarından uyarlanan besteler de programa dahil edilmiş. Ne var ki bu standartlar, Coleman'ın prizmasından geçerek son derece özgün şekillerde yorumlanıyor. Ritmik ve armonik olarak zaten ileri olan bebop bestelerini, zorluk derecesini daha da arttırarak yorumlayan Coleman, Charlie Parker'ın "Ah-Leu-Cha", Thelonious Monk'un "Straight No Chaser" gibi eserlerini

M-BASE, bir müzisyen grubunun (Macro-Base) belli ortak ögeleri (Array) kullanarak yarattığı ve "yapı içinde doğaçlamalar" (Structured Extemporisations) üzerine kurulu bir yaklaşımı özetliyordu.

"The Five Elements" grubunun özgün yaklaşımına uyduruyor. Kendisine yıllardır eşlik eden piyanist Andy Milne, bascı Anthony Tidd ve davulcu Sean Rickman gibi "dava arkadaşlarının" yanısıra, Fransız tromboncu Geoffroy de Masure de albümde konuk olarak yer almış.

Steve Coleman, bebop döneminin ustalarının zamanında yapmış oldukları gibi, kendisinden önce gelen müziği temel alarak yepyeni ve kendi içinde tutarlı yeni bir ifade biçimi geliştirmiş. "Resistance Is Futile" albümü bu ifade biçiminin bugün ulaştığı noktayı özetliyor. Yıllardan beri bu yoldan sapmadan ilerleyen Coleman, dünyanın birçok yerinde kendisiyle diyaloga giren müzisyenler bulmaya devam ediyor. Bu gidişle bu müzisyenlerin sayısı daha da artmaya devam edecek gibi görünüyor. Bu artış dinleyici sayısına da yansıyacaktır kuşkusuz. Steve Coleman, özgün yaklaşımını yaymaya kararlı görünüyor. Direnmek boşuna!

Polonezköy'den Kalisz'e...

Kasım ayı sonunda Janusz Szprot, Tuna Ötenel ve Sibel Köse Polonya'daydı. Tam bir yıl önce kayıtları gerçekleşen Janusz Szprot'un Polonezköy albümünün Varşova'daki tanıtımı için Tygmont Kulüp'deki basın toplantısı ardından konser ve bir gün sonra 28.Kalisz Piyanistler Festivali'nde hem Janusz Szprot'un hem de Tuna Ötenel'in iki ayrı konseri, daha sonra yeniden Varşova'ya dönerek Polonya Radyosu'nda gerçekleşen konser ve kayıttan oluşan 4 günlük Polonya turu başarıyla tamamlandı.

Zuhal Focan

Dergide daha önce kendisiyle ilgili yayınlanan röportajdan tanıdığınız Janusz Szprot'un Türkiye'de geçirdiği 10 yılın birikimini yansıtan albümün kayıtlarında Szprot (keyb); Tomasz Szukalski (ts); Tuna Ötenel (keyb/as); Sibel Köse (vo); Kamil Erdem/Adam Kowalewski (bg) ve Krzysztof Dziedzic (d) yer almış, kayıtlar Ankara Sound Center'da gerçekleşmiş, kayıt ve mix'i Ahmet Özgül üstlenmiş, albüm ise Ada Plak tarafından bir yıl sonra basılmıştı. Bir parça dışında tamamı kendi bestelerinden oluşan albüm için Szprot'un kendi sözleri ise şöyle: "...Dinleyeceğiniz müzik daha önce karşılaşılmamış bir stil ve denemelerden oluşturmak niyeti ile yapılmamıştır, ama gerçekte bu müzik benim beğenilerimi ve olanaklarımı yansıtan denemelerden oluşuyor, o kadar. Büyük beklentiler için çaba gösteren biri değilim, ne var ki, müziğimin sizlerde olumlu bir etki uyandırmasını, hatta bazı dinleyicileri tümüyle uyandırmasını istiyorum. Ben yalnızca onların anımsamalarını istiyorum".

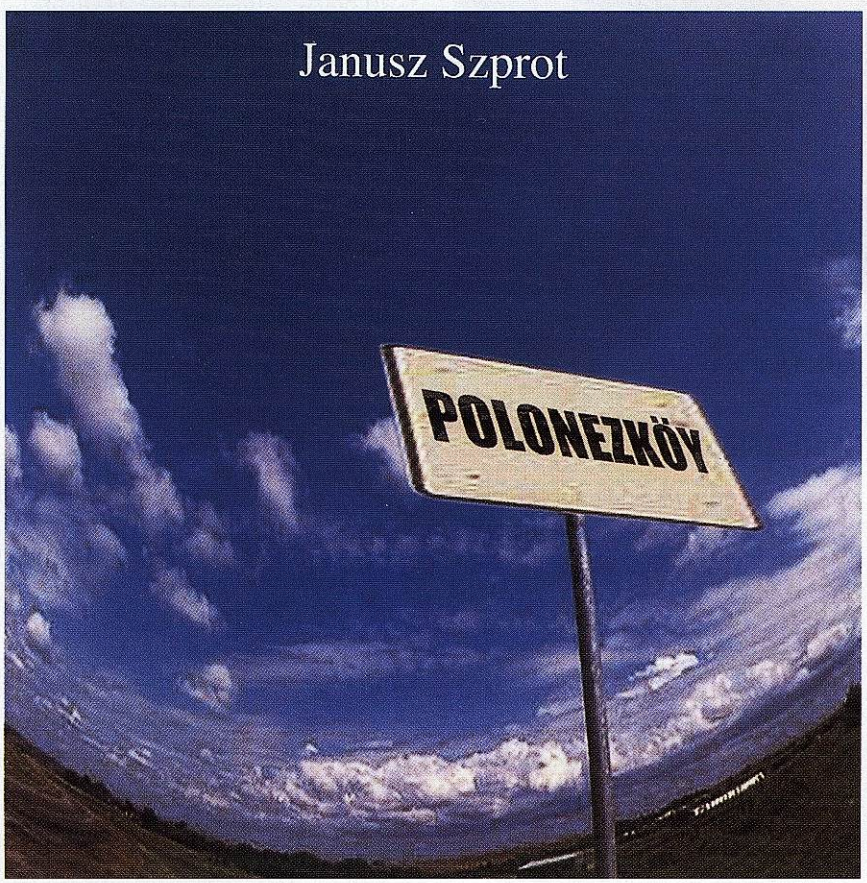

Polonya'nın en önemli jazz dergisi olan Jazzforum'da Kalisz 2001 Festivali'ni anlatan Andrzej Winiszewski'nin kaleminden (Jazz forum 1-2/2002) Janusz Szprot'un konseri ve Tuna Ötenel'in performansına dair alıntılar....

İlk Bölüm

...Birinci günün sonunda, Janusz Szprot'un konseri gerçekleşti. İstanbul, ADA Plak Şirketi tarafından basımı gerçekleştirilen son albümü "Polonezköy"den (Na Tureckim Dywanie) seçtiği çalışmaların yer aldığı konserde Szprot'un Türkiye'de bulunduğu son 10 yıl içerisinde oluşturduğu parçalar çalındı. Bu çalışma hem Polonya hem de Türk geleneksel motiflerinin ilk kez böyle yüksek bir müzikal seviyede birleşmesi bakımından oldukça ilgi çekici. Doğal olarak jazz yapısı içinde ele alınan bu iki müzikal ifadenin birleşiminin (fusion) sonucu ortaya çıkan ve konserde dinlediği-

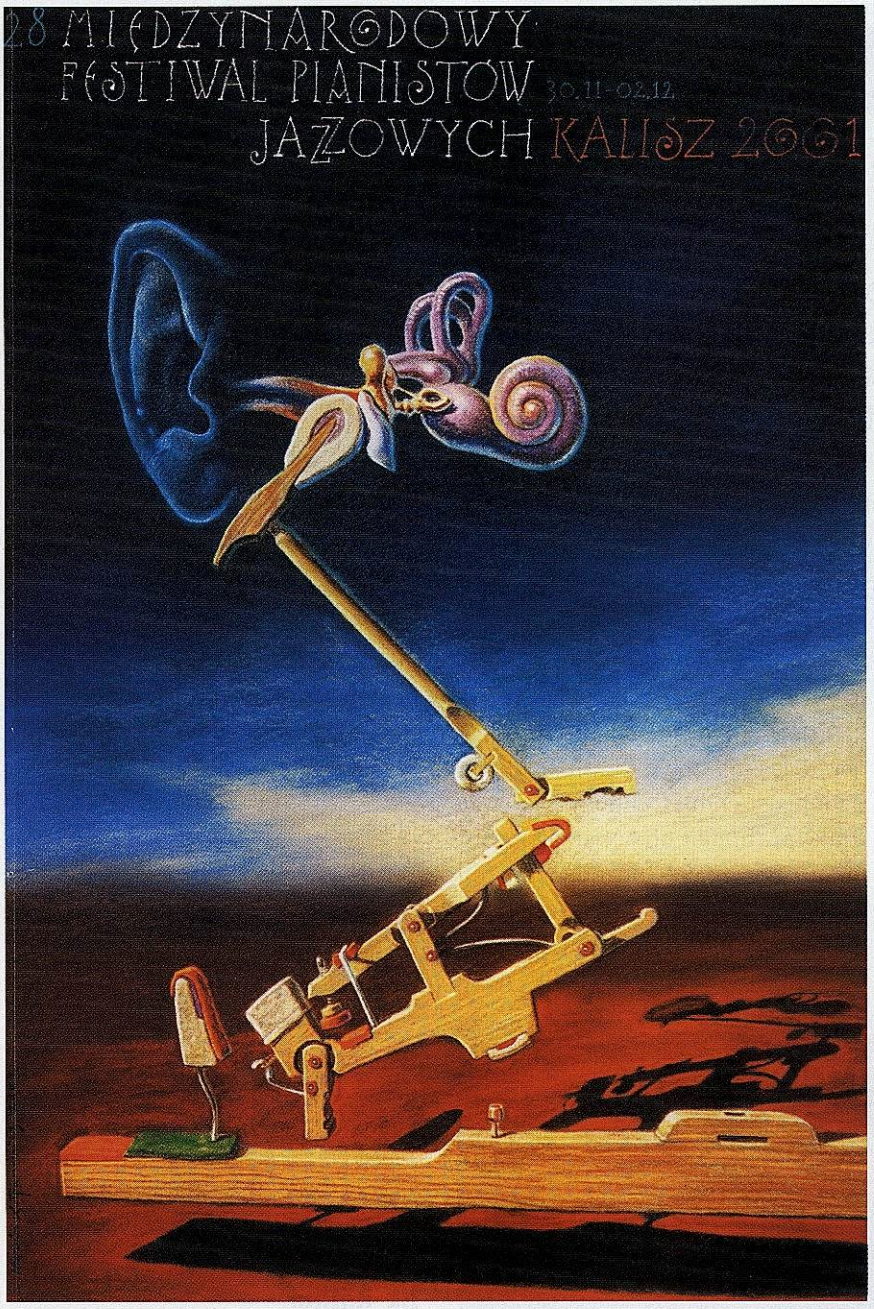

miz müzik özgün ve tazeydi. Müziğin orijinalitesini ise değerli Türk sanatçıları Tuna Ötenel (s, p) ve Sibel Köse'nin (vo) katılımına borçluyuz. Konserde de, albümdeki gibi, bazı standard jazz parçalarına (Sweet Georgia Brown) ve Janusz'un Latin müziğine özgü esintiler de taşımakta olan bazı bestelerine yer verildi. Bu şarkılar olağandışı bir sese sahip olan ve Sarah Vaughan ve Carmen McRae'nin izinden gitmesiyle gerçek bir jazz kişiliği olduğunu kanıtlayan Sibel Köse'nin büyük yeteneğini gösterdi. Ayrıca, Türk sanatçılar festival kulübü "Wanatowka"da gerçekleşen bir başka konserde yüksek standartlarını bir kez daha kanıtlamış oldular.

İkinci Bölüm:

Kulüp Wanatowka'da gerçekleşen konserler hayli ilginç hatta çoğunlukla festivalin ana performanslarından daha cazipti. İlk gecenin yıldızı Türk piyanist Tuna Ötenel, genç Polonyalı müzisyenler Adam Kowalewski (b) ve Kristof Dziedzic (d) ile birlikte çaldı. Kimileri için konser bu son derece mütevazi ve elegant piyanistin yeteneklerinin bir kez daha onaylanmasıydı. Kimileri için ise Ötenel'in "Varşova" ve "Frederyk Chopin" isimli kökleri tartışmasız biçimde Polonya müziğine dayanan iki kompozisyonunu repertuvarına almasıyla Polonya kültürüne ve insanlarına övgü niteliği taşıyan sürpriziydi. Konserin sonuna doğru izleyicilerin sabırsızlıkla beklediği Sibel Köse'nin mini-resitali yer aldı. Köse yine bazı standartları bu kez daha bariz bir özgürlük ve heyecanla söyledi.

Yine Jazzforum dergisinin 7-8/2001 sayısında Janusz Szprot'un Türkiye'de bulunduğu 10 yılı ve son albümünü anlattığı geniş bir makaleye yer verilmiş. Yine aynı sayıda 3 Türk albümünün de değerlendirmeleri var: Kudsi Erguner "İslam Blues" (***1/2), Kamil Erdem Asiaminor "Kedi Rüyası - Cat's Dream" (****) ve Janusz Szprot "Polonezköy" (****).

Jacek Pelc tarafından kaleme alınan Kamil Erdem'in "Kedi Rüyası" albümünün eleştirisinden bazı alıntılar ise şöyle:

"Kamil Erdem'in müziği geleneksel Türk müziği ve Batı ritimleri temel alınarak oluşturulmuş orijinal melodilerden oluşmakta. İfadesinin tabiatı nedeniyle bu müziği jazz sınıfına sokmak biraz zor; illa bir kategoriye sokmak gerekliyse "Dünya Müziği" (World Music) uygun olur sanıyorum... Albümün gerçek dinleyiciye hitap etmek amacıyla hazırlandığını düşünüyorum. Her ne kadar kapaktaki yorumların Türkçe ve İngilizce yazılmış olmasından anladığım kadarıyla albümün hem yerel hem de Batı marketlerinde yerini bulması hedeflenmişse de bence bu müziğin takdiri de en iyi Türk dinleyici tarafından yapılacaktır. Geleneksel sınırları ve alışkanlıkları kırarak dinleyiciyi şaşırtmaya da çalışılmış... Ve son bir not: her ne kadar "bir kedi rüyası"nı tahmin etmek benim için hayli zor olsa da, sürekli içimden bir ses Kamil'in bu albüm için seçtiği ismin oldukça iyi olduğunu söylüyor."

Polonya'da etkinlikler süreceğe benziyor...

İzmir 9. Avrupa Jazz Festivali

Christian Salfellner (d), Graz Müzik Yüksek Okulu ve Berkeley College of Music'de eğitim gördü. Tanınmış jazz sanaçıları ve topluluklarıyla sayısız turnelere katıldı ve konserler gerçekleştirdi. Fritz Pauer Trio, Heinrich v. Kalnein Band, Schlomit, Five Moons Around Venus, We Three, Duckbilled Platypus ve Nouvelle Cuisine ile CD kayıtları yaptı.

Oliver Kent (p) : 15 yaşında piyanoya başladı. 2 yıl klasik müzik eğitimi aldıktan sonra jazz'a dönen Kent, Karl Ratzer, Joris Dudli, Mario Gonzi, Art Farmer gibi ünlü isimlerle çalıştı, konserler verdi ve CD kayıtları yaptı.

Uli Langthaler (b), 1959 yılında Linz'de doğdu. Bas öğrenimini Viyana Konservatuarı'nda Rudolf Hansen'in yanında tamamladı. 1987-1991 yıllarında Viyana Birleşik Sahneler Orkestrası'nın bir üyesi olarak görev yaptı. Vienna Bigband Maschine, Concert Jazz Orchestra Vienna, HR Bigband, Karl Ratzer, Roland Neuwirth, Leo Wright, Ronny Bourage, Billy Harper, Lev Tabakin, Mike Stern, Frank Gambale, Harri Stojka, Ack von Royen, Philip Catherine, Wayne Brasel , Avusturya Besteciler Derneği , Heinz von Hermann Trio ve Beşli, Live in L.E., Erwin Schmidt ve Joris Dudli gibi kişi ve topluluklarla CD ve konser çalışmaları yaptı. Langthaler Viyana Konservatuarı ve Klagenfurt Devlet Konservatuarı'nda öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır

Herwig Gradischnig (s), 1968 yılında Bruck/Mur'da doğdu. Graz Müzik Yüksekokulu ve Linz Bruckner Konservatuarı'nda jazz ve popüler müzik eğitimi aldı. Bariton-Tenor-Soprano saksofon, klarinet ve bas klarinet çalmaktadır. Tanınmış sanatçılarla ve gruplarla konserler verdi CD kayıtları yaptı.

Aydın Esen Düo

23 Mart Cumartesi, 20.30

Aydın Esen (p, vo)

1962 İstanbul doğumlu Aydın Esen, 2 yaşında piyano çalmaya başladı. İlk derslerini çok iyi trompet çalan babasından aldı. 1980'de İstanbul Konservatuarı Piyano ve Kompozisyon bölümlerini birincilikle bitirdi. Hemen arkasından Norveç Devlet Konservatuarına girip daha ileri derecede Piyano, Kompozisyon ve Şeflik eğitimi aldı.

1983'de Boston'daki dünyaca ünlü Berklee Müzik Okulu'ndan davet aldı, normal koşullarda 4 yıl süren eğitimi 1 yılda tamamlayarak Modern Müzik ve Jazz dalında üstün başarı diploması aldı. Ardından New England Konservatuarına giderek, piyano ve kompozisyon dallarında Master derecesine sahip oldu.

1980'den bu yana Miroslav Vitous, Woody Shaw, Randy K. (ki bugün Aydın Esen'in eşidir), Pat Metheny, Roy Haynes, Anthony Jackson, Steve Smith, Vinnie Colaiuta, Peter Erskine, Tiger Okoshi, Gary Burton, Michel Portal, Trilok Gurtu ve Eddie Gomez gibi ünlü müzisyenlerle birlikte çaldı, turnelere katıldı ve albümler yaptı.

Aydın Esen'in kazandığı birçok yarışma içinde belki en önemlisi 1989'da yapılan Paris Uluslararası Piyano yarışmasında birincilik ödülünü kazanmasıdır. 1990'da dünya çapında ün kazanan "So Many Life-Times" adlı albümü, hemen ardından da "Aydın Esen" isimli çok beğeni kazanan trio albümü çıktı.

İzmir
9.
Avrupa Caz Festivali
European Jazz Festival
9 - 23 / 3 / 2002

Şu ana kadar çıkmış diğer albümlerini şöyle sıralıyabiliriz: Timezones, Pictures, My Heart, Edges, Anadolu, Timescapes ve geçtimiz Mayıs ayında çıkan Miroslav Vitous ve Vinnie Colaiuta ile birlikte yaptıkları "Living" albümü.

Aydın Esen çocukluk yaşlarından itibaren besteler yapmaya başlamış ve daha bu yaşlarda yeni ses ve harmoni arayışlarına girmiştir. Konservatuar yıllarında harmonik teorilerin bazı kurallarını değiştirdiği bilinmektedir.

Geçtiğimiz günlerde mesleğindeki bu üstün başarısı sebebiyle İstanbul Rotary Kulübü'nün 2001 yılı meslek ödülüne layık görülmüştür.

Randy Esen (p, vo)

Randy Esen, New York'ta doğdu. New England Konservatuarı'ndan mezun oldu. Piyano, gitar ve vokal eğitimi aldı. Mezuniyetinden sonra New York'ta L. Sharman ile çalışmalarını sürdürdü. Aydın Esen'in "So Many Life Time", "Pictures" ve Timescape" albümlerinde yer aldı. Randy Esen, çağdaş müziğin önemli sanatçılarından biri olarak tanınmaktadır.

Gilbert Sigrist Trio

20 Mart 2002 Saat: 20.30
Gilbert Sigrist (p),
Laurent Sigrist (b),
Francis Wininger (d)

Kariyeri boyunca Barbara, Aznavour gibi şarkıcılara eşlik eden, piyanist, besteci ve orkestra şefi Gilbert Sigrist, 20 yıl boyunca, geçenlerde yitirdiğimiz Gilbert Becaud'un piyanistliğini yaptı.

Oluşturduğu trio'larla Fransa ve pek çok Avrupa ülkesinde konserler veren Sigrist, L. Amande'ın bir kitabı üzerine bestelediği "La Plus Belle Histoire – En Güzel Hikaye" isimli albümüyle inanılmaz bir sükse yaptı. Sigrist, "Numero 1", "Jazz in France", "Tribute to Jazz Piano", "Jazz Comptines" ve son alarak da 2001 yılında "Jazz Anachronizzm" albümlerini çıkardı. Grup, özellikle son albümüyle Fransa ve Avrupa'da olağanüstü bir başarı elde etti.

Albümüne verdiği ismin aksine, Sigrist'in müziği, armonisi ve yaptığı aranjmanlarla dinleyenlere ebedi bir gençlik aşılıyor. Tazelik, duyarlılık, mutluluk, huzur veriyor. Debussy, Brahms, Mozart gibi büyük bestecileri idol olarak gören Sigrist, Bu albümünde onların eserlerinin jazz yorumlarını yapmış.Piyanoda Gilbert Sigrist, kontrbasta oğlu Laurent Sigrist ve davulda Françis Wininger ile verdikleri her konserde dinleyenleri büyüleyen Trio, İzmir 9. Avrupa Jazz Festivali'nde İzmirli jazz severlerle ilk kez buluşacak.

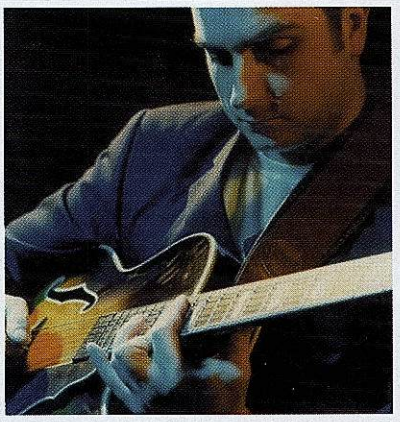

Joachim Schönecker Quartett

16 Mart 2002 Saat: 20.30
Joachim Schönecker (g),
Paul Heller (s)
Dietmar Fur (b),
Charder Sardjoe (d)

Johachim Schönecker (g), Saarbrücken'de doğdu. 11 yaşında gitar çalmaya başladı. İlk profesyonel gösterisini 16 yaşında gerçekleştirdi. Müzik Yüksekokulu "Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten"de öğrenim gördü. İlk Alman gitarist olarak "Thelonius Monk Competition"da yarı finale kaldı ve Washington D.C.'ye davet edildi, birçok başarılar kazandı. 1997'de "Common Language" adında, Jeff Hamilton, Larry Fuller ve John Goldsby ile beraber CD çalışması yaptı. CD büyük beğeni topladı, basında olumlu eleştiriler aldı. "Jazzpodium Dergisi", Schönecker'in, üstün performansını övdü. 1998'de "Carlsberg Kültür Ödülü"nü kazandı. Schönecker, 1999 yılından beri Muzik ve Tiyatro Yüksekokulu (Hochschule für Musik und Theather)'da ve Leipzig'de "Mendelssohn Bartholdy"de jazz gitar ve topluluk üzerine ders vermektedir.

Paul Heller (s), Micheal Brecker, Lee Konitz gibi çok sevilen en enteresan Alman saksofoncularından biridir. Gizemli tonu, ahenkli müzik sunuşu, farklı müzisyenlerin arzu edilen partneri olmasını sağlamıştır. Uluslararası Monaco Beste yarışmasında iki kez birincilik elde etmiştir.

Dietmar Fuhr (b), Önemli kulüplerde, festivallerde çalan ve en çok tercih edilen kontrabascılardan biridir. Achim KaufMann, Nils Wogram, Enrico Rava, David Liebmann, Danny Gottlieb, George Garzone, Leszek Sadlo, Matthias Schubert, gibi çok sayıda yabancı müzisyenle beraber çalışmıştır.

Charder Sardjoe (d), Kendi jenerasyonunu en tecrübeli ve orijinal bataristidir. Hollanda'da doğdu, Hint kökenlidir. Bateri çalışında Hint müzik kültürü ve ritminin etkileri görülür. Steve Coleman-Five elements, Secret Doctrine, Metrixile gibi müzisyenlerle beraber çalıp kayıtlar yapmıştır.

Larry Franco Trio Ve Dixinitaly Jazz Band

22 Mart 2002 Saat: 20.30
Larry Franco (vo, p),
Mino Lacirignola (tb, flgh),
Michele Carrabba (ts),
Pino Pichierri (ss, clt),
Giuseppe Bassi (b),
Vincenzo Lanzo (d)

Dixinitaly Jazz Band her ne kadar saf New Orleans stilinde bir kadro kullanıyorsa da, diğer geleneksel jazz gruplarına nazaran kendi müziklerini dar anlamda filolojik şekilde sunmaktadır. Konser sırasında "geleneksel" atmosferlerin dışına çıkarak modern jazz türüne oldukça yakın bir şekilde kendi hayal gücüne geniş yer

vererek deneysel jazz türüne kadar ulaştığı denebilir. Dixinitaly Jazz Band birbirlerine bağlı iki repertuar sunmaktadır. Birincisi, jazz müziğinin köklerine kadar uzanmakta ve geleneksel jazz klasiklerinin olağanüstü atmosferine bağlıdır. Örneğin Louis Armstrong, Bix Beiderbecke, King Oliver, Kid Ory, Duke Ellington ve diğerlerinin bestelediği veya üne kavuşturduğu müzikler. İkincisi ise unutulmayan İtalyan müziği şahaserlerinden bazılarının dixieland veya swing şekillerinde yorumlanmış biçimlerinden oluşmaktadır. Bu çalışmalarda esas olarak Gorni Kramer, Domenico Modugno, Natalino Otto, Nicola Arigliano, Carlo Alberto Rossi, Giorgio Graber ve Mario Pogliotti gibi besteci ve yorumcuların melodik ezgileri, armoni ve jazz ritimlerini tekrar değerlendirmek istenmektedir. Bunun yanısıra modern jazz ezgileri de eksik değildir; nitekim). Avrupa Jazz Festivali çerçevesinde İzmir'deki katılımı nedeniyle, Dixinitaly grubu kadrosu yenilenmiş olarak sahneye çıkacaktır. Şöyle ki; Larry Franco Trio'su, Dixinitaly'nin bazı elemanlarını misafir ederek grubun orijinal ve klasik repertuarı esas olacak şekilde güncel bir program sunacaktır.

Grubun tüm müzisyenleri gerek İtalyan gerekse uluslar arası Jazz ustalarıyla birlikte – bunlardan bazıları: Dizzy Gillespie, Chet Baker, Dusko Goykovic, Art Farmer, Lee Konitz, Joe Newman, Ernie Wilkins, Benny Bailey, Sal Nistico, Mark Murphy, Tony Scott, Franco Cerri, Giorgio Gaslini, Enrico Rava, Paolo Fresu gibi- çalışmalar yürüttüler ve İtalya ile yurt dışında yoğun konser faaliyetlerinde bulunmuşlardır.

Larry Franco

1961 yılında Bari'de doğdu. 1990-1994 yılları arasında şef Paolo Lepore yönetimindeki Jazz Studio Orkestrası'yla birlikte birçok büyük orkestralarda şarkıcı olarak yer aldı. 1994-1995 arasında Los Angeles'daki çok sayıda jazz kulübünde Nat King Cole'e adadığı projesiyle sahne aldı. Gene Merlino'yla birlikte vokal çalışmaları yaptı. Fanco, Dixinitaly Jazz Orkestrası'yla birlikte İtalya ve yurtdışındaki jazz festivallerine katılmaktadır.

Önder Focan Trio

14 Mart 2002, 20.30
Önder Focan (g),
Nezih Yeşilnil (b),
Cengiz Baysal (d)

Önder Focan 1955 yılında doğdu. Müziğe 1970 yılında başladı. 1975'de jazz'a ilgi duydu ve çeşitli gruplar ile çalışmaya başladı. 1985 yılından başlayarak çeşitli yerli ve yabancı jazz etkinliklerinde sahne aldı.

Nezih Yeşilnil (b), 1952 yılında doğdu. 1980'de Ege Üniversitesi'ni bitirdikten sonra Emin Fındıkoğlu üçlüsü ile kontrabas çalmaya başladı. 1986 yılında İstanbul Jazz Dörtlüsü ile Romanya'da Sibiu Jazz Festivali'ne katıldı. Tuna Ötenel ve Neşet Ruacan ile Çin Halk Cumhuriyeti'nde çeşitli konserler verdi. Önder Focan'ın Erken adlı albümünde yeraldı. Aynı Grupla birlikte 4.Uluslararası Akbank Jazz Festivali'nde çaldı. Halen çalışmalarını çeşitli gruplarla İstanbul'da sürdürmektedir.

Cengiz Baysal (d), 1970 Ankara doğumlu. St.Joseph Lisesi mezunu. Percuccion Institute of Technology, L.A.'dan 1991'de "Senenin En Çok Gelişen Öğrencisi" olarak mezun. 1992'de Los Angeles City College' ı bitirdi. Ayrıca Cem Aksel ve Casey Scheruell (Berklee)'den özel dersler de aldı. Önder Focan'ın "Sekiz", Audio Fact ve Pasaporte Latino kayıtlarında çaldı. 1999'dan beri Bilgi Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışıyor, kaydını bitirdiği albümünün basımı için uğraş veriyor.

Program

Hava Kuvvetleri Komutanlığı Dans ve Jazz Orkestrası
09 Mart Cumartesi, 20.30
İsmet İnönü Sanat Merkezi

We Three – One
12 Mart Salı, 20.30
İsmet İnönü Sanat Merkezi

Önder Focan Trio
14 Mart Perşembe, 20.30
İsmet İnönü Sanat Merkezi

Joachim Schoenecker Quartet
16 Mart Cumartesi, 20.30
İsmet İnönü Sanat Merkezi

Gilbert Sigrist Trio
20 Mart Çarşamba, 20.30
İsmet İnönü Sanat Merkezi

Larry Franco Trio & Dixinitaly Jazz Band
22 Mart Cuma, 20.30
İzmir Sanat

Aydın Esen Düo
23 Mart Cumartesi, 20.30
İsmet İnönü Sanat Merkezi
Müzikli Söyleşi
Önder Focan
Nezih Yeşilnil

Cengiz Baysal
14 Mart Perşembe 17.30
İzmir Sanat

We Three-One
12 Mart 2002 Saat : 20.30
Christian Salfellner (d)
Oliver Kent (p),
Uli Langthaler (b)
Herwig Gradischnig (s)

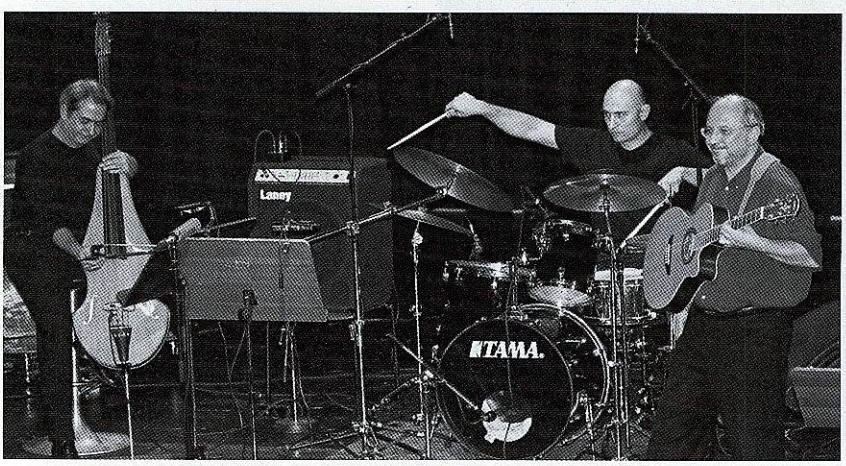

İzmir Avrupa Jazz Festivali'nin Açılış Konseri

Hava Kuvvetleri Bando ve Caz Orkestrası'ndan yapıldı

Murat Hasçuhadar / hv.bnd.yzb.

Tarihçe

Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte Silahlı Kuvvetler'de teşkilatlanmasını yaygınlaştıran askeri bandolar, 1955 yılında binbaşı Asaf Güven tarafından "Hava Kuvvetleri Bando ve Armoni Mızıkası" adıyla Türk Hava Kuvvetleri bünyesinde de kurulmuştur.

Adı daha sonra "Hava Kuvvetleri Bando Komutanlığı" olarak değiştirilen bandomuz binbaşı Asaf Güven'in ardından sırasıyla albay Memduh Önaldı, üsteğmen Faruk Pınar, binbaşı Feridun Çalışır ve binbaşı Sami Köse yönetiminde görev ve faaliyetlerine devam etmiştir.

Bu arada 1961 yılında dönemin Hava Kuvvetleri komutanı orgeneral İrfan Tansel'in emri ile Hava Kuvvetleri bando komutanlığı bünyesinde "Hava Kuvvetleri Dans ve Caz Orkestrası" kurulmuş, orkestranın şefliğine Orhan Sezener getirilmiştir.

Orkestramız şef Orhan Sezener yönetiminde çok farklı bir tarz olan jazz müziğini öğrenmek ve geliştirmek amacıyla yoğun bir çalışma temposuna girmiştir.

1962 yılında Glenn Miller orkestrasının solo trompetçisi yarbay Stanley Ankara'da görevli olarak bulunduğu sırada Amerikan büyükelçiliğinde dinlediği orkestramızı çok beğenmiş ve kendi çabaları ile orkestramıza güncelliğini her zaman koruyan, ölümsüz eserlerden oluşan bir jazz repertuarı kazandırmıştır.

1981 yılına kadar bu kimliğini muhafaza ederek faaliyetlerine devam eden orkestramız, takip eden yıllarda jazz tarzından uzaklaşarak, pop müzik tarzına dönmüştür.

1981 yılı öncesi jazz tarzına dönüş arzusu ve jazz tarzında birikimi olan personelin tekrar bandomuza dönmesi ile, 1998 yılında çalışmalara yeniden başlanmıştır.

Bu dönemde jazz orkestramızın kuruluşundaki kadrosunda trombon icracısı ve aranjör olarak görev yapan emekli astsubay Bilbay Özal'ın katkıları bugünkü seviyeye ulaşılmasını çabuklaştırmıştır.

Ülkemizde çok yaygın olmayan jazz müziğine hava kuvvetleri komutanımız orgeneral sayın Ergin Celasin'in ilgileri ve orkestramızı teşvikleri, Hava Kuvvetleri jazz orkestrası'nın yeniden doğuşunun en önemli dayanağı olmuştur.

Hava Kuvvetleri Bando ve Caz Orkestrası 45 yıllık tarihi boyunca, Almanya, Fransa, İtalya, Belçika gibi Avrupa ülkelerinde ve ülkemizde katıldığı festival, konser ve radyo-televizyon programları ile ilgili çevrelerin takdirlerini kazanmış, Türk çok sesli müzik yaşantısına değerli katkılarda bulunmuştur.

Orkestramız 1969,1970 ve 1974 yıllarında Türkiye'de yılın sanatçısı seçilmiş, bandomuz son olarak 1998 yılında katıldığı Çek Cumuhuriyeti'nde icra edilen 6. Askeri Bandolar Festivalinde 10 Avrupa ülkesi arasında üçüncü olarak bronz madalya almıştır.

Hava Kuvvetleri Bando ve Caz Orkestrası, sahip olduğu müzikal çizgisini geliştirme ve daha da ileriye götürme çabasıyla halen hava bando yüzbaşı Murat Hasçuhadar yönetiminde çalışmalarına devam etmektedir.

Hava Kuvvetleri Bando ve Caz Orkestrası

Murat Hasçuhadar (cond)	Sinan Balcı (s)
Murat Öztürk (tp)	Ali Yavuz (s)
Tamer Toker (tp)	Sedat Karabacak (s)
Ramis Çalımlı (tp)	Murat Akyol (b)
Hasan Ayavar (tp)	Yusuf Ülger (bg)
Hasan Taşkın (tb)	Cengiz Şahin (keyb)
Ahmet Sarı (tb)	Mehmet Erdoğan (d)
Eray Ercan (tb)	Yalçın Güven (perc)
Levent Şahin (tb)	Ersen İçen (perc)
O.Önder Tunçelli (s)	Savaş Kınay (kurgu)
Ş.Cumhur Sirek (s)	M.Kürşat İlci (kurgu)

Murat Hasçuhadar

1967'de Ankara'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Ankara'da yaptı. Müzik öğrenimine başladığı TSK Mızıka Okulu'nu 1983'te "pekiyi" derece ile bitirdi. Aynı yıl açılan konservatuvar sınavlarını kazanarak Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Kompozisyon Anasanat Dalı'na kabul edildi. Bu okulda Prof. Sabahattin Kalender'le kompozisyon ve bando şefliği, Doç. Metin Yalçın'la trombon, Nesime Aydın'la piyano ve Sevgi Ünal'la armoni üzerine yaptığı çalışmaları üstün başarı ile tamamlayarak 1987'de teğmen rütbesi ile hava kuvvetleri saflarına katıldı. Görmüş olduğu intibak eğitimi ve kıt'a komutanlığı kurslarını takiben 1988 yılında Hv.Eğt.K.Bando K.lığı'na atandı. Yaklaşık 10 yıllık süreyi kapsayan bu görevi boyunca ilgili çevrelerce büyük beğeni toplayan çok sayıda konser gerçekleştirdi. 1998'de Hv.K.K.Bando K.lığı görevine atanan yzb.Hasçuhadar, aynı yıl Çek Cumhuriyeti'nin Kromeriz kentinde düzenlenen 6. Uluslararası Askeri Bandolar Festivali kapsamında yer alan konser ve gösterilerde Hv.K.K.Bandosu'nu yöneterek uluslararası otoritelerin takdirlerini kazandı. Hv.Bnd.Yzb. Murat Hasçuhadar halen Hv.K.K.Bando K.lığı görevini sürdürmektedir.

Kulüpler ve Konserler

Nisan 2002

İstanbul

İş Sanat 19:30

(02/Salı; Asia Minor, 12-13/Cuma, Cumartesi; Cesaria Evora, 16/Salı Dee Dee Bridgewater, 27/Cumartesi; Charlie Haden-Gonzalo Rubalcaba
(rez. tlf. 0212-3161576).

Cemal Reşit Rey Konser Salonu;

20:00; 15/Pazartesi, Tommy Shneller Extravaganza, Tommy Schneller (s, vo), Moritz Fuhrhop (opg, p), Jochen Bens (g), Andreas Müller (b), Uwe Petersen (d), Silke Nagel (tp), Jürgen Wieching (ts), Dieter Kuhlmann (tb).
(rez.tlf.0212-246 0696).

Babylon

5-6/Cuma-Cumartesi, 23:00, Marc De Clive-Lowe, 13/Cumartesi, 23:00, Future Sound of Jazz, 17-18/Çarşamba, Perşembe 21:30, Roy Hargrove Group, 19-20/Cuma-Cumartesi, 23:00, Orishas.
(rez.tlf. 0212-2927368)

Q Jazz Bar

22:30 (Pazartesi-Salı hariç) Hergün; Aşkın Arsunan (p), Aycan Teztel (b), Volkan Öktem (d), Şenova Ülker (tp) veya Yahya Dai (s).

(rez.tlf. 0212-2362121).

Dulcinea

22:00; 10, 17/Cumaları, Cengiz Baysal Group (İmer Demirer (tp), Ercüment Ateş (g), Serkan Özyılmaz (p), İlker Özalp (b), Cengiz Baysal (d)

24/Çarşamba; Önder Focan (g), Yavuz Darıdere (Ham.B.3), Okay Aynur (d).
(rez.tlf.0212-2451071).

Polat Champions

22:30, 11/Perşembe, Lea Centauri Quintet (Lea Centauri (vo), Ricky Ford (as), Ali Perret (p), Raci Pişmişoğlu (b), Cengiz Baysal (d). 18/Perşembe, Larry O'Neal (vo), Tarkan Mumkule, Sezen Köroğlu, Batur Yurtsever, Erdinç Şenol. 25/Perşembe, Selen Gülün (p), İmer Demirer (tp), Yahya Dai (s), İlker Özalp (b), Cengiz Baysal (d).
(rez.tlf. 0212-662 2431).

Hyatt Regency

The "Library" Cigar Lounge and Jazz Bar 22:30, (Pazar hariç) Hergün, Nükhet Ruacan (vo), Nilüfer Verdi (p).
(rez.tlf. 0212-225 7000)dan

Eylülist

22:30, Her Çarşamba, Bilgi Üniversitesi Jazz Nights (Daha sonra anons edilecek)
(rez.tlf. 0212-257 1109).

Club 147

22:30, 21/Pazar, Sibel Köse (vo), Serhat Ersöz, Sarp Maden, Alp Ersönmez, Mert Önal. 28/Pazar, Neşet Ruacan Trio.
(rez.tlf. 0212-2130136).

Roxy

23:00, 2/Salı, Şevket Akıncı (g), Yahya Dai (s), Emre Tukur (keyb), Eylem Pelit (b), Cem Aksel (d). 9/Salı A-Trippin (Ali Perret (p), İmer Demirer (tp), Ricky Ford (s), Sarp Maden (g), Raci Pişmişoğlu (b), Erdinç Şenol (d). 16/Salı, TRT Caz orkestrası, 23/Salı, Life Line (Şevket Akıncı (g), Yahya Dai (s), Eylem Pelit (b), Emre Tukur (keyb), Nedim Ruacan (d). 30/Salı Neşet Ruacan Trio.
(rez.tlf. 0212-2491301)

Buz Bar

22:45; 1/Pazartesi, İmer Demirer (tp), Tuna Ötenel (p), Sibel Köse (vo), 8/Pazartesi, Önder Focan (g), Tuna Ötenel (p), Sibel Köse (vo), 15/Pazartesi Kent Mete (p), Tuna Ötenel (s), Sibel Köse (vo), 22/Pazartesi Kamil Özler (g), Tuna Ötenel (p), Sibel Köse (vo).
(rez.0212-2199009)

KV

22:30, Her Cumartesi, Sibel Köse (vo), Selim Benba (p), Hakan Behlil (b).
(rez.tlf. 0212-251 4338).

Jazz Cafe

22:30, Her Salı, Serve Cold; Kerem Türkaydın (g), Cem Tuncer (g), Hakan Çimenot (tbn), Okan Öncel (b), Korhan Ogan (d).
(rez.tlf. 0212-245 0516).

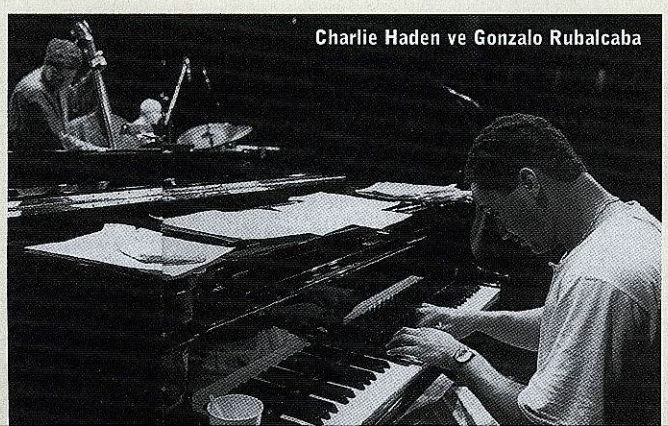

Charlie Haden ve Gonzalo Rubalcaba

Chefs Restaurant

21:30-01:00, Her Perşembe-Cuma, Sibel Köse (vo), Her Cumartesi; Emin Fındıkoğlu (p), Feyza (vo).
(rez.tlf. 0212-258 4407 veya 10).

Pinty

22:30, Nisan boyunca her Salı Ayşegül Yeşilnil Trio.
(rez.tlf.0212-2517977)

Taxsim Shaft

22:00, 4/Perşembe, Ayşegül Yeşilnil (vo), Önder Focan (g), Nezih Yeşilnil (b), Cengiz Baysal (d); 9/Salı, Neşet Ruacan Trio, 14/Pazar, Bora Uslusoy Band, 16/Salı, Önder Focan (g), Yavuz Darıdere (Ham.B.3), Okay Aynur (d).
(rez.tlf. 0212-2525376)

İzmir

Mavi Bar

22:30, Her Salı Blue Jazz Quartet
(rez.tlf.0232-4630194).

Telefon Bar

22:30, Her Çarşamba, Kürşat And (b), Uğur Güneş (p), 3/Çarşamba, Tuna Ötenel Group, 17/Çarşamba Fatih Erkoç Group.
(rez.tlf.0232-3306033)

Eskişehir

BSM

3/Çarşamba, 19:30, Önder Focan (g), Nezih Yeşilnil (b), Cengiz Baysal (d).
(rez.0222-2204574).

Mayıs 2002

İstanbul

Cemal Reşit Rey Konser Salonu

20:00; 6/Pazartesi, The New York Nights Band, Jimmy Cobb (d), Hendrik Meurkens (har, vib), Dado Moroni (p), Eric Alexander (ts), Chris Berger (b).
(rez.tlf.0212-246 0696).

Babylon

1/Çarşamba 21:30; Habbecik, 3-4/Cuma-Cumartesi 23:00; Oojami, 10-11/Cuma-Cumartesi 23:00, DJ Arkın Allen, 17-18/Çarşamba-Perşembe 21:30, Sun Ra-Arkestra
(rez.tlf. 0212-2927368)

İş Sanat

19:30, 21/Salı; Aziza Mustafa Zadeh
(rez. tlf. 0212-3161576).

Es'Kandil Jazz

22:30, 3 Mayıs'tan itibaren, Hergün; Neşet ve Nükhet Ruacan Grup ve Konuk müzisyenler.
(rez.tlf. 0216-332 8036 veya 332 7589).

Antalya

III. Antalya Piyano Festivali

01/Çarşamba; Fazıl Say (Cam Piramit), 03/Perşembe Barış Büyükyıldırım (AKM Aspendos Salonu), 05/Pazar, Emre Şen (AKM Aspendos Salonu), 07/Salı, Kerem Görsev (AKM Aspendos Salonu).

Afyon

Afyon Jazz Festivali

6/Pazartesi; TRT Caz Orkestrası, 7/Salı Şenova Ülker Quartet, 8/Çarşamba Önder Focan Trio (Önder Focan (g), Nezih Yeşilnil (b), Cengiz Baysal (d), 9/Perşembe Serve Cold, 10/Cuma Mingus Trippin, 11/Cumartesi Hava Kuvvetleri Caz orkestrası.

5/6 Cuma-Cumartesi 15 kişilik Okay Temiz Band'le deprem çocukları ritim takımı çalışması.

Ankara

SCA Ankara Müzik Festivali

6-7/ Pazartesi-Salı; Bilkent Senfoni Orkestrası, Jansug Kakhidze (şef), Gülsin Onay, (p). 8-9/Çarşamba-Perşembe; Budapeşte Çingene Senfoni Orkestrası, "101 Keman", 10/Cuma, Melissa Thodos Dans Topluluğu, Modern Bale, 11/Cumartesi, Survivor (rock); Jimi Jamison (vo), Frankie Sullivan (g), Marc Droubay (d, perc), Chris Groove (keyb), Billy Ozello (b, vo).

4.Kat Fikrim Bar

Her Perşembe-Cuma, Yağmur Öncesi (rez.tlf. 0312-4324523).

İzmir

Telefon Bar

22:30, Her Çarşamba, Kürşat And (b), Uğur Güneş (p), 1/Çarşamba, Neşet Ruacan Group
(rez.tlf.0232-3306033)

Haziran 2002

İstanbul

Babylon

14-15/Cuma-Cumartesi 23:00, Omar Sosa
(rez.tlf. 0212-2927368)

Diğer programlar daha sonra anons edileceğinden dergimizin baskısına yetişmemiştir.

Programları, gitmeden önce her zaman telefon ile kontrol ediniz.

Bu sayfada yer alabilmek için ofocan@prizma.net.tr zuhalfocan@boyut.com.tr fax: 0216-4860820 bildiriniz.

Genç bir soluk ve bir efsanenin izleri...

Roy Hargrove 17-18 Nisan'da Babylon'da

Raife Polat

Yıl 1997. Bir Temmuz akşamı, İstanbul Açıkhava semalarına Havana atmosferi karışıyordu. Roy Hargrove, yanına efsanevi piyanist Chuco Valdes'i almış, onunla da yetinmeyip, tenor saksofonda David Sanchez, trombonda Frank Lacy, davulda Julio Barreto, timbalsde "Changuito" Joe Luis Quintana, kongada "Anga" Miguel Diaz, basda John Benitez, alto saksofonda Sherman Irby ve gitarda Ed Cherry ile, aynı yıl çıkardıkları "Habana" albümünden seçmeler sunuyordu. Jazz severler bir efsaneyi sahnede görmenin keyfiyle, genç bir trompetçiyi keşfetmenin keyfini bir arada yaşıyorlardı. Aradan beş yıl geçti. Bu süreçte bir albüm daha -"Moment to Moment"- çıkardı Roy Hargrove ve şimdi İstanbullular bu kez Garanti Jazz Yeşili kapsamında 17-18 Nisan'da Babylon'da quintet'iyle izleyecekler Hargrove'u.

Lale Aytaman

Roy Hargrove

1993 yılında ilk albümü "With The Tenors of Our Time" ile dikkatleri çeken Texaslı müzisyen Roy Hargrove, her albümünde yeni oluşumlar sergilemesine karşın mainstream'in çağdaş sesi olmayı da hep sürdürdü. 1996 yılında Chuco Valdes tarafından davet edildiği Havana Jazz Festivali, Hargrove'un Küba müziğinin derinliklerini keşfetmesinde en büyük etken oldu. Festival sırasında yaşadığı deneyimler, onu "Habana" albümünü kaydetmeye kadar götürdü. Bu albüm onun adının Dizzy Gillespie ve Kenny Dorham'ın takipçisi olarak anılmasına yol açtığı gibi, trompet ve flugelhorn'daki yetkinliğinin de ispatıydı.

İki yıl sonra "Moment to Moment" geldi. Prodüktörlüğünü Tommy LiPuma ve Larry Clothier'in yaptığı, alto saksofonda Sherman Irby, davulda Willie Jones III, basda Gerald Cannon ve piyanoda Larry Willis'ten oluşan quintet'iyle kaydettiği albüm eleştirmenlerden yine tam not aldı. Özellikle de Henry Mancini, Pat Metheny, Johnny Mandel, Antonio Carlos Jobim gibi müzisyenlerin eserlerine getirdiği yorumlar ve telli çalgılara yaptığı düzenlemelerle göz doldurdu Roy Hargrove. Trompet'inin ılık tonunun dinleyende yarattığı gevşeme ve hoşnutluk hissi ise cabasıydı., Babylon'da ağırlıklı olarak bu albümden parçalarla, Justin Robinson (sax), Eric Lewis (p), Dwayne Burno (b) ve Willie Jones III (d) eşliğinde hoş anlar yaşatacak bize Roy Hargrove.

Sun Ra yaşıyor

"Arkestra'ma, buradaki tüm insanlığın sınırlandırıldığını söylüyorum, ama onlar Ra'nın hapishanesinde ve bu dünyadaki en güzel şey."

Öyle olsa gerek ki, Sun Ra bu dünyadan göçeli hayli zaman olmasına karşın, hapishanesinde yaşamaya devam ediyor Arkestra üyeleri. 1953 yılında Richard Evans (b) ve Robert Barry (d) ile kurduğu trio, kısa bir süre sonra John Gilmore (sax, fl) ve Charles Davis'in (sax) katılımıyla çoğalmış, bir yıl sonra da ekibe Marshall Allen (sax, fl), Pat Patrick (sax, perc), Art Hoyle (tp), Julian Priester (tb) ve James Scale'in katılımıyla Sun Ra Arkestra doğmuştu. İşte o günden 1993 yılında ölümüne kadar Arkestra'sının başında, keyboard'daki ustalığı, besteleri, giyimi, dansları ve enerjisiyle sadece jazz'ın en kişilikli adlarından biri olmamış, kendisinin de yürekten inandığı, başka bir dünya yaratmıştı. Daha sonra Saturn adıyla kurduğu plak şirketinden çıkardığı albümler -ve diğer sanatçıların albümleri- hep Sun Ra'nın intergalaktik müziğinin dışavurumları oldu.

Aradan geçen bu uzun yıllarda Arkestra'dan kopanlar ve katılanlar oldu tabii. Şimdilerde artık 74 yaşında olan Marshall Allen'ın direktörlüğünde üretimlerini sürdürüyor Sun Ra Arkestra. Doğal olarak ustalarının, hatta tabir-i caizse 'tanrı'larının izinden yürüyerek.

Rolling Stone dergisi, Sun Ra'nın müziğinin Duke Ellington'dan Public Enemy'ye uzanan bir bağ olduğu yorumunu yapıyor. Bu kutlu müziği, geçmişten geleceğe kurdukları bağı, Sun Ra'sız da olsa 17-18 Mayıs'ta İstanbul Babylon'da izleme şansına sahibiz. İşte bu nedenle yaklaşık 50 yıllık bir müzik serüvenini, üstelik de müzik tarihinde çığır açmış bir serüveni birkaç satırla özetleme çabasına girmeyip, sizi onların yarattığı dünyanın içine girmeye davet ediyoruz.

Aziza Mustafa Zadeh; Doğu'nun Dianne Krall'u

"Jazz'ın Prensesi" olarak bilinen -ama benim için Doğu'nun Dianne Krall'u- Aziza Mustafa Zadeh'nin 2002 yılında Decca Records'dan çıkardığı son albümü "Shaman", Bakü Konservatuarı'nda aldığı klasik müzik eğitiminden beri geliştirdiği özgün stilin bir uzantısı, 21 Mayıs'ta İş Sanat'ta.

Seda Binbaşgil
esintiler@turk.net

Doğu özellikleri taşıyan titrek tınılarla bezeli bir skat tekniği, güçlü bir jazz- fusion'ın temelini oluşturduğu akıcı Bach tarzı bir piyano stili, kimi yerel ezgileri adeta müstehcen bir tarzda söyleyip dinleyicileri şaşırtabilen cesur bir yorumcu, kendini Azeri kültürüne adadığı her halinden belli bir müzisyen: kısacası, tezat ve çelişkiler Aziza Mustafa Zadeh'yi ve müziğini sarmalıyor.

"Kendini müzik alanında kategorize etmeden, dünya jazz'ı ile klasik müzik öğelerini birleştiren bir yetenekle çok sık karşılaşmayız" diyor Decca'nın Başkan Yardımcısı Jean-Hugues Allard, "Aziza gelecekte de çok büyük bir dinleyici kitlesini besteleriyle cezbetmeye devam edecek bir müzisyen".

Aziza Mustafa Zadeh'nin jazz'ı ve doğaçlama tarzındaki geleneksel Azerbaycan müziğini (Mugam) biraraya getiren özgün formülü, herhangi bir tanıma uymasa da dünyanın dört bir yanındaki belli başlı jazz festivallerinde dinleyicileri büyülediği kesin. Mugam, kısaca modal müziğin Azerbaycan modeline verilen ad. Bu da Aziza'nın besteleri için çok değerli bir esin kaynağı ama Mugam'ı geleneksel formunda değil, klasik, jazz, blues ve avant-garde gibi diğer stillerle birleştirip kullanmayı tercih ediyor. Mugam'ın diğer müzik türleriyle buluşması ilk değil. Daha evvel, 1910'lu yıllarda Mugam, Azerbaycanlı besteci Uzeyir Hajibeyov'un kompozisyonlarında da opera ile tanışmıştı.

Aziza'nın ilham perileri hala annesi ve artık onlarla birlikte olmayan babasıdır. Babası, piyanist ve besteci Vagif Mustafa Zadeh, mugam ve jazz'ın sentezini yapmış olmakla neredeyse bir devrim gerçekleştirmişti. "Waiting For Aziza" (Aziza'yı Beklerken) isimli bestesi Monako'da yapılan "Dünya Jazz Yarışması"nda birincilik ödülünü alırken, müziği bir zamanlar Dizzy Gillespie tarafından "geleceğin müziği" olarak adlandırılmıştı. Aziza'nın annesi Eliza, klasik müzik eğitimi almış bir şarkıcıydı ve ilk kez Vagif Mustafa Zadeh ile evlendiği zaman jazz dünyasıyla tanışmıştı. Vagif Mustafa Zadeh, mugam stilini kullanarak jazz alanında pek çok beste yapmış, Eliza da klasik müzik deneyimlerini katarak bunları yorumlamıştı.

Özgeçmiş

Aziza Mustafa Zadeh Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de doğdu. Küçük bir çocukken, danseden, resim yapan ve şarkı söyleyen, yani sanatın hemen hemen tüm dallarıyla ilgilenen Aziza, vokal doğaçlamalarını ilk kez 3 yaşındayken babasıyla sahneye çıktığında yapmıştı. Fakat daha sonraları piyanodaki yeteneği ön plana çıkarak diğerlerini bastıracaktı.

Erken yaşlarda klasik piyano eğitimi almaya başlamasına ve özellikle Bach ve Chopin'e duyduğu hayranlığa rağmen, doğaçlama çalmaya olan ilgisi ve yeteneği de yavaş yavaş su yüzüne çıkmaya başladı. "Yeterince pratik yapamadım" diye açıklıyor Aziza Mustafa Zadeh, klasik müzikten giderek uzaklaşmasını. Babasının trajik bir şekilde 39 yaşında sahnede ölmesi Aziza'nın hayatında bir dönüm noktası oluyor. Annesi bu krizle birlikte şarkıcılık hayatına bir nokta koyuyor ve kendini tamamen kızının müzikal yeteneklerini geliştirmeye adıyor. Şimdilerde onun menajerlik görevini üstlenmiş durumda. Aziza da beste aşamasında veya yeni albümler için kayda girdiğinde onun fikirlerine çok önem veriyor. "Ona güveniyorum çünkü klasik müzik konusunda çok iyi eğitim almış, babamla da jazz deneyimleri olan bir sanatçı. Bunun ötesinde, genel olarak müzik, tarih ve edebiyat hakkında da çok bilgili".

17 yaşındayken Washington, DC'de yapılan "Thelonious Monk Piyano Yarışması"nı, Monk bestelerini mugam tarzında yorumlayarak kazanan Aziza Mustafa Zadeh, annesiyle Almanya'ya taşındığında daha 20'sine basmamıştı ama müzikte çoktan kendine özgü bir yol çizip onu geliştirmeye konsantre olmuştu bile.

1991'de kendi adını taşıyan ilk albümünü çıkardı. Albümü dinler dinlemez, bu yeni müzisyenin, etnik kökenlerini, klasik müzik ve jazz'la çok iyi birleştirebilen, dikkate değer ve farklı bir sesi olduğu hemen anlaşılıyordu. Bu ilk olumlu izlenimler 1993'te çıkan "Always" isimli, kendisine "ECHO" ve "German Phono Association" ödüllerini kazandıran albümüyle iyice pekişti. Kariyerinde giderek daha da ilerlediğinin en önemli kanıtı ise bir çok saygın jazz müzisyeninin, Aziza'nın 1995'te çıkaracağı "Dance Of Fire" isimli albümünde kendisine eşlik etmek için seve seve biraraya gelmesiydi. Henüz rüştünü tam ispat etmemiş bir müzisyen olarak, gitarist Al Di Meola, basçı Stanley Clarke, Weather Report'un eski davulcusu Omar Hakim ve saksofoncu Bill Evans gibi usta isimlerle çalarken kimin eli ayağına karışmazdı ki? Herhalde bir tek Aziza Mustafa Zadeh'nin. "Aziza bir dahi, hem

besteci hem de sanatçı olarak. Müziği bana "straight jazz"dan daha anlamlı geliyor, çünkü kulağıma gelen şey, müziğin ötesinde, onun içinde yoğrulduğu kültür, Azerbaycan'ı duyuyorum onu dinlerken" diyor Al Di Meola.

Şimdilerde, Londra ve Paris'ten, İstanbul ve Tel-Aviv'e kadar, nerede konser verirse versin, salonlar, stadlar tıklım tıklım doluyor. 1996 yılında çıkardığı "Seventh Truth" isimli albümünün kapağındaki baştan çıkaran fotoğrafının da belki bu popülariteye birazcık katkısı olmuştur, benim yazı başlığıma ilham verdiği ise kesin! Belki de çıplak sırtını örten tek şeyin uzun saçları olduğunu gördüğümüz bu resim bize albümdeki müzik hakkında da bir ipucu veriyordu. Müzik de o denli çıplak ve sadeydi: solo piyano ve vokal. Bu albümü takip eden "Jazziza" da ise kendi bestelerinin yanısıra "My Funny Valentine" ve "Take Five" gibi jazz standartları da bulunuyordu.

Şimdi ise "Shamans" adındaki yeni albümüyle karşımızda Doğu'nun Dianne Krall'u. Columbia Records imzası altında 6 albüm çıkaran Aziza Mustafa Zadeh'nin çalıştığı şirket de farklı bu defa: Decca. Londra'daki Abbey Road stüdyolarında kaydedilen bu albüm Aziza'nın müziğinden çeşitli örnekler sunuyor bize: "Bach Zadeh" ve "Portrait Of Chopin"de klasik piyano eğitiminin etkileri hissedilirken, "Ladies Of Azerbaijan" ve "Sweet Sadness" isimli kompozisyonlarında ise o kendine özgü vokal tekniği baskın çıkıyor. Albüme ismini veren parça ise Aziza için gerçekten yeni, farklı bir yöne yolculuk. Bu parçada Aziza Mustafa Zadeh sadece perküsyon –cırcır böceğinin sesini- ve kendi sesinin üstüste kayıtlarını kullanarak, büyülü puslu bir dünya yaratıyor ve ekliyor: "Benim için hayatın manevi yanı en önem verdiğim tarafı, Şamanlar da çok özel insanlardır, insanlara şifa verirler.."

(Decca Records'ın basın bülteninden derlenmiştir)

CRR'de JAZZ

15 Nisan'da Tommy Schneller, The Extravaganza Band sahne alacak.

Tommy Schneller (s, vo), Moritz Fuhrhop (opg, p), Jochen Bens (g), Andreas Müller (b), Uwe Petersen (d), Silke Nagel (tp), Jürgen Wieching (ts), Dieter Kuhlmann (tb).

CRR'de 6 Mayıs'da The New York Nights Band sahne alacak. Jimmy Cobb (d), Hendrik Meurkens (har, vib), Dado Moroni (p), Eric Alexander (ts), Chris Berger (b).

Jimmy Cobb. 1929 Washington DC doğumlu davulcu, Cannonball Adderley, Miles Davis, John Coltrane, Billie Holiday, Stan Getz ve Dizzy Gillespie ile çalmış. Kendisi ile mutlaka röportaj yapmaya çalışacağız.

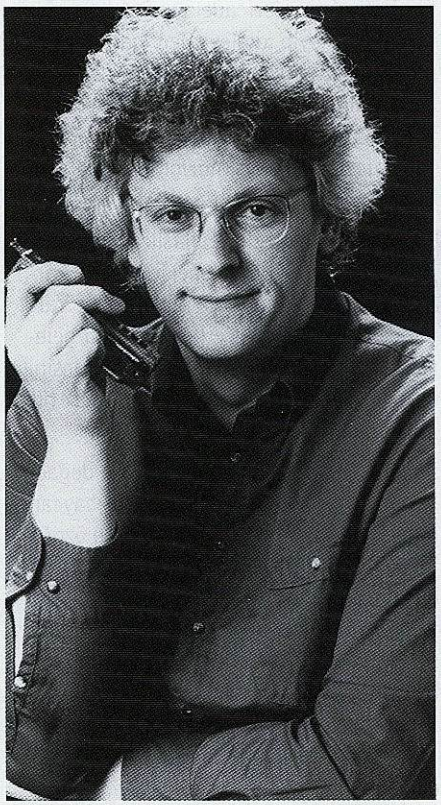

Hendrik Meurkens

1992'de New York'a taşınan sanatçı jazz çevrelerinde kendine haklı bir yer edindi. Toots Thielemans'ın 6 albümünde çalan sanatçı Ray Brown Band ile de Japonya turu yaptı. Monty Alexander, Herb Ellis, Paquito D'Rivera, Charlie Byrd, Lionel Hampton, James Moody, Ivan Lins birlikte çaldığı diğer isimlerden.

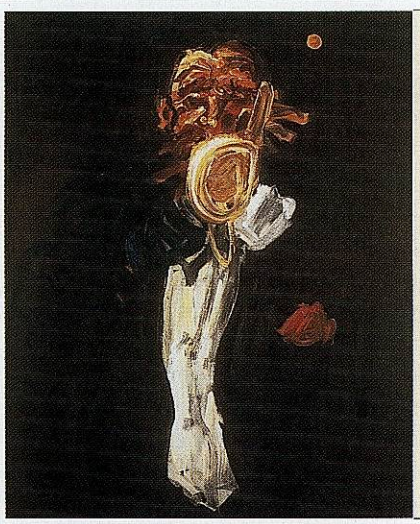

C. a. m. Sanat Galerisinde Yavuz Tanyeli'nin "The Story of Jazz" Sergisi

Figür resminin önemli temsilcilerinden biri olan Yavuz Tanyeli, son bir yılı içeren çalışmalarını C.a.m. Galeri'de sergiliyor. 15 Mayıs-15 Haziran 2002 tarihleri arasında devam edecek olan serinin teması, sanatçının hayatında çok önemli bir yer tutan jazz müziği ve müzisyenleri. "Müzik nasıl kolonlardan çıkarak kulağımıza ulaşıyorsa bu sergide de duvarlardan renk olarak çıkacak" diyen Tanyeli, figürlerindeki doğaçlamayı bu kez soyutlamalar olarak figürün yanına düşürüyor ve özgür jazz'ın teknik boyutların ötesinde duygularla ifade edilişini tuvallerine yansıtırken figürden soyut doğru bir yol alıyor.

II. Afyonkarahisar Jazz Festivali Başlıyor

"Frigya Salutaris"den (Şifalar Diyarı Frigya -Afyon), tarihin ilk müzik yarışmasının yapıldığı yer olan Afyon'dan, Kralımız Midas'ın torununun topraklarından bundan böyle artık jazz festivalleri de yapılageliyor, şaşırmamak lazım.

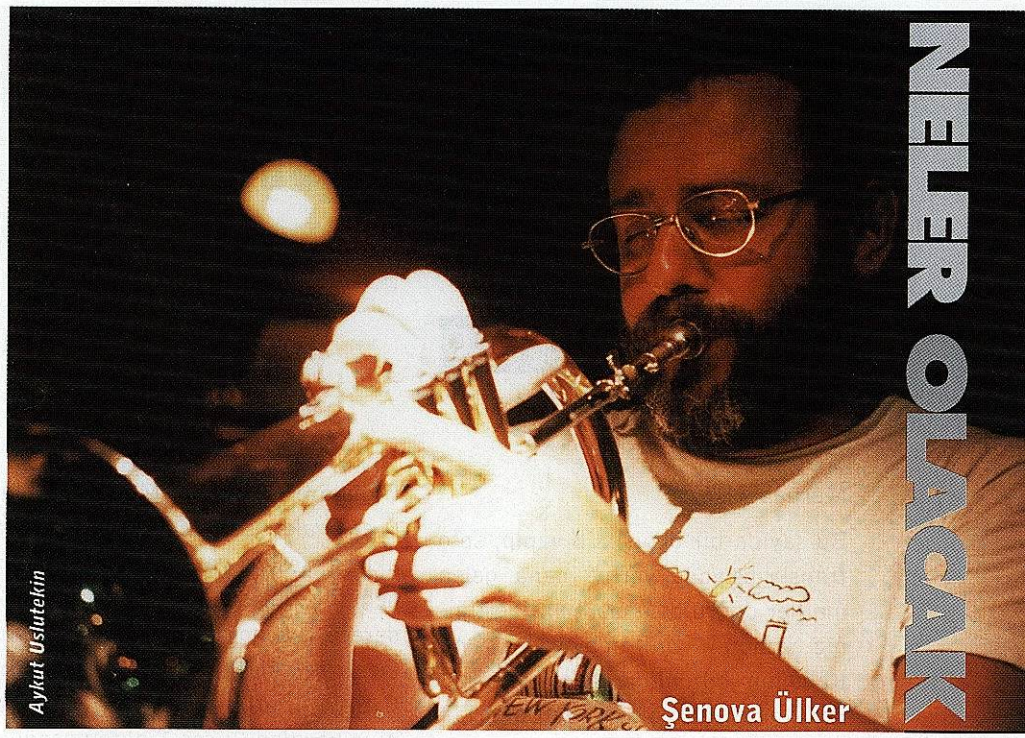

Hüseyin Başkadem

Birincisi Nisan 2001 tarihinde yoğun bir müzisyen, yazar, şair, ressam, gazeteci, mimar ve sanatçı desteği ayrıca Hürriyet, Radikal, CNN Türk, NTV ve Jazz Dergisi gibi basının önde gelen temsilcilerinin katkılarıyla gerçekleşen ve müthiş bir başarı elde eden Afyon Jazz Festivali, şimdiden Montreux Jazz Festivali'ne kafa tutamaya başladı!

Bu yıl 5-11 Mayıs tarihleri arasında gerçekleşecek festival, 5 Mayıs Pazar akşamı TRT Caz Orkestrası'nın "jam session"u ve açılış kokteyli ile başlıyor. 6 Mayıs Pazartesi akşamı Uğur Yücel'in sunacağı TRT Caz Orkestrası'nın Açılış Konseri'nde halka buluşacak festival, 11 Mayıs akşamı Hava Kuvvetleri Komutanlığı Caz Orkestrası'nın konseriyle sona erecek.

Festivaldeki diğer isimlere gelince: Akşam konserlerine, Önder Focan Standart A La Turc, Mingus Trippin, Şenova Ülker Quartet, Grup Servecold, köy konserlerine; Ayşe Tütüncü, Alper Maral, Mert Topel, ayrıca okullardaki atölye çalışmaları, performans ve söyleşilere, Semih Balcıoğlu, Aydın Boysan, Yavuz Tanyeli, Okay Temiz, Hülya Tunçağ, Tunçel Gülsoy, İnci Aral, Oya Baydar, Sibel Köse, Oral Gönenç, Sakine Özkan, Ömer Faruk Serkan, Kemal Küçük, Sarp Maden, Cengiz Baysal, Üstün Akmen, Sema Kaygusuz, Can Kozlu, Ali Perret, İmer Demirer, Rickie Ford, Levent Çalıkoğlu, Ali Sönmez, M. Ergüven katılacak. Bunların yanı sıra Aykut Uslutekin'in jazz fotoğrafları sergisi festival boyunca sürecek. Ayrıca jazz'a dair film ve belgeseller Afyonlu jazz severlerin beğenisine sunulacak.

Bütün jazz severleri Altınay Şekerleme'den kaymak, kaymaklı şeker, lokum, Cumhuriyet'ten sucuklar ve Tureks AŞ'den mermerler bekliyor. Konuklar İkbal Termal'de, Otel Grand Özer ve Oruçoğlu Termal Otel'de (yerlerinizi şimdiden ayırtın yoksa kalede yatarsınız) geceleyebilirler. Ayrıca Afyon Kalesi, Osmanlı ev mimarisinin muhteşem örneklerinin olduğu Türbe Mahallesi, Kocatepe, Dinar - Aphemia antik şehri ve Midas'ın Kulakları hikayesinin geçtiği yer olan Suçıkan Mevkii, Kral Yolu, II. Kapadokya İhsaniye Ayazin Mevkiinde Peri Bacaları ve bir çok turistik ve tarihi yerleriyle "havası sert, insanı mert Afiyonlu goca hemşerilerim" sizi misafir etmek için "bekleyolar".

Afyon'u Türkiye'nin jazz başkenti yapmayı hedeflemek! Neden olmasın, Afyon sadece yolların birleştiği biryer değil. Vali Ahmet Özyurt, Belediye Başkanı Hayrettin Barut, Afyon Eğitim Vakfı Başkanı Şükrü Koçoğlu'nun söylediği gibi, bu kent "sanatın bütün yollarının birleştiği bir yer olmalı". Duydunuz ya kaymak, lokum, sucuk, tarih, termal turizm de var.

Halktan gelen bir sanat olan jazz'ı, sadece İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük şehirlere sıkıştırmayıp artık Anadolu'ya büyük bir hızla götürmeliyiz. Demokrasiyi, medeniyeti çağdaş olmayı, herşeyden önce insan olmayı sanat olmadan başarabilir miyiz? Asla..

Umarım bu festival hepimizin özverisi ve katkılarıyla geleneksel olmaya doğru yol alır. Afyon'da buluşmak umuduyla...

Yolumuz açık olsun...

Bilgi için:
Hüseyin Başkadem (0532) 3711788
www.afyonum.com

Sorularınız Doğrultusunda Klinik Cevaplar

Cem Tuncer
cemtuncer@yahoo.com

Merhabalar!

Bu sayıda bir değişiklik yapıp, solo transkripsiyonu yerine bana gelen mailler doğrultusunda merak ettiğiniz konuları anlatmaya çalıştım. Konunun bütünlüğü açısından genellikle akor soloları, vekil akorlar, akorlarla melodi çalma teknikleri konusunda gelen soruları seçtim çünkü bütün sorulara aynı sayıda cevap vermek biraz zor olacaktı. Önümüzdeki sayıda da diğerlerine yer vermeye çalışacağım:)

Akor teorisi ve chord solo yazma teknikleri için sayfalarca yer ayırmak gerekir. Ben sadece basit teknikler ve konular üzerinde duracağım bu örnekler meraklıları için yol gösterici olacaktır umuyorum. Daha fazlasını merak edenler tembellik etmeyip baba gitarcıların albümlerine yükselip güsel kulaklarıyla bu işi halledebilirler. Ya da kitaplar karıştırılabilir (pek yapılmaz genelde-Taksim'e filan gitmek varken kim sallar akor teorisini armoniyi:)) hem bu hayatta 5li'lerle yapılabilen birçok müzik varken chord solo da nesi?? Neyse fazla çatallanmadan boynuzlar, konuya gireyim bari...

Örnek 1a:

Verilen 2 ölçülük basit bir melodiyi armonize edip drop2 -3-2&4 gibi tekniklerle gitarda çalınabilir hale getirmek. Melodi 1 oktav yukarıya atılmış lead de kalacak şekilde armonize edilmiş (Lead: en tiz parti) armonik devamlılığı sağlamak için C7 akoru çevrimleri kullanılmış ve F majöre çözülüyor. Melodi notaları eğer akor sesiyse, altına sırasıyla akorun sesleri yazılır mesela 1b örneği ilk vuruş G, C7 akorunun 5. derecesi. G notası en tiz partide kalacak şekilde armonize edilip (Bb-C-E-G) drop 2 haline getirilmiş yani yukarıdan 2. ses 1 oktav aşağıya atılmış böylelikle kalından inceye E-Bb-C-G haline gelmiş. İkinci nota C kalından inceye E-G-Bb-C diye armonize edilmiş drop3 hali:G-E-Bb-C.

üçüncü nota D; C7 akorunun tension sesi (C mixo dizisinin 2. notası) onun için burada kullanılan teknik biraz değişik armonize ederken yukarıdan aşağıya D den sonra C gelmesi gerekiyor fakat C notasını atıp sonra gelen Bb'ü tercih ediyoruz çünkü akora tension ilave ederken kök ve 5'li atılabilir. Bir de; ikili aralık orta partide kalmadığı için güzel tınlamaz D-Bb daha iyi tınlar. Ayrıca 1c örneğindeki gibi akorları rearmonize ederek ve her notayı akor olarak çalmayı tercih etmeyebiliriz. C7 akorunu iki vuruş geciktirerek ilk iki vuruşu Gm7 çalıp Fmaj7'ye gitmek için Gb7 akorunu (kromatik yaklaşım) kullanabiliriz.

Örnek 2

G majör dizisinin armonize edilmiş hali. En tizde D sesiyle başlıyor ve çeşitli olasılıkları düşünmek ve kullanmak için iyi bir örnek. Tonik akor G majör ise bunlardan herhangi birini G akoru yerine çalabilirsiniz böylelikle hep aynı çevrim ve sound'u kullanmamış olursunuz:).

Örnek 3 ve 4

Aynı tonun diatonik akorları üzerinde G majör dizisi armonize edilmiş. G majöre gitmek için II-V-I kadansı çalarken çeşitli kombinasyonları kullanabilirsiniz mesela;

Am11-D9-Gmaj 7 (Yani lead deki sesler D-E-F# oluyor ve melodik tınlıyor. Böylece laf olsun diye çalmamış oluyoruz:)).

Ya da ortak sesleri tutup (yine lead de) Am9-D13-GMaj7 (Hepsinin en tiz sesi B!!!)

Örnek 5a

1. örneğin bir versiyonu sadece melodi değişik teknik aynı.

Örnek 6a

Verilen melodi aynı teknikle chord solo halinde 6b'de görülüyor fakat burada rearmonize edilmiş bir şekilde. 2.örnekte verilen G akoru çeşitleri ve G ün III. derecesi olan Bm7 ve A7'ye çözülmek için kromatik akor Bb13 kullanılmış 2. ölçüdeki IIm7 akoru dominant7 olmuş 3.ölçüdeki D7 daha önce verdiğim örnekler gibi iki vuruş gecikmiş ve G'e çözülmek için D7'nin flat five substitution akoru olan Ab7 kullanılmış ve çözüldüğümüz akor 2.örnekteki seçenek akorlarımızdan birisi. 6c örneğinde ise biraz daha değişik bir varyasyonu var akorların. 6a'daki basit kadansı zenginleştirmek için vekil akorlar tayin edilmiş.

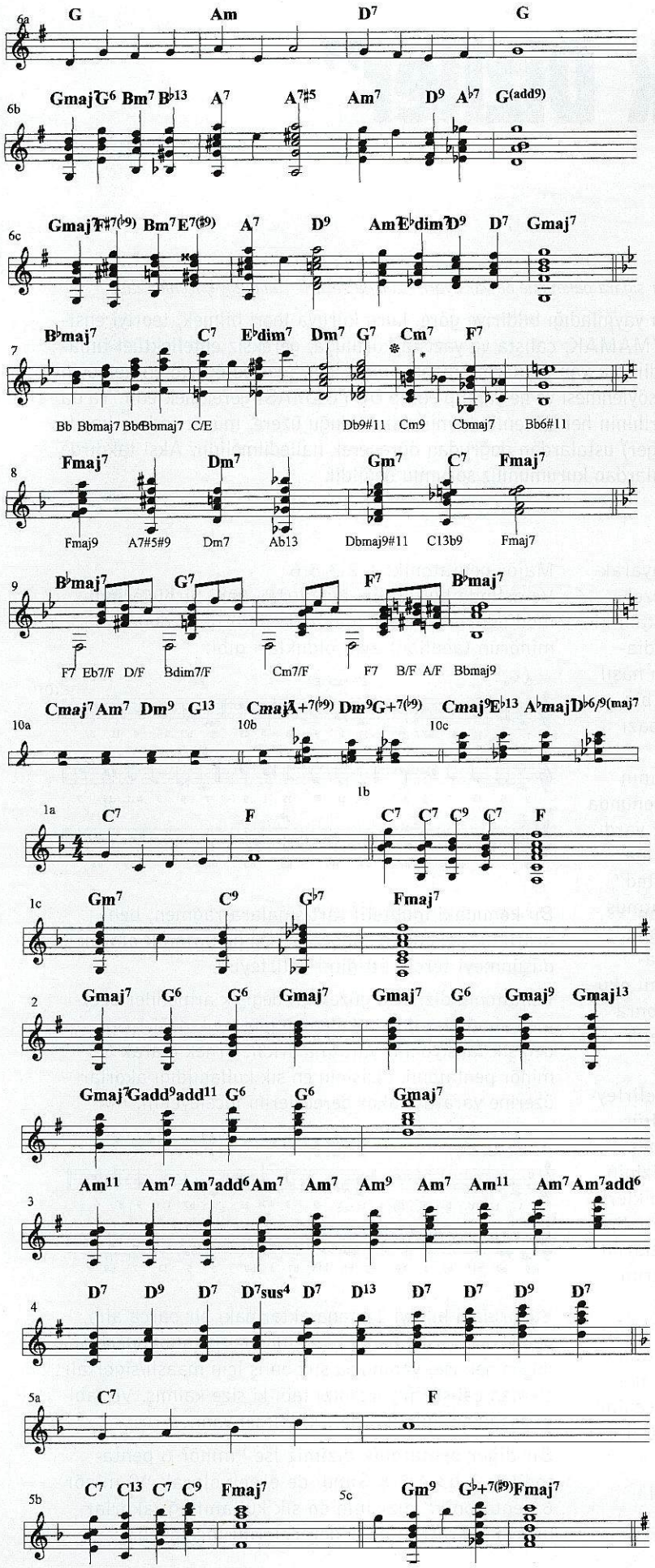

Örnek 7

Güzel bir chord solo tekniği olan contrary motion örneği. Yani en tiz ve en pes partilerdeki biribirine zıt yönde olan hareketler. Ve ayrıca orta partilerde bağımsız tenor hareketi de chord solonun güzel tınlaması için önemlidir (*işaretli) (B-Bb-Bb-Ab hareketi orta partide) ayrıca substitution olarak rearmonizede kullanılan akorlar (altta yazılı olanlar) yine flat five subs (yani esas akorun b5.derecesi olan akor.G7 için Db9#11 ya da F7 için Cbmaj7 gibi). Vekil akorun karakteri ise armonik tercihe bağlıdır.

Örnek 8

Fmaj 7 yerine Fmaj9, Dm7'ye çözülmek için V7'si olan A7, Gm7 yerine kullanılan Dbmaj7 ye çözülmek için ise D7 yerine kullanılan Ab7 akoru tercih edilmiş çünkü Ab7, Dbmaj7 akorunun V7si.

Örnek 9

Pedal point tekniği için bir örnek. Bütün akorlar için F pedal tutulmuş ve çözülme için gerginlik sağlıyor ayrıca ikinci ölçüdeki sound'lara dikkat! Çok güzel bir germe çözme örneği:)

Örnek 10a

Verilen I-VI-II-V-I kadansı örnekleri 10b ve 10 c'de yukarıda anlattığım substitution (vekil akorlar) ilkeleri mevcut (biraz daha altere vaziyetler!).

Intro ve ending'lerde 12 tondan çalışıp daha değişik hallere getirip kullanabileceğiniz kadans malzemeleri.

Bütün bu örnekler 12 tondan çalışılırsa fayda gösterir ve en önemlisi kendi malzemeniz oluncaya kadar değiştirin, ekleyin, çıkartın, farklı metronom ve stillerde çalın çalın çalın çalın çalın çalın çalın çalın (serdar ateşer gibi oldu:))))

Hepinize bol şans!

e-maillere devam:)

"Pentatonik Diziler"

Çağlayan Yıldız
caglayanyildiz@hotmail.com

Evet efendim, yukarıdaki uyarı her yazımda olacak; her sigara paketinde de var uyarı, "sağlığa zararlı" falan diye, içenler zat

UYARI: CSE (Caz Standartları Enstitüsü)'nün yayınladığı bildiriye göre, kuru kuruya teori bilmek, teoriyi enstrümanında uygulamamak, ve en önemlisi DUYMAMAK; çalışta ve yazışta kuruluğa, gereksiz entellektüel tınlamaya ve kafa karışıklığına neden olabilmektedir. Bu yan etkilerin önlenebilmesi için, teoride öğrenilen herşeyin mutlaka çalınması, -sesiniz çok kötü olsa bile- söylenmesi ve ne yapılıp edilip DUYULMASI gerekmektedir. Ya da bu teori meselesi temelli pas geçilerek, caz tarihinin her döneminde mümkün olduğu üzere, müzik sadece kayıtlardan dinlenerek/ çalınarak/ (çevrede varsa eğer) ustalardan doğrudan öğrenerek halledilmelidir. Aksi takdirde ileri dönemde ortaya çıkabilecek komplikasyonlardan kurumumuz sorumlu değildir.

Yazıma, yumurta-kapı ilişkilerine tamamen uyarak yazmış olduğum geçen yazımdaki hataları düzelterek başlamak istiyorum. O yazının başlığı, tabi ki yazının içeriğinden de anlaşılabildiği üzere "diatonik armoni" değil "diziler" idi. Bu hatanın nasıl oluştuğu benim için tam bir muamma. Diğer bir hata ise bazı benim bilgisayarımda bulunan bazı fontların basımevinin bilgisayarında bulunmamasından kaynaklanan bir hata: yazının sonundaki tabloda "türediği dizi ve yeri" kolonunda her dizi için yukarı ve aşağı yönde bazı oklar vardı, onlar tamamen kaybolup tam bir anlaşılmazlığa neden olmuş. Son hata ise "C lydian augmented" dizisindeki G notasının önüne # koymayı unutmuş olmam. Neyse, yazının doğrusunu ve biraz daha fazlasını www.caglayanyildiz.cjb.net 'den bulabilirsiniz. Bu düzeltmenin, dirayetle yazılarımı okumaya devam eden ve bu sayıdaki yazımdan sonra sayıları 3'e düşecek olan 5 arkadaşın tümüne de yararı olacağını umuyorum.

Belki başlık başka bir şey söylüyordur diye belirteyim; bu yazımda, diziler içinde ayrı bir alt kültür oluşturmayı başarmış olan pentatonik- yani beş sesli- dizilere değinmek istiyorum. Yok, bu dizinin pek çok gitaristin ilk -ve belki de tek- öğrendikleri dizi olmasından söz etmiyorum. (Söz etseydim Jimi Hendrix, B.B. King vb. ustaların bütün hayatlarını bu dizilerle geçirip, ne kadar müthiş çaldıklarını anlatırdım.) Vurgulamak istediğim nokta, bu dizilerin 1960'lardan başlayarak kullanıla geldiği modern caz ve sonrası müziklerdeki uygulama alanları. Yalnızca bu konuya ayrılmış 3 kitap görmüş biri olarak, 2 sayfada bu konuda ne yapabileceğimi birkaç saat içinde yazı bitince göreceğim. ("Delete" tuşu nerdeydi bu bilgisayarın?)

En yaygın olarak kullanılan 2 pentatonik dizi vardır; majör ve minör pentatonik diziler.
Minör pentatonik: 1 b3 4 5 b7

Majör pentatonik: 1 2 3 5 6
Ve aslında bu iki dizi aynıdırlar, yani birbirlerinin mod'udurlar, aynı C majör (ionian) ile A doğal minörün (aeolian) aynı oldukları gibi:

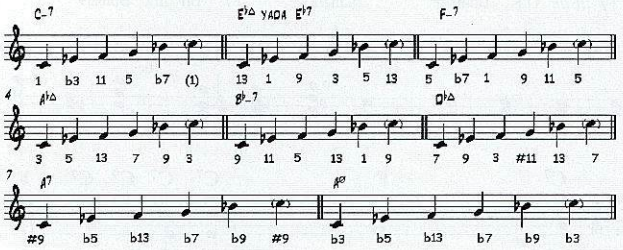

Bu konudaki muhtelif tartışmalara rağmen, ben pratiklik açısından sadece minör pentatonik olarak düşünmeyi tercih ettiğimi belirteyim.

Pentatonik dizilerin güzelliği, değişik armoniler üzerine çalındıklarında bukalemun gibi renk değiştirip değişik tansiyonlar yaratmalarıdır. Örnek olarak C minör pentatonik dizisinin en sık kullanıldığı akorlar üzerine yarattığı akor derecelerini inceleyelim:

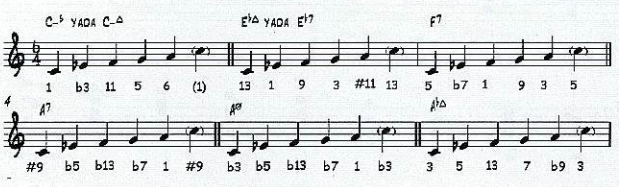

Yukarıdaki bilgiyi 12 tona aktarmak, bir parça alıp, her akor üzerine hangi pentatoniklerin çalınabileceğini düşünmek ise,-yanınızda sırf bu iş için maaşlı/sigortalı eleman çalıştırmıyorsanız- tabi ki size kalmış. Ve tabi ki aşağıdaki bilgileri de...Maalesef yani...

Bir diğer pentatonik dizimiz ise "minör 6 pentatonik": 1 b3 4 5 6 Şimdi de örnek olarak "C minör 6 pentatonik" dizisinin en sık kullanıldığı akorlar üzerine yarattığı akor derecelerini inceleyelim:

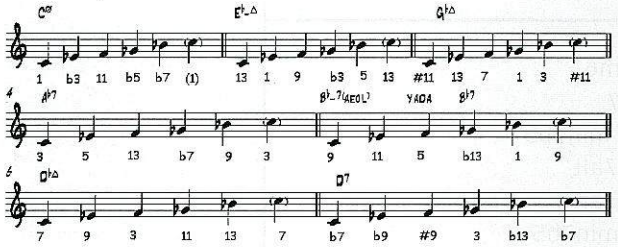

Bir diğer pentatonik dizimiz ise "minör pentatonik b5": 1 b3 4 b5 b7

Şimdi de örnek olarak "C minör b5 pentatonik" dizisinin en sık kullanıldığı akorlar üzerine yarattığı akor derecelerini inceleyelim:

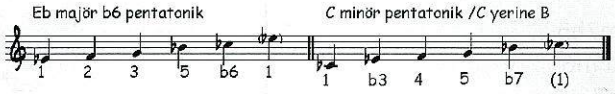

Bir diğer pentatonik dizimiz ise "majör b6 pentatonik": 1 2 3 5 b6

Burada ilginç bir durum var; benim gibi saplantılı bir düzeyde minör pentatonik üzerinden düşünmeye alışmış ya da alışmak isteyen (Allah düşürmesin kardiiş...) bazı mihraklar bu diziyi "minör pentatonik ama kök yerine yarım ses aşağıdaki ses geçmiş" diye düşünebilirler:

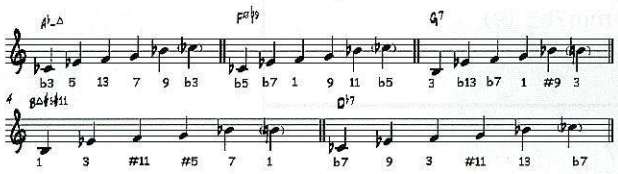

Şimdi de örnek olarak "Eb majör b6 pentatonik" (ya da obsesifler için "C minör pentatonik ama C yerine B geçmiş")dizisinin en sık kullanıldığı akorlar üzerine yarattığı akor derecelerini inceleyelim:

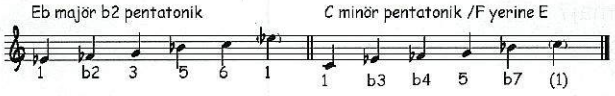

Eveeet, derin bir nefes alıp biraz daha sabrediyoruuz. Bir diğer pentatonik dizimiz ise "majör b2 pentatonik": 1 b2 3 5 6

Burada da aynı ilginç durum var; yukarıda adı geçen saplantılı mihraklar bu diziyi "minör pentatonik ama 4 yerine yarım ses aşağıdaki ses geçmiş" diye düşünebilirler:

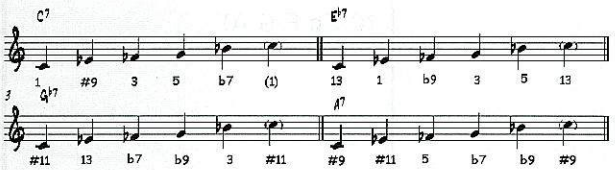

Standart prosedürümüzü uygularsak:

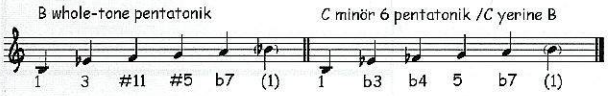

Söz edeceğimiz son pentatonik dizi ise "whole-tone pentatonik": 1 3 #4 #5 b7

Burada da, artık ilginçliğini tamamen kaybeden durum var; tarif bile etmek istemediğim mihraklar bu diziyi "minör 6 pentatonik ama C yerine B geçmiş" diye düşünebilirler:

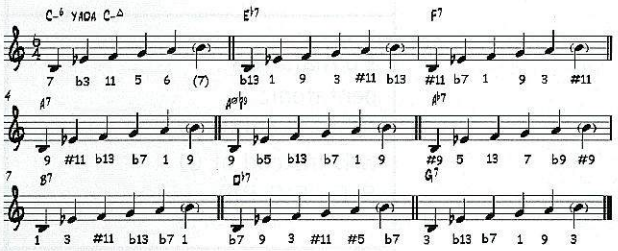

Ve tabi ki:

Bütün olayı şöyle bir tabloyla özetleyebiliriz çok lazımsa:

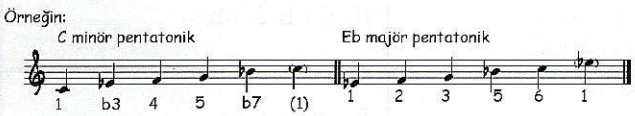

Dirayetli arkadaşlar, sol sütununda akor tipleri, sağ sütununda kaçıncı dereceki, hangi tip pentatoniğin çalınabileceğini gösteren bir tablo hazırlayabilirler; kendilerine hayat boyu kullanım amacıyla.

Eğer başarılı olduğum bir konu varsa, o da olay yerinden uzaklaşmaktır...Özellikle gecenin 3'üyse...

C min pentatonic (C Eb F G Bb)	Cm7 Eb maj7/ Eb7 Fm7 Ab maj7 Bbm7 Db maj7 A7 Am7b5
C min6 pentatonic (C Eb F G A)	Cm6 F7 A min7b5 B7alt A7alt Amin7b5 Eb maj7#11/ Eb7#11 D 7b9sus Dmin7 (phrygian) Db maj7#5 Abmaj7 (#11,b9)
C min7 b5 pentatonic (C Eb F Gb Bb)	Cm7b5 Eb m6 Ab7 D7alt Gb maj7b5 Bb min7 Bb7 Db maj7
Eb major b6 pentatonic (C min pentatonic w/B instead of C) B Eb F G Bb)	Ab m/maj7 G7alt Db7#11 F min7b5 (9) B maj7#5
Eb major b2 pentatonic (C min pentatonic w/E instead of F) (C Eb E G Bb	C7 Eb7 F#7 A7
B whole-tone pentatonic (C min6 pentatonic w/B instead of C) (B Eb F G A)	C-maj7 Eb7 F7 A7 Am7b5 (9) B7alt G7 Db7 Ab7

ULUSLARARASI KULLANILAN KISALTMALAR

acc	akordiyon	**e**l db	elektrik double-bas	picc	piccolo
afl	alto flüt	eh	english horn	prg	programming
arr	aranjör	elb	elektrik bas	**r**	reeds
as	alto saksofon	elg	elektrik gitar	**s**ax	saksofon
b	bas	elp	elektrik piyano	si	sitar
bar	bariton saksofon	els	elektrik sitar	sou	sousaphone
bcl	bas klarinet	eu	euphonium	ss	soprano saksofon
bfl	bas flüt	**f**l	flüt	str	strings
bgo	bongo	flh	flügel horn	synth	synthesizer
bjo	banjo	frh	french horn	**t**a	tabla
btb	bas trombon	**g**	gitar	tam	tambourine
bs	bassoon	**h**	horn	tb	trombon
c	kornet	har	harpsichord	timb	timbales
cb	kontrabas	hca	harmonika	tp	trompet
cbs	kontrabassoon	ho	hammond org	ts	tenor saksofon
cel	keleste	hp	harp	tu	tuba
cga	konga	**keyb**	keyboards	**v**	violin
cl	klarinet	**man**	mandolin	va	viola
clav	klavinet	mell	mellafon	vb	vibrafon
co	kougar	mrb	marimba	vc	cello
comp	kompözitör	**o**	obua	vo	vokal
cond	kondaktör	orch	orkestra	vtb	valve trombon
cy	simbal	org	org	**wbd**	washboard
d	davul	**p**	piyano	wdwd	woodwinds
dir	direktör	perc	perküsyon	**xyl**	xylophone

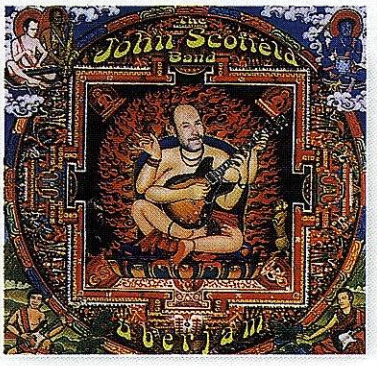

John Scofield

Uberjam
Verve 01157-2 (2001)

Müzisyenler

John Scofield (g)
Avi Bortnick (g)
Jesse Murphy (b)
Adam Deitch (d)
John Medeski (B3)
Karl Denson (flt)

John Scofield her çalışmasını bir öncekinden farklı tasarlayan ve bunu başaran bir müzisyen. Aynı zamanda ustası Miles Davis gibi günümüzün müzikal akımlarını da takip ediyor ve kendi stili içinde bunları yoğurmayı beceriyor.

Bu çalışmasında ikinci bir gitarist kullanmış fakat daha önce Pat Metheny ve John Abercrombie'nin yaptığı gibi 2 solist gitarist değil müziğin ritmik temelini sağlamlaştırmak için bir ritm gitarcı tercih etmiş. Dans da edilebilen günümüzün özellikle, ritmik müzikal eğilimleriyle süslü bu albümden hem Scofield hayranları hem de yeni eğilimleri takip edip seven müzik severler de hoşlanacaklar.

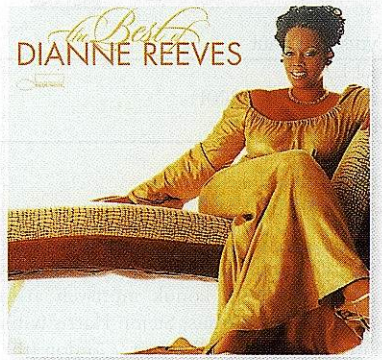

Dianne Reeves

The Best Of
Blue Note 245-35867-2 (2002)

Bu yılın Grammy ödülünü alan Dianne Reeves Blue Note için yıllardır değişik grup ve müzisyenlerle yapmış olduğu çalışmalardan en beğendiklerini bu albümde toparlamış. 13 parçanın yer aldığı çalışma vokal jazz sevenleri mutlu edecek.

Terri Lyne Carrington

Jazz Is A Spirit
ACT 9408-2 (2001)

Müzisyenler

Terri Lyne Carrington (d)
Herbie Hancock (p)
Greg Kurstin (p)
Gary Thomas (s)
Wallace Roney (tp)
Terence Blanchard (tp)
Kevin Eubanks (g)

Davulcu Terri Lyne Carrington uzun zamandır jazz'ın "A takımı"nda kendinden söz ettiriyordu. Bu albümünde de yine son derece önemli müzisyenlerle birlikte bir çalışma yapmış. Bu büyük müzisyenlerle birlikte çalan bir davulcu olarak grup liderliğini götürürken genellikle düşülen davul eksenli çalışmalar saplantısına düşmemiş. Kendi müzikal konsepti içinde jazz devlerinin katkılarını oldukça fazla sağlamalarına imkan vermiş. Günümüz jazz'ının bu üst düzey örneği tüm jazz severleri mutlu edecek. Yukarıda saydıklarımızdan başka albümde yer alan sanatçılar; Paul Bollenback (g), Jeff Richman (g), Danny Robinson (g), Bob Hurst (b), Malcolm Jamal Warner (b), Katisse Buckingham (ss), Ed Barguiarena (perc), Darryl "Munyungo" Jackson (perc).

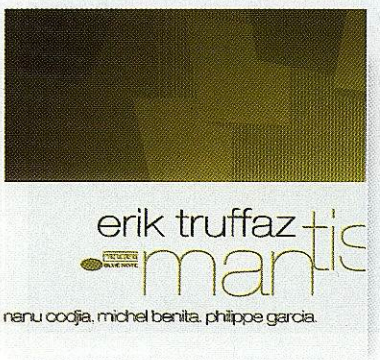

Erik Truffaz

Mantis
Blue Note 535101-2 (2001)

Müzisyenler
Erik Truffaz (tp)
Manu Codjia (g)
Michel Benita (b)
Philipe Garcia (d)
Anouar Brahem (ud)
Mounir Troudi (vo)

Erik Truffaz günümüzdeki groovy yaklaşımları akustik jazz formatında çok iyi çalan bir müzisyen. Elektrik davul ve bilgisayarla yapılan ritmik dokuyu Erik Truffaz kontrabas ve akustik davulla çok keyifli bir şekilde veriyor. Bu usluba ilaveten ud ve vokalle albümde farklı lezzetler arayanlara da hitap ediyor.

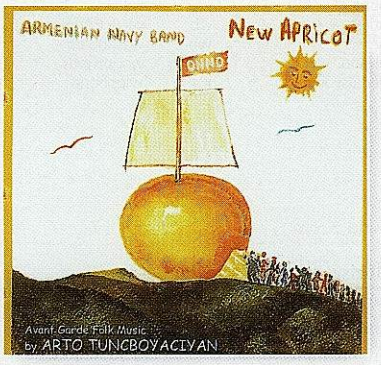

Arto Tunçboyacıyan
New Apricot
Imaj 001018 (2001)
Müzisyenler
David Minasian (tp)
Tigran Suchyan (tp)
Armen Husnounts (ss, ts, as)
David Nalchajyan (as)
Arto Tuncboyacıyan (perc)

Arto Tunçboyacıyan'ın bu son çalışmasıyla ilgili geniş röportajı bu sayımızda okuyabilirsiniz. Ayrıca albümde yer alan diğer sanatçılar ise; Vartan Grigoryan (duduk), Anahit Artushyan (kanun), Armen Ayvazyan (kemençe), Arman Jalalyan (d), Vartan Araklian (b), Vahagn Hayrapetyan (p, keyb).

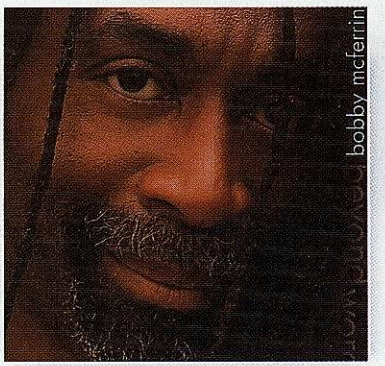

Bobby McFerrin
Beyond Words
Blue Note 534201 23 (2002)
Müzisyenler
Bobby McFerrin (vo)
Chick Corea (p)
Richard Bona (b, g)
Omar Hakim (d)

Bobby McFerrin uzun bir aradan sonra yaptığı, beklenen bir kayıt. Albümde 14 parça var. Yukarıda adı sayılan müzisyenlerden başka, Cyro Baptista (perc), Gil Goldstein (keyb), Keith Underwood (flt) yer alıyorlar.

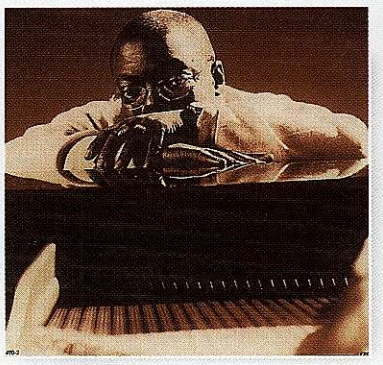

Cyrus Chestnut
Soul Food
Atlantic 83490-2 (2001)
Müzisyenler
Cyrus Chestnut (p)
Christian McBride (b)
Lewis Nash (d)

Cyrus Chestnut son derece keyifli "straight ahead" bestelerini konuk müzisyen arkadaşlarıyla seslendirmiş; Stefon Harris (vib), Marcus Printup (tp), Wycliffe Gordon (tb), Gary Bartz (as), James Carter (ts). İlginç besteler güzel yorumlar ama ille de "straight ahead jazz" diyenler için çalmışlar.

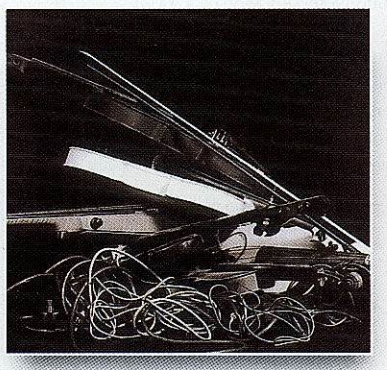

Laurie Anderson
Life On A String
Nonesuch 7559-79539 (2001)
Müzisyenler
Laurie Anderson (vo, keyb)
Eyvind Kang (vi)
Eric Friedlander (cello)
Mitchell Froom (keyb)
Skuli Sverrisson (b)

Bu oldukça kalabalık kadrolu albümde yer alan diğer sanatçılar arasında; Joey Barron (perc), Mino Cinelu (perc), Cuong Vu (tp), Chris Speed (s), Bill Frisell (g), Lou Reed (g), Peter Scherer (keyb) var. Albümle ilgili geniş yazımız bu sayımızda yer alıyor.

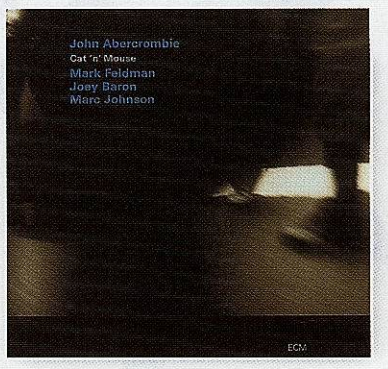

John Abercrombie
Cat'n Mouse
ECM 1770 014001-2 (2002)
Müzisyenler
John Abercrombie (g)
Mark Feldman (vi)
Joey Baron (d)
Marc Johnson (b)

Jazz müziğinde oldukça seyrek rastladığımız kemanın en iyi icracılarında bir olan Mark Feldman ile gitarist Abercrombie fırsat buldukça bir araya geliyorlar ve ilginç çalışmalara imza atıyorlar. Günümüzün en değerli bascılarından bir olan Marc Johnson ve herkesin birlikte çalmaya can attığı davulculardan biri olan Joey Baron ile yaptıkları bu albüm müzisyenlerin modern müzikal yaklaşımlarının en güzel örneklerinden biri.

E.S.T
Strange Place For Snow
ACT 9011-2 (2002)
Müzisyenler
Esbjörn Svensson (p)
Dan Berlung (b)
Magnus Öström (d)

Esbjörn Svensson sadece İsveç ve Avrupa'da değil Amerika'da da son derece hayranlık uyan-

ranlık uyandıran bir jazz piyanisti. Triosu günümüzün ilk akla gelen birkaç jazz piyano triosundan biri durumunda. Olağanüstü jazz yeteneğini kuzeyli duygusallığıyla çok keyifli kaynaştıran sanatçı bu albümünde de kendi bestelerinden oluşan oldukça keyifli bir repertuarla jazz severlerin karşısına çıkıyor.

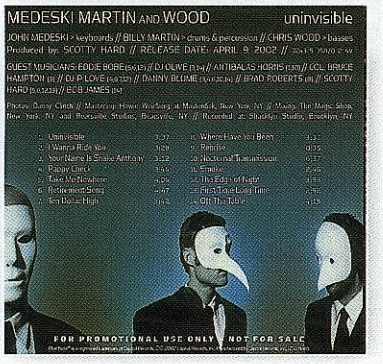

Medeski, Martin & Wood
Uninvisible
Blue Note 72435 35870 (2002)
Müzisyenler
John Medeski (keyb)
Billy Martin (d)
Chris Wood (b)

Müziklerinde sadece jazz'ı değil funk, drum & bass gibi ögelere de sıkça yer veren MMW bu albümlerinde de daha önceki albümlerinde yakaladıkları başarı çizgisini sürdürmekte özellikle de genç kuşak jazz dinleyicisinin beklentilerine uygun sound'u müzikalitelerini daha da arttırarak sağlamaktadırlar.

Konuk müzisyenler; Eddie Bobe, DJ Olive, Abtibalas Horns, Bruce Hampton, Dj P Love, Danny Blume, Brad Roberts, Scotty Hard, Bob James de var.

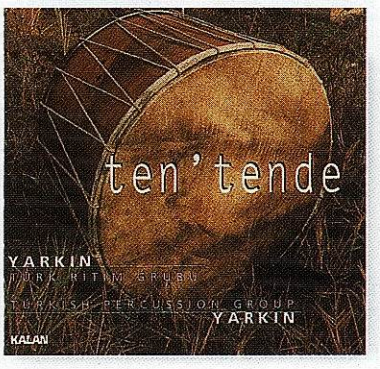

Yarkın
Ten' tende
Kalan 233 (2001)
Müzisyenler
Ferruh Yarkın (perc)
Kamil Özler (g)
Ergüven Başaran (as, bs)
Erol Duygulu (ts)
Halil Yiğit (tp)
Metin Ulucan (tb)

Son yıllarda jazz'a ve diğer batı kaynaklı müziklere yüzlerini dönen geniş müzikal açılımlı Türk müzisyenlerinin sayısı oldukça arttı. Bunların en önde gelenlerinden biri olan Yarkın daha önce İstanbul Jazz Festivali'nde de yer almıştı. Geleneksel Türk ritmlerini son derece başarılı kullanırken jazz tema ve doğaçlamalarına yer vermeleri bir anlamda da iki müzikal kültür arasında "köprü" kurmaları bu albümün genel anlamda da müziklerinin esas mesajı olmalı. Albümde ayrıca yer alan diğer müzisyenler; Ercan Irmak (ney), Emrah Günaydın (b), Erkan Oğur (vo, kopuz).

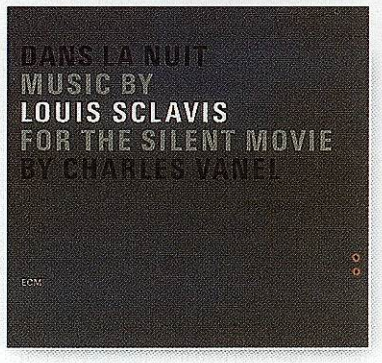

Louis Sclavis
Dans La Nuit
ECM 589 524-2 (2002)
Müzisyenler
Louis Sclavis (clt)
Dominique Pifarely (vi)
Vincent Courtois (vi)
François Merville (perc)
Jean Louis Matinier (acc)

Fransız sessiz sinema döneminin son örneklerinden Charles Vanel'in 1929'da çektiği Dans La Nuit filmine Louis Sclavis ve ekibinin 2001'de yazdığı müzikler bu albümde toparlanmış. Bu projenin gerçekleştirilmesinde Bertrand Tavernier'nin de katkıları olduğunu bilmekte fayda var.

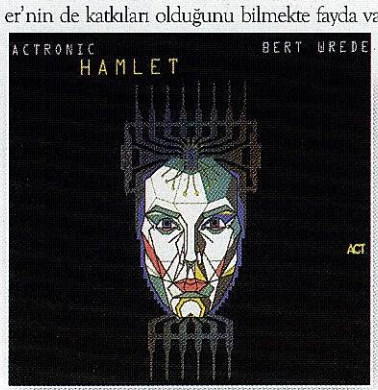

Bert Wrede
Actronic-Hamlet
ACT 9294-2 (2002)

William Shakespeare'in Hamlet adlı oyununun müzikleri bu kez kaydedilen. Martin Kusej'in yönettiği Salzburg ve Stuttgard'da 2000 ve 2001 yıllarında gösterimde olan oyunun Müzisyen Bert Wrede'nin yazdığı, aranje ettiği ve çaldığı, yeni elektronik jazz olarak anılan ya da elektronik ambient veya chill out diyeceğimiz tür bir müzik. Türünden hoşlananlara.

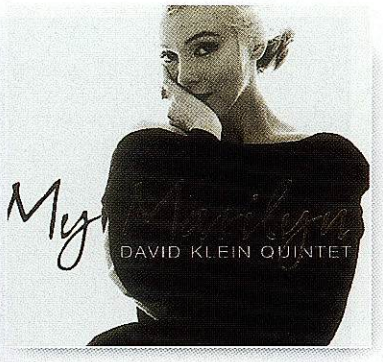

David Klein
My Marilyn
Enja 9422 2 (2001)
Müzisyenler
David Klein (s)
Miriam Klein (vo)
Mulgrew Miller (p)
Ira Coleman (b)
Marcello Pellitteri (d)

Marilyn Monroe'nun jazz sever olduğunu kaçınız biliyorsunuz bilemiyoruz ama beyaz perdede herkesin bildiğinin dışındaki imajını bilenler için MM Ella'sız ve Frank Sinatra plakları olmadan yaşayamayan biri. Ella'nın tüm konserlerini en önden dinleyen sanatçının bu albüme verdiği ilham ise filmlerinden seçme jazz standartlarının icrası.

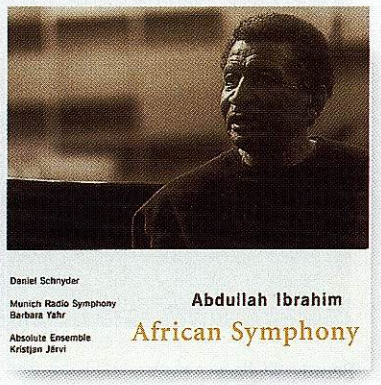

Abdullah Ibrahim
African Smphony
Enja 9410 2 (2001)
Müzisyenler
Abdullah Ibrahim (p)
Marcus McLaurine (b)
George Gray (d)

Yıllardır Afrika için albümler yapan sanatçının bu kez Münih Senfoni orkestrası ile birlikte yaptığı, klasik müzikteki kompozisyon anlayışıyla jazz'ın melodik özgürlük ve ritimdeki sürekliliği birleştiren bir proje. Abdullah Ibrahim Trio'nun 70 kişilik Radyo Senfoni ile kaydettiği bu proje aranjör Daniel Schneider'in sözleriyle bir anlamda bu denemeleri ilk defa yapan Stravinski'ye bir atıf niteliğinde.

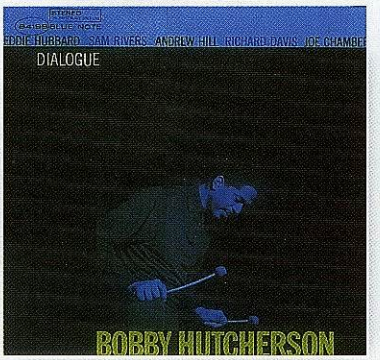

Bobby Hutcherson
Dialoque
Blue Note 35586 28 (2001)
Müzisyenler
Freddie Hubbard (tp)
Sam Rivers (ts)
Bobby Hutcherson (vib)
Andrew Hill (p)
Richard Davis (b)
Joe Chambers (d)

1965'de New Jersey'de kaydedilen albümün yine Rudy Van Gelder tarafından 2001'de yeniden master edilmiş haliyle, döneminin tüm özelliklerini taşıyan çalışma. Koleksiyonculara.

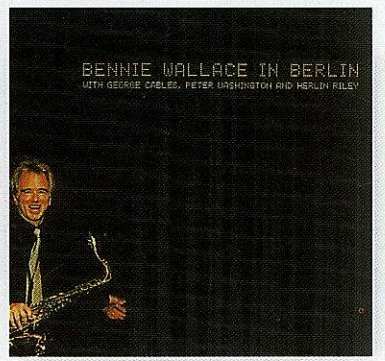

Bennie Wallace
In Berlin
Enja 9425 2 (2001)
Müzisyenler
Bennie Wallace (ts)
George Cables (p)
Peter Washington (b)
Herlin Riley (d)

Saksofoncu Bennie Wallace'ın uluslararası alanda da tanınmasını sağlayan Berlin Jazz Festivali'nde canlı kaydedilen bu albüm jazz saksofon geleneğinin günümüzdeki önemli temsilcilerinden.

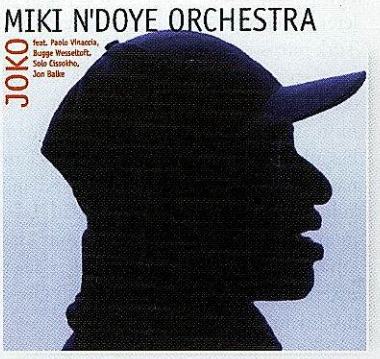

Miki N'Doye
Joko
ACT 9403-2 (2002)
Müzisyenler
Miki N'Doye (d, perc)
Sveinung Hovensjo (b)
Jon Balke (p)
Bugge Wesseltoft (keyb)
Tjborn Sunde (tb)
Jens Petter Antonsen (tp)

Yetmişlerde ülkesinde turistlere müzik çalarken tanıştığı yabancı müzisyenler aracılığı ile Norveç'e giden ve sonrasında bir çok dünya müziği kaydında yer alan Gambiyalı müzisyenin Bugge Wesseltoft ve Jon Balke gibi isimlerle gerçekleştirdiği solo albüm. Temelinde Afrika odaklı bu albümde bazı bölümlerde nefesli düzenlemeleri ve konuk sanatçıların sololarıyla az da olsa jazz'a doğru meylediyor.

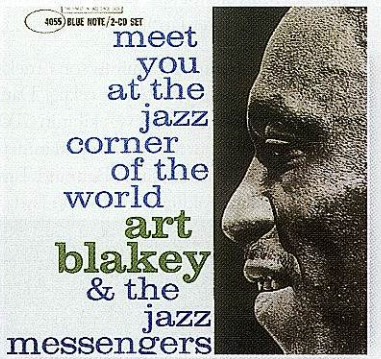

Art Blakey
Jazz Corner of the World
Blue Note 35565 25 (2002)
Müzisyenler
Lee Morgan (tp)
Wayne Shorter (ts)
Bobby Timmons (p)
Jymie Merritt (b)
Art Blakey (d)
Albüm hard-bop temsilcilerinden Art Blakey'nin grubu The Jazz Messengers ile 1960 yılında New York'ta Birdland'de çaldığı kayıtların yeniden basımı. 2 CD olarak piyasaya sunulmuş. İlk CD'de aralarında Thelonious Monk bestesi Round Midnight'ın da yer aldığı toplam 7 parça, ikinci CD'de ise The Summit (Wayne Shorter)'ın olduğu toplam 6 parça kaydı yer alıyor.

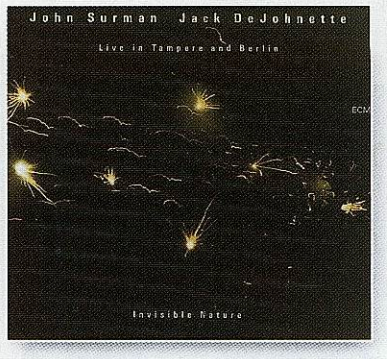

John Surman
Invisible Nature
ECM 016376-2 (2000)
Müzisyenler
John Surman (ss, bs, bclt)
Jack DeJohnette (d, perc, p)

Surman ve DeJohnette'in akustik enstrümanları yanına synthesizer, elektronik perküsyon, önceden kaydedilmiş sesleri de alarak gerçekleştirdikleri, avant-garde nitelikli proje. Albüm kaydı Berlin ve Tampere'deki konserlerde canlı kaydedilmiş olduğundan, ikilinin geçen yıl CRR'de verdikleri konserin havasını aynen taşıyor. Bu konseri izlemiş ve beğenmiş olanların mutlaka edinmesi gereken bir kayıt. Olabildiğince açık, uzun soluklu, telaşsız, ama bir o kadar da endişeli temalarla belirsizlik sınırında dolaşan müzikleri sevenlerin de çok şeyler alacağı bir albüm Invisible Nature.

Tomasz Stanko
Soul of Things
ECM 016 374-2 (2002)
Müzisyenler
Tomasz Stanko (tp)
Marcin Wasilewski (p)
Slawomir Kurkiewicz (b)
Michal Miskiewicz (d)
Polonyalı trompetçi Tomasz Stanko'nun genç Polonyalı müzisyenlerle yaptığı 13 parça-

lık bu kayıt dingin, sakin bir quartet kaydı dinlemek isteyenlere önerilir.

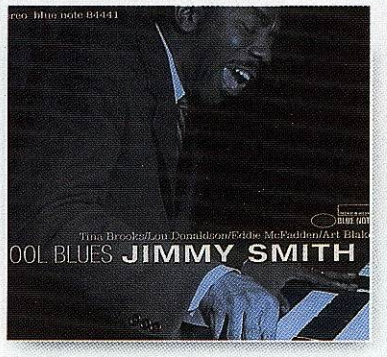

Jimmy Smith
Cool Blues
Blue Note 35587 27 (2002)
Müzisyenler
Lou Donaldson (as)
Tina Brooks (ts)
Jimmy Smith (org)
Eddie McFaden (g)
Art Blakey (d)
Donald Bailey (d)

1958'de New York'ta Small's Paradise adlı kulüpte canlı kaydedilen albümün yeniden basımı. 8 parça kaydedilmiş. Koleksiyoncular a öneriyoruz.

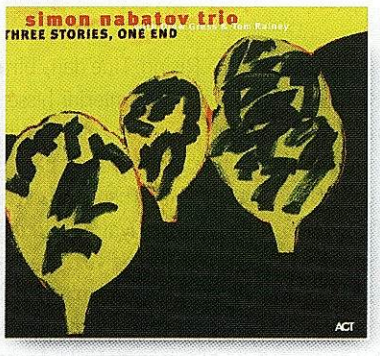

Simon Nabatov
Three Stories, One End
ACT 9298-2 (2002)
Müzisyenler
Simon Nabatov (p)
Drew Gress (b)
Tom Rainey (d)

Simon Nabatov Moskova Konservatuarı'ndan sonra New York'daki Juilliard Müzik Okulu mezunu bir piyanist. Kaliforniyalı davulcu Tom Rainey ve New Jerseyli davulcu ile birlikteliklerinden bu hoş, duygusal çalışma çıkmış ortaya. 9 parçanın yer aldığı kayıtta orijinallerin yanında Johnny Mandel, Thelonious Monk, John Coltrane, Sonny Rollins bestelerine de yer verilmiş.

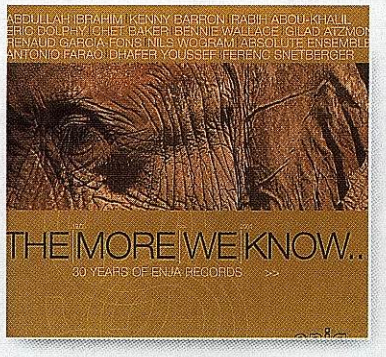

30 Years of Enja
The More We Know
Enja 9400-2 (2001)

2001 Enja'nın 30. yıldönümünü kutladığı yıldı. Bu 30 yıllık dönemde yapılan kayıtların hepsi sığmamış tabii bu kayda ama aralarında Abdullah Ibrahim (ss, p), Kenny Barron (p), Rabih Abou Khalil (ud), Eric Dolphy (bclt), Chet Baker (tp), Bennie Wallace (ts), Gilad Atzmon (ss), Renaud Garcia-Fons (b), Nils Wogram (tbn), Absalute Ensemble, Antonio Faraq (p), Dhafer Youssef (vo), Ferenc Snetberger (g)'in çalışmalarının yer aldığı 13 parçalık çalışma firma olarak Enja'nın da müziğe bakış noktası olan; stillerin ve formatların değişip geliştiği şahsi deneyimleri içeriyor.

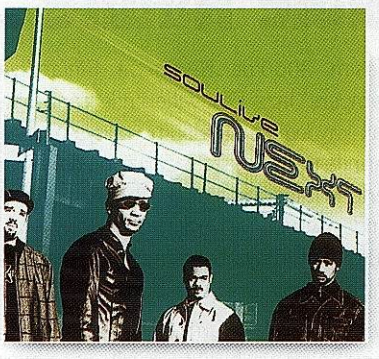

Soulive
Next
Blue Note 53586928 (2002)
Müzisyenler
Eric Krasno (g)
Neal Evans (Ham.B3)
Alan Evans (d)
Sam Kininger (as)

Soulive, ilk kez Blue Note'un Türkiye dağıtımcısı tarafından ithal edildi ama bu grup geçtiğimiz yıl Amerikan jazz basınında çok ilgi gören bir grup oldu. Soulive'ın Doin' Something (2001) CD'si gelmedi, ama nihayet Next şimdi piyasada. Bu son çalışmalarında gruba konuk sanatçı olarak katılan Dave Matthews (vo), Tariq "Black Thought" Trotter (vo), Amel Larrieux (vo), Talib Kweli (vo) eşlik ediyorlar. Günümüzün kulüp jazz'ının en iyi icracılarından olan bu grubu tanımakta fayda var.

Renaud Garcia-Fons
Navigatore
Enja 9418 2 (2001)
Müzisyenler
Renaud Garcia-Fons (b)
Jean Louis Matinier (acc)
Claire Antonini (saz)
Hakan Güngör (kanun)
Karim Ziad (gumbri)
Kudsi Erguner ney)
Cezayirli bascı Renaud Garcia -Fons'un kalabalık kadrolu kaydında Akdeniz jazz'ı diyebileceğimiz, coğrafyadan kaynaklanan o değişik sound, türünden hoşlananlara çok keyif verecek.

Aziza Mustafa Zadeh
Shamans
Decca 470234-2 (2002)
Müzisyenler
Aziza Mustafa Zadeh (p)

21 Mayıs'ta İş Sanat'da bir konser verecek olan sanatçının turnesini yaptığı bu solo CD kaydı, sanatçının hayranlarına uzun aradan sonra çok iyi gelecek. Albümün repertuarında yer alan parçalar arasında Unutma Vijdanı, Ayrılık, Uzun İnce Bir Yoldayım, çok dikkat çekiyor.

Norah Jones
Come Away With Me
Blue Note 3208820 (2002)
Müzisyenler
Norah Jones (vo, p)

Gerçekten "Invisible Nature"...

ECM etiketiyle önümüzdeki günlerde bizim piyasamızda olacak olan yepyeni bir çalışma olan Invisible Nature albümünün prodüktörü bu kez John Surman ve Steve Lake.

Nisan ayında ECM'den dünya piyasalarına çıkan bu benzersiz çalışmada iki ustanın imzası var. Surman ve DeJohnette. Pek çok sanatçı ile muhteşem albümlere imza atan Jack DeJohnette'in bilindiği üzere bugüne kadar 50 adet kadar ECM kaydı bulunmakta. Surman da 14'ünde lideri olduğu 30 kadar albümüyle kulaklarımıza bayram ettiriyor.

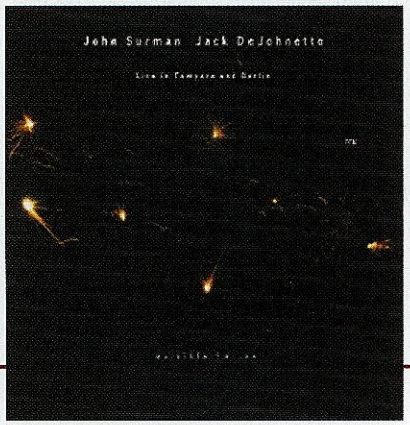

Kasım 2000'de Berlin ve Finlandiya Tampere Jazz Festivalleri'nde canlı olarak kaydedilen bu albümü dünya piyasalarında pek çok jazz yazarı övgü dolu sözlerle kritiklerine alacak. 2002 yılı içerisinde Avrupa ve Amerika turlarıyla albüm tanıtılmaya başlanacak, bizim ülkemize uğramaları ise en büyük dileğimiz.

İyi arkadaş olan Surman ve DeJohnette'in tanışmaları ve birlikte müzik yapmaları 1968'li yıllara rastlıyor. Jack DeJohnette Londra'da Bill Evans'ın triosunda iken ilk kez birlikte sahne alıyorlar. Daha sonrasında DeJohnette Woodstock'da iken Surman onu ziyaret ediyor. Bu birliktelik onlara ilk ECM albümleri olan "The Amazing Adventures of Simon Simon"u yaptırıyor (ECM 1193). Hemen ardından Oslo Talent Stüdyolarında Mick Goodrick'in gitar ve Eddie Gomez'in basda olduğu "In Pas(s)ing" albümü geliyor. Albümün açılış parçası olan "Mysterium", Surman'ın melodik zenginliği ve ustalığının, DeJohnette'in sessizliğe olan hakimiyeti ve profesyonelliğinin bir ifadesi. Albüm oldukça geniş bir yelpaze içerisinde; free blues kokan oldukça hareketli "Rising Tide"dan, biraz Kızılderili melodileri ve ritmlerini hissetiren "Outback Spirits"e doğru enteresan bir yolculuk var. Albümün dördüncü parçası olan "Underground Movement" güzel bir DeJohnette solosu ile açılıyor ve oldukça coşkulu bir şekilde devam ediyor". Ganges Groove" da DeJohnette elektronik davulu ellerini kullanarak çalıyor Surman'ın mistik melodileri ile albümün değişik parçalarından biri. Yine ardından gelen "Fair Trade" de DeJohnette aynı şekilde davulunu çalarken işin içine bir de conga girmiş ve Surman'da bir takım elektronikler ile destek veriyor. Albümün son parçası olan "Song for World Forgiveness" DeJohnette'in bir ballad'ı ve oldukça tatlı piyano çalıyor bu parçada kendisi. Son derece keyifli olan bu albümü dinlerken farklı bir takım elektronikler sayesinde bazen sound büyük bir band'den geliyormuş hissine kapılabilirsiniz. Surman ve DeJohnette severlerin mutlaka arşivlerine girmesi gereken bir eser.

Ahu Ünalp

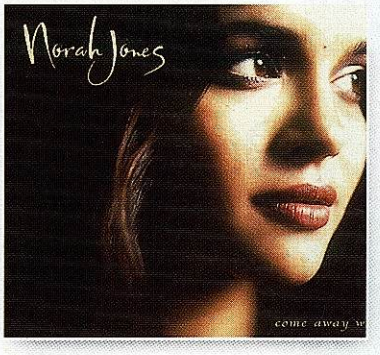

Arif Mardin'in prodüktörlüğe geri dönmesiyle jazz sahneleri yeni bir yüze kavuştu. 1979 Brooklyn, NY doğumlu genç sanatçı büyüdüğü Teksas'da üniversite'nin jazz piyano bölümünü bitirmiş. 1999 Aralık'tan itibaren de Türkiye'de çok tanınan Wax Poetic grubu ile çalışan sanatçı kendi adına yapmış olduğu bu ilk kayıtla olumlu eleştiriler almış. New York jazz sahnelerinin en önde gelen isimleriyle kaydedilmiş bu albümde yer alan müzisyenler; Lee Alexander, Brian Blade, Kevin Breit, Rob Burger, Bill Frisell, Jesse Harris, Adam Levi, Dan Rieser, Adam Rogers, Jenny Scheinman, Tony Scherr, Kenny Wollesen, Sam Yahel.

Eleni Karaindrou

Trojan Women

ECM 472139-25 (2002)

Müzisyenler

Socratis Sinopoulos (lir)
Christos Tsiamoulis (ney)
Panos Dimitrakopoulos (kanun)
Andreas Katsiyiannis (santur)
Maria Bidea (harp)
Andreas Papas (bendir)

Time dergisinin "Yunanistan'ın yaşayan en iyi bestecilerinden" dediği Eleni Karaindrou'yu "Eternity and a Day" çalışmasından sonra bizde de tanımayan kalmadı dersek hata etmeyiz. Euripides'in MÖ 415'de ilk kez oynanan "Trojan Kadınları" adlı, ezilen kadınların sesini duyurmaya çalışan bir oyun. İşte bu oyun CD'nin ilham kaynağı olmuş ve karakteristik Karaindrou melodilerinin, folklorik, bizim bildiğimiz, tanıdığımız enstrümanlarla çalınan, kadınlar korosu ile oluşturulan güçlü sound'u ile türünden hoşlananlara öneriyoruz.

Sounds From The

Verve Hi-Fi

Verve 584151-2 (2002)

Verve'ün özel toplama çalışmalarından biri. Ağırlıklı olarak Antonio Carlos Jobim bestelerini, bossa nova'ları içeriyor. Dönemin sanatçıları arasında olan Cal Tjader, Joao Gilberto, Luiz Bonfa'nın Verve'den çıkan müziklerinin kayıtlarının toplanmasıyla oluşmuş. Çalanlar arasında ise Stan Getz, Sergio Mendes, Simmy Smith, Wes Montgomery, Lalo Schifrin, Chico Hamilton, Wynton Kelly Trio bulunuyor. 15 parçanın yer aldığı CD, dönemi merak edenlere özellikle önerilir.

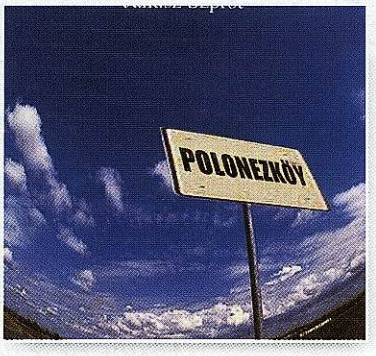

Janusz Szprot

Polenezköy

Ada Müzik 501915 (2002)

Müzisyenler

Janusz Szprot (keyb),Tomasz Szukalski (ts) Tuna Ötenel (keyb, as), Sibel Köse (vo), Kamil Erdem (b), Adam Kowalewski (b), Krzysztof Dziedzic (d)

İlgili geniş haberi bu sayımızda sayfa 83-84'de bulabilirsiniz.

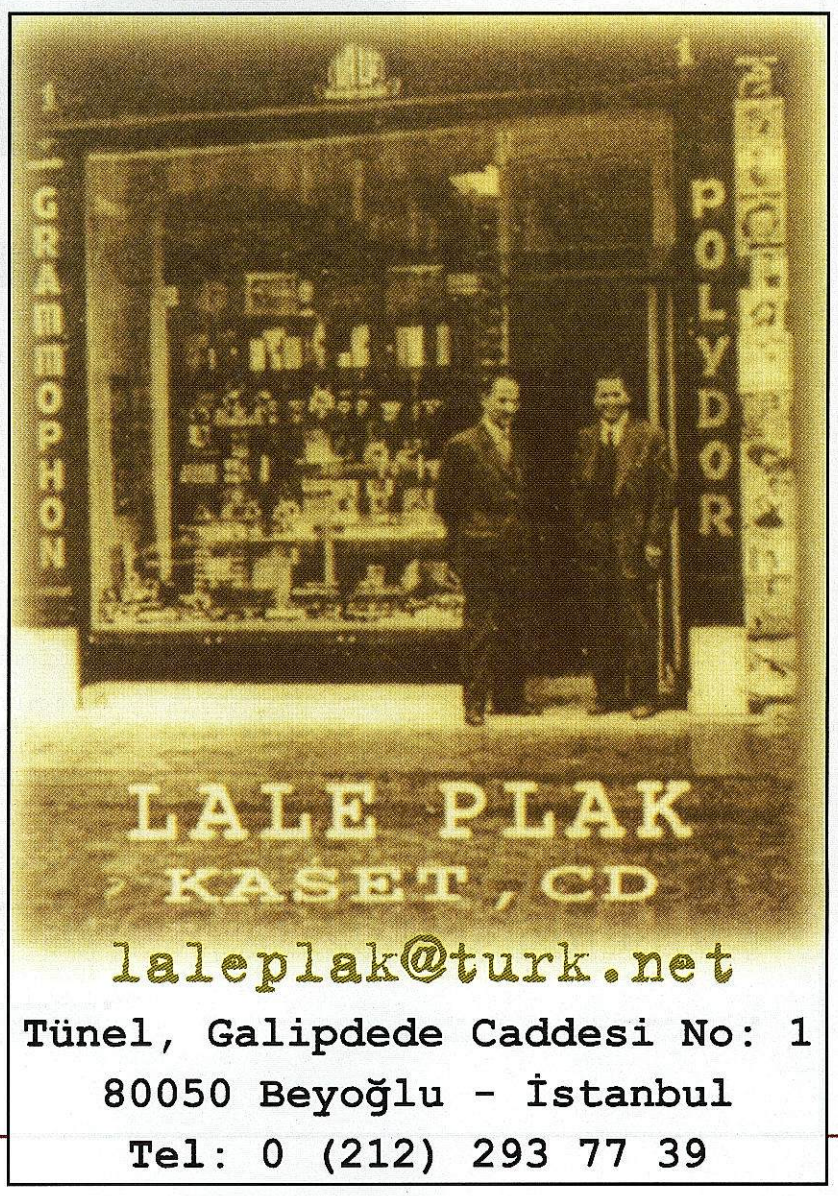

JAZZ, BLUES, EMPROVİZE MÜZİK DERGİSİ

Türkiye'nin Tek JAZZ Dergisi

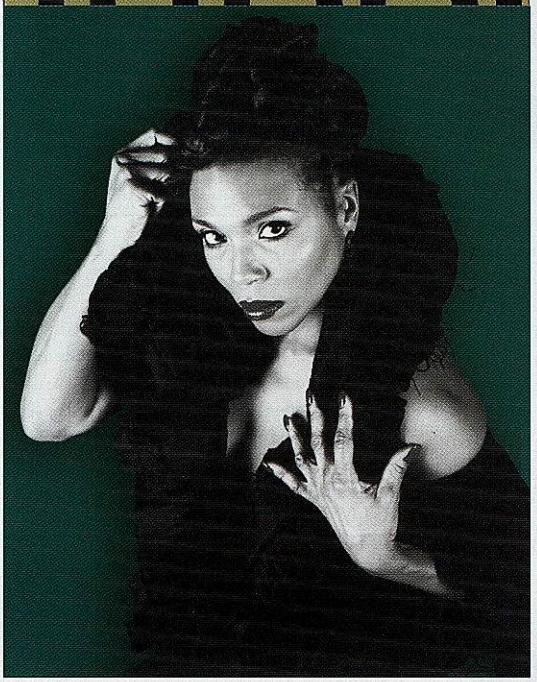

Jazz müziği, diğer müzik türlerinden farklı olarak kalıplara ve sınırlamalara kendini hapsetmemiş, özgürlükçü bir müziktir... Dinleyicisinin yaşı yoktur...

Jazz müziği ile ilgili Türkiye'de kaynak, bilgi ve belge kolay kolay, hatta hiç bulunamadığı için, bu alandaki boşluğu yine jazz müziğini ve dinleyicisini destekleyen kuruluşlarla birlikte **Jazz** dergisi kapatıyor...

A B O N E F O R M U

Yılda dört sayı yayınlanan **Jazz** dergisine abone olmak istiyorum.

ADI SOYADI

ADRESİ

POSTA KODU

ŞEHİR TEL FAKS

KREDİ KARTI İLE

Kredi kartı hesabıma 16.000.000 TL'yi borç kaydediniz

❑ VISA ❑ MASTERCARD ❑ EUROCARD ❑ DINERS CLUB

Kredi Kartı No: |_|_|_|_| |_|_|_|_| |_|_|_|_| |_|_|_|_|

Adı Soyadı: |_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|_|

Geçerlilik Tarihi: |_|_| |_|_| İMZA:

Şirket ise vergi dairesi ve no.su:.....

HAVALE İLE

Abone bedeli olan 16.000.000 TL'yi Boyut Yayıncılık A.Ş.'nin

❑ Akbank Harbiye Şubesi 11029 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ İş Bankası Altınbakkal Şubesi 30421-243949no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ Vakıflar Bankası Harbiye Şubesi 2007557 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ Yapı Kredi Matsit Şubesi 1000254-3 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

■ Bu formu doldurduktan sonra 212.629 05 75 no'lu fax'a ya da Boyut Yayın Grubu Matbaacılar Sitesi, 1. Cad. No: 115 (Milliyet Gazetesi arkası) 34560 Bağcılar-İstanbul adresine gönderiniz. Tel.0212.629 53 00 (30 Hat)

S U B S C R I B E T O J A Z Z

❑ Yes, I want to subscribe to the JAZZ

❑ One year (4 issues) 20.00 $

❑ Check enclosed

❑ Charge my ❑ VISA ❑ MASTERCARD ❑ EUROCARD ❑ DINERS CLUB

Account number: |_|_|_|_| |_|_|_|_|

Expiration Date: |_|_| |_|_|

Signature:.....

PLEASE PRINT

NAME

STREET

CITY, STATE, PROVINCE

COUNTRY, ZIP/ POSTAL CODE

■ After filling completely, please send this form to the fax number or to the address mentioned below:
Adress: Boyut Yayın Grubu Matbaacılar Sitesi, 1. Cad. No: 115 (Milliyet Gazetesi arkası) 34560 Bağcılar-İstanbul
Phone: +90.0212.629 53 00 (30 Lines) Fax:+90.212.629.05.75

Merhaba;
Ben 17 yaşında yeniyetme bir jazz dinleyicisiyim. Yeniyetme diyorum
çünkü, jazz çok kapsamli bir müzik ve yaşım itibariyle hızına yetişmem henüz çok zor.
25. sayıda yayınlanmıs olan bir okur mektubu dikkatimi çekti. Benim yaşımda, Adana'da oturan bir kızdı bu. İstanbul'da oturduğum için daha şanslı olduğumu düşünüyorum. Ama durum malum, biz de her istediğimizi yapamıyoruz. Güzel sanatlar lisesine gidiyor olmam da benim için ayrı bir şans (aslında ben resim bölümündeyim). Okuldaki konserleri keyifle dinliyorum. Klasik müziğin dışında bir jazz orkestrası da var. Sizin de dinlemenizi isterdim... Ailem ve çevrem sanatla ilgilenen insanlar oldugu için benim durumum daha farklı.
Bazı yaşıtlarımama acıyorum doğrusu. Kalitesiz şeyler dinleyip, kalitesiz şeyler yiyorlar. Sizin de dediğiniz gibi gençlik yozlaşma içinde. Bir tarafta markacılar, diğer tarafta hip-hop'cular ya da metalciler. Bu kadar rezilliğin içinde normal kalabilmek zor. Neyse ki benim çevremde jazz'dan klasik müzikten konuşabileceğim insanlar mevcut. Ben de popüler batı müziği dinlerim ama bir çok yaşıtlarımdan daha duyarlı olduğumu düşünüyorum. Keşke onlarda bu müziğin güzelliğini farketse.
Benim bu yazıyı yazma nedenim, eğer kendisi de isterse onunla yazışmak istiyorum.
Jazz dergisinin yolu açık olsun.
iyi ki varsınız...

Gökçe Yavuz
kyavuz@atlas.net.tr

Öncelikle iyi dileklerimi sunmak istiyorum ve dergiyle ilgili çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Derginin fiyatı oldukça arttı ama inanıyorumki buna değer. Bu yüzden verdiğim para içime sindi zaten. En son Jazz dergisinde Çiğdem Kartal'ın mektubunu okudum.Yazıyı okluduğumda kendimi ona çok yakın hissettim. Çünkü ondan biraz daha şanslı olsamda yaklaşık aynı durumlar içerisindeyim. Eskişehir'de oturuyorum ve lise son sınıf öğrencisiyim. Bir üniversite kenti olmasından dolayı Eskişehir'de sanırım Adana'ya oranla daha fazla etkinlik oluyordur ama tabi ki bir İstanbul veya Ankara kadar değil. Benim çevremde de bu tarz müzikleri dinleyen insan sayısı çok fazla değil açıkçası. Jazz ile tanışmam internet aracılığıyla olmuştu sanırım. Pek fazla albüm alma fırsatım olmuyor veya aradığım albümleri burada bulamıyorum. Radyo olarak da sadece TRT3 Eskişehir'de çıkıyor. İşte bende bu gibi sebeplerden dolayı (tabi başka sebepler de var) üniversite hayatımı İstanbul'da sürdürmek istiyorum. Başta da belirttiğim gibi Çiğdem'i kendime benzettim ve yakın hissettim. Mümkünse sizden onun yazışma adresini alıp yazışmak istiyorum. İlginiz için şimdiden teşekkürler. Görüşmek üzere.

Özgün Çalışkan
ozgunc@mail.koc.net

Çiğdem Kartal'ın e-posta adresi; jazz35@musician.org

Internet üzerinde CD alışverişi

Merhaba,
Jazz Dergisi'nin son sayısındaki "Internetim Olmadan Asla" isimli yazıyı okudum ve amazon.com'la ilgili olan bölüm ilgimi çekti. Almak istediğim ama Türkiye'de bir türlü bulamadığım CD'ler var ve bunları oradan almak istiyorum, ama vergiler ve ulaşım ücreti konusunda tereddüt yaşıyorum. amazon.com'un sayfasında bu konuyla ilgili yeterli bilgiyi bulamadım. Öğrenmek istediğim şey örneğin 11 dolarlık bir CD'nin bana vergi ve ulaşım ücretiyle birlikte ne kadara mal olacağı ve bu vergi/ulaşım ücretini ne zaman ve nasıl ödediğim?
Şimdiden teşekkürler.

Alptekin Top

Sevgili Okurumuz,
İlginize teşekkür ederiz. Böyle bir soruya vereceğimiz cevap umarız sizin gibi internet üzerindeki bir alışveriş sitesinden CD siparişi yapmak isteyen, ancak bir takım bilinmeyenler yüzünden buna cesaret edemeyen Jazz Dergisi okurlarımız için de yol gösterici olacaktır.
Amazon'dan CD siparişi yaparken, bu paketin size hangi ulaşım yolu ile gönderilmesini belirlemeniz gerekiyor öncelikle, 3 seçeneğiniz var:
1. "Standard International Shipping" (Normal Posta", en ucuz yol, 11-18 gün içinde paketiniz Topkapı'da bulunan Paket Postanesi'ne ulaşıyor),
2. "Expedited International Shipping" (Hızlandırılmış Posta, "Normal Posta"dan daha pahalı ama "DHL"den daha ucuz, orta yol bir seçenek, 5-10 gün içinde paketiniz Topkapı'da bulunan Paket Postanesi'ne ulaşıyor) ve
3. "Priority International Courrier" (DHL, en pahalı seçenek, 2-4 gün içinde paketiniz belirlediğiniz adrese elden teslim ediliyor).
Bu seçimi yaptıktan sonra cevaplamanız gereken, "CD'lerinizi tek bir pakette mi (Group my items into as few shipments as possible), yoksa amazon'un stoklarına girme sırasına göre, ellerine ulaştıkça mı yollamalarını (I want my items faster. Ship items as they become available) istersiniz" sorusu. İkinci yol elbette daha hızlı bir yöntem, çünkü diyelim 10 değişik CD sipariş ettiniz, bunların bazıları amazon'un stoğunda, bazıları ise değil. Olmayanların kimini 2-3 gün içinde temin ederken, diğerlerini bulmaları bir haftayı aşabiliyor. Böylece, eğer bu ikinci yöntemi seçtiyseniz ve CD'lerin temin edilme zamanları da bahsettiğim gibi birbirlerinden oldukça farklıysa, o zaman bu CD'ler size, içinde 1 veya 2 CD olan belki 5-10 pakette gönderilebiliyor. Hızlı olmasına rağmen, bu çok pahalı bir seçenek ve tavsiye etmiyoruz. Zaten çok zor bulunan bir CD ısmarlamadınızsa, 10 CD'lik paketinizin sevkiyata hazır hale gelmesi en fazla 1 hafta, hadi bilemediniz 10 gün sürüyor.
Ulaşım masrafları hakkında örnek verebilmek için Amazon'dan 10 CD'lik ve 1 CD'lik 2 değişik sipariş yapalım şimdi isterseniz:
1. 10 CD'lik bir paket: Toplamı 106.93 $ tutan 10 CD'lik siparişimizi yukarda belirttiğimiz 1. ulaşım yolu ile sevkettirirsek, ulaşım masrafı 17.92$ tutuyor, toplamı da 124.85$'a çıkartıyor. 2. seçeneği seçmişseniz, ulaşım masrafı 24.42$, 3.seçenekte ise 43.92$.
Yani herşey aslında sizin CD'leri ne hızla istediğinize ve tabi bir de bütçenize bağlı.
2. 1 CD'lik bir paket: Toplamı 13.99$ olan bir CD'lik siparişin ulaşım masrafları 1.seçenekle 5.98$, 2.seçenekle 9.48$ ve 3.seçenekle ise 25.98$ tutuyor.
Kredi kartınızdan sipariş toplamınızın düşülmesi, sevkiyatın yapıldığı gün gerçekleştiriliyor. Bir de bu sevkiyatların gümrük vergileri var ki, onların oranları da, sipariş miktarınıza ve getirttiğiniz ürün tipine göre (CD, kitap, video, DVD vs.) uygulanıyor ve ödemeyi, paketler Paket Postanesi veya Havaalanına ulaştıktan sonra yapıyorsunuz.
Şunu belirtmek de yarar var; bu örnek masraflar, CD'lerinizi tek bir pakette istemişseniz geçerli olan tutarlardır, yoksa masraflar çok daha büyük boyutlara yükselebilir.
Son olarak, hangi CD'leri satın almak istediğinizi, siparişin gerçekleşmesi için gerekli olan adres, kredi kartı gibi bilgileri ve ulaşım yolu seçeneklerini de girdikten sonra, Amazon.com, ödeme aşamasına geçmeden önce size ulaşım dahil tüm masrafların (elbette Türkiye'deki vergiler hariç) detaylı dökümünü veriyor ve her adımda da "son anda siparişten vazgeçme" şansını tanıyor size.

İyi siparişler.
ZF

JAZZ SESLERİ

24 Aralık 2001 ile 18 Ocak 2002 tarihleri arasında Mimar Sinan Üniversitesi "Mezunlar 2001 Sergisi" kapsamında, seramik sanatçısı Emi Krespin'in "Jazz Sesleri" adlı eseri de sergilenmiştir.

Emi Krespin'in, eseri ile ilgili açıklaması şöyle: "Ray Anderson'un "Bimwa Swing" adlı parçasını, bir ses diyagramı biçiminde görselleştirmeyi amaçladım. Döküm çamurunun kullanıldığı bu eserde konstrüksüyon biçimini, ses dalgalarının kapalı bir mekanda yayılışından alır ve her renk farklı bir enstrümanı betimler."

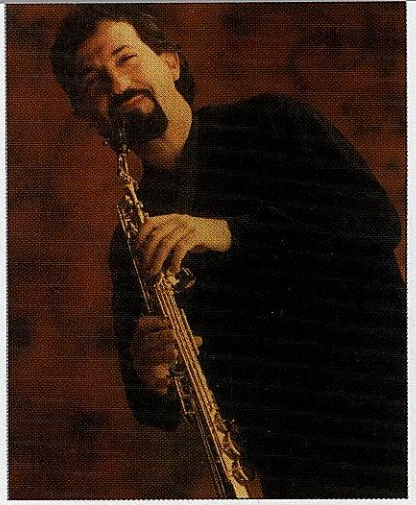

Yahya Dai

Körleme'nin yirmidördüncüsünü Saksafoncu Yahya Dai'yle evinde yaptık..

Serdar Karabatı www.bumu.net | bumu@bumu.net

Branford Marsalis
The Beautyful Ones Are Not Yet Born | Columbia | 1991
Xavier's Lair (Marsalis)
Branford Marsalis (ts), Rob Hurst (b), Jeff "Tain" Watts (d)

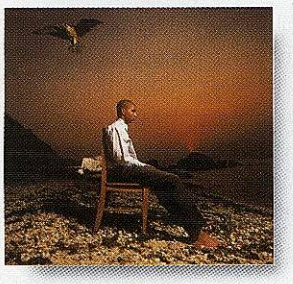

Branford. Bir ara Lovano olabilir mi diye geçti aklımdan, ama biraz daha dinleyince kesin Branford. Lovano'nun tonu daha güçlüdür, daha büyük bek kullanır; canlı dinleme fırsatım oldu İngiltere'de, neredeyse mikrofonsuz kulübü yıkıyordu adam. İnanılmaz bir enerjisi var. Branford'ın tonunda daha alt frekanslar daha az olmakla beraber, ortalarda bir yerde birden büyüyen ilginç bir ses grafiği var. Gruptaki diğer müzisyenleri bilmiyorum. Neo-jazz diyebileceğimiz bir stil. Baştaki ana melodiyi Branford'ın yazdığını tak diye söyleyebilirdim, başka biri çalıyor olsa bile. Çünkü, saksofonda kendi rahat edişine ya da hissedişine göre bir melodi yazıyor. Aynı cümleyi gitarla çalarsan çok ilgisiz bir şey çıkabilir. Bir kere oturup Pat Metheny'nin melodilerini saksofonla çalmaya kalktım. Sopranoda çalıyorsun, eh; tenorda çalıyorsun, bu kadar alakasız olabilir.

[Branford olduğunu onaylayıp] Branford bir dönem çok önemli addedilirdi. Neydi bunun nedeni?

Branford bir çizgiydi. Neo-jazz.... ya da bir bakıma neo-tutucular da denebilir, o çizginin nispeten ufku daha açık, daha sofistike bir adamıydı. İnsanlar şunu unutuyor: Charlie Parker Amerika'nın güneyine turneye giderken, eyaletlerde valiler çalınan kulüplere "Dikkat! Bu müzik Beyazlar üzerinde ruhi zarara yol açabilir" diyen levha asılmasını istemişler! Adamlar bu zorluklarla boğuşup, Amerika'yı kötü bir otobüsle boydan boya geçme pahasına, o zaman olmayan bir şeyi yapıyorlardı. Bugün yeni şeyleri yapanların hepsi jazzcı değil, hepsi müzisyen bile değil. Bunların bazıları gerçekten pek de müzikal şeyler değil, ama olan biteni çok açık yorumlamak lazım. Etnik bir damar, dans müziği de öyle... kulüp müzikleri denilen şeyleri tamamen bir kenara atamayız. Artık müzik yapmak için illa bir tane piyano, bir tane davul, bir tane bas gerekmiyor. Başka şeyler var hayatta; yıl ne 1960, ne 70, ne 80; yıl 2000. Artık haliyle birileri başka şeyler yapacak; bunlara da "Bu jazz değil, jazz var ya, esas jazz... şöyle bir tenor çıkacak..." diye yaklaşmak, tutuculuk. Yeni şeylerin tadını çıkartamıyoruz, eskilerin peşine düşmekten. Bizim gibileri arada kalmış bir kitle olarak görüyorum; eskileri seven ve yenilerin yapılmasını da talep eden. Öte yandan, bir de öbür uçtakiler var... eskileri dinlememiş, haberi yok! Her şeyi loop, beat zanneden. Çok genelleme içinde konuşuyorum tabii. Hiç bir zaman dans müziği sadece loop, beat ya da tekrarlardan ibaret bir dizi sığlığında olmamıştır. Armonisi, melodisi, kurgusu, ara bölmeleri...

Charles Lloyd
All My Relations | ECM | 1995
Thelonious Theonlyus (Lloyd)
Charles Lloyd (ts, fl), Bobo Stenson (p), Anders Jormin (b), Billy Hart (d)

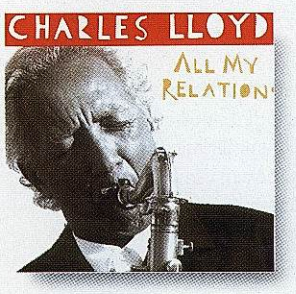

Piyano Keith Jarrett gibi. Tenor saksofoncuyu tanıyorum aslında, şu an yaşlı, akça pakça; iki konserini izlemiştim, biri Ankara'da. İsmi neydi yahu? Tizleri hep yumuşak ve kısık çıkar. Bir ara müziği bırakıp inzivaya çekilmişti. Uslüba, çalınışlara bakılırsa doksanlara varmıyor gibi; daha çok yetmişler, seksenler havasında.

Richie Beirach-George Coleman
Convergence | Triloka | 1990
I Wish I Knew (Gordon-Warren)
Richie Beirach (p), George Coleman (ts)

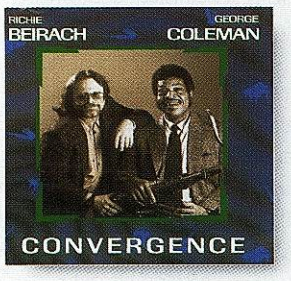

[Uzunca bir süre dinledikten sonra, melodiyi mırıldanarak] Parçayı biliyorum, ama ismini hatırlamıyorum. Benim çaldığım bir standard değil. Saksofoncuya gelirsek, ton olarak tanıdığım bir ton, çok yabancı değil. Daha önce dinlemiş olabilirim; Dexter Gordon ile Ernie Watts arasında bir renk ve tavır. Piyano da çok latif, her kim ise. Daha eski tavırlı bir çalış; kendisi yeni biri olabilir gerçi. Artık buradakine göre daha sert cümleler kuruluyor; bundan on, on beş yıl önce olmayan şeyler. Düet zordur. Piyanoyla düet tabii daha şanslı, çünkü piyano orkestra gibi bir enstrüman, kendi başına. Düet çalarken her iki müzisyenin zamanlamasının kollanması gerekir; çok hassas dengeleri olan, müzisyenlerin iyice birbirine dayandığı, bütün antenleri açtığın bir şey düet çalmak. Ben daha ziyade gitar düetleri yaptım. Gitar düetinin bir avantajı var; darpı ve ritmi olan bir saz olduğu için. Bileğine güvenen bir adamın gitar eşliğine doyum olmaz; ben açıkçası onu piyanoyu tercih ederim. Piyanoda aynı ritmik etkiyi vermek daha zor, gitar aynı zamanda perküsyon gibi bir işlev görüyor... [Parça sonunda] Kimdi çalanlar?

[Albüm kapağını veriyorum]

George Coleman'ı çok bilmiyorum, bende hiç kaydı yok. Ama kayıtta yetmişlerin sonu gibi bir tını vardı; stüdyo tonalitesi, reverb, saksofonun tizleri ve saire. Kaydın renginden gelen hisler. Baladlara, ağır parçalara reverb yakışıyor, sesin devam etmesini sağlıyor, bir alan, hacim tanımlıyor.

Gil Evans
Out of the Cool | Impulse! | 1960
La Nevada (Evans)
Gil Evans (arr), John Coles, Phil Sunkel (tp), Keg Johnson, Jimmy Knepper (tb), Tony Studd (btb), Bill Barber (tu), Ray Beckenstein (as, fl), Eddie Caine (as), Budd Johnson (ts, ss), Bob Tricarico (bassoon, fl), Ray Crawford (g), Ron Carter (b), Charlie Persip, Elvin Jones (d, perc)

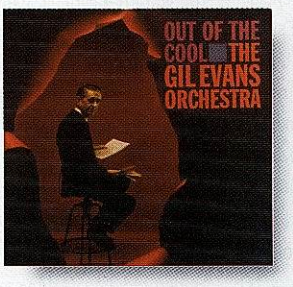

[Tamamını dinledikten sonra] Gil Evans gibi; ama pedal tonda, çok düz bir armonik yapısı olduğu için tamamıyla da benzetemedim ona. Trompetçi soloya girince Miles Davis diye düşündüm, ama sonra o olmadığını anladım. Miles'ın Ascenseur Pour L'Echafaud kaydı gibi, ama ona göre daha büyük bir brass section var. Tenor saksofoncu çokça Sonny Rollins'e benzedi, bir yerde Rollins imzası bir şey yaptı. Elektrik gitar kaydı daha çok yeni, ritm gitar gibi bir görev almışsa da henüz tam yerini bulmuş bir enstrüman değil. Hem kayıt olarak, hem armonik olarak; yerleşimi oturmuş değil. Düzenleme de, kaydın tınısı da bana altmışların ortasından bir kayıt izlenimi veriyor, 1965-70 arası gibi sanki. Film müziği skoru havası da var, bu parça özelinde. Jazzın altmıştan sonra devam etmediğini düşünenlerin tersine daha bu dönemde jazzcıların zorlamaya başladığı bir çok şey var... bugün dans müziğinin, bütün yeni akımların tek armonik aks üzerine kurulu olan, jazzdaki gibi birden fazla aks arasında gidip gelmeyen yapısı gibi. Bugün bu işi zorlayan daha çok DJler, bilgisayar kökenli müzik yapan insanlar, elektronik müzik yapan müzisyenler... DJleri müzisyenden saymıyorum, henüz müzisyenlik bilgisayarla tamamen yapılabilecek kadar kavranabilmiş bir iş değil... Bu bende olmayan bir albüm; çok fazla heyecanlandırmıyor beni dönemin büyük orkestra kayıtları. Altmışlar bir arama dönemi, biraz sancılı yaşanmış her geçişte olduğu gibi. Ama o dönemde canavar kayıtlar var tabii; combo kayıtlarından bahsediyorum.

Açık Radyo **94.9**	Tel: 0212-2962389
Classic FM **98.0**	
Oxigen **95.9**	Tel: 0212-2365436
Radyo Cumhuriyet **107.4**	Tel: 0212-5138006
Radyo Foreks **95.3**	Tel: 0212-2155326
Radyo 5 İst.**94.7**, Ank.**101.8**, İzm.**106.3**, Bur. **95.7**, Ada.**90.9**, Ant.**103.5**	
Radyo Blue **94.5**	Tel: 0212-6977026
Radyo Anadolu Ank. **103.7**	Tel: 0312-4468170
Radyo Anadolu İst. **103.3**	
Radyo C Ank. **106.5**	
Radyo ODTÜ Ank.**103.1**	
TRT 3 **88.2**	Tel: 0212-2311200

Radyo Anadolu

Salı: 21:00-22:00 Jazz Günlüğü (Atacan Günay) Çarşamba: 20:00-21:00 Pamuk Tarlaları (Yalçın Yıldız) Perşembe: 21:00-22:00 Müzik Penceresi (Hakan Arslan) Cuma: 21:00-22:00 Akustik Panorama (Ümran Beriş) Pazar: 23:00-24:00 Büyülü Rapsodi (Nuray Uzunöz San).

TV 8'de Jazz

Her Cumartesi 23:00-24:00
Kerem Görsev'le Jazz

107.4 RADYO Cumhuriyet

Pazartesi: 22:00-23:00 Gecede jazz (Deniz Kavukçuoğlu)
Perşembe: 00:15-02:00 Gecede Caz (Deniz Kavukçuoğlu, tekrar)

TRT3

Pazartesi; 16:00 Jazz Panoraması (Ahmet Berker), 23:00 Jazz Kulübü (Hamdi Ünlü), 01:00 Jazz Basamakları (Umut Pelit), **Salı;** 23:00 Gece ve Jazz (Hülya Tunçağ), 01:00 Genç Jazz'cılarımız (Hakan Çorbacı), **Çarşamba;** 16:00 Pop Jazz (Faruk Onur), 23:00 Jazz Ustaları (Umut Pelit), **Perşembe;** 16:00 Yaşayan Jazz (Hülya Tunçağ), 23:00 Dünden Bugüne Jazz Müziği (Fatma Akkök), **Cuma;** 16:00 Jazz Panoraması (Ahmet Berker), 17:15 TRT Hafif Müzik ve Jazz Orkestrası (Caner Beklim), 23:00 Şu Jazz Dedikleri (Ali Sönmez), **Cumartesi;** 23:00 Günümüzde Jazz (Hülya Tunçağ), **Pazar;** 16:00 Jazz'ın Şarkısı (Renin Batıgün), 23:00 Jazz Yolcuları (Nadide Övül).

TRT2 TV

00:45, Cuma Geceleri; Cazcaza
05 Nisan, Önder Focan Trio (Önder Focan (g), Nezih Yeşilnil (b), Cengiz Baysal (d). **12 Nisan,** Selen Gülün Trio (Selen Gülün (p), Emir Özalp (b), İlker Özoğlu (d). **19 Nisan,** Grup Funkara, (Mutlu Çanga, Miraç Özar, Arda Baykurt, Bülent Aksan) **26 Nisan,** TRT Hafif Müzik ve Caz Orkestrası (solist Aydın Kahya) **3 Mayıs,** Kamil Erdem ve Erhan Seçkin (Bir Bas Masalı).

Kiss FM 90.3

Pazar: 21:00-22:00 Jazz Saati (Cihat Şener) Klasik ve çağdaş jazz seçkileri.

radyo 92 nokta 3

bilginin ses dalgası

Pazartesi; 10:00-11:00 Müzik, 00:00-02:00 Elektro-Pik, **Salı;** 10:00-11:00 Müzik, 20:00-22:00 Vanilya ve Çukulata (Erhan Altunay), 22:00-00:00 Müziğin Klasiği (Ufuk Akdağ), **Çarşamba;** 10:00-11:00 Müzik, 00:00-02:00 Blues Makinası (Bora Çeliker), **Perşembe;** 10:00-11:00 Müzik, 23:00-00:00 Müzik Güncesi (Ersel Serdarlı-Doruktan Türker), **Cuma;** 10:00-11:00 Müzik, 21:00-22:00 Ellington ila Shekespare Band (Kerim Sakızlı), 22:00-23:00 Klasik Müzik (Mehmet Ali Alabora), 00:00-02:00 Boyalı Kuş (Sina Koloğlu), **Cumartesi;** 14:00-16:00 (Rock'n Roll, Ahmet Özgür), 21:00-22:00 Jazz Stop (Altuğ Atik), 22:00-23:00 Joker Titreşimler (DJ Joker), **Pazar;** 10:00-11:00 Plak Arşivi (Erdener Koyutürk), 11:00-12:00 Trubadur (Erhan Altunay), 12:00-13:00 Açık Yara (Mustafa Kıran), 15.00-17:00 Around the World (F.Çırpan, C.Aydın), 23:00-24:00 Bumu (Serdar Karabatı, jazz).

"Açık Radyo" 94.9

Pazartesi; 13:05-14:00 Assa'dan Arbat'a (Oğuz Kerhal Bulut, rock), 14:30-15:30 Yeryüzü Şarkısı (Serhan Bali, Mahler), 17:30-18:00 Jazz Standartları (Önder Focan, jazz), 20:00-21:00 Arzın Merkezine Seyahat (Gökhan Akçura, rock), 21:00-22:00 Vertigo (Hilmi Tezgör, alternatif), 22:00-23:00 Ahtapotun Bahçesi (Cüneyt Cebenoyan-Cem Sorguç, alternatif), 23:00-00:00 Harita Metod Defteri (Halil Turhanlı, alternatif), 00:00-01:00 Ay Palas (Tolga Yağlı, rock), 01:30-02:00 Jazz Standartları (Önder Focan, jazz),03:00-04:00 Yeryüzü Şarkısı (Serhan Bali, Mahler), **Salı;** 14:30-15:30 En Büyük Bach (Mesut Can Karatay), 17:30-18:00 Jazz Standartları (Önder Focan, jazz), 20:00-21:00 Greenwich Village Cage (Süha Canbay, Bob Dylan), 21:00-22:00 Gitaresk (Jak Kohen, rock ve blues), 22:00-23:00 Esintiler (Seda Binbaşgil, jazz), 23:00-00:00 Keyif Unsurları (Richard Hamer, Ludwig Lehner, her tür müzik), 00:00-01:00 Hindustani (Özgür Ürgenç, Selim Ergen), 01:30-02:00 Jazz Standartları (Önder Focan, jazz),**Çarşamba;** 13:05-14:00 Tuna'nın Beri Yanı (Muammer Ketencoğlu, etnik), 17:30-18:00 Jazz Standartları (Önder Focan, jazz), 18:05-20 Konser Salonlarından Server Acim, 20:00-21:00 Latin Lover (Ayhan Sicimoğlu, latin), 21:00-22:00 Karşıdan Sesler (Aslı Erdoğan-İskender Savaşır, klasik), 22:00-23:00 Ayın Karanlık Yüzü (Yosi Falay, bir albüm), 23:00-00:00 Caz Portreleri (Mustafa Aykın, jazz), 00:00-01:00 Tabula Rasa (Yıldırım Arıcı-Mahasti Kia), 01:30-02:00 Jazz Standartları (Önder Focan, jazz), **Perşembe;** 13:05-14:00 Dünyanın Sesi (Engül Atamert), 14:30-15:30 Ludus Tonalis (Metin Ülkü, piyano müziği), 15:35-16:30 Musiki Dünyamızdan (İncila Bertuğ, klasik Türk), 17:30-18:00 Jazz Standartları (Önder Focan, jazz),20:00-21:00 Yaşayan Blues (Eyüp İblağ, blues), 21:00-22:00 Magical Mystery Tour (Alfredo Antillon, rock), 22:00-23:00 Satmayan Plaklar (Cemil Gasndur, jazz ve rock), 23:00-00:00 Jazz Dergisi (Atilla Aksoy, jazz), 00:00-01:00 Grenadilla (Oğuz Büyükberber, klarinet), 01:30-02:00 Jazz Standartları (Önder Focan, jazz), **Cuma;** 20:00-21:00 Öbür Dünya (Ahmet Uluğ), 21:00-22:00 Electrocution (Metehan, DJ Style), 22:00-23:00 Açık Şemsiye (Görgün Taner, Hakan Gürvit), 23:00-01:00 Version Forward (DJ Dub-A Silence-DJ Dubfield), 01:00-06:30 After Hours (DJ Kimera), **Cumartesi;** 11:00-12:00 Cazname (Tunçel Gülsoy, jazz), 16:00-17:00 Müziğin Rengi (Reha Uz), 17:00-18:00 Mavi Nota (Cengiz Işılay; fusion, jazz, new age), 18:00-19:00 Cafe Latino (Lalia Gonzalez; brazil), 20:00-21:00 Odyofilya Sokakları (Adnan Arduman), 21:00-22:00 High Times (Ras Memo, reggae), 22:00-23:00 Satürn (İsmet&Barış, hip-hop), 23:00-00:00 Altribe (Sona Ertekin), 22:00-02:00 Diam M for Music (Ahmet Güneş, elektronik), **Pazar;** 10:00-11:00 Tavanarası (Ediz, 50'lerden 70'lere), 13:00-14:00 Issız Ada (Leyla Aktay), 14:00-15:00 Daldan Dala (Osman Tümay-Hulusi Özoklav), 18:00-19:00 İnsan Sesi (Aksel Tibet, çoksesli müzik), 20:00-21:00 Aria, Lied vd (Suay Aksoy), 21:00-22:00 Mikrokozmos'tan Makrokozmos'a (Hasan Ersel), 22:00-02:00 Arka Plandakiler (Ahmet Güner, klasik).

Bu sayıdaki bulmacayı doğru olarak yanıtlayanlara CD! İsim, adres ve telefonlarınızı yazmayı e-maillarınızı unutmayın!

Jazz/Bulmaca
Matbaacılar Sitesi
No. 115 Bağcılar
34560 / İstanbul

Serdar Karabatı *www.bumu.net*

S.S.3

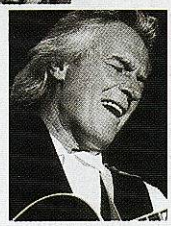

Y.A.4

Y.A.6

Y.A.3

Soldan sağa:

1-I Got It _____ and That Ain't Good (Ellington/Webster)/Türk Müziği'nde dizi veya ton/"Master of Ceremonies" kısaltması.
2-1975'te kurulmuş, Finlandiya kökenli bir jazz orkestrası/Leon Parker, Chick Corea, David Sanchez vd. ile çalmış davulcu, perküsyoncu: Adam _____/Jazzın sıkı fıkı olduğu şehirlerden biri.
3-Gitaristliği yanında müzisyenler arasında canayakınlığı ve yardımseverliği ile de tanınmış Macar müzisyen: Attila _____ (1927-1998)/Keith Jarrett'ın bir kaydı: The _____ Concert.
4-The Surrey With The Fringe _____ Top (Hammerstein/Rodgers) /Bir orgcu: _____ Wall/Doğuştan görme özürlü olan, Lionel Hampton, Roland Kirk vd. ile çalmış İspanyol piyanist: _____ Montoliu (1933-1997)/Fa sesinin harf karşılığı.
5-There Is _____ Greater Love (Jones/Symes)/_____ Only Have Eyes For You (Harbach/Kern)/Vokal grubu SoVoSó'nun World Jazz A Cappella kaydında seslendirdiği bir parça/Bir Türk enstrümanı (tersi)/Alto saksofon için dergimizde de kullanılan kısaltma/Bir Either Orchestra albümü: Dial _____.
6-Basçı Victor Wooten'ın bir albümü: Yin _____ (Compass, 1999)/Bir davulcu: _____ Foster/Weather Report'un son döneminde ismini duyurmuş, özellikle seksen sonlarında çok popüler olmuş bir davulcu: _____ Hakim.
7-Notada durak/Müzikal beğenileriyle tartışma yaratmış bir saksofoncu: Kenny _____/Usta bir gitarist: Jim _____/Bir Charlie Parker bestesi: _____-Leu-Cha/Mi notasının harf karşılığı.
8-Pink Panther temasını çalan müzisyen olarak da bilinen, Kenny Clarke-Francy Boland, Derek Bailey, Mike Gibbs, Stan Getz, Dizzy Gillespie, Bob Brookmeyer ile çalışmış İngiliz saksofoncu: Tony _____/Bir Al Jarreau albümü: _____ is for Lover/Jack DeJohnette ile yaptığı kayıtlarla tanınan bir piyanist: Michael _____ (tersi)/Klasik müziğin 20. yüzyıldaki şaheserlerindendir: Noches _____ Los Jardines de España (Manuel de Falla).
9-1918 İngiltere doğumlu kadın piyanist. Müzisyenliği yanında eğitim programları ve radyo yayınları ile de tanınır: _____ McPartland/(tersi) Betty Carter ve Abbey Lincoln'ın piyanistliğini yapmıştır: Marc _____ (doğumu 1967)
10-Hem free jazz tanımı yerine, hem de öncü ve denenmemiş müzikleri anlatmak için kullanılan kelime.

Yukarıdan Aşağıya:

1-Art Blakey'nin takma adı/Piyanist ve orgcu Wayne Horvitz'in cyber-funk grubunun adı: _____ Mash/Kendine özgü bir stili olduğu kabul edilen bir müzik firması/_____ Love Supreme (Coltrane).
2-_____ Foggy Day (Gershwin/Gershwin)/Tek kanallı yayını anlatmak için kullanılan kelime/_____ Time Goes By (Rainger/Robin)/Vienna Art Orchestra'nın kısaltması (tersi)
3-Jazz-rock grubu Passport ile tanınmış, film ve TV müzikleri de yazan Alman saksofoncu: Klaus _____/ La notasının harf karşılığı.
4-Jazz-rocktan, Hint müziği ve flamenkoya, elektrikten akustiğe bir çok stilde kayıtlar yapmış, müzik beğenisi ve dağarcığı çok kuvvetli bir gitaristin soyadı.
5-All The Things You _____ (Hammerstein/Kern)/Trompetçi Erik Truffaz'nın büyük başarı yakalamış grubuna metinlerle ve rapleriyle katkıda bulunan rasta/Özellikle Rufus Reid ile yaptığı projelerle tanınan davulcu: Akira _____ (tersi).
6-İlk kaydı Close Your Eyes ile gündeme gelen ve erkek jazz vokalindeki durgunluğu kıran şarkıcı, anlatıcı.
7-Oğuz Büyükberber ve Çağlayan Yıldız'ın ortak albümü/Zildjian'ın bir zil serisi/(tersi) Bir Bill Evans albümü (1968)/Bir Monk bestesi: Bye-_____.
8-1980'lerde doğmuş, New York kökenli bir stil: _____-Base/Sanatla daha çok hobi olarak uğraşanlara denir/Açıldığında yankı uyandırmış ve İstanbul'daki konser salonu eksikliğini uzunca bir süre tek başına kapamış mekanın kısaltılmış adı.
9-Bir Miles Davis kaydı.
10-Dave Holland'ın ilk solo albümünün başlığı bu kelime ile başlar.

Geçen sayıdaki bulmacayı doğru olarak çözümleyip, CD kazanan şanslı okuyucularımız:

Bülent Süberk / Bursa
Esra Ertan / Kavaklıdere-Ankara
Özge Nazlıoğlu / Çankaya-Ankara
Seçil Öznur Yakan / Suadiye-İstanbul
Özcan Güner / Çorlu-Tekirdağ
Özkan Sağlık Sunar / Kadıköy-İstanbul
Buğra Yünak / Bostancı-İstanbul
Burçin Eren / Harbiye-İstanbul

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	A	N	D	R	E	W	H	I	L	L
2	S	O	E	E	R	E	T	S	E	L
3	M	I	N	G	U	S	A	A	G	O
4	I	S	N	I	L	S	M	H	E	Y
5	S	K	E	T	C	H	E	S	I	D
6	T	U	R	K	M	A	G	U	S	A
7	A	L	L	A	R	C	A	N	A	L
8	R	I	E	S	O	K	V	A	N	T
9	A	L	I	A	S	B	A	R	R	E
10	B	E	N	W	E	B	S	T	E	R

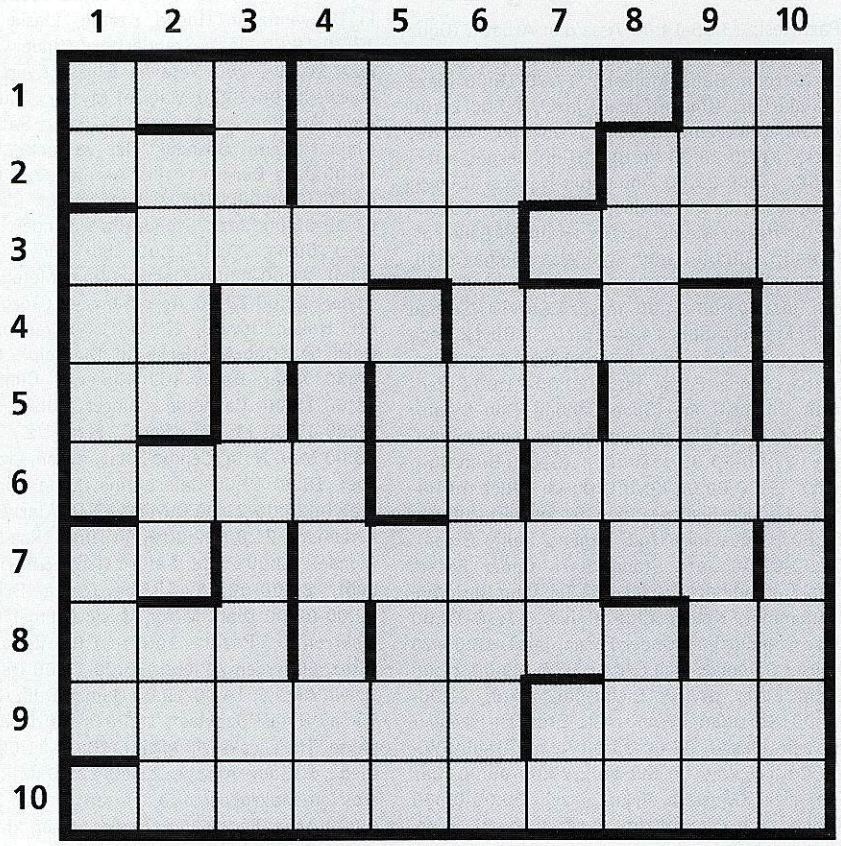

the Spirit of Sound

JM lab

Ev Sinemanızda müzik dinleyin !

yenilenmiş Electra serisi ile artık bu mümkün

tersine çevrili teoxid kubbe tweeter

"W" sandviç yöntemle üretilmiş konik üniteler

mükemmel zamanlama için geliştirilmiş "focus system"

... ve Utopia serisinin diğer kalıtımsal özellikleri

Hi-End Audio & Home Theater
LOTUS

Tepecik Yolu, Alkent Parkshops F: 2-3 Etiler 80630 İstanbul - Tel: 0212 257 26 96 - 0212 257 70 00 Fax: 0212 257 26 97

www.lotushifi.com

TURKCELL

8082

21. Uluslararası
İstanbul Film Festivali
sponsoru.

Sinemaya çok duyarlıdır.
Festivalde hangi film, hangi gün, nerede,
konusu ne, yönetmeni kim hepsini bilir.
8082'yi ararsanız size de anlatır.

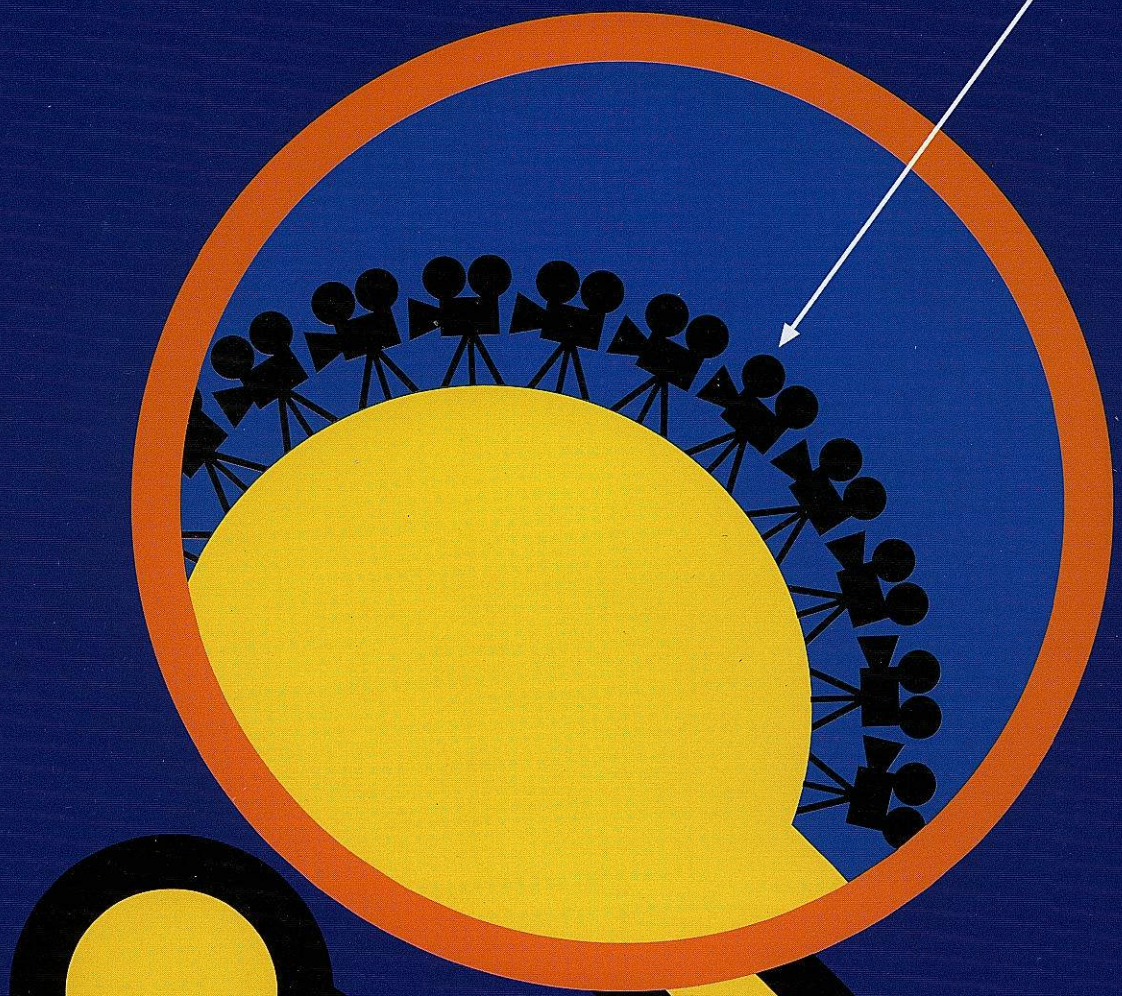

İSTANBUL FİLM FESTİVALİ 2002 SPONSORU
İSTANBUL KÜLTÜR VE SANAT VAKFI